

BOŽIĆNA PORUKA NADBISKUPA MARINA BARIŠIĆA

1. Poštovana braćo i sestre, slavimo radostan i tako drag događaj Božića: Bog iz ljubavi prema nama u Betlehemsom Djetetu posta čovjekom! Svaka ljudska iskrena ljubav teži za jedinstvom s ljubljenu osobom, živi za nju i s njom. Bog koji je izvor i punina ljubavi to ostvaruje na božanski način: u Djetetu Isusu i sam postade onim koga ljubi – čovjekom!

Evangelja nas u svoj skrovitoj jednostavnosti izvješćuju o rođenju Spasitelja ljudskog roda od Djevice Marije: “I porodi Sina svoga, povi ga i položi u jasje jer za njih nije bilo mjesta u svratištu” (Lk 2,7). Marija je majčinskom nježnošću, vedra lica i radosna srca povojima svoje ljubavi na grudima grijala Bogočovjeka. A zatim je svoga Sina povila povojima zahvalnosti i udivljenja i postavila u jasje.

2. Poput Majke Marije, njezine majčinske ljubavi i vjerničke zahvalnosti, i duša hrvatskog naroda, s tolikim narodima svijeta, pjeva Božiću rođenom “od Djevice Marije” i raduje se “sa svetom Djevom Marijom”. I mi smo s udivljenjem i zahvalnošću prihvatili Betlehemsom Dijete, primili ga u povoje nade, pomirenja, ljubavi, pobožnosti, u povoje molitve raspjevanog Božića, satkane od iskrenih stihova i radosne melodije. Svoga Spasitelja primili smo u otvorene prostore kulture i tradicije, i zaogrnuili u najljepše izričaje uma i srca svoje vjere i života. Pred otajstvom Božića u našoj darovanosti i iskrenoj skrušenosti, progovaramo emotivnom racionalnošću i racionalnom emotivnošću: *“Za tu ljubav, milo Dijete, što da tebi damo mi: Srdašća ti naših evo, o Isuse, primi ih.”*

3. Braćo i sestre, naš Betlehem prekriva tama duhovne i moralne krize, koja je uzrok tolikim drugim krizama što nas pogađaju kao pojedince, obitelj i društvo. Kriza ljudskosti urušava nas ne samo gospodarski, nego duhovno i vrijednosno do te mjere da su nam poremećeni temeljni pogledi na čovjeka i odnose u društvu. Umjesto da povijamo i liječimo, mi otvaramo stare rane i zadajemo nove. Navikavamo se i ne primjećujemo da je naš egoizam i protiv drugih i protiv nas samih. Sebičnost doista zavarava, obmanjuje, stvara podjele i ranjava. Protivi se prirodi i logici, Bogu i bližnjemu. Ne radamo se sami od sebe, niti možemo živjeti bez drugih. Tehnički i tržišno daljine se smanjuju, a bližnji nam postaje sve periferniji i udaljeniji. Protok informacija raste, komunikacijske mreže se šire, a gubi se iskreni raz-

govor i ljudski susret. Egoizam se opravdava slobodom i autonomijom, i traži ozakonjenje svojih želja. Sebičnost u svim svojim oblicima priječi naš povijesni rast i izgradnju humanog društva. Bez drugoga nema ni nas. Bližnji je bitan za moj život i moju sreću, koja se rađa samo iz odgovornosti i zauzetosti za druge.

4. Zato, ljubav Božja, “Sin Boga Oca i Bog sam, s neba na zemlju siđe k nam”, tako pjevamo Betlehemsom Djetetu. K nama dođe! S kojom porukom? Da smo u Kristu svi sinovi i kćeri Božji, a međusobno braća i sestre. Kamo i kuda nas želi povesti? Do Boga, putem čovjeka! “Želiš li iskazati počast Tijelu Kristovu? Ne prezri ga u njegovim udovima, to jest u siromašnima koji nemaju povoja-odjeće da se zaogrnu” (sv. Ivan Zlatousti). Boga koji nam posta blizak i naš bližnji ne susrećemo stvarno u virtualnosti pjesme, čestitanja, emocija, nego u stvarnosti našega života. Prepoznavamo ga u zaštiti svakog života, ne samo začelih i djece, nego i svih odraslih, osobito onih koji žive u neljudskim okolnostima. Susrećemo ga u svima njima koji su zahvaćeni materijalnim siromaštvom, obezvrijeđeni otpuštanjem i gubitkom radnoga mjesta, mladima koji uzaludno traže posao, u tolikim obiteljima bez potrebnog stambenog prostora i s malim primanjima, u svima prevarenim i poniženim, razočaranim i emotivno ranjenim. Sam Bog je prisutan i dijeli roditeljsku brigu zbog neuspjeha u odgoju svoje djece. Suosjeća sa svima

onima koji se teško nose sa svojim moralnim slabostima, kao i s tolikim bolesnima i osamljenima. To je današnji Betlehem u kojem se rađa Emanuel, Bog-s-Nama.

5. Betlehemska Dijete naša je velika radost, trajna prisutnost, ohrabrenje i izvor nade, jer nas poahađa u siromaštvu štale dijeleći s nama periferiju društva i naše rane. U njegovu rođenju svoju radost prepoznaju svi ljudi, a osobito oni koji ljudski gledano nemaju razloga za veselje. Božić, tako radostan i toliko bogat, ne ovisi o bogatom ili siromašnom obiteljskom stolu. U svima ugroženima Emanuel, Bog-s-Nama, potrebit je povijsa života, ljudskih odnosa, solidarnosti, pomoći, pažnje, ljubavi. U svjetlu Božića, i siromaštvo i sve oblike ugroženosti čovjeka, ne vidimo samo kao socijalnu i društvenu kategoriju, nego kao božansku i ljudsku istinu. On sam reče: "Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove najmanje braće, meni učiniste" (Mt 25, 40).

6. No, nije u pitanju tek materijalno siromaštvo jer čovjek koji živi od kruha ne živi samo za kruh. Današnji mentalitet svojom pohlepom i požudom, uz socijalne razlike i podjele, isto tako ponižava naš um i ranjava srce čovjeka. Stoga, potrebne su nam i moralno-duhovne vrijednosti koje hrane život i brane dostojanstvo svake osobe, kao i temeljne vrijednote zajednice i zajedništva, braka i obitelji. Nije li vrijeme da se u domu svoje ljudskosti i u društvenoj sredini otvorimo poruci i istini Betlehenskog Djeteta, Boga koji čovjekom posta?

7. Kršćanski Božić daruje radost i bogatstvo, vraća Krista Božiću. Božić je bogat ne po kupovnoj moći stvari, već po Bogu koji iz ljubavi prema nama čovjekom posta. Božić stvari je nestvaran, virtualan, prazan i prolazan. To je razina religiozne, pasivne i površne vjere koja nije svjedočki prisutna i djelatna u stvarnosti. Ona ne susreće Emanuela, Boga-s-Nama, već je okrenuta i zatvorena u prošlost. Darovani kršćanski Božić, Božji Božić, radosni je događaj koji nas zahvaća i po djelotvornoj ljubavi čini prisutnim svjedocima Betlehenskog Djeteta u svakodnevnom životu. U duhu kršćanskog Božića poziva nas papa Franjo da odvažnije pođemo ususret čovjeku na sve široj i prostranijoj periferiji, te potaknuti Božjim čovjekoljubljem i milosrđem, zauzetom ljudskošću i vjerom svjedočimo svoje bogoljublje i čovjekoljublje.

8. Sin Božji od vijeka došao je k nama u Isusu Kristu i prišao nam je u liku djeteta. Dok slavimo njegovo rođenje, on nas želi uključiti u događaj spašenja: da svi mi po vjeri postanemo sinovi i kćeri nebeskog Oca, a međusobno braća i sestre. A da bi se u nama dogodio Božić i da bismo postali dionici toga velikog dara i novoga dostojanstva, otvorimo svoja srca Božanskom Djetetu da preobrazi iznutra naše živote snagom svoje ljubavi, da svojim svjetlom obasja sve ljudske tame i obdara nas svojim mirom.

Ako se Betlehemska Dijete, koje je mjera i kriterij pravog čovjštva, ne rodi u nama i ako nas ne zahvaća njegova istina i ljubav, onda ćemo kao pojedinci i kao društvo ostati zapleteni u svojim sebičnostima, nesposobni izgrađivati život i donositi prave plodove. Zato se radosno otvorimo Božjem daru i dopustimo da mi i sva naša stvarnost postanemo topli i životni povijsi Betlehenskog Djetetu, danas u svojim blišnjima s kojima se on poistovjećuje. Neka ti povijsi budu satkani od niti novih odnosa širokih društvenih polja: gospodarstva, politike, zakonodavstva, kulture, obrazovanja, odgoja, znanosti i zdravstva.

9. Pođimo, brate i sestro, poput pastira u Betlehem! Iskreno se svojim umom i srcem poklonimo božanskom Djetetu! Primimo ga u dom svoje ljudskosti i nježnom ljubavlju povijmo njega u potrebima, povijsima zaštite života i obrane ljudskog dostojanstva. Radost i mir Božića neka bude u vašim srcima, obitelji, domu i našoj domovini.

Želim vam svima sretan Božić, i s Božićem blagoslovljenu novu 2014. godinu!

Vaš nadbiskup
mons. Marin Barišić

PASTORALNI KALENDAR 2014.

SIJEČANJ

1. siječnja

Sveta Bogorodica Marija;
Dan mira; Nova godina

6. siječnja

BOGOJAVLJENJE; Sveta Tri kralja

8. - 10. siječnja

Katehetska zimska škola (Zagreb)

11. siječnja

Sjednica Pastoralnog vijeća Nadbiskupije

12. siječnja

KRŠTENJE GOSPODINOVO
(završetak Božićnoga vremena)

12. - 14. siječnja

Zaručnički tečaj (konkatedrala)

18. siječnja

Sjednica Prezbiterskog vijeća Nadbiskupije

18. - 25. siječnja

Svjetska molitvena Osmina za jedinstvo kršćana

27. siječnja

Zasjedanje HBK i BK BiH (Zagreb)

28. - 30. siječnja

Teološko-pastoralni tjedan (Zagreb)

VELJAČA

2. veljače

SVIJEĆNICA – Dan posvećenog života
DAN ŽIVOTA

8. - 9. veljače

Duhovna obnova starijih ministranata

9. - 11. veljače

Zaručnički tečaj (konkatedrala)

10. veljače

Bl. Alojzije Stepinac

11. veljače

Gospa Lurdska – Dan bolesnika

19. veljače

Nadbiskupijska vjeronaučna olimpijada
za osnovnu školu (OŠ Trilj)

19. veljače

Tribina za mlade (dvorana Nad. sjemeništa)

25. - 26. veljače

Pastoralno-katehetski kolokvij
za svećenike (Zagreb)

OŽUJAK

5. ožujka

Pepelnica, početak korizmenog vremena

12. ožujka

Svećenička korizmena rekolekcija u Vepricu

13. ožujka

Godišnjica izbora pape Franje

15. ožujka

Nadbiskupijski stručni skup za sve vjeroučitelje

16. - 18. ožujka

Zaručnički tečaj (konkatedrala)

17. ožujka

Obljetnica smrti nadbiskupa Frane Franića

19. ožujka

Tribina za mlade (dvorana Nad. sjemeništa)

20. ožujka

Godišnjica smrti nadbiskupa Ante Jurića
Primanje među kandidate
za đakonat i prezbiterat

22. ožujka

Podjela službi i susret s roditeljima
i župnicima (CBS)

25. ožujka

Naviještenje Gospodinovo – BLAGOVIJEST
Nadbiskupsko sjemenište

29. ožujka

Završetak Ministrantske lige

TRAVANJ

2. - 4. travnja
Vjeronaučna olimpijada na državnoj razini

5. - 6. travnja
Duhovna obnova osmaša (Sjemenište)

5. travnja
Međubiskupijski susret maturanata (Humac)

5. – 15. travnja
Dani kršćanske kulture

6. travnja
Korizmena duhovna obnova studenata
(Sv. Križ, Čiovo)
Križni put Nadbiskupije
(Salona, Amfitetar, Manastirine)

11. travnja
Križni put grada Splita (Marjan)

12. travnja
Duhovna obnova za vjeroučitelje laike (Vepric)

13. travnja
CVJETNICA
40-satno klanjanje (katedrala)

16. travnja
Tribina za mlade

17. travnja
VELIKI ČETVRTAK
Misa posvete ulja (katedrala),
zajednički ručak i uskrsna čestitka u Sjemeništu

18. travnja
VELIKI PETAK

19. travnja
Uskrsno čestitanje časnih sestara (Nadbiskupija)

19. travnja
VELIKA SUBOTA;
Vazmeno bdijenje

20. travnja
USKRS

26. - 27. travnja
Susret hrvatske katoličke mladeži u Dubrovniku

27. travnja
Kanonizacija Ivana XXIII. i Ivana Pavla II. (Rim)

28. travnja
Početak devetnice sv. Dujmu

SVIBANJ

2. - 4. svibnja
Međubiskupijski susret bogoslova u Rijeci

4. svibnja
Koncert za mlade

4. - 6. svibnja
Zaručnički tečaj (konkatedrala)

6. svibnja
Svečana večernja u čast sv. Dujma

7. svibnja
Proslava sv. Dujma

10. svibnja
Molitvena bdijenja za duhovna zvanja

11. svibnja
NEDJELJA DOBROGA PASTIRA,
Dan duhovnih zvanja

13. - 15. svibnja
Zasjedanje HBK-a u Zagrebu

14. svibnja
Dan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu

21. svibnja
Tribina za mlade (dvorana Nadb. sjemeništa)
Svećenički dan Splitsko-makarske nadbiskupije
(Vepric)

24. svibnja
Stručni skup za odgojiteljice u vjeri
u predškolskim ustanovama

30. - 31. svibnja
Katehetska proljetna škola (Zagreb)

LIPANJ

1. - 3. lipnja
Zaručnički tečaj (konkatedrala)

2. lipnja
Stalno vijeće HBK-a u Zagrebu

7. lipnja
Duhovsko bdijenje:
Susret s crkvenim pokretima i udrugama

8. lipnja
DUHOVI

9. lipnja
Marija Majka Crkve, Duhovski ponedjeljak

16. lipnja
Duhovni susret ministranata (Nadb. sjemenište)

16. lipnja
Misa zahvalnica: završetak sveučilišne godine

19. lipnja
TIJELOVO

20. lipnja
Završetak školske godine u Nadb. klasičnoj gimnaziji

29. lipnja
Sv. Petar i Pavao;
Svećeničko ređenje (katedrala)

SRPANJ

30. lipnja - 3. srpnja
Duhovne vježbe za mlade svećenike

2. - 8. srpnja
Hodočašće vjeroučitelja

4. srpnja
Završetak odgojne godine (CBS)

6. - 8. srpnja
Zaručnički tečaj (konkatedrala)

13. - 19. srpnja
Hodočašće u Rim

27. srpnja - 3. kolovoza
Ministransko ljeto u Vepricu

21. srpnja - 8. kolovoza
Godišnji odmor za djelatnike Nadb. ordinarijata

KOLOVOZ

9. - 10. kolovoza
Hodočašće mladih: Solin – Sinj

15. kolovoza
VELIKA GOSPA

21. - 23. kolovoza
Katehetska ljetna škola za vjeroučitelje
osnovnih škola (Split)

22. - 24. kolovoza
Susret bogoslova Splitsko-makarske nadb. u Vepricu

25. - 27. kolovoza
Katehetska ljetna škola za vjeroučitelje
srednjih škola (Zagreb)
Duhovne vježbe za svećenike (Vepric)

25. - 28. kolovoza
Permanentno obrazovanje za mlade svećenike

31. kolovoza - 2. rujna
Zaručnički tečaj (konkatedrala)

RUJAN

1. rujna
Početak nastavne i vjeronaučne godine

4. rujna
Zaziv Duha Svetoga za prosvjetne djelatnike i
podjela kanonskih mandata

7. rujna
Proslava Male Gospe (Vepric)

8. rujna
ROĐENJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE –
Mala Gospa (Solin)

13. rujna
Stručni skup za vjeroučitelje pripravnike i mentore

16. - 18. rujna
Susret animatora za duhovna zvanja

24. rujna
Studijski dan za svećenike (Vepric)

25. rujna
Misa za srednjoškolce grada Splita (Gospa od Zdravlja)

30. rujna
Proslava sv. Jeronima i početak odgojne godine (CBS)

LISTOPAD

- 1. listopada**
Početak akademske godine na KBF-u u Splitu
- 4. listopada**
Susret dijecezanskih i franjevačkih bogoslova (Klerikat)
- 5. listopada**
Papa fest u Solinu
- 5. - 7. listopada**
Zaručnički tečaj (konkatedrala)
- 8. listopada**
Hodočašće i izlet časnih sestara
- 15. listopada**
Tribina za mlade (dvorana Nad. sjemeništa)
- 16. listopada**
Misa uz početak ak. g. na Sveučilištu
- 18. listopada**
Ministrantska malonogometna liga
- 19. listopada**
Misijska nedjelja
- 21. - 23. listopada**
Zasjedanje HBK-a u Zagrebu
- 23. - 25. listopada**
Međunarodni teološki simpozij KBF-a u Splitu

STUDENI

- 1. studenoga**
SVI SVETI
- 2. studenoga**
DUŠNI DAN – Spomen svih vjernih mrtvih
- 9. - 11. studenoga**
Zaručnički tečaj (konkatedrala)
- 11. - 16. studenoga**
Duhovne vježbe za bogoslove CBS-a (Vepric)
- 19. studenoga**
Tribina za mlade (dvorana Nadb. sjemeništa)

- 20. studenoga**
Ispovijest vjere i obećanja kandidata za đakonat
- 21. studenoga**
Gospa od Zdravlja
- 22. studenoga**
Nadbiskupijski stručni skup za vjeroučitelje
- 23. studenoga**
KRIST KRALJ – đakonsko ređenje
- 29. - 30. studenoga**
Duhovna obnova starijih ministranta (Vepric)

PROSINAC

- 3. prosinca**
Adventska rekolekcija za svećenike (Vepric)
- 7. - 9. prosinca**
Zaručnički tečaj (konkatedrala)
- 8. prosinca**
BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM – Bogoslovija
- 13. prosinca**
Duhovna obnova za studente (Kampus)
- 14. prosinca**
TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA – Nedjelja Caritasa
- 17. prosinca**
Tribina za mlade (dvorana Nad. sjemeništa)
- 21. prosinca**
Rekolekcija časnih sestara i božićno čestitanje s Nadbiskupom (Gospa od Zdravlja)
- 22. prosinca**
Božićno čestitanje Nadbiskupu
- 25. prosinca**
BOŽIĆ
- 27. prosinca**
Početak pohoda i blagoslova obitelji
- 31. prosinca**
Te Deum i misa zahvalnica za proteklu godinu

TEČAJEVI PRIPREME ZA KRŠĆANSKI SAKRAMENTALNI BRAK 2014.

SPLIT

*Nadnevci zaručničkih tečajeva
u župi svetog Petra apostola (konkatedrala),
Stepinčeva 1, Split*

siječanj: 12. - 14.
veljača: 9. - 11.
ožujak : 16. - 18.

svibanj: 4. - 6.
lipanj: 1. - 3.
srpanj: 6 - 8.

kolovoz - rujan: 31.8. - 2.9.
listopad: 5. - 7.
studenj: 9. - 11.
prosinac: 7. - 9.

- Predavanja počinju svakog dana u 20 sati.
- Upis na tečaj je u nedjelju pola sata prije prvog predavanja, u 19:30 sati.
- Za ostale informacije:
don Radojko Vidović,
tel.: (021) 540-609; mob.: 098/405-080.

SOLIN

*Nadnevci zaručničkih tečajeva
u župi Gospe od Otoka u Solinu
(Dom Zvonimir)*

siječanj: 19. - 21.
veljača: 16. - 18.
ožujak: 23. - 25.

svibanj: 11. - 13.
lipanj: 8. - 10.
srpanj: 6. - 8.

listopad: 12. - 14.
studenj: 16. - 18.
prosinac: 7. - 9.

- Upis na tečaj je u nedjelju pola sata prije prvog predavanja, u 19:30 sati.
- Za sve ostale informacije obratite se na broj telefona: (021) 210-646

*Zaručnički se tečajevi održavaju također
u Makarskoj, Sinju, Imotskom, Metkoviću i Vrgorcu.*

RASPORED SLAVLJA KRIZMI U 2014. GODINI

TRAVANJ

Subota, 26. travnja (*Dubrovnik – susret mladeži*)

1. Kamen (49)
2. Plina-Stablina (28)
3. Split – Lučac (sv. Dominik) (73)

Nedjelja, 27. travnja

1. Slatine (14)
2. Split – Dobri (odrasli; 37)

SVIBANJ

Četvrtak, 1. svibnja – sv. Josip Radnik

1. Dugi Rat (43)
2. Katuni-Kreševo (31)
3. Solin – Ninčevići (58)
4. Split – Manuš (45)
5. Split – Mertojak (68)
6. Split – Trstenik (62)
7. Žrnovnica (40)

Subota, 3. svibnja

1. Metković – sv. Nikola (70)
2. Sinj – okolica (150)
3. Split – Konkatedrala (97)
4. Split – Varoš (50)
5. Split – Visoka (95)
6. Trogir – Drid (31)

Nedjelja, 4. svibnja

1. Drvenik Makarski (6)
2. Imotski (109)
3. Jesenice (33)
4. Kaštel Stari (55)
5. Makarska – Sv. Marko (86)
6. Omiš – sv. Mihovil (55)
7. Ploče (22)
8. Proložac (49)
9. Seget (51)
10. Sinj – grad (181)
11. Split – Kocunar (37)

12. Split – Spinut (25)
13. Staševica (28)
14. Trogir – katedrala (57)

Subota, 10. svibnja

1. Duće (19)
2. Metković – Sv. Ilija (107)
3. Split – Dobri (35)
4. Split – Pojišan (62)
5. Split – Sukoišan (112)
6. Trogir – Gospa od Anđela (35)

Nedjelja, 11. svibnja

1. Dugopolje (49)
2. Kaštel Lukšić (81)
3. Kaštel Sućurac (80)
4. Omiš-Priko (46)
5. Opuzen (51)
6. Radun (22)
7. Slivno Ravno (16)
8. Solin – Gospa od Otoka (131)
9. Split – Mejaši (87)
10. Split – Pujanke (97)
11. Split – Sirobuja (43)
12. Stobreč (25)
13. Vinjani (39)
14. Zmijavci (61)

Subota, 17. svibnja – sv. Paškal

1. Živogošće (12)

Nedjelja, 18. svibnja

1. Baška Voda (31)
2. Bijeli Vir (3)
3. Dusina (24)
4. Gala-Gljev (39)
5. Makarska – Kraljica Mira (47)
6. Otok (57)
7. Otrić-Struge (21)
8. Podaca (8)
9. Podbablje (34)
10. Podgora (12)
11. Runovići (29)

12. Split – Ravne Njive (49)
13. Split – Žnjan (42)
14. Turjaci (25)
15. Vrgorac (37)

Subota, 24. svibnja

1. Kaštel Kambelovac (68)
2. Split – Poljud (45)
3. Split – Sv. Stjepan pod Borovima (46)

Nedjelja, 25. svibnja

1. Bagalović (18)
2. Brela (13)
3. Dicmo (26)
4. Imotska Poljica (22)
5. Kaštel Štafilić (37)
6. Košute (24)
7. Lokva Rogoznica (9)
8. Okruk (23)
9. Podstrana (55)
10. Sitno Gornje (9)
11. Strožanac (67)
12. Studenci (11)
13. Tugare (14)
14. Zagvozd (21)
15. Žedno-Arbanija (13)

Subota, 31. svibnja

1. Split-Sučidar (62)

LIPANJ

Nedjelja, 1. lipnja

1. Biorine (3)
2. Budimiri (4)
3. Drašnica (16)
4. Gata (9)
5. Igrane (18)
6. Kaštel Gomilica (43)
7. Klis (16)
8. Krušvar (13)
9. Kučići (16)
10. Solin – Sv. Kajo (47)
11. Split – Kman (80)
12. Split – Škrape (80)
13. Srinjine (12)

14. Trilj (66)
15. Vidonje (9)
16. Vrljica (24)

Nedjelja, 8. lipnja – DUHOVI

1. Bajagić (44)
2. Bitelić (19)
3. Čaporice (18)
4. Dolac Donji (16)
5. Koprivno (5)
6. Kostanje (25)
7. Lokvičići (18)
8. Lovreć (11)
9. Mravince (24)
10. Podgrađe (6)
11. Split – Katedrala (13)
12. Split – Neslanovac (42)
13. Tijarica (4)
14. Zelovo (6)
15. Žeževica (12)

Petak, 13. lipnja – sv. Antun Padovanski

1. Komin (17)
2. Prugovo (14)

Subota, 14. lipnja

1. Split – Brda (56)

Nedjelja, 15. lipnja – PRESVETO TROJSTVO

1. Bisko (6)
2. Medov Dolac (6)
3. Ostrvica (4)
4. Vid (27)

Nedjelja, 22. lipnja

1. Kaštel Novi (63)
2. Svib (12)

Nedjelja, 29. lipnja – SV. PETAR I PAVAO
(*Prezbiterijsko ređenje u Katedrali*)

1. Cista Provo (16)

SRPANJ

Srijeda, 16. srpnja – Gospa Karmelska

1. Blato na Cetini (7)
2. Grohote (4)

DOPISI IZ ORDINARIJATA

Blagoslov gradilišta nove župne crkve na Gospinu Otoku u Solinu

28. rujna 2013.

Poštovani svećenici!

S radošću vam javljam da su uspješno izvršene sve potrebne radnje za početak gradnje nove crkve na Gospinu Otoku u Solinu.

Blagoslov gradilišta i početak radova svečano ćemo proslaviti u petak, 4. listopada s početkom u 16,30 sati. Budući da tog dana svaka župa ima pobožnosti prvog petka, znam da mnogi nećete moći nazočiti ovom važnom slavlju naše Mjesne Crkve. Ipak, bit će lijepo svjedočanstvo našeg zajedništva ako nas bude više svećenika i vjernika, baram iz obližnjih dekanata i župa.

Poznato je i vama da se želja za izgradnjom ove crkve pokušavala ostvariti kroz protekla desetljeća. Razlog je tonu što je župa Gospe od Otoka narasla do broja od 15.000 vjernika, a sadašnja crkva nema niti 200 m².

Drugi je razlog od nacionalnog značenja jer baš na tom mjestu započelo je pokrštenje Hrvata pred skoro 14 stoljeća. Na tom mjestu prvu je hrvatsku marijansku crkvu izgradila kraljica Jelena još 976. godine. Uz nju je bila i crkva sv. Stjepana gdje su se pokapali hrvatski kraljevi X. stoljeća. Tu, uz Jadro, taj hrvatski Jordan, konačno možemo podići dostojno svetište Bogu na slavu a našem hrvatskom pokrštenju i velikomu krsnom savezu na vječni spomen.

Molit ćemo zajedno da se ovaj započeti projekt uspješno dovrši, kako bi ovo sveto mjesto bilo izvor evandeoskog nadahnuća za generacije koje dolaze.

S radošću Vas očekujem na obredu blagoslovne molitve i srdačno vas pozdravljam u Gospodinu.

*mons. Marin Barišić
splitsko-makarski nadbiskup*

Obavijest o Misijskoj nedjelji 2013.

13. listopada 2013.

Poštovani i dragi suradnici u pastoralu!

Ove godine Misijsku nedjelju slavimo 20. listopada na 29. nedjelju kroz crkvenu godinu. Isus Krist poslije svojega uskrsnuća, kao što je i sam poslan od Oca, šalje svoje učenike da snagom Duha Svetoga idu po svem svijetu i naviještaju radosnu vijest spasenja. Tako Crkva Božja nije samo nastala iz misijskog djelovanja apostola i učenike, nego je misijsko poslanje trajna zadaća i bitni element njezina bića. I nakon dvije tisuće godina od početaka kršćanstva nisu svi čuli za evanđelje ili su čuli u iskrivljenom obliku.

U mnogim zemljama širom svijeta u evangelizaciji djeluju brojni dijecezanski svećenici, redovnici i redovnice te laici među kojima ima i naših hrvatskih misionara i misionarki. Svi su kršćanski vjernici pozvani da budu poput Krista svjetlo svijeta i sol zemlje. Svi kršćani trebaju sudjelovati u misijskoj zadaći Crkve.

Zato se u povodu Misijske nedjelje osobito sjetimo svih navjestitelja evanđelja u misijskim krajevima gdje se Crkva tek zasađuje, njihovih duhovnih i materijalnih potreba. Molimo na tu nakanu i doprinosimo prema svojim mogućnostima misijskom djelu.

Središnjica Misijskog djela u Hrvatskoj dostavila vam je Papinu poruku, molitvene obrasce i druga pomagala za Misijsku nedjelju. Dekanima smo prosljedili određeni broj misijskih kutijica. Uz ovaj dopis šaljem vam: film "Poluafrikanac" o tanzanijskoj misiji don Ante Batarella i film "Priatelji Masaija" o misionarima don Draženu Klapetu i don Nikoli Sariću.

Sve prikupljene priloge dostavite našem Nadbiskupskom ordinarijatu koji će ih prosljediti za misijske potrebe.

Poštovani župnici, svećenici, predstojnici redovničkih zajednica, misijski suradnici, na sve vas i vaše vjernike, misijske udruge i sve djelatnike u evangelizaciji zazivam Božji blagoslov.

*mons. Marin Barišić
splitsko-makarski nadbiskup*

Obavijest o Službi Božjoj na splitskom groblju Lovrinac na svetkovinu Svih Svetih 2013.

22. listopada 2013.

Poštovani!

Prema običaju i ove će se godine na svetkovinu Svih Svetih, u petak 1. studenoga 2013., održati zajedničko euharistijsko slavlje i molitve za sve naše pokojne u predvorju mrtvačnice na groblju Lovrinac.

Svetu misu s početkom u 14,30 sati predvodi nadbiskup mons. Marin Barišić s članovima Stolnog kaptola, splitskim župnicima i drugim svećenicima koji se mogu pridružiti u koncele-braciji. Nakon misnoga slavlja slijedi procesija do Velikoga križa pred kojim će Nadbiskup izmoliti molitve za pokojne.

Molimo sve župnike da o tome obavijeste svoje vjernike, a predstojnike samostanskih zajednica svoje članove, te ih pozovu da nam se po mogućnosti priključe u zajedničkoj molitvi za sve koji su s vjerom i nadom u uskrsnuće i vječni život otišli pred nama Gospodinu.

Unaprijed zahvaljujemo i srdačno Vas pozdravljamo.

*mons. Ivan Čubelić
generalni vikar*

Poziv na adventsku rekolekciju u Vepricu

19. studenoga 2013.

Poštovana braćo svećenici,

Uskoro ćemo započeti vrijeme Došašća i novu crkvenu godinu. Dok se pripremamo za slavlje blagdana utjelovljenja Isusa Krista Sina Božjega i Spasitelja svijeta, želimo posvijestiti i produbiti svoju vjeru kako u Kristov budući dolazak na kraju tako i u njegovu trajnu prisutnost među nama u Crkvi Božjoj kako nam je obećao. Gospodin očekuje da mi njegovi svećenici i suradnici u naviještaju Evanđelja budemo budni i pozorni za Riječi i poticaje koje nam pruža te u tome svjetlu osjetljivi za potrebe i pitanja vjernika kao i svih ljudi koji su nam povjereni. Valja nam uvijek iznova obnavljati svoju povezanost s Kristom kako bismo mogli predano vršiti svoje svećeničko poslanje i zauzeto ispunjavati zadaće koje nam se u pastoralu postavljaju.

Stoga Vas sve pozivam na adventsku duhovnu obnovu svećenika koja će se održati u srijedu, 4. prosinca 2013. u Marijanskom svetištu i duhovnom centru Vepricu.

• **DNEVNI RED I PROGRAM**

I. Molitveni dio

- 09,30 Pokorničko bogoslužje:
Uvod i ispit savjesti, o. Branko Zebić OCD, mogućnost za sakrament pomirenja
- 10,00 Euharistijsko slavlje - predvodi i propovijeda nadbiskup mons. Marin Barišić
Liturgijsko pjevanje animira mo. Šime Marović
- 11,00 Kava i osvježenje

II. Radni dio

- 11,15 Pastoralni aspekti enciklike *Lumen fidei*
U vjeri se otvaramo Ljubavi koja nas preobražava, dr. Nediljko A. Ančić
Svjetlo za život u zajednici Crkve, dr. Franjo Pšeničnjak DI
Rasprava
- 12,15 Kratka obraćanja:
U povodu Nedjelje caritasa, g. Slavko Jerončić
Obavijesti i napomene iz Ordinarijata, mons. Ivan Čubelić
Zaključne preporuke i misli, mons. Marin Barišić
- 13,00 Zajednički objed

Ako je netko doista zbog važnih razloga spriječen, molimo da nas unaprijed obavijesti. Za svećenike iz svećeničkog doma u Splitu bit će organiziran prijevoz kombijem s polaskom iz dvorišta Bogoslovije u 8,00 sati.

Radujem se Vašem dolasku te Vam unaprijed zahvaljujem na suradnji.

mons. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup

Nadbiskupov poticaj povodom ustavotvornog referenduma o braku

23. studenoga 2013.

Poštovana braćo i sestre, dragi vjernici!

Na temelju potpisa koje je prikupila Građanska inicijativa "U ime obitelji" Hrvatski sabor odredio je da se 1. prosinca 2013. godine održi narodni ustavotvorni referendum o definiciji braka.

Sve vas pozivam da iziđete na referendum te na pitanje: Jeste li za to da se u Ustav Republike Hrvatske unese odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca, odgovorite "za". To je u skladu s općeljudskim i evanđeoskim vrijednostima te s drevnom tradicijom i kulturom hrvatskoga naroda.

Danas započinjemo blagoslovljeno vrijeme došašća i kršćanske duhovne priprave na osobni susret s Isusom Kristom koji se rodio u tijelu malog djeteta. Vrijeme je to našeg obraćenja i donošenja važnih odluka za bolji ljudski i vjernički život. Naša zajednička odluka danas će biti i izlazak na referendum za svetost braka muškarca i žene u hrvatskom narodu. U ovom zbunjenom svijetu trebamo biti budni i aktivni: moliti i raditi, u Crkvi i u obitelji, osobnim obraćenjem i društvenim zauzimanjem za ljudsko dostojanstvo i slavu Božju.

Dok vas potičem da iziđite na referendum i podržite svetost ustanove braka, pozivam vas također da molite Gospodina za sve naše obitelji, za mir i boljitak naše domovine Hrvatske i svih njezinih građana.

mons. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup

Pohod i blagoslov obitelji 2014.

Poslano e-mailom 21. prosinca 2013.

Poštovana braćo svećenici!

Nakon blagdana Božića u našim se krajevima obavlja pohod i blagoslov obitelji. Župnici i kapelani sa svojim pastoralnim suradnicima prema rasporedu obilaze obitelji u svojim župnim zajednicama i mole se zajedno s njima za mir, svjetlo i snagu u kršćanskom življenju.

Ti kratki susreti trebaju se odvijati u duhu zajedništva i ohrabrenja u vjeri te su prilika da se voditelji župa bolje upoznaju sa konkretnom životnom situacijom svojih vjernika, s njihovim radostima i nadama, ali i žalostima i tjeskobama. Bog je radi nas u svome Sinu Isusu Kristu postao čovjekom i rodio se u Betlehemu da nas obnovi i spasi. Neka nas snaga Kristove spasenjske ljubavi trajno prožima i vodi na našem životnom putu.

S obzirom na obavljanje blagoslova obitelji treba se držati uputa koje su objavljene u Vjesniku Splitsko-makarske nadbiskupije (4/2011, str. 305).

*dr. Nediljko Ante Ančić
pastoralni vikar*

MOLITVA ZA OBITELJ

Bože ljubavi i dobrote,
tebi povjeravamo svoju obitelj
i sve obitelji naše nadbiskupije,
domovine i cijeloga svijeta.

Oslobodi nas sebičnosti
i daruj snagu svoga Duha
da spoznamo i promičemo
svetost braka i obitelji.

Učini da i danas sjaji ono
što si stvorio na svoju sliku
i posvetio vezom Krista i Crkve.

Blagoslovi zajedništvo supruge
i daj im milost da velikodušno
prihvaćaju dar života.
Vjerni svome svetom pozivu
neka Te slave i u dobru i u zlu.

Prosvjetljuj djecu i mlade:
ispuni im srca životnom radošću
i snagom istinske ljubavi.

Sve nas blagoslivljaj
zajedništvom u svetoj Crkvi
da se u svakoj našoj obitelji,
toj pravoj kućnoj Crkvi,
žive i naviještaju
divna djela spasenja. Amen.

DOKUMENTI

Papina poruka za Svjetski dan mira 2014.

BRATSTVO – TEMELJ I PUT ZA MIR

1. U ovoj svojoj prvoj poruci za Svjetski dan mira želim uputiti svima, pojedincima i narodima želju za životom ispunjenim radošću i nadom. U srcu svakog muškarca i svake žene prebiva želja za puninom života, koji uključuje onu nezatomljivu čežnju za bratstvom, koja nas potiče prema zajedništvu s drugima i osposobljava nas da ih ne promatramo kao neprijatelje ili suparnike, već kao braću koju treba primiti i prihvatiti.

Bratstvo je bitna dimenzija čovjeka, koji je biće odnosâ. Živa svijest o toj relacionalnosti (povezanosti) potiče nas promatrati i postupati sa svakom osobom kao s pravom sestrom i pravim bratom; bez bratstva je nemoguće graditi pravedno društvo i postojan i trajni mir. Treba odmah podsjetiti da se bratstvo najprije uči u krilu obitelji, prije svega zahvaljujući nadasve odgovornim i komplementarnim ulogama svih njezinih članova, osobito oca i majke. Obitelj je izvor svakoga bratstva te samim tim i temelj i prvi put mira, jer bi, po svojem pozivu, trebala na svijet prenositi svoju ljubav.

Zbog sve većeg broja međupovezanosti i komunikacijâ kojim je ovaj svijet prožet sve smo snažnije svjesni jedinstva i zajedničkog određenja narodâ na zemlji. U povijesnoj dinamici, u različitosti narodâ, društava i kulturâ, vidimo sjeme poziva na oblikovanje jedne zajednice koju čine braća koja se uzajamno prihvaćaju i jedni za druge brinu. Ta se poziv međutim danas često niječe i ignorira u svijetu koji karakterizira "globalizacija ravnodušnosti" čija je posljedica ta da se polako "navikavamo" na patnju drugoga, zatvarajući se u same sebe.

U mnogim dijelovima svijeta kao da nema kraja teškim kršenjima temeljnih ljudskih prava, poglavito prava na život i prava na vjersku slobodu. Tragična pojava trgovine ljudima, u kojoj beskrupulozni pojedinci u životu i očaju drugih ljudi vide priliku za zaradu, samo je jedan uznemirujući primjer toga kršenja. Oružanim se sukobima pridodaju manje vidljivi, ali zato ništa manje okrutni ratovi koji se vode na ekonomskom i financijskom polju s jednako razornim učincima po život, obitelj i poduzeća.

Globalizacija, kao što je istaknuo Benedikt XVI., približava nas jedne drugima, ali nas ne čini braćom

(1). Usto, mnoge situacije nejednakosti, siromaštva i nepravde znak su ne samo dubokog pomanjkanja bratstva, već također odsutnosti jedne kulture solidarnosti. Nove ideologije, koje karakterizira rašireni individualizam, egocentrizam i materijalistički konsumerizam, slabe društvene veze, jačaju onaj mentalitet "odbacivanja" koji dovodi do prezira i napuštanja najslabijih, onih koje se smatra "beskorisnima". Tako je ljudski suživot sve više nalik nekom pragmatičnom i egoističnom do ut des (ja tebi, ti meni).

Istodobno, sasvim je jasno da suvremene etike ne mogu iznjedrati istinske veze bratstva, jer bratstvo koje se ne poziva na zajedničkog Oca kao svoj posljednji temelj, ne može opstati (2). Pravo bratstvo među ljudima pretpostavlja i zahtijeva transcendentno očinstvo. Priznavanjem toga očinstva učvršćuje se bratstvo među ljudima: svaka osoba tada postaje "bližnji" koji se brine za drugoga.

• *"Gdje ti je brat" (Post 4, 9)*

2. Da bismo bolje shvatili taj čovjekov poziv na bratstvo i bolje prepoznali prepreke koje stoje na putu njegova ostvarenja te otkrili putove za njihovo prevladavanje, od temeljne je važnosti pustiti da nas vodi Božji naum, koji je na izvrstan način predstavljen u Svetom pismu.

Prema biblijskom izvješću o postanku svijeta, svi ljudi potječu od zajedničkih roditelja, Adama i Eve, para kojeg je Bog stvorio na svoju sliku i priliku (usp. Post 1, 26), kojima su se rodili Kajin Abel. U povijesti te prve obitelji vidimo postanak društva, razvoj odnosâ između pojedinaca i narodâ.

Abel je pastir, Kajin zemljoradnik. Njihov duboki identitet, i ujedno njihov poziv, je da su braća, premda se razlikuju po djelatnosti i kulturi, da su povezani s Bogom i sa stvorenim svijetom. Ali Kajinovo ubojstvo Abela tragična je potvrda radikalnog odbacivanja poziva na bratstvo. Njihova povijest (usp. Post 4, 1-16) zorno pokazuje tešku zadaću na koju su svi ljudi pozvani, da žive u jedinstvu, da se brinu jedni za druge. Ne mogavši prihvatiti Božju naklonost Abelu, koji mu je ponudio prvine svoga stada – "Jahve milostivo pogleda na Abela i njegovu žrtvu, a na Kajina i žrtvu

njegovu ni pogleda ne svrati" (Post 4, 4-5) – Kajin iz zavisti ubija Abela. Na taj način odbija smatrati Abela bratom, imati ispravan odnos prema njemu, živjeti u Božjoj prisutnosti preuzimajući na sebe odgovornost da se brine i čuva drugoga. Na pitanje: "Gdje ti je brat?", kojim Bog od Kajina traži objašnjenje za ono što je učinio, ovaj uzvraća: "Ne znam... Zar sam ja čuvar brata svoga?" (Post 4, 9). Zatim, kaže nam Knjiga Postanka, "Kajin ode ispred lica Jahvina" (4, 16).

Trebamo se zapitati o dubokim razlozima koji su naveli Kajina da zanemari bratsku vezu i, ujedno, vezu uzajamnosti i zajedništva koja ga je povezivala s njegovim bratom Abelom. Sâm Bog prokazuje i spočitava Kajinu da je potpao pod utjecaj zla: "griješ ti je kao zvijer na pragu što na te vreba" (Post 4, 7), prezrevši Božji naum. Na taj je način osujetio svoj prvobitni poziv da bude dijete Božje i da živi bratstvo.

Povijest Kajina i Abela uči da ljudski rod nosi u sebi upisan poziv na bratstvo, ali također dramatičnu mogućnost izdaje tog poziva. Potvrđuju to svakodnevnja djela sebičnosti, koja je u pozadini tolikih ratova i mnogih nepravdi: mnogi muškarci i žene umiru od ruku braće i sestara koja ih nisu promatrati promatrati kao takve, to jest kao bića stvorena za uzajamnost, za zajedništvo i za dar.

• *"A svi ste vi braća" (Mt 23,8)*

3. Sâmo se od sebe javlja pitanje: hoće li muškarci i žene ovoga svijeta moći ikada potpuno odgovoriti na čežnju za bratstvom, koju je u njih utisnuo Bog Otac? Hoće li isključivo svojim silama uspjeti pobijediti ravnodušnost, sebičnost i mržnju, prihvatiti legitimne razlike koje karakteriziraju braću i sestre?

Prafrazirajući riječi Gospodina Isusa možemo ovako sažeti odgovor koji nam on daje: budući da imate samo jednog Oca, koji je Bog, vi ste svi braća (usp. Mt 23, 8-9). Korijen bratstva je sadržan u Božjem očinstvu. Nije riječ o općenitom, neodređenom i povijesno nedjelotvornom očinstvu, već o osobnoj, točno određenoj i izvanrednoj konkretnoj Božjoj ljubavi prema svakom čovjeku (usp. Mt 6, 25-30). To je, dakle, očinstvo koje stvarno rađa bratstvom, jer Božja ljubav, kada je prihvaćena, postaje najvrsnije sredstvo preobrazbe života i odnosâ s drugim, otvarajući ljude solidarnosti i istinskom dijeljenju s drugima.

Na osobit način, ljudsko je bratstvo dobilo novi zamah u i od Isusa Krista njegovom smrću i uskrsnućem. Križ je definitivno "mjesto" ustanovljenja bratstva, koje ljudi nisu kadri iznjedrati sami. Isus Krist, koji je preuzeo na sebe ljudsku narav da je otkupi,

ljubeći Oca sve do smrti, smrti na križu (usp. Fil 2,8), uskrsnućem nas je učinio novim čovjekom, u punom zajedništvu s Očevom voljom, s njegovim naumom, koji obuhvaća puno ostvarenje poziva na bratstvo.

Isus od samog početka prihvaća Očev naum, priznajući mu primat nad svim drugim. Ali Krist, svojim predanjem smrti iz ljubavi prema Ocu, postaje novo i konačno počelo svih nas; mi smo pozvani uzajamno se prepoznavati u njemu kao braća i sestre jer smo djeca istoga Oca. On je sâm Savez, osobni prostor pomirenja čovjeka s Bogom i jednih s drugima poput braće i sestara. U Isusovoj smrti na križu je jednom zauvijek dokončana podjela među narodima, između naroda Saveza i naroda poganâ, lišenog nade jer sve do tada nisu bili dionici obećanjâ saveza. Kao što se može pročitati u Poslanici Efežanima, Isus Krist u sebi pomiruje sve ljude. On je mir, jer je od dva naroda saznao jednog, srušivši pregradu razdvojnici, odnosno neprijateljstvo. On je stvorio u sebi jedan narod, jednog čovjeka, jedan ljudski rod (usp. 2, 14-16).

Svaki koji prihvaća Kristov život i živi u njemu, priznaje Boga Ocem i potpuno se predaje njemu, ljubeći ga iznad svega. Pomireni čovjek vidi u Bogu Oca svoju i, kao posljedica toga, potaknut je živjeti bratstvo otvoreno svima. U Kristu, drugog se prihvaća i ljubi kao Božjeg sina ili kćer, kao brata ili sestru, a ne kao tuđinca, a još manje kao suparnika ili čak neprijatelja. U Božjoj obitelji, gdje su svi sinovi istoga oca, i budući da su nacijepljeni na Krista, sinovi u Sinu, ne postoje životi s kojima se postupa kao s "otpadom". Svi uživaju jednako i nepovredivo dostojanstvo. Svi su ljubljivi od Boga, svi su otkupljeni krvlju Krista, umrlog na križu i uskrslog za svakog od nas. To je razlog zbog kojeg nitko ne smije ostati ravnodušan prema sudbini braće.

• *Bratstvo – temelj i put za mir*

4. Nakon svega do sada rečenog, lako je shvatiti da je bratstvo temelj i put za mir. Socijalne enciklike mojih prethodnikâ pružaju vrijedan doprinos u tome smislu. Bilo bi dovoljno spomenuti definicije mira iz enciklike *Populorum progressio* Pavla VI. ili pak enciklike *Sollicitudo rei socialis* Ivana Pavla II. Iz prve doznajemo da je cjeloviti razvoj narodâ novo ime za mir (3), iz druge pak da je mir opus solidaritatis (4).

Pavao VI. kaže da se ne samo osobe, nego i narodi moraju susretati u jednom duhu bratstva. I objašnjava: "U tom uzajamnom razumijevanju i prijateljstvu, u tom svetom zajedništvu moramo se [...] prihvatiti posla oko izgradnje zajedničke budućnosti čovječan-

stva” (5). To je u prvom redu obaveza onih sretnijih i privilegiranih. Njihove su dužnosti ukorijenjene u ljudskom i nadnaravnom bratstvu i očituju se pod tri aspekta: dužnost solidarnosti, koja zahtijeva da bogati narodi pomažu manje napredne; dužnost društvene pravednosti, koja zahtijeva preuređivanje odnosa između snažnijih i slabijih naroda tako da budu pravedniji; dužnost univerzalne ljubavi, koja uključuje promicanje jednog humanijeg svijeta za sve, svijeta u kojem svako ima nešto dati i primiti, a da napredak jednih ne bude prepreka razvoju drugih (6).

Ako se, dakle, mir promatra kao opus solidaritatis, ne možemo ne priznati da je bratstvo njegov osnovni temelj. Mir, kaže Ivan Pavao II., je nedjeljivo dobro. Ili je dobro koje pripada svima ili je ničije dobro. Ono se može stvarno postići i uživati, kao najviša kvaliteta života i kao humaniji i održiviji razvoj, jedino ako su svi vođeni solidarnošću kao “čvrstom i postojanom odlučnošću zauzeti se za opće dobro” (7). To znači da se ljudi ne smiju voditi “željom za zaradom” ili “žeđi za moći”. Treba imati raspoloživost “da izgubimo sebe” radi drugoga, umjesto da ga iskorištavamo [...] ‘drugoga’ – osobu, narod ili naciju – [ne smije se promatrati] kao neko sredstvo čiju radnu sposobnost i tjelesnu snagu treba iskoristiti uz nisku cijenu, i kad nam više ne koristi, onda ga ostaviti, nego kao nama ‘sličnog’, kao našu ‘pomoć’” (8).

Kršćanska solidarnost pretpostavlja da se bližnjega ljubi ne samo kao “ljudsko biće sa svim svojim pravima, biće koje je u svojoj srži jednako svima drugima, već on postaje živa slika Boga Oca, otkupljena krvlju Isusa Krista i podvrgnuta trajnom djelovanju Duha Svetoga” (9), kao još jednog brata ili sestru. Kao što je primijetio Ivan Pavao II. “tada će svijest o zajedničkom Božjem očinstvu, o bratstvu svih ljudi u Kristu, ‘sinova u Sinu’, o nazočnosti i životvornom djelovanju Duha Svetoga dati našem pogledu na svijet novi kriterij prosuđivanja” (10) i stubokom ga promijeniti.

• *Bratstvo – preduvjet za iskorjenjivanje siromaštva*

5. U Caritas in veritate moj prethodnik je podsjetio svijet da je pomanjkanje bratstva među narodima i ljudima važan uzrok siromaštva (11). U mnogim društvima proživljavamo duboko siromaštvo odnosa što je posljedica pomanjkanja čvrstih odnosa u obitelji i zajednici. Sa zabrinutošću promatramo razne vrste nevolja, marginalizaciju, samoću i razne oblike patološke ovisnosti koji bilježe sve veći rast. Ta se vrsta siromaštva može pobijediti samo ponovnim otkrivanjem i vrednovanjem bratskih odnosa u kri-

lu obitelji i zajednica, kroz dijeljenje radosti i žalosti, teškoća i uspjeha koji su sastavni dio ljudskog života.

Povrh toga, ako s jedne strane uočavamo opadanje apsolutnog siromaštva, s druge ne možemo ne prepoznati ozbiljan porast relativnog siromaštva, to jest nejednakosti između osoba i skupina koje zajedno žive na određenom području ili u određenom povijesno-kulturnom kontekstu. U tome smislu, potrebne su također djelotvorne politike koje će promicati načelo bratstva, jamčeći osobama – koje su jednake u svojem dostojanstvu i temeljnim pravima – pristup kapitalu, uslugama, odgojnim, zdravstvenim i tehnološkim resursima kako bi svaka osoba imala mogućnost izraziti i ostvariti svoj životni plan i mogla se razviti u punini kao osoba.

Uočava se također potreba za politikama koje će služiti ublažavanju prevelike neravnoteže u raspodjeli dohotka. Ne smijemo zaboraviti crkveno učenje o takozvanoj socijalnoj hipoteci, na temelju koje je dopušteno, kao što kaže sveti Toma Akvinski, i štoviše nužno “da čovjek posjeduje dobra” (12), a kada je riječ o njihovu korištenju da ih “posjeduje ne samo kao svoje vlasništvo nego i kao zajednička, u tom smislu što ona mogu koristiti ne samo njemu nego i drugima” (13).

Postoji, konačno, posljednji način promicanja bratstva – i samim tim pobjeđivanja siromaštva – koji mora biti u temelju svih ostalih. To je odvajanje od dobara onoga koji odlučuje živjeti umjerenim i bitnim načinom života, koji, dijeleći vlastita bogatstva, uspijeva na taj način iskusiti bratsko zajedništvo s drugima. To je od temeljne važnosti za nasljedovanje Isusa Krista i da bismo bili istinski Kristovi vjernici. To nije samo slučaj s posvećenim osobama koje zavjetuju siromaštvo, već također s mnogim obiteljima i mnogim odgovornim građanima, koji čvrsto vjeruju da bratski odnos s bližnjima predstavlja najdragocijenije dobro.

• *Ponovno otkrivanje bratstva u ekonomiji*

6. Teške financijske i ekonomske krize – koje svoj uzrok imaju u sve većem udaljavanju čovjeka od Boga i svoga bližnjega, u pohlepnoj težnji za materijalnim dobrima, s jedne strane, i osiromašenju odnosa među ljudima i u zajednici, s druge – mnoge su potaknuli da potraže zadovoljstvo, sreću i sigurnost u trošenju i zarađivanju izvan svih logika zdrave ekonomije. Već je 1979. Ivan Pavao II. postojanje “stvarne i osjetne opasnosti da, dok se u čovjekovoj vladavini nad svijetom čine ogromni napreci, on izgubi bitne konce iz ruku te vladavine i da na razne načine njegovo čov-

ještvo bude podčinjeno ovome svijetu te da on sâm postane predmetom – često neprimjetnih – raznih oblika manipulacije kroz čitavu organizaciju zajedničkog života, kroz sistem proizvodnje i kroz pritisak sredstava društvene komunikacije” (14).

Niz ekonomskih kriza koje su zaredale jedna za drugom mora dovesti do preispitivanja modela ekonomskog razvoja i promjene u načinima života. Današnja kriza, usprkos tome što ima teške posljedice za ljudske živote, može nam biti također dragocjena prigoda za ponovno otkrivanje vrijednosti mudrosti, umjerenosti, pravednosti i jakosti. Te nam kreposti mogu pomoći prevladati teške trenutke i ponovno otkriti bratske veze koje nas povezuju jedne s drugima, u dubokom uvjerenju da čovjek treba i da je sposoban za nešto više od maksimalizacije vlastitog pojedinačnog interesa. Te su kreposti osobito nužne za izgrađivanje i očuvanje društva u skladu s ljudskim dostojanstvom.

• *Bratstvo gasi rat*

7. U godini koja je za nama mnoga su naša braća i sestre nastavila trpjeti iskustvo rata, koji predstavlja ozbiljnu i duboku ranu naneseu bratstvu.

Mnogi se sukobi vode usred opće ravnodušnosti. Svima koji žive u krajevima u kojima oružja siju užas i razaranje, jamčim svoju osobnu i blizinu cijele Crkve. Ova potonja ima zadaću nositi Kristovu ljubav također bespomoćnim žrtvama zaboravljenih ratova molitvom za mir, služenjem ranjenima, gladnima, izbjeglicama, prognanicima i svima onima koji žive u strahu. Crkva isto tako diže svoj glas da do odgovornih osoba dopre vapaj boli napućenih ljudi i da, zajedno s neprijateljstvom, prestanu sva zlostavljanja i kršenje temeljnih ljudskih prava (15).

Zbog toga želim uputiti snažni apel onima koji oružjem siju nasilje i smrt: u onima koje sada smatrate tek neprijateljem kojeg treba poraziti ponovno otkrijte svoga brata i zaustavite svoju ruku! Odrecite se puta oružja i idite ususret drugome s dijalogom, opraštenjem i pomirenjem da biste oko sebe gradili pravdu, povjerenje i nadu! “U vezi s tim, jasno je da u životu naroda oružani sukobi uvijek predstavljaju namjerno nijekanje svake moguće međunarodne sloge, stvarajući duboke podjele i otvorene rane koje ne zacjeljuju tako lako. Ratovi predstavljaju praktično odbacivanje zalaganja oko postizanje onih velikih ekonomskih i društvenih ciljeva koje si je postavila međunarodna zajednica” (16).

Ipak, sve dok je tako velika količina oružja u optjecaju kao što je to sada, moći će se uvijek naći nove izlike za otpočinjanje neprijateljstava. Zbog toga ponavljam svima apel mojih prethodnika za neširenje naoružanja i razoružanje, počevši od nuklearnog i kemijskog razoružanja.

Ne možemo ipak ne konstatirati da međunarodni sporazumi i nacionalni zakoni, premda su nužni i vrlo poželjni, nisu sami po sebi dovoljni da čovječanstvo zaštite od opasnosti oružanih sukoba. Nužno je obraćenje srca koje će omogućiti svima da prepoznaju u drugome brata za kojeg se treba brinuti i s kojim treba zajedno raditi na izgradnji kvalitetnijeg života za sve. To je duh kojim su nadahnute mnogobrojne inicijative civilnog društva, uključujući vjerske organizacije, u promicanju mira. Izražavam svoju nadu da će svakodnevno zauzimanje svih nastaviti donositi ploda i da će u međunarodnom pravu doći do stvarne primjene prava na mir, kao temeljnog ljudskog prava i nužnog preduvjeta za ostvarivanje svih ostalih prava.

• *Korupcija i organizirani kriminal su prijetnja bratstvu*

8. Obzor bratstva povezan je također s potrebom svakog brata i sestre da žive punim životom. Legitimne težnje ljudi, osobito kada je riječ o mladima, ne smiju se osujetiti ili povrijediti, niti se smije ljudima ukrasti nadu da će ih moći ostvariti. Ipak, tu se težnju ne smije miješati sa zloupotrebom moći. Naprotiv, ljudi se trebaju jedni s drugima natjecati u uzajamnom poštivanju (usp. Rim 12, 10). I u raspravama, koje predstavljaju nezaobilazan aspekt života, moramo uvijek imati na umu da smo braća i sestre i stoga učiti i sebe i druge da se bližnjega ne smije smatrati neprijateljem ili protivnikom kojeg treba ukloniti.

Bratstvo rađa socijalni mir jer stvara ravnotežu između slobode i pravednosti, između osobne odgovornosti i solidarnosti, između pojedinačnog i općeg dobra. Da bi sve to potpomogla, politička zajednica mora djelovati transparentno i odgovorno. Građani se moraju osjećati predstavljenima od javnih vlasti u poštivanju njihove slobode. Međutim, često se između građana i institucija uvlače jednostrani interesi koji izobličuju taj odnos, pridonoseći stvaranju trajnog ozračja sukoba.

Istinskim se duhom bratstva pobjeđuje individualnu sebičnost koja oduzima ljudima mogućnost da žive u slobodi i uzajamnom skladu. Ta se sebičnost u društvu razvija bilo u mnogim oblicima korupcije, koji su danas silno razgranati, bilo u obliku kriminal-

nih organizacija, od malih skupina pa do onih raširenih po čitavom svijetu. Te skupine ruše zakonitost i pravdu, pogađajući u samo srce dostojanstvo osobe. One teško vrijeđaju Boga, povrjeđuju braću i nanose štetu stvorenom svijetu, to više ako imaju religijske konotacije.

Tu mislim na bolnu ranu droge, koja ubire profit prezirući čudoredne i građanske zakone; na uništavanje prirodnih dobara i trenutno zagađenje; na tragediju iskorištavanja rada drugih osoba. Tu mislim također na nedopušteno trgovanjem novcem i na financijsku spekulaciju, koji često poprimaju obilježja grabeža i nanose štetu čitavim ekonomskim i društvenim sistemima, gurajući u siromaštvo milijune muškaraca i žena. Tu mislim na prostituciju koja svakoga dana kosi nevine žrtve, osobito među najmlađima kradući im budućnost; tu mislim na gnusnu trgovinu ljudima, na zločine i zlostavljanja usmjerene protiv maloljetnika, na užas ropstva koje još uvijek postoji u mnogim dijelovima svijeta, na često prešućenu tragediju migranata koji su često žrtve sramotne i protuzakonite manipulacije. Ivan XXIII. je u vezi s tim pisao: "Suživot koji se temelji samo na odnosima moći nije human. Daleko od toga da potiče, kao što bi to trebao, osobe da rastu i usavršavaju se, u takvom se suživotu vrši prisila nad njima i ograničava im se sloboda" (17). Čovjek se, međutim, može obratiti i ne treba nikada izgubiti nadu u mogućnost promijene svog života. Želim da to bude poruka nade i pouzdanja za sve, pa i za one koji su počinili okrutne zločine, jer Bog ne želi smrt grešnika, već da se obrati i živi (usp. Ez 18,23).

U širem kontekstu ljudskog društva, imajući pred očima zločin i kaznu, ne možemo se ne sjetiti neljudskih uvjeta koji vladaju u mnogim zatvorima, gdje je zatvorenik često sveden na subhuman položaj, gdje se krši njegovo ljudsko dostojanstvo i guši svaka volja i želja za rehabilitacijom. Crkva, najčešće u tišini, mnogo čini u tim sredinama. Pozivam i potičem sve da učine još više, u nadi da će napore koje na tome području poduzimaju mnogi hrabri muškarci i žene sve više, pravedno i pošteno, podupirati i građanske vlasti.

• *Bratstvo pomaže čuvati i njegovati prirodu*

9. Ljudska je obitelj primila od Stvoritelja zajednički dar: prirodu. Kršćansko shvaćanje stvorenog svijeta uključuje pozitivan sud o dopustivosti zahvata na prirodi ako su oni korisni, uz uvjet da se djeluje odgovorno, što znači da se mora priznati onu "gra-

matiku" upisanu u prirodu i mudro koristiti dobra na korist svijetu, poštujući ljepotu, svrhovitost i korisnost pojedinih živih bića i njihovu ulogu u ekosustavu. Ukratko, priroda je na našem raspolaganju i mi smo pozvani odgovorno njome upravljati. Međutim, često smo vođeni pohlepom i bahatošću vladanja, posjedovanja, manipuliranja i izrabljivanja; ne čuvamo prirodu, ne poštujemo je, ne smatramo je besplatnim darom kojeg treba čuvati i staviti u službi braći, uključujući buduće naraštaje,

Poljoprivredni sektor, na poseban način, je primarni sektor proizvodnje s ključnim pozivom obrađivanja i čuvanja prirodnih dobara radi prehranjivanja čovječanstva. U vezi s tim, kontinuirana sramota gladi u svijetu potiče me da podijelim s vama pitanje: na koji način koristimo Zemljina prirodna dobra? Današnja društva moraju razmišljati o hijerarhiji prioritetâ na koje je usmjerena proizvodnja. Naime, urgentna je dužnost da se prirodna dobra koriste tako da nitko ne gladi. Postoje mnoge inicijative i moguća rješenja i ne ograničavaju se samo na povećanje proizvodnje. Poznato je da je trenutna proizvodnja dovoljna, a ipak milijuni ljudi trpe i umiru od gladi, i to predstavlja pravu sablazan. Nužno je dakle iznaći načine da svi mogu uživati plodove zemlje, ne samo zato da bi se izbjeglo širenje jaza između onih koji imaju i više no što trebaju i onih koji se moraju zadovoljiti mrvicama, već prije svega zato što to zahtijevaju pravednost, jednakost i poštivanje prema svakom ljudskom biću. U tome smislu, želim svima dozvati u svijest ono nužno univerzalno određenje dobara koje je jedno od stožernih načela socijalnog učenja Crkve. Poštivanje tog načela je bitni uvjet za olakšavanje stvarnog i jednakog pristupa onim bitnim dobrima koja svaki čovjek treba i na koje svi imaju pravo.

• *Zaključak*

10. Bratstvo treba otkriti, ljubiti, iskusiti, naviještati i svjedočiti. Ali jedino ljubav koju daje Bog omogućuje nam prihvatiti i u punini živjeti bratstvo.

Nužni realizam politike i ekonomije ne smije se svesti na puke tehničke vještine i znanja lišena ideala gdje se ignorira čovjekovu vrhunaravnu dimenziju. Kada nedostaje te otvorenosti Bogu, svaka ljudska djelatnost postaje siromašnija i osobe se svodi na predmete koji se mogu izrabljivati. Tek kada prihvatite kretati se u širokom prostoru koji toj otvorenosti omogućuje Onaj koji ljubi svakog muškarca i svaku ženu, politika i ekonomija će uspjeti postići onaj porijekal i ustroj koji se temelji na istinskom duhu brat-

ske ljubavi i moći će biti djelatna sredstva cjelovitog ljudskog razvoja i mira,

Mi kršćani vjerujemo da smo svi u Crkvi udovi jednoga tijela, svi jedni drugima potrebni, jer je svakome od nas dana milost po mjeri Kristova dara, za zajedničko dobro (usp. Ef 4, 7.25; 1 Kor 12, 7). Krist je došao na svijet da nam donese Božju milost, to jest mogućnost dioništva u njegovu životu. To podrazumijeva uspostavu bratskih odnosâ prožetih uzajamnošću, opraštanjem, potpunim sebedarjem, prema punini i dubini Božje ljubavi koju pruža ljudskom rodu Onaj koji, kao Raspeti i Uskrsli, sve privlači sebi: "Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge. Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge" (Iv 13, 34-35). To je radosna vijest koja traži od svakog od nas da učinimo korak naprijed, koja nas potiče na neprolazno vršenje empatije, da slušamo drugoga dok govori o svojim trpljenjima i nadi, također onoga koji mi je najdalje,

i da kročimo zahtjevnim putem one ljubavi koja se zna derivati i besplatno trošiti za dobro svakog brata i sestre.

Krist zahvaća čitavog čovjeka i ne želi da se itko izgubi: "Ta Bog nije poslao Sina na svijet da sudi svijetu, nego da se svijet spasi po njemu" (Iv 3, 17). On pritom ne prisiljava nikoga da mu otvori vrata svoga srca i svoga uma: "najveći među vama neka bude kao najmlađi; i predstojnik kao poslužitelj", kaže Isus Krist, "ja sam posred vas kao onaj koji poslužuje" (Lk 22, 26-27). Svako djelovanje mora dakle biti označeno stavom služenja osobama, osobito onima koje su najdalje i nepoznate. Služenje je duša onoga bratstva koje gradi mir.

Neka nam Marija, Isusova Majka, pomogne shvatiti i živjeti svakoga dana bratstvo koje izvire iz srca njezina Sina, da bismo donijeli mir svim ljudima na ovoj našoj voljenoj zemlji.

*Iz Vatikana 8. prosinca 2013.
Papa Franjo*

PAPINA PORUKA ZA 22. SVJETSKI DAN BOLESNIKA 2014.

Vjera i ljubav: "I mi smo dužni živote položiti za braću" (1 Iv 3, 16)

Draga braćo i sestre!

1. U prigodi 22. svjetskog dana bolesnika koji ove godine ima za temu Vjera i ljubav: "I mi smo dužni živote položiti za braću" (1 Iv 3, 16), obraćam se na poseban način bolesnicima i svima onima koji im pružaju pomoć i negu. Crkva u vama, dragi bolesnici, prepoznaje posebnu Kristovu prisutnost. To je istina. Kada trpimo on je uz nas, štoviše, on je u našem trpljenju. On zajedno s nama nosi njegov teret i otkriva mu smisao. Kada je Božji Sin uzašao na križ uništio je samoću patnje i rasvijetlio njezinu tamu. Nalazimo se tako pred misterijem Božje ljubavi prema nama, koja nam ulijeva nadu i hrabrost: nadu, jer se u Božjem naumu ljubavi i sama noć boli otvara uskrsnom svjetlu; te hrabrost, da se možemo sa svim protivštinama i teškoćama nositi u njegovu društvu, zajedno s njim.

2. Utjelovljeni Sin Božji nije uklonio iz ljudskog iskustva bolest i trpljenje, već je, preuzevši ih na sebe, preobrazio ih i dao im pravi smisao. Dao im je pravi smisao zato jer posljednju riječ nemaju bolest i trpljenje nego novi život u punini; preobrazio ih, jer u jedinstvu s Kristom ne moraju više biti negativni već mogu postati pozitivni. Isus je put i s njegovim Duhom možemo ga slijediti. Kao što nam je Otac

darovao Sina iz ljubavi i Sin darovao sebe iz iste ljubavi, i mi možemo ljubiti jedni druge kao što je Bog nas ljubio, dajući život za braću. Vjera u Boga postaje dobrotu, vjera u Krista raspetoga daj nam snage da ljubimo do kraja, čak i svoje neprijatelje. Dokaz istinske vjere u Krista je sebedarje i širenje ljubavi prema bližnjemu, osobito prema onima koji to ne zaslužuju, prema onima koji trpe i prema onima koji su marginalizirani.

3. Po krštenju i potvrdi pozvani smo suobličiti se Kristu, Dobrom Samarijancu svih onih koji pate: "Po ovom smo upoznali Ljubav: on je za nas položio život svoj. I mi smo dužni živote položiti za braću" (1 Iv 3, 16). Kada s nježnošću pristupamo onima koji su potrebiti skrbi, mi unosimo nadu i Božji osmijeh u proturječja svijeta. Kada velikodušno posvećivanje drugima postaje prepoznatljivo obilježje našeg djelovanja, tada otvaramo prostor Kristovu srcu i uživamo u njegovoj toplini, te time pružamo naš doprinos dolasku Božjeg kraljevstva.

4. Da bismo rasli u nježnosti, u osjetljivoj ljubavi ispunjenoj poštivanjem prema drugome, imamo jedan pouzdan kršćanski uzor na koji možemo sa sigurnošću upravit pogled: to je Majka Isusova i Majka

naša, koja je uvijek pozorna na Božji glas i na potrebe i teškoće svoje djece. Nošena božanskim milosrđem koje se u njoj utjelovilo, Marija zaboravlja samu sebe i nesebično hita iz Galileje u Judeju da se susretne i pomogne rođakinji Elizabeti. Ona se zauzima kod svog Sina na svadbi u Kani, kada vidi da na gozbi ponestaje vina. Ona nosi u svom srcu, na svom životnom putovanju, riječi starca Šimuna koji je prerekao da će joj mač probosti dušu i nepokolebljivom snagom stoji podno Isusova križa. Ona zna kako se prelazi taj put i zbog toga je Majka svih bolesnika i patnika. Možemo joj se s pouzdanjem i sinovskom odanošću utjecati, sigurni da će nam pomoći, da će nas podupirati i da nas neće napustiti. Ona je Majka raspetog i uskrslog Krista: stoji uz naše križeve i prati nas na putu prema uskrsnuću i punom životu.

5. Sveti Ivan, učenik koji je s Marijom stajao pod križem, pomaže nam vratiti se izvorima vjere i ljubavi, srcu Boga koji "je ljubav" (1 Iv 4, 8.16). On nas podsjeća da ne možemo ljubiti Boga ako ne ljubimo

braću. Onaj koji s Marijom stoji pod križem uči ljubiti kao što ljubi Isus. Križ je "sigurnost vjerne Božje ljubavi prema nama. Ta je ljubav tako silna da ulazi u naš grijeh i oprašta ga, ulazi u naše trpljenje i daje nam snagu da ga podnosimo. Ta ljubav ulazi i u samu smrt da je pobijedi i da nas spasi... Kristov križ poziva nas također da dopustimo da nas ta ljubav obuzme, uči nas uvijek promatrati drugoga s milosrđem i ljubavlju, napose one koji pate, koji trebaju pomoć" (Križni put s mladima, Rio de Janeiro, 26. srpnja 2013.).

Povjeravam ovaj 22. svjetski dan bolesnika Marijinu zagovoru, da ona pomogne svim bolesnicima da podnose svoje trpljenje u zajedništvu s Isusom Kristom i bude na pomoć svima onima koji se za njih brinu. Svim bolesnicima, zdravstvenim djelatnicima i dragovoljcima koji im pomažu od srca udjeljujem apostolski blagoslov.

*Iz Vatikana 6. prosinca 2013.
Papa Franjo*

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Zaključci s 47. plenarnog zasjedanja

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, 47. po redu, održano je od 16. do 18. listopada 2013. u sjedištu HBK-a u Zagrebu, Ksaverska cesta 12a. Na zasjedanju su sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico, izaslanik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine vojni ordinarij Tomo Vukšić te subotički biskup Ivan Penzeš i srijemski biskup Đuro Gašparović.

U pozdravnom govoru predsjednik HBK-a zadarski nadbiskup Želimir Puljić najprije je istaknuo da se početak zasjedanja događa upravo na dan kad je 1978. godine za papu izabran Ivan Pavao II. Naglasio je da ne možemo dovoljno zahvaliti tome papi za ljubav i zauzimanje koje je iskazao prema nama u daniima nevolje i na svemu što je učinio da se zaustavi rat u Hrvatskoj i BiH-u. Ujedno je izrazio radost što će iduće godine, 27. travnja 2014., bl. Ivan Pavao II. biti proglašen svetim. Potom je nadbiskup Puljić podsjetio na najvažnije događaje u razdoblju od posljednjeg zasjedanja te ukratko naveo sve najvažnije teme koje će se obraditi na zasjedanju.

U početnom dijelu zasjedanja hrvatski su se biskupi osvrnuli na veličanstveno slavlje beatifikacije svećenika Miroslava Bulešića na kojem se u pulskoj Areni okupilo mnoštvo svećenika i vjernika. Podsje-

ćajući na snažne poruke toga događaja, istaknuto je kako mnogi s blaženim Miroslavom osjećaju veliku bliskost jer u njegovoj mučeničkoj smrti prepoznaju i svoju patnju, stradanja i progone koju su doživjeli od istoga komunističkog režima koji je i njega ubio. Iako Bulešić nije pripadao nijednom ideološkom sustavu, doživio je progon i od fašista i od nacista, a na kraju su ga ubili komunisti. Podsjetili su biskupi još jednom na razmjere žestokoga progona koji je Crkva u Hrvata doživjela četrdesetih godina prošloga stoljeća tijekom kojega je ubijeno čak 434 svećenika, biskupijska i redovnička, 73 sjemeništarca i 30 časnih sestara. Tako se u osobi novoga blaženika spaja cjelokupna tragedija koja je pogodila hrvatski narod kao i narode Europe tijekom prošloga stoljeća obilježena trima velikim neljudskim sustavima: fašizmom, nacizmom i komunizmom. Stavljajući primjer blaženog Miroslava za uzor svećenicima i krizmanicima, budući da je ubijen upravo nakon slavlja toga sakramenta u Lanišću 1947., biskupi zaključuju da je u našem vremenu prožetom materijalizmom i sekularizmom beatifikacija svećenika Miroslava znak nade i optimizma te potvrda crkvene plodnosti.

Posvećena je pozornost pravnim propisima vezanim uz obiteljsku problematiku. Nakon donošenja

Zakona o medicinski pomognutoj oplodnji u srpnju 2012., nastavlja se s donošenjem pravnih propisa poput Obiteljskoga zakona, Zakona o socijalnoj skrbi i nekih drugih zakona koji se izravno tiču braka i obitelji te općenito moralno-etičkih pitanja. Tome treba pridodati poveznice s uvođenjem obvezatnih školskih sadržaja poput kurikulumu zdravstvenoga odgoja i građanskoga odgoja. Upozoreno je na temeljne točke nacrtu Obiteljskoga zakona i na činjenicu da nijedna primjedba Hrvatske biskupske konferencije na Nacrt prijedloga zakona nije uzeta u obzir. Zdravstveni odgoj, iako se u njemu više ne spominje sporna literatura, i dalje je prožet rodnom ideologijom. Očigledna je namjera da se u ovoj fazi težište stavi na (pre) odgoj odgojitelja. Eksperimentalnim programom građanskoga odgoja, koji bi trebao postati obavezan predmet u školskoj godini 2014./2015., čini se da se želi kroz modul "rodne ravnopravnosti" nadomjestiti izmjene koje je doživio izvorni kurikulum zdravstvenoga odgoja.

Ostvarujući planove na području pastoralu braka i obitelji, biskupi su odredili termin i mjesto održavanja drugoga nacionalnog dana hrvatskih katoličkih obitelji. Nakon što je ove godine održan studijski dan u Zadru, naredne godine su u planu biskupijski susreti obitelji, a 2015. slijedit će nacionalni susret. Dogovoreno je da se nacionalni susret održi 19. travnja 2015. godine u marijanskom svetištu na Trsatu u Rijeci pod geslom "Obitelj nositeljica života – nada i budućnost Hrvatske".

Zabrinjava činjenica da je jednostranim postupcima MORH-a dovedeno u pitanje djelovanje i temeljno poslanje Vojnoga ordinarijata. Povodom toga biskupi su raspravljali o statusu i djelovanju Vojnoga ordinarijata unutar MORH-a i MUP-a. Kako bi se riješila neka novootvorena pitanja, potrebne su izmjene i dopune pravilnika kao i definiranje funkcioniranja Vojnog ordinarijata na svim razinama o čemu će brigu voditi HBK. Istaknuta je i potreba definiranja strukture prijeko potrebne za redovito funkcioniranje kurije i vojnih kapelanija.

Dokidanjem autonomije Religijskog programa na HRT-u, koja je zajamčena sporazumom koji su potpisali HRT i HBK, sporazum je jednostrano prekršen. HRT se u članku 2. sporazuma obvezao kako će dogovorene sadržaje "katoličkoga vjerskog programa ostvarivati preko Redakcije religijskog programa Hrvatske televizije i Redakcije religijskog programa Hrvatskog radija, koji su ravnopravni svim ostalim programima". Sadašnji ustroj nije prihvatljiv jer Religijski program nema autonomnost i ravnopravnost s

drugim programima. Izražena je spremnost razgovarati o pojedinim odredbama sporazuma, no traži se poštivanje sporazuma koji je na snazi.

Analizirajući neka pitanja vezana za provođenje vjeronauka u školama, članovi HBK-a izrazili su zabrinutost zbog otežane komunikacije s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta RH. Nije došlo do, u više navrata, traženoga susreta između predsjednika Vijeća HBK-a za katehizaciju đakovačko-osječkog nadbiskupa Đure Hranića s ministrom Željkom Jovanovićem. Budući da i dalje ostaju neriješena brojna otvorena pitanja, poput diskriminacije vjeronauka u školskoj satnici i neprovođenja vjeronaučne nastave u trećim, četvrtim i petim razredima srednjih medicinskih škola, ignoriranje zahtjeva za susretom protumačeno je kao opstrukcija.

Biskupi su donijeli Odredbe HBK-a o osnovnim i srednjim katoličkim školama na rok od tri godine. Doneseni dokument izraz je potrebe koja se javila osnutkom katoličkih osnovnih i srednjih škola u nas kako bi se definirao njihov cilj i struktura. Istaknuta je posebnost odgoja i obrazovanja koji se u njima provodi, kao i odgovornost te međusobni odnosi osoba i tijela koja jamče njihovo funkcioniranje. U smislu odredaba utemeljeno je novo Vijeće HBK-a za katolički odgoj i obrazovanje kojemu se povjerava briga o pitanjima koja se odnose na crkvene i katoličke predškolske, školske i visokoškolske ustanove. Za predsjednika vijeća izabran je požeški biskup Antun Škvorčević.

Biskupima je predstavljeno Apostolsko pismo "Intima Ecclesiae natura" o službi djelatne ljubavi u Crkvi koje je papa Benedikt XVI. u obliku motupropria objavio u studenome 2012. na početku Godine vjere. Pismo je svojevrsni nastavak promišljanja pape Benedikta XVI. na tragu enciklike "Deus caritas est" i "Caritas in veritate". Duboka narav Crkve izražava se u njezinoj trostrukoj zadaći: naviještanju Božje riječi, slavljenju sakramenata i službi ljubavi. Dokument posebno naglašava odgovornost biskupa za službu djelatne ljubavi na njihovu području. U tome smislu biskupi imaju obvezu snažnije, osobito u današnje vrijeme, poticati i podupirati karitativne aktivnosti, nadzirati i upravljati radom karitativnih organizacija te, između ostaloga, promicati suradnju i zajedništvo s tijelima drugih biskupija, osobito siromašnijih, u zemlji i svijetu, kao i podržavati suradnju ekumenskoga oblika.

Biskupi su upoznati s plenarnim zasjedanjem Vijeća europskih biskupskih konferencija koje je od 3. do 6. listopada 2013. održano u Bratislavi u prigodi

1150. obljetnice dolaska svetih Ćirila i Metoda u slovačke krajeve. Glavna tema zasjedanja bila je "Bog i država. Europa između laičnosti i laicizma". Na temelju istraživanja provedenog među biskupskim konferencijama koje je obuhvatilo različita područja života u pojedinim zemljama istaknuto je kako se u različitim područjima društvenoga života često primjećuje upletanje određenog sekularizma i pokušaj da se stvori isključivo negativna slika o Crkvi i vjeri. Crkva ne smije na to odgovoriti zatvaranjem i pretvoriti se u tvrđavu u Europi. Bez obzira na to što se događa, kršćani imaju jasan identitet utemeljen na njihovoj vjeri koja je živa i koja budi nadu. U raspravi su europski biskupi definirali pojedina prioritetna područja koja trebaju jasno promišljanje Crkve: pitanje odgoja, pastoral mladih, tema obiteljskog pastoralnog brige za obitelj kao i tema nezaposlenosti, osobito među mladima.

O djelovanju Hrvatskoga katoličkog sveučilišta detaljnije je izložio rektor Željko Tanjić. Na HKS-u je trenutačno upisano 310 studenata na tri studija: povijesti, psihologije i sociologije. U pripremi je pokretanje novih studijskih programa, studija komunikologije te studija sestrinstva i primaljstva. Budući da je HKS osnovan pod pokroviteljstvom HBK-a, predloženi su neki novi vidovi suradnje kroz angažiranje HKS-a za provođenje nekih projekata HBK-a kao i povezivanje između katoličkih osnovnih škola, gimnazija i sveučilišta.

Biskupi su dali potporu europskoj građanskoj inicijativi "One of Us" ("Jedan od nas") kojom se želi unutar nadležnosti Europske unije pravno zaštititi dostojanstvo i integritet ljudskih zametaka (embrija) te zabraniti financiranje aktivnosti koje uzrokuju njihovo uništavanje. Hrvatski biskupi stoga potiču vjernike da se do 1. studenoga pridruže ovoj inicijativi i daju svoj potpis putem mrežne stranice www.oneofus.eu/hr ili na za to predviđenim obrascima.

Nadamo se da će se uskoro provesti referendum o ustavnoj definiciji braka kao životnoj zajednici žene i muškarca, kako je to zahtijevao veliki broj građana koji su dali svoj potpis inicijativi za provođenje referenduma.

Predsjednici i voditelji pojedinih komisija, vijeća, odbora i ustanova HBK-a podnijeli su izvješća o svojem području djelovanja. Određeni su izaslanici HBK-a na zasjedanjima drugih biskupskih konferencija u 2014. godini. Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju stekla je Hrvatska biskupska konferencija pravo imenovati svojega punopravnog izaslanika pri Vijeću biskupskih konferencija zemalja Europske unije (COMECE). Tijekom hrvatskih pregovora za pristupanje EU-u HBK je pri tome vijeću imao izaslanika u svojstvu promatrača. Na zasjedanju je za izaslanika HBK-a pri COMECE-u izabran kardinal Josip Bozanić, a za zamjenika bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak.

Članovi HBK-a pohodili su grob bl. Alojzija Stepinca u zagrebačkoj katedrali. Ondje su zajedno s bogoslovima Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu imali službu riječi. Prigodni nagovor izrekao je varaždinski biskup Josip Mrzljak koji se prisjetio svojih osobnih susreta s blaženikom.

Na plenumu je dogovoren i kalendar plenarnih zasjedanja i važnijih susreta u idućoj godini. Izvanredno zasjedanje HBK-a održat će se 27. siječnja 2014. Zajednička sjednica biskupa iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine bit će 24. veljače 2014. u Banjoj Luci. Proljetno plenarno zasjedanje HBK-a na programu je od 13. do 15. svibnja 2014., a 2. lipnja 2014. bit će susret s redovničkim poglavarima. Jesensko plenarno zasjedanje HBK-a održat će se od 21. do 23. listopada. U 2014. godini održat će se Nacionalni susret hrvatske katoličke mladeži 26. i 27. travnja u Dubrovniku.

Zagreb, 16. - 18. listopada 2013.

IZJAVA KOMISIJE HBK "IUSTITIA ET PAX"

o poštivanju braka i zaštiti obitelji, kao i o potrebi dijaloga države s crkvama i zajednicama uvjerenja o etičkim pitanjima od općeg dobra

U zaštitu braka i obitelji - o obitelji i prvo-prosinačkom referendumu

U ovim kriznim vremenima, kad gubitak i nesigurnost zaposlenja, posebice mladih i školovanih, uz teret dugova, javnih i privatnih, te urušeno gospodarstvo i lutanje javnih politika, kad sve to nagriza socijalni vez, pritišće čitavo društvo i gura mnoge u beznađe, naši se sugrađani s pravom utiču sigurnim i trajnim vrijednostima obitelji i braka, ukratko uzajamnosti i ljudskosti. Polazimo i od shvaćanja da su svi ljudi, baš svi ljudi, jednaki u dostojanstvu djece Božje i braća u općem, Božjem očinstvu, te pozivamo na uzajamno uvažavanje i razumijevanje.

1. Glas za brak i obitelj. Ova Komisija Hrvatske biskupske konferencije, sastavljena od laika i klerika, poziva kršćane katolike i hrvatske građane, ljude dobre volje, da iziđu 1. prosinca na ustavotvorni referendum i izjasne se za određivanje braka kao pravno uređene životne zajednice žene i muškarca, ne zaboravljajući pritom dvije jednostavne činjenice: prvu, naravnu, a to je da smo svi rođeni od jedne žene i od jednog muškarca i da najveći dio nas dobro zna što je za nas značilo odrastanje u punini obitelji te različitosti roditelja, majke i oca, dok oni koji nisu živjeli s oba roditelja znaju koliko su im nedostajali; te drugu, a to je da se unošenjem ove definicije u Ustav Republike Hrvatske ništa u pravnom smislu ne mijenja, već samo potvrđuje postojeća definicija braka kao "zakonom uređene životne zajednice žene i muškarca" iz odredbe čl. 5. hrvatskoga Obiteljskog zakona iz 2003. godine.

Ustanova braka se unošenjem u Ustav dakle samo osnažuje, budući je brak ustanova žene i muškarca, koju svečano proglašavaju univerzalni dokumenti o ljudskim pravima današnjih demokracija, kao što su Opća deklaracija o ljudskim pravima (čl. 16.) i Pakt o građanskim i političkim pravima (čl. 23.) Ujedinjenih naroda, te navlastito Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (čl. 12.) Vijeća Europe, koja izričito određuje da "muškarac i žena u dobi za sklapanje braka imaju pravo stupiti u brak i osnovati obitelj..." Navedenu Deklaraciju Hrvatska je usvojila, a Pakt i Europsku konvenciju ratificirala, pa nas ti dokumenti obvezuju. Pritom ne zaboravljamo da potonja Konvencija ostavlja slobodu državama da

definiraju zajednicu zvanu brak (presuda u slučaju Schalk i Kopf v. Austrije, 24. lipnja 2010.).

2. Lutanja politike. Ne smijemo, također, zanemariti u ovim konfužnim vremenima da u društvenim odnosima i pravnim odredbama treba rabiti uobičajene i nedvojbene riječi i pojmove, u njihovom općeprihvaćenom, jezičnom i pravnom smislu. To nas obvezuje i glede pojmova braka i obitelji, žene i muškarca / nevjestice i ženika, majke i oca, djeteta te navlastito prava djece. To uostalom i čine sadašnji hrvatski zakoni, posebice onaj koji uređuje obiteljske odnose (čl. 5., 6. i 24. te mnogi drugi). Zato je neprimjereno, ali i protupravno, kad od hrvatske izvršne vlasti slušamo da bi unošenje već postojeće, zakonske i zakonite odredbe, čiju usklađenost s Ustavom nitko ne osporava, o braku kao o "zakonom uređenoj životnoj zajednici žene i muškarca" u hrvatski Ustav predstavljalo "veliku pljusku hrvatskom političkom sazrijevanju i korak unazad".

O kakvom je to "sazrijevanju" riječ i koji je to "nazad", kad i ako takva definicija već stoji, ne samo u hrvatskom zakonu, nego i oduvijek u svijesti najvećeg broja hrvatskih građana? I o kakvoj diskriminaciji može uopće biti riječ, ako se u Ustavu precizira jedna ustanova žene i muškarca koja već kao takva doslovce stoji u hrvatskom, za sve obavezujućem Obiteljskom zakonu. Što hoće i krije li što neočekivano ta politika? Krije li možda volju da obezvrijedi sadašnju zakonsku i sutrašnju ustavnu definiciju braka? Da promijeni značenje riječi i pravnih pojmova? Zašto sadašnja izvršna vlast jasno ne kaže čemu smjera? Zašto se izvršna vlast protivi jačanju ustanove braka, kad javno iskazuje da ne postoji namjera da se brak redefinira? Zar nije "obitelj" - po općem razumijevanju te riječi i pojma, kao zajednica roditelja i djece - "pod osobitom zaštitom države" (čl. 62. Ustava)? Zar nisu to i djeca?

3. Osobitosti institucije braka. Po svojoj biti brak nije samo privatna institucija, već je i javna po svojoj naravi. Po našim i drugim zakonima demokratske i navlastito europske pravne tradicije, brak je i pravna zajednica koja kao i mnoge institucije "diskriminira", jer nije otvorena svima, primjerice nije bliskim rođacima, nije onima koji su već u braku... Uz to, ne

zaboravimo da brak, po općem shvaćanju, utemeljen na ljubavi, ima posebnu, životnu i društvenu ulogu: on je zajednica žene i muškarca otvoren prenošenju života, osnova obitelji, u kojoj se odgajaju i socijaliziraju djeca, ukratko način na koji odrasle osobe i zajednice svjesno i voljno preuzimaju odgovornost za nastavljjanje ljudske vrste i društva. Treba li to ikome dokazivati? Treba li ovdje posebno napomenuti i to da je brak za sve kršćane još i otajstveni vez, jedini sakrament koji supružnici, muž i žena, podjeljuju jedno drugome da bi živjeli svoju ljubav u Božjem blagoslovu (usp. GS, br. 49)?

4. Važnost referenduma. Ovo je prvi referendum građanske inicijative u slobodnoj i nezavisnoj Republici Hrvatskoj kao oblik neposrednog odlučivanja. Ovim referendumom se ne dira u ničija prava. Ovaj referendum može spriječiti hirovite promjene ustanove braka mogućom političkom samovoljom saborske većine, bez obzira na volju naroda, kao što je pokazao francuski slučaj. Uspjeh ovog referenduma osigurat će da se ustanova braka kao zajednica žene i muškarca, koji sam po sebi daje i pravnu osnovu za

osnivanje obitelji, trajnije pridržati onoj zajednici koja je najbolje okruženje za svako dijete – odgovornoj zajednici ljubavi majke i oca.

5. Dužnost dijaloga i uvažavanja vrijednosti. I na koncu, sa zabrinutošću konstatiramo da je građanska inicijativa "U ime obitelji" za ustavnim definiranjem braka, koja nikako nije samo katoličke, ili kršćanske provenijence, nego i muslimanske i židovske i agnostičke i ateističke, pokazala da u Hrvatskoj o pitanjima temeljnih vrijednosti nema dijaloga, posebice ne institucionaliziranog dijaloga zakonodavne i izvršne vlasti s religijskim zajednicama. Stoga predlažemo da hrvatska Vlada i Sabor, bilo kod promjene Ustava, bilo kroz koji ustavni zakon, slijedi primjer Europske unije, kojoj sad Republika Hrvatska pripada, te uvede "redovit, otvoren i transparentan dijalog" (čl. 17. Lisabonskog ugovora) s Crkvama i drugim zajednicama uvjerenja.

U Zagrebu 28. studenoga 2013.

Mons. Vlado Košić

predsjednik Komisije HBK-a "Iustitia et pax"

IZJAVA KOMISIJE HBK-a "IUSTITIA ET PAX"

Povodom najave donošenja Zakona o životnom partnerstvu te Obiteljskog zakona

Komisija HBK-a "Iustitia et pax", povodom prijedloga propisa kojima se uređuju životne zajednice osoba istoga spola te propisa kojima se uređuju obiteljski odnosi u Republici Hrvatskoj, svjesna važnosti da se ova životna područja uredi na način da se poštuju ljudska prava, a navlastito prava djece, podsjećajući ponovno da su svi ljudi jednaki u dostojanstvu djece Božje, braća i sestre u općem, Božjem očinstvu i jednakopravni dionici Bogom im dane slobode, te pozivajući na uzajamno uvažavanje i razumijevanje te potrebu argumentiranog dijaloga, izjavljuje:

1. Nitko legitimnoj zakonotvornoj vlasti ne odriče pravo da otvori statusna i materijalna prava drugim trajnim zajednicama življenja, koje nisu u istoj situaciji kao bračni drugovi, ako to ne ugrožava postojeća prava drugih, a navlastito prava djece - a osobito njihovo pravo da znaju svoje podrijetlo te da se o njima ponajprije skrbe njihovi majka i otac, kad god je to moguće. Osim toga Zakon o životnom partnerstvu ne smije stvarati konfuziju životnoga partnerstva s bračnim zajednicama. Kao što su te zajednice različite,

te, trebaju biti različita pravna rješenja. U tom smislu upozoravamo da Nacrt Zakona o životnom partnerstvu prolazi bez ozbiljne javne rasprave, a taj Nacrt učinke istospolnog partnerstva u potpunosti izjednačuje s brakom, i to kako za istospolne partnere koji će se registrirati, tako i za one koji žive u neformalnoj zajednici. Potonje rješenje je presedan u europskim okvirima, te dovodi do pravne nesigurnosti.

2. Od zakonodavca očekujemo da zaštiti prava djece, promičući i podupirući optimalne obiteljske modele, te da odbiju uvesti "pravo na dijete", koje ne poznaje niti jedan međunarodni dokument o ljudskim pravima. Uz to, prema Konvenciji o pravima djeteta (čl. 12.) svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu skrb.

Nacrt Prijedloga Zakona o životnom partnerstvu uvodi partnersku skrb za života i poslije smrti istospolnog partnera, odnosno partnerice koja je roditelj djeteta. To je institut koji je sadržajno identičan posvojenju, te se stavljanjem drugačijeg naziva zavarava javnost. Nitko roditelju ne može uskratiti pravo na

roditeljsku skrb samo zato jer živi u istospolnoj zajednici, no odnose djeteta s trećim osobama potrebno je urediti ne kao pravo odraslih, te putem propisa namijenjenog odraslima, već štiteći ponajprije prava djece, odnosno dobrobit djeteta. Ujedno pozivamo sve da štite dostojanstvo i prava svakog djeteta, neovisno o tome u kakvoj životnoj zajednici dijete živi.

3. Vlada je ovih dana uputila u zakonodavni postupak prijedlog Obiteljskog zakona. Stav izvršne vlasti da ne postoji dužnost države štititi brak, već samo obiteljski život djeteta i roditelja, na tragu je ideje da cjelovita obitelj nije temeljna društvena zajednica koju je vrijedno štititi, i to usprkos ustavnim zahtjevima. Napuštanje tradicijskih korijena hrvatskog obiteljskog prava te nekritičko priklanjanje nekim europskim rješenjima odraz je podcjenjivanja vlastitog sustava, koji u primjeni, istina, iskazuje brojne slabosti, no u usporedbi s europskim nacionalnim standardima koncepcijski je na visokom stupnju. Pored toga, niz rješenja, poput mogućnosti prijenosa ostvarivanja roditeljske skrbi na treće osobe, širom otvara vrata novim odnosima i rastakanju tradicionalne obitelji.

U javnosti se stiče dojam da predlagatelj Nacrta odbija većinu primjedaba iznesenih od strane stručne i akademske javnosti, nadležnih institucija specijaliziranih za zaštitu prava djece, pa i brojnih udruga civilnog društva. To ukazuje na političku samovolju te dovodi u pitanje razvojni put prihvaćenog obiteljsko-pravnog sustava.

4. Umjesto da podrška obiteljima u ovim kriznim vremenima jača, ona slabi, što je vidljivo, primjerice iz ukidanja obiteljskih centara. Tražimo da vlasti Republike Hrvatske prošire usluge obiteljskih savjetovništva, te povedu snažnu obiteljsku te pronatalitetnu politiku, od poreznih olakšica obiteljima s djecom, posebice s troje i više djece, preko raznih vrsta obiteljskih potpora, do osnivanja vrtića i pomoći obiteljima glede školovanja, stanovanja i prijevoza. Tako naime djeluju europske zemlje s dobrom demografskom politikom, kojima nije svejedno hoće li njihov narod živjeti, ili će se ugasiti te hoće li u njihovim zemljama živjeti sutra netko drugi, ili čak nitko.

5. Na koncu, pozivamo sve da se aktivno uključe u javnu raspravu o novim propisima koji uređuju obiteljske odnose te nove oblike životnih zajednica, te pozivamo, u duhu Konstitucije Gaudium et spes II. vatikanskog sabora "sve kršćanske vjernike, koristeći sadašnji čas i razlikujući što je vječno od promjenjivih oblika, neka marljivo promiču vrednote braka i obitelji. Neka to čine svjedočanstvom vlastitog života i složnom suradnjom sa svim ljudima dobre volje. Tako će, nadvladavši teškoće, izboriti obitelji što joj je potrebno i one pogodnosti koje odgovaraju novom vremenu (GS, br. 52)".

U Zagrebu 4. prosinca 2013.

Mons. Vlado Košić

predsjednik Komisije HBK-a "Iustitia et pax"

(Dokumenti su preuzeti od Informativne katoličke agencije)

PRIGODNE PROPOVIJEDI

Mons. MARIN BARIŠIĆ, nadbiskup metropolit splitsko-makarski

SVETI MIHOVIL ARKANĎEO – ŠIBENIK, 2013.

1. Ljudi i gradovi u svim nacijama i generacijama štiju svoje svete zaštitnike. Tako i grad Šibenik i Šibenska biskupija danas slave svoga zaštitnika grada i biskupa, svih institucija i župnih zajednica.

2. Ove godine 5. srpnja papa Franjo zajedno s Benediktom XVI. blagoslovio je novi lik svetoga Mihovila u Vatikanskim vrtovima, stavljajući tako Vatikan i sve stanovnike i djelatnike pod Arkandelovu zaštitu. Pred tisuću godina i stari Šibenčani prepoznaše i izabraše za svoga zaštitnika grada i crkve svetoga Mihovila. S likom svetog zaštitnika urezali su u kamen svoj trajni religiozni i kulturni savez, predajući ga pokoljenjima ovim riječima: "Mene ne štite ni visoke zidine ni more / koje me s obje strane okružuje, mene čini sigurnim u svako doba / zaštita moga gospodara čiju sliku uklesanu / vidiš u ovom mramoru." I urezao ovaj savez u ne bilo koji kamen, već u mramor! Svojim krilima vjere i nade kroz poteškoće i izazove Mihovil nas je štitio od nevolja, jačao u vjeri i hrabrio u nadi. U slavlju svetoga Mihovila prepoznamo i tražimo zajedništvo, mir, pravednost, solidarnost, za što nam je uz naše ljudske napore uvijek potrebna i zaštita neba.

3. Braćo i sestre, anđeo uvijek nosi važnu poruku. U samom imenu je Mihovilova poruka: Mi-ka-el = Tko je kao Bog! Ovo nije pitanje, već radosni usklik osobne ispovijesti i navještaja svima. Tko je Bog, vidi se u njegovu odnosu prema čovjeku, po njegovim anđelima, a vrhunac Božjeg milosrđa jest u Sinu koji iz ljubavi prema nama čovjekom posta. Isus Krist, utjelovljeni Bog, došao nas je potražiti, susresti, spasiti. Za Boga nitko nije toliko daleko da se ne može vratiti; nitko nije toliko izgubljen da se ne može naći; nitko nije toliko mrtav, a da ne može biti oživljen. Za Gospodina nema izgubljenog slučaja. Poput Natanaela, Gospodin i nas želi susresti, upoznati, ohrabriti. "Tko je kao Bog", ponekad uspijemo izreći, ako smo zdravi i ako nam ide dobro. Važno je zdravlje i uspjeh u životu nas i naših bližnjih. Ali Bog je daleko veći i važniji od samog zdravlja i željenog uspjeha. Bog je prisutan i bliz u našoj bolesti, patnji, križu. Vjera nas ne osigurava od patnje, bolesti, pa ni smrti, ali vjera nam daje smisao i nadu da možemo živjeti u nadi Božjih obećanja. Pozvani smo svjedočiti i prenositi svojoj djeci i unucima najveće blago vjere: Boga, koji iz ljubavi prema nama čovjekom posta. Koliko ovu istinu govori i svjedo-

či vaša životna priča vašoj djeci, poštovani roditelji, oče i majko? Ima li mjesta i vremena u tvojem srcu za Boga, molitvu, euharistijsko slavlje, solidarnost s njime u potrebama? Naše zauzimanje za pravdu i istinu, osobno i u javnim ulogama, doista govori tko je za nas Bog. S Mihovилоm smo i mi pozvani biti zaštitnici slabih, ugroženih, siromašnih, biti glasnici radosne vijesti Božje istine.

4. No, priznat ćemo da danas u našem srcu ne boravi samo jedna istina, već da je svatko od nas jedan mali parlament, u kojem se sukobljavaju toliki glasovi. Kao početno u Mihovilovu slučaju, tako i nas i naše vrijeme stavlja pred izbor. Misteriozno događanje pobune protiv Boga, koje nam otkriva Knjiga Otkrivenja, nastavlja se na sceni društva i svijeta, dramatično i tragično u srcu čovjeka. Sa svetim Mihovилоm i mi smo sudionici sretnog izbora. Želimo biti dionici pobjede dobra, jer "tko je kao Bog"! Naša ispovijest i radosni navještaj temelj je jednog isto tako radosnog usklika i navještaja: Tko je kao čovjek! Jer "našli smo i susreli onoga o komu je pisao Mojsije i proroci". Susreli smo onoga koji "radi nas ljudi i radi našega spasenja siđe s nebesa". U Isusu Kristu je vrhunac našega dostojanstva. Slava Božja je živi čovjek. Ako je Bog tako ljubio čovjeka da se nebo otvorilo zemlji, od sada, kada i zemlja u Isusu Kristu živi svoju otvorenost nebu, doista: tko je kao čovjek! Koliko mi sami držimo do svoje veličine i dostojanstva svoga bližnjega? Nije li danas čovjek u opasnosti da u tehničko-znanstvenom mentalitetu i u pohlepnoj tržišnoj ekonomiji degradira svoje dostojanstvo, prepušten onoj zavodničkoj biti-kao-Bog? Takav čovjek, zatvoren u svoj racionalizam, nesposoban je shvatiti vrijednost stvari i smisao života. Pred nama su dva tipa izbora racionalno-

sti. Zatvorena racionalnost, samo u ovdje i sada, ili otvorena racionalnost, prema konačnom ostvarenju života u Božjoj budućnosti. Upravo onoj zatvorenoj, luciferskoj racionalnosti suprotstavlja se Mi-ka-el.

5. Braćo i sestre, čovjek se rađa sa zovom vječnosti. Nije ono što jede, pije ili posjeduje. Onaj koji traži puninu života naći će Boga. U svojoj suprotstavljenosti zatvorenih i napetih odnosa, svijet se kreće horizontalno, sad lijevo, sad desno. Međutim, čovjek i društvo ne smiju zaboravljati i ignorirati u svojim stavovima i odnosima, ono gore, svoju vertikalnu. Ne može se ignorirati etičko-moralna dimenzija dobra i zla, istine i laži, pravde i nepravde, solidarnosti i sebičnosti, ljubavi i mržnje. Naša budućnost, budućnost ljudskoga roda, nije samo na liniji vodoravnog saveza, već prije svega saveza s našom vertikalom, s onim gore, savezom s nebom – s onim "Tko je kao Bog". Ideologije na vodoravnoj površini lijevo/desno zatvaraju nam otvorenost neba. Ponekada začipaju nebo svojim oblacima. Svi ti pokušaju ostaju bezuspješni. Oblaci se razmiču, ishlape i nestanu. Mogu doći i novi pokušaji začipanja neba, ali poslije otvorenosti u Isusu Kristu, neba zemlji, nebeska vedrina uvijek se nasmiješi ljudskoj naivi. Čini se da nisu baš bezazleni neki današnji pokušaji začipanja neba ideološkim oblacima kada je riječ o braku, obitelji i odgoju.

6. Boga se ne može skrivati od javnosti. Ne mogu mu dati pristup u privatnost, a udaljiti ga iz javnosti. Ne mogu biti sad jedno, sad drugo. Ne mogu imati dva odgoja, jedan privatni, a drugi javni. Jedan doma, drugi u školi. Ni dva braka, jedan javni, a drugi prikriveni. Tko se pretvara, nije doma u svojoj društvenoj stvarnosti. Pomalo i neprimjetno briše se granica i razlika između istine i laži, dobra i zla, vrlina i grijeha. Zgodno je to opisao irski pisac Lewis u svom djelu Pismo starijeg đavla mlađemu, pismo onoga kome se sveti Mihovil suprotstavio. Kaže stariji mlađem: "Ti ne trebaš govoriti istinu jer nju upotrebljava naš neprijatelj, Bog. Poremeti razum tako da se ljudi pitaju, je li nešto liberalno ili tradicionalno, lijevo ili desno, moderno ili staromodno. Samo liberalno, lijevo i moderno propagiraj bez obzira na istinu i dobro." Upravo se tim istim terminima nameće i opravdava tolika toga u našem društvu. Kako reče onaj stariji svom mlađem kolegi: "Nemoj se uvijek odmah suprotstavljati istini, nego je najprije relativiziraj!" Tako danas ne znamo, strah nas je i ne ćemo smjeti reći je li dijete muško ili žensko, jesi li otac i majka, ili roditelj slovo A ili B odnosno broj 1 ili 2? Zar se ponavlja prošlo, ideološko iz XIX. i XX. stoljeća gdje je proglašenje smrti Boga ubilo čovjeka, tolike stotine milijuna? Jer kao što reče Benedikt XVI.: "Odbijajući i nijećući Boga, uvi-

jek se gubi i poštovanje dostojanstva čovjeka." Zar nam prošlost može biti budućnost?

7. Svaki čovjek ima svoje neotuđivo dostojanstvo koje treba poštovati u svojoj slobodi, izborima i pravima. To nam mora biti jasno u načelu i u praksi. Ali nametati svoje ideološko uvjerenje i to većini roditelja i građana, protivi se demokratskom sustavu. Ovaj narod dugim snovima i teškom mukom, uz tolike žrtve dobio je svoju domovinu i zaslužio slobodu, očuvao svoj kulturni, nacionalni i religiozni identitet. Na putu slobode održala ga je i podržala snaga i nada Kristova križa i uskrsnuća, saveza s otvorenim nebom, sažetom u izričaju: Tko je kao Bog! – Tko je kao čovjek! Zato nositelji odgovornih uloga u vlasti ovo nikako ne bi smjeli zaboravljati i ignorirati. Samo oni koji poštuju čovjeka, koji žele i vole svoju domovinu i kojima je doista stalo do njenog duhovnog identiteta i cjelovitog rasta i napretka, dostojni su obnašati odgovorne uloge u društvenoj vlasti. Toga bi trebalo biti svjesno i biračko tijelo i dotični kandidati. Prije svega, ovo treba biti u svijesti samih nas kršćana u najširem ekumenskom smislu riječi, katolika, pravoslavaca, protestanata i svih ljudi dobre volje.

8. Braćo i sestre, radosni navještaj "Tko je kao Bog!" i "Tko je kao čovjek!" ipak nas upućuju na jedno pitanje. Tko su i gdje su kršćani? Dakako, oni koji drže da je Crkva podstanar u svome domu, u narodu i u društvenoj stvarnosti, obično će reagirati na svjedočku i građansku dimenziju vjere: "Crkva opet diže glavu i mijesha se u ono gdje joj nije mjesto." Crkva slijedi svetog Mihovila – Mi-ka-el. Crkva Kristova, zajednica vjernika, prigiba koljena i glavu samo pred Bogom, dok pred ljudima stoji uspravno sa svojom ispoviješću i radosnim navještajem: Tko je kao Bog!

Tko su i gdje su kršćani danas? Nismo li se predali umjesto da hrabrije živimo i predajemo blago vjere? Nismo li u bijegu od stvarnosti postali penzioneri i dezertari istine jedinoga Mi-ka-el Boga? Ne mogu biti kršćanin ako nisam čovjek, ako moja ljudskost i vjera, vanjština i nutrina, duhovnost i moral, nisu u skladu – ne govore tko je kao Bog, tko je kao čovjek. Nismo ni svjesni da su naše unutarnje smetnje uzrok naše neljudskosti. Umjesto da mi sebe ispitamo, često svu krivnju bacamo na druge i na izvanjske okolnosti. Kritiziramo i optužujemo sve i svakoga ne dovodeći u pitanje sebe i svoje postupke. Osuđujemo kriminal, a sudjelujemo u krađi; kritiziramo nepoštenje, a izigravamo propise; napadamo nepravdu, a slijedimo put snalaženja; protestiramo protiv povlastica, a sami tražimo veze. U svjetlu vjere "Tko je kao Bog" trebalo bi nama daleko više biti na srcu socijalna pravda, poštenje i solidarnost, nego svim ostalima koji tome pristupaju s drugih vidika.

Navještaj "Tko je kao Bog" izvor je velike radosti. Dok ljudi zatvoreni u svoju sebičnost traže lažnu i prolaznu sreću, radost vjere je Božji dar koji je komunikativan, otvoren i usmjeren prema drugima. Radost je najveća donacija koju kao ljudi i vjernici možemo darovati jedni drugima. Ova radost obuhvaća i nadilazi domete sreće. Čovjek traži sreću, ali samo Bog je pokrovitelj radosti, da smo ljubljani i da ljubimo. Europska unija ima za himnu "Odu radosti". Ali nije li to danas teška i nerazumljiva melodija za građane Europske unije, a sada i za Hrvatsku? Nemojmo tražiti svoje sebične "canzone" sreće, nego prihvatimo zajedničku "odu radosti", ali kojoj je izvor i temelj "Tko je kao Bog".

9. Draga braćo i sestre, u Godini vjere želimo zahvaliti Bogu, izvoru života i dara vjere, kao i svima onima koji su nam vjeru predali i hrabre nas u našoj ispovijesti i radosnom navještaju "Tko je kao Bog". Vjera nam daje odrasti "do čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine Kristove: da više ne budemo nejačad kojom se valovi poigravaju i koje goni svaki vjetar nauka u ovom kockanju ljudskom ... nego da rastemo – istinjujući u ljubavi" (Ef 4, 13-15) – jer samo Bog je i Logos i Caritas, Istina i

Ljubav. Mihovilov izričaj "Tko je kao Bog" izgovaramo u našem "Amen", u molitvama, euharistijskim slavljinama kao i u našim etičko-moralnim stavovima. "Tko je kao Bog" svjedočimo i govorimo ako nam je duhovnost i moral, vjera i život, unutarnje razmišljanje i vanjsko djelovanje usklađeno i povezano.

Dragi roditelji, budite otac i majka! Svjedočite svoju vjeru svojoj djeci i unucima, bez uvrede i poniženja dostojanstva drugoga. Zaštitite svoju djecu svojom ljubavlju. Recite svome sinu i kćeri riječju i životom: "Dijete moje, Bog je Bog. S Bogom čovjek je velik."

10. Tvrdave i zidine, kultura i tradicija, a prije svega generacije Šibenčana, sveci i blaženici, toliki očevi i majke, humanisti i graditelji, duhovnici i građani, žele nam zajedno sa svetim Mihovилоm predati odu radosti vjere "Tko je kao Bog!". Melodija je to satkana od šuma mora, svakodnevnih molitava i žrtava prošlih i sadašnjih generacija, svih životnih dobi. Sa svima njima u Godini vjere želimo pridružiti svoj glas i još snažnije ispovjediti svoju vjeru kao radosni navještaj: Gospodine, Ti si moj Bog! Ja i moj dom služiti ćemo Tebi, Gospodine! Jer: Mi-ka-el = Tko je kao Bog! Amen.

MONS. MARIN BARIŠIĆ, nadbiskup metropolit splitsko-makarski XXI. VOJNO-REDARSTVENO HODOČAŠĆE – MARIJA BISTRICA, 2013.

1. Hodočasnici smo danas u marijansko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke, mjesto ozračja vjere, tako važne dimenzije ljudskog života. Vojska i policija nisu više u svetištima stranci i prijetnja, već hodočasnici i domaći u vjeri. Danas vas ova mjesta rado vide i primaju kao svoje časne i uvažene sinove i kćeri. I dobro došli sa svih strana Hrvatske i Bosne i Hercegovine na svoje tradicionalno hodočašće u Marijino svetište! Sve vas srdačno pozdravljam. (Pozdravljam braću u episkopatu, vojne ordinarije mons. Jurja Jezerinca i mons. Tomu Vukšića, sve kapelane i njihove suradnike. Isto tako pozdravljam gospodina ministra obrane Antu Kotromanovića, načelnika Glavnog stožera generala Dragu Lovrića, ...) A naročito pozdravljam sve vas, poštovani vojnici, časnici, policajci, branitelji i vatrogasci.

2. Kako se danas ne sjetiti onih divnih i dirljivih izričaja vjere rimskih časnika i vojnika u susretu s Isusom: "Vjerujem, Gospodine, pomози mojoj nevjeri!" Ili: "Gospodine, nisam dostojan da uniđeš pod krov moj, ali samo reci riječ i ozdravit će sluga moj."

Ove evanđeoske ispovijesti duboke vjere izgovoriše vaši kolege, poštovani vojnici, časnici i policajci. To su tako svete riječi da su zapisane u najsvetijoj knjizi, Evanđelju, toliko otajstvene da ih izgovaramo na svakoj svetoj misi, i danas ćemo ih izgovoriti, u najsvetijem trenutku slavlja, pristupajući euharistijskoj gozbi.

3. Slušajući prvo čitanje iz Knjige proroka Habakuka, tko to ne prepoznaje sebe dok prelistava dnevni tisak, sluša radio i gleda televiziju? S pravom reagiramo na nepravdu i nepoštenje, čudimo se svađama i podjelama, zgražamo se nad nasiljem i pljačkom. Ljutimo se više od Habakuka, jer je on mogao vidjeti, čuti i doznati samo što se događa u njegovoj bližoj sredini, a mi danas raspoložemo s takvim tehničkim mogućnostima da imamo pregled situacije i na društvenoj i na svjetskoj razini. Kain se razmahao i ne poznaje svoga brata. Moćnici se poigravaju sa sudbinama slabih, malih, nemoćnih. Kako se ne zapitati: "Što je ovo? Što se to događa? Kamo ovo vodi? Bože, gdje si? Zar je pravo i budućnost na strani nasilnika?" Da, braćo i sestre, to su i naša pitanja. No, Habakuk je isto

tako prozvan te je dužan razmišljati, osluškivati i čuti glas Gospodara povijesti i života, jer Božji odgovor je važan i trajan, nužan i bitan za život svakog čovjeka i društva. Njegov odgovor treba urezati na pločice da ga čitač lako čita: "Propast će onaj čija duša nije pravedna, a pravednik će od svoje vjere živjeti."

4. Poštovani vojnici, časnici, policajci i branitelji, vas sve to još teže pogađa, jer je vaš poziv čuvati porijek, braniti vanjsku i unutarnju sigurnost, zalagati se za pravdu, red i mir u domovini koju ste obranili uz tolike svoje napore i uz žrtve poginulih branitelja. Ne pogađa vas toliko ponekada osobna zapostavljenost u društvu, koliko ovi događaji koji ne grade, već moralno i materijalno usporavaju, pa čak i priječe rast i razvoj društva. No, vaš odgovor na mentalitet kriminala, nepravde, nepoštenja, sigurno nije prilagođavanje i pribjegavanje krađi, izigravanje i izbjegavanje propisa snalaženjem i vezama. Vaši postupci su u svjetlu onoga glasa koji je duboko upisan na pločice naše savjesti i lako se čita: "Pravednik će od svoje vjere živjeti, a propast će onaj čija duša nije pravedna." Vaš stav je proročki i svjedočki. Ne želite se predati i biti poraženi izazovima i zavodljivošću puta zla. Zato nikakvo čudo da je vaša profesija u susretu s Isusom u njemu prepoznala novost zaštite života i dostojanstva osobe.

5. Poput proroka Habakuka, i mi smo u svojoj stvarnosti pozvani pitati i razmišljati, ali isto tako dužnost nam je tražiti i čuti odgovor neba. Međutim, potrebno je još nešto: reagirati, živjeti i djelovati u svjetlu vjere. Ali, braćo i sestre, nismo li listajući tisak i pregled svojeg svakodnevlja, postali bjegunci, dezerteri, umirovljenici vjere? Nije li naša vjera odvojena od života, ili čak pobjegla iz stvarnosti? Vide li i prepoznaje li naša sredina i društvo kršćane? Nismo li se povukli, postali nevidljivi, malovjerni i bojažljivi? Nismo li polja kulture, odgoja, braka i obitelji, povlačeći se iz stvarnosti, prepustili idejama koje su bez kompa-

sa budućnosti i istine? Kao posljedica te bojažljivosti, opasnost je da više ne ćemo znati ni smjeti reći je li dijete muško ili žensko, jesu li roditelji otac i majka, ili slovo A i B, broj 1 i 2. Ako se naša stvarnost iščupa iz svoga kršćanskog korijena, koji je i Logos i Caritas, Ljubav i Istina, ne će li to onda biti plutajuća civilizacija koja nema sidro u svjetlu vjere kao ni uaturi i logici zdrava razuma?

6. Za kršćanina vjernika ne postoji mirovina života vjere. Nažalost, neki su poslije prve pričesti i krizme ušli u aktivne uloge već s umirovljenom vjerom. Za sve nas dobra je vijest da nikada nije kasno postati i biti vjernik u svojoj stvarnosti. Da je vjera najveće blago i bogatstvo, osobno i obiteljsko, shvatio je to i prvi obraćeni poganin na kršćanstvo, Kornelije sa svojom obitelji, o kojemu nam govore Djela apostolska. Zna li kojoj je profesiji pripadao ovaj čovjek? Bio je rimski časnik, vaš kolega. Zar i vama, poštovani vojnici, časnici, policajci, branitelji, vatrogasci nije stalo do bogatstva vjere, do svjetla i snage dara Božjega, kojega želite svjedočiti i podijeliti s onima koje najviše ljubite i volite: do vaše supruge/supruga, do vaše djece? Itekako vam je stalo do vaše obitelji, kao i do poštivanja pravnog društvenog poretka, Ustava i propisa. Upravo vi ste pozvani braniti temelj društvenog poretka! A koji je to temelj? Temelj života i društvenog poretka jest obitelj! Na sreću, božanski i ljudski poredak braka i obitelji ne može se mijenjati. To nam je darovanost i trajnost. Podudarnost nature, kulture i vjere!

7. Vjera nam daje svjetlo, snagu, razbor da se suprotstavimo lažnim izazovima puta zla. Aktivnu i djelatnu vjeru Isus u današnjem evanđelju uspoređuje s gorušičinim zrnom koje u sebi nosi dinamiku rasta života. Aktivna i zauzeta vjera otvara nove horizonte i otkriva nove mogućnosti. Vidi dalje i dublje! Kad bismo imali vjere koliko je zrno gorušičino, ne kvantitetu, nego kvalitetu, malu, ali pravu djelatnu vjeru, u našem životu i društvu događalo bi se, kako Isus slikovito reče, da se i dud-murva može premještati. Murva je slika čvrsto ukopanog stanja jer nju ni najjače jago ne može iščupati. Ali kolike murve sukoba, mržnje, nepravde, poremećenih odnosa, izigrane vjernosti, može promijeniti i obnoviti samo malo prave vjere. Jednostavno rečeno, vjera čini nemoguće – mogućim.

8. Snaga takve vjere omogućuje nam rast i promjenu stanja. Pri tome, ruke vjere su sklopljene i zasukane rukava, a nikada nisu skrštene ruke. Nije dovoljna vjera koja ima samo uniformu bez radnog odjela. Vjera uključuje molitvu i djela, duhovnost i etičnost, podudarnost unutarnjeg stanja i vanjskog držanja.

Bog nas poziva, traži našu odgovornost i suradnju, a ne rezigniranost i nemoć. Ovo vrijeme traži odvažne i časne ljude, svjedoke vjere. U tome duhu i sveti Pavao hrabri i podsjeća svoga učenika Timoteja da nam Bog nije dao duha bojažljivosti te da oživi i raspiri u sebi dar vjere. I tamo gdje mislimo da je pod pepelom vjera ugašena, ona je još uvijek živa, tinja. Gospodin snagom svoga Duha zajedno s nama želi je raspiriti da svijetli, grije, nosi, mijenja naše odnose i stanja, da ona raste, postane zrelija, odgovornija, da uskladimo vjeru i život, duhovnost i moral.

9. Dakako, vjera nije proračunatost, već besplatnost, darovanost. Bogu se smijemo potpuno darovati s ljubavlju. Vjera nije trgovački odnos kojim obvezujemo Boga, već sinovsko povjerenje i darovanost u ljubavi i slobodi. Zato Evanđelje može reći: "Sluge smo beskorisne. Učinili smo što smo dužni bili učiniti." Itekako ove sluge su korisne, najkorisnije. U evanđeoskoj relaciji gospodara i sluge ne radi se o socijalnoj dimenziji na koju smo danas toliko osjetljivi, nego se želi naglasiti spremnost, raspoloživost i besplatnost. Ove beskorisne sluge nose društvo, sredinu, grade povjerenje i budućnost. Ovi rade s ljubavlju, besplatno. Ovi ne traže svoju korist i interes, pa ih u tom smislu na paradoksalan način možemo nazivati "bez-korisnima". Dobro je ovu evanđeosku logiku osvijetlila Majka Terezija. Vidjevši što sve radi i kako radi među gubavcima, poznati engleski televizijski novinar (Thomas Malcolm Muggeridge) joj reče: "Ne

bih vam ja to radio ni za milijune dolara!" – "Ne bih ni ja", reče mu Majka Terezija. Sve je to ona radila besplatno, bez sebične koristi, iz vjere, poštovanja i ljubavi prema čovjeku i Bogu.

Poštovana braćo i sestre, zar se izraz "beskorisne sluge" u ovom smislu ne može primijeniti i na vas, tolike naše branitelje, a osobito na one koji su i svoj život dali za našu slobodu? Nikakav drugi vlastiti interes ni svoju korist niste imali osim slobodne domovine i dostojanstva čovjeka. Zar vam do toga nije stalo i danas?

10. Poštovani časnici, vojnici, policajci, branitelji! Budite svjedoci i proroci vjere i povjerenja u svojim obiteljima i našem društvu.

"U ono vrijeme zamole učenici Gospodina: Umnoži nam vjeru!" Nije li ova molitva još potrebna svima nama u ovom našem vremenu? U svetištu smo Majke Marije. Pod zaštitom ste Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta – učenice i učiteljice vjere. Zavjet uvijek uključuje vjeru i vjernost. Zato je zavjet nešto sveto, uzvišeno, humano, božansko.

Gospe i Majko naša, Sinu nas svome vodi! Pomozi nam da poput onih evanđeoskih časnika, njihove molitve danas postanu molitve i svih naših svjedoka i časnika vjere, koji se utječu tvome Sinu: "Vjerujem, Gospodine, pomози mojoj nevjeri"; "Reci samo jednu riječ i ozdravit će duša moja." Gospodine Isuse Kriste, sa svima koji Te traže, poslušaj nam glas, umnoži nam vjeru, blagoslovi nas! Amen.

MONS. MARIN BARIŠIĆ, nadbiskup metropolit splitsko-makarski

SVETKOVINA SVIH SVETIH – LOVRINAC, SPLIT 2013.

1. Bogu našem slava i mudrost, zahvala i čast u vijeke vjekova! Tako neizmjerljivo mnoštvo nebesnika, o kojima nam govori Knjiga Otkrivenja, među kojima su i naši dragi pokojnici, kliče i pjeva Bogu, ljubitelju života i povijesti. Svjesni su da je njihovo spasenje Božji dar. Braćo i sestre, i mi danas na mjestu rastanka sa svojim milima, na groblju, iz udaljenosti zemaljskoga hoda, ali na istom putu, povezani u vjeri i nadi s nebeskom Crkvom, zahvalnom pjesmom slavimo Boga, Spasitelja našega. Na svetkovinu Svih svetih u vjeri, nadi i ljubavi na osobit način prepoznavamo i priznajemo da je i naš zemaljski život već sada i ovdje zahvaćen istom Očevom ljubavlju na koju nas brzojavno i radosno podsjeća ljubljani učenik sveti Ivan: "Predragi! Gledajte koliko nam je ljubav darovao Otac... Ljubljani, već sada smo djeca Božja i još se ne očitova što ćemo biti... Bit ćemo njemu slični".

2. U Božjoj smo ljubavi od samog početka, po ljubavi svoga oca i svoje majke. U temelju i na izvoru života je božanska ljubav, ljubav koja se prevađa u umreženost obiteljskih odnosa. I ne samo obiteljskih, nego i svih drugih socijalno-društvenih odnosa u svom očitovanju solidarnosti, pažnje, pomoći, odgovornosti, praštanja, zahvalnosti. Ljubav, temeljna obojanost života, najveće je bogatstvo, kako obitelji, tako i veće društvene zajednice. Ljubav određuje ne samo konačni nebeski život, već daje smisao i radost na našem zemaljskom putu. Ljubav je istinsko bogatstvo, predvorje raja, jer "već smo sada djeca Božja". Zato nije dobro ni pametno osiromašiti život u sebi i ugrožavati ga u drugima. Često nam teže padaju suze i rane, boli i tuga, ona u našem domu, nego oproštaj od dragih pokojnika na grobu. Dakako, grob je neizbježan, ali uvrede i poniženja na svoj način opasno nas

usmrćuju. Samo ljubav oživljava i ne dopušta umrijeti prije naravne smrti. Ovakvo nam svjedočanstvo daruje ljubav u braku, obitelji, u društvu, u bogatstvu i ljepoti svojih izričaja, u raznolikosti svoga svjedočenja.

3. Dragi vjernici, tko se to od nas ne tuži i ne jadikuje na uvjete života? Mislimo da nam nedostaje nešto drugo, neko drugo bogatstvo: novac, vlast, ugled, bolja primanja, veće mirovine, širi stan, nove stvari. Ali i kad bismo to sve posjedovali, upozorava nas Gospodin: "Koliko god netko obilovao, život mu nije u onom što posjeduje" (Lk 12, 15). I svi oblici forsirane sebične sreće završavaju tragično za čovjeka. Obično se smrt vidi kao teška granica. Smrt jest, ali i nije granica. Granica je jer se preko nje ništa od prolaznog bogatstva ne može prenijeti. Ali s druge strane za ljubav, njezina mnogovrsna obiteljska i društvena očitovanja, smrt nije granica. Ljubav ostaje pobjednicom svih granica i ograničenja. Ovu istinu potvrđuje nam osobno iskustvo, a i naši dragi pokojnici sa svima svetima i danas nam poručuju: samo ljubav je početno i konačno bogatstvo koje i nebeski Otac prepoznaje i vrjednuje. Ljubav je vječna, jer Bog je ljubav koja prati i ostvaruje naš zemaljski život – božanski dar po roditeljskoj ljubavi. "Gledajte koliko nam je ljubav darovao Otac." Stoga, već sada smo djeca Božja, braća i sestre. Svijet – logika egoizma to ne shvaća i ne razumije, kao ni evanđeoska Blaženstva, izraz milosrdne ljubavi. Koliko mi vjernici to razumijemo, trudimo se razumjeti i nastojimo živjeti bogatstvo ljubavi zajedno s drugima? Možda smo siromasi pored ovoga bogatstva. Dobro smo svjesni da nam to nije uvijek jasno i lako. Često smo slabi i nemoćni. Sami ne možemo. Potrebni smo pomoći jedni drugih, u svojoj obitelji i tih u društvu. Isto tako, svi oni potrebni su naše pomoći, svjedočenja ljudskosti i vjere.

4. Svatko od nas, jer je grješnik, da bi živio svoju vjeru i nadu u djelotvornoj ljubavi, potreban je prije svega Božje ljubavi. Bog iz ljubavi prema nama u svome Sinu čovjekom posta. Njegova nas ljubav prati od začeca do usnuća u iščekivanju blažene nade susreta u punini njegova lica. Svetkovina Svih svetih svjedoči nam ostvarenost života u Bogu. Braćo i sestre, jer je Bog ljubav, zato za nas nije nebo problem. Ovaj problem i nemogućnost da sami sebe spasimo riješio je Isus Krist u ljubavi svoga križa i uskrsnuća. Zemlja nam je problem – naš život i odnosi na zemaljskom putu. Ali i ovdje u problemima i poteškoćama zemaljskog života nismo bez Krista. On, naš Spasitelj, obilježio je naš put i odnose ljubavlju i smislom, vjerom i nadom života. Zato nam ljubljani učenik i govori: Već sada i ovdje smo djeca Božja. Već ovdje i sada možemo reći: Oče naš. Već sada Njegova ljubav povezuje nas s pokojnicima naše obitelji, prijateljima, poznanicima, braniteljima i svim ljudima.

5. Dragi vjernici, Svi sveti upućuju nam danas važnu i sudbonosnu poruku: Provjerite svoj životni put, svoje odnose i vrjednute; otkrijte i zaživite ljubav kao svoje bogatstvo; samo ljubav premošćuje tamu groba, prelazi preko granice smrti čineći je tankom granicom prijelaza u puninu života.

Kao vjernici živimo u nadi da se jednog dana pridružimo našim milima i onom neizmjernom mnoštvu u bijelim haljinama. Neka nas radosna poruka ovoga slavlja uz grobove naših pokojnika ohrabri u dostojanstvu djece Božje. Po zagovoru Blažene Djevice Marije i svih svetih neka nas povratu u naše obitelji i društvo ohrabrene i obogaćene u Kristovoj ljubavi, kako bismo već ovdje i sada zajedno s svima svetima mogli klicati nebeskom Ocu: "Bogu naše-mu slava i mudrost, zahvala i čast u vijeke vjekova! Amen!"

MONS. MARIN BARIŠIĆ, nadbiskup metropolit splitsko-makarski

SVETKOVINA ROĐENJA GOSPODINOVA – MISA POLNOČKA U KATEDRALI 2013.

1. Draga braćo i sestre, prisutni na slavlju božićne polnočke u Splitskoj katedrali, i svi vi koji ste budni u svojim domovima ili ste na putu doma, a svojim molitvama i razmišljanjima povezani ste s radosnim događajem u Betlehemu! Slavimo najslavniji i najznačajniji rođendan ljudskoga roda. Bog iz ljubavi s neba siđe k nama. U Betlehemskom Djetetu i sam postade onim koga ljudi – čovjekom! Car August svojom naredbom želio je popisati sve pučanstvo zemlje. August, uzdignut do božanstva, želio je imati kontrolu i svime ovladati. Netko mu ipak

izmiče kontroli: Betlehemska Dijete položeno u jaslje. Ljubav i služenje vodi ga k nama. Ne zbroj, već dostojanstvo osobe. Carske vladavine, prošle i današnje, urušavaju se i prolaze. Ovo nemoćno, malo dijete u svojoj ljubavi i služenju ostaje trajno prisutno. Izvor je i temelj rađanja novoga čovjeka i ljudskih odnosa u društvu.

2. O najslavnijem rođenju ljudskoga roda, Evanđelje nas izvješćuje u svoj skrovitoj jednostavnosti: "Djevica Marija porodi Sina svoga, povi ga i položi u jaslje jer za njih nije bilo mjesta u svratištu" (Lk 2, 7). A ima li mjesta

danas? Držimo li i dalje Betlehemske Dijete na udaljenosti periferije? Ne dominira li i danas u nama Augustov mentalitet? Podupirući njegovu vladavinu sebičnosti, urušavamo se ne samo gospodarski, nego duhovno i vrijednosno do te mjere da su nam poremećeni temeljni pogledi na čovjeka i društvo. Ne primjećujemo da je naš egoizam i protiv drugih i protiv nas samih. Sebičnost doista zavarava, obmanjuje i stvara podjele. Protivi se prirodi i logici, Bogu i bližnjemu. Ne rađamo se sami od sebe, niti možemo živjeti bez drugih. Protok informacija raste, komunikacijske mreže se šire, a gubi se iskreni razgovor i ljudski susret. Sebičnost u svim svojim oblicima priječi povijesni rast i izgradnju humanoga društva. No, bližnji je bitan za moj život i moju sreću, koja se rađa iz odgovornosti i zauzetosti za druge.

3. Zato nas nebeski glasnik, kao nekoć i pastire, upućuje noćas radosno u Betlehem na dobrotivost i čovjekoljublje Boga, koji iz ljubavi prema nama čovjekom posta. Dakako, lakše je poći i slaviti Božić kad smo zdravi, dobro nam ide, imamo radno mjesto, pristojna primanja, nemamo većih problema u braku i obitelji, i kad doživimo radost rođenja u obitelji. Ali kako će poći u Betlehem i radovati se Božiću toliko među nama koji su bolesni, osamljeni, bez radnog mjesta i primanja, izigrani, prevareni, oni koji su doživjeli brodolom svoga braka, oni čiju je obitelj smrt pohodila i ostavila veliku prazninu u domu i bol u srcu? Uza sve to, unatoč životnim križevima i ranama, u iskrenom susretu pogleda s Betlehemske Djetetom, naša radost bit će još veća i dublja. Doista, Njegovo rođenje radost je za sve ljude, a osobito za one koji ljudski gledano nemaju razloga radovati se. U tami noći na periferiji u jaslama prihvaćajući nas, sve naše radosti i žalosti, novorođeni Spasitelj dolazi k nama u našu zatvorenu i krutu stvarnost. Božja ljubav u nemoćnom Djetetu prilazi tiho i nježno u našu tvrdoću, zagrijava našu hladnoću, osvjetljava našu tamu, smiruje naš nemir, daruje smisao našoj izgubljenosti, iskazuje ljubav i pruža zaštitu života i ljudskog dostojanstva.

4. Ljubav Božja, "Sin Boga Oca i Bog sam, s neba na zemlju siđe k nam". K nama dođe! S kojom porukom? Da smo u Kristu svi sinovi i kćeri Božji, a međusobno

braća i sestre. August je želio kontrolu i proširenje svoga carstva. Kamo i kuda nas Betlehemske Dijete želi povesti? Do Boga, putem čovjeka! U Isusu Kristu, život ima najveću zaštitu, svaki život, ne samo začeti i djece, nego i svih odraslih, osobito onih koji žive u neljudskim okolnostima. Novorođeni Spasitelj je i najveća zaštita zajednice i zajedništva, braka i obitelji. Nije slučajno, i dobro je da se naš hrvatski ustav zove 'Božićni ustav'. U naravi je ustava braniti život, štititi dostojanstvo osobe, promovirati brak i obitelj, temeljnu jedinicu života i društva. Sve ove vrjednote Božićem su najzaštićenije. Božić je ustav, temeljni ustav za nas i čitavu ljudsku obitelj.

5. Na vijest nebeskoga glasnika i sami se pastiri međusobno potiču i hrabre: "Hajdemo dakle do Betlehema. Pogledajmo što se to dogodilo, događaj koji nam obznani Gospodin" (Lk 2, 15). Danas, u našoj tami, svi smo mi potrebni međusobnog poticaja i ohrabrenja. Naše svjetlo osvjetljava put drugima do Betlehema. Potrebni smo solidarnosti, pažnje, pomoći, ljubavi, pohoda periferiji. U duhu kršćanskog Božića poziva nas papa Franjo da odvažnije pođemo ususret čovjeku na sve široj i prostranijoj društvenoj periferiji, te potaknuti Božjim čovjekoljubljem i milosrđem, zauzetom ljudskošću i vjerom svjedočimo svoje bogoljublje i čovjekoljublje. U ovoj svetoj noći najradosnijeg rođendana Majka Marija nas radosno prima i usmjeruje otajstvu i dubinama Božića. Marija je majčinskom nježnošću, vedra lica i radosna srca, povojima svoje ljubavi na grudima grijala Bogočovjeka. Povila je svoga Sina povojima zahvalnosti i udivljenja. Poput Majke Marije, njezine majčinske ljubavi i vjerničke zahvalnosti, i mi, s tolikom braćom i sestrama diljem svijeta, noćas, u svojim obiteljima i župnim zajednicama, pjevamo Božiću rođenom "od Djevice Marije", i radujemo se "sa svetom Djevom Marijom".

6. Brate i sestro, s udivljenjem i zahvalnošću otvorimo se i prihvatimo Betlehemske Dijete; primimo ga u svoje povoje nade, pomirenja, ljubavi, pobožnosti; utoplimo povojima molitve raspjevanog Božića, satkane od iskrenih stihova i radosne melodije. Svoga Spasitelja primimo u svoje srce i obiteljske odnose. Zaogrnmimo ga u najljepše izričaje svoga uma i srca, vjere i života. Pred otajstvom i darom Božića u iskrenoj našoj skrušenosti, neka progovori naš um i srce: "Za tu ljubav, milo Dijete, što da ti damo mi: srdašca ti naših evo, o Isuse, primi ih."

Betlehemske Dijete, Ti si radost svih naših radosti. Jer Ti nas ljubiš, velika je naša radost. Neka raste u našim srcima radost darivanja i praštanja, radost služenja i dijeljenja, radost vjere i nade, radost mira i pomirenja.

Radost i mir Božića, braćo i sestre, neka bude sa svima vama, u srcu, domu i domovini našoj! Amen!

MONS. MARIN BARIŠIĆ, nadbiskup metropolit splitsko-makarski

SVETKOVINA ROĐENJA GOSPODINOVA – DANJA MISA U KATEDRALI 2013.

1. Braćo i sestre, Krist se rodi! Doista se rodi! Na dobro vam došlo porođenje Gospodinovo! "I Riječ tijelom posta, i nastani se među nama" (Iv 1, 14). Bog čovjekom posta. Ljubav ga vodi k nama. Svaka iskrena ljudska ljubav teži za jedinstvom s ljubljenom osobom, živi za nju i s njom. Bog, koji je izvor i punina ljubavi, ostvaruje to na božanski način. U Djetetu Isusu sam Bog postade onim koga ljubi – čovjekom. Majka Marija, koja ga je s ljubavlju u krilu nosila, nježno je na grudima grijala Bogočovjeka i povila u povoje satkane od svoje ljubavi, vjere, zahvalnosti, udivljenja. Nebeski glasnik u betlehemske noći obznani budnim pastirima: "Evo, javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist Gospodin" (Lk 2, 10-11). Što su Betlehemske Djetetu pastiri rekli, koje su riječi izustili, ne znamo. No, svoju su radost pred novorođenim Djetetom u jednostavnosti srca očitovali gestama nježnosti: Bogu se pokloniše.

2. Pred otajstvom Betlehenskog Djeteta i mi, braćo i sestre, ostajemo zadivljeni i bez riječi. Tišina i sabranost je govor noći. Dan je prikladniji za riječ. Na danjoj božićnoj misi čujemo svetog Ivana: "I Riječ tijelom posta, i nastani se među nama." Međutim, i za Logos, Vječnu Božju Riječ, koja nam dolazi iz božanskih dubina, svaka naša ljudska riječ je siromašna i nijema. U izričajima svoje teološke i mistične meditacije o Betlehemske Djetetu, evanđelist Ivan dublje nas uvodi u božansko ozračje šutnje i osluškivanja blizine božićnog otajstva.

Betlehemske Dijete donosi nam istinu o Bogu i čovjeku. Stvoreni smo na sliku Božju. A mi se često predajemo lažnim autorima, kaotičnoj slučajnosti i nesvjesnim prirodnim silama ili, što je još gore, svojom autonomijom i samodostatnošću sami sebe proglašavamo autorima svoga postojanja. Slika smo Božja. Bog, Bog ljubavi, Otac Isusa Krista je u pozadini naše slike. U Sinu, našoj originalnoj slici, otkriva nam kriterij, mjeru, uzor i ostvarenje naše ljudskosti.

U Betlehemske Djetetu ne vidimo samo našu povijest i podrijetlo, nego i ostvarenje naše budućnosti. Ako igdje možemo primijeniti izjavu jednog poznatog mislioca: "Podrijetlo uvijek znači budućnost", onda to bez sumnje vrijedi za naš odnos s Betlehemske Djetetom, koje nas putem čovjeka vodi do Boga. Ako izgubimo povezanost s Izvorom svojega podrijetla, opasnost je da ostanemo bez budućnosti.

3. Braćo i sestre, je li i koliko je naša sadašnjost, gospodarstvo, politika, kultura, znanost, zakonodavstvo, odgoj, na putu te budućnosti? Bojim se da naš betlehem prekriva tama duhovne i moralne krize, koja je uzrok tolikim drugim krizama što nas pogađaju kao pojedince, obitelj i društvo. U zaboravu i ignoriranju našega Autora, kriza ljudskosti urušava nas ne samo gospodarski, nego duhovno i vrijednosno, do te mjere da su nam poremećeni temeljni pogledi na čovjeka i odnose u društvu. Gubimo se udaljeni od Boga i jedni od drugih. Bogočovjek, Betlehemske Dijete, svjedoči nam da je naš bližnji put k Bogu. Umjesto da se na tome putu budućnosti potičemo i hrabrimo, povijamo i liječimo rane, mi otvaramo stare i zadajemo nove. Navikavamo se i ne primjećujemo da je naša pohlepna sebičnost i protiv drugih i nas samih. Sebičnost doista zavarava, obmanjuje, stvara podjele i ranjava. Protivi se prirodi i logici, Bogu i bližnjemu. Ne rađamo se sami od sebe, niti možemo živjeti bez drugih. Tehnički i tržišno daljine se smanjuju, a bližnji nam postaje sve udaljeniji. Protok informacija, događaja i riječi raste, komunikacijske mreže se šire, a gubi se iskreni razgovor i ljudski susret. Egoizam se opravdava slobodom i autonomijom, te traži ozakonjenje svojih želja. Sebičnost u svim svojim oblicima priječi naš povijesni rast i izgradnju humanog društva. Bez drugoga nema ni nas. Bližnji je bitan za moj život i moju sreću, koja se rađa samo iz odgovornosti i zauzetosti za druge.

4. Zato Riječ Božja tijelom posta, "Sin Boga Oca i Bog sam, s neba na zemlju siđe k nam". Posta čovjek, naš bližnji. Susrećemo ga u svakodnevlju naše stvarnosti, prisutna u svakoj osobi, ne samo u začetom životu i djeci, nego u svim odraslima, osobito u onima koji su u potrebi i žive na rubu društva. Njega možemo susresti i prepoznati u svima bolesnima i osamljenima; u obezvrijeđenima otpuštanjem i gubitkom radnoga mjesta; u tolikim obiteljima bez doma i dostatnih primanja; u svim poniženima, razočaranima, emotivno ranjenima i rastavljenima; u tolikim mladima koji se osjećaju suvišnima i nekorisnima jer ne pronalaze svoje mjesto u društvu. Betlehemske Dijete suosjeća i sve nas ohrabruje, bilo da smo pogođeni materijalnim siromaštvom, bilo moralnom bijedom. Svojim rođenjem u noći, na periferiji u štali, očituje nam svoju ljubav i dijeli s nama naše tegobe. Božić je najveća zaštita života i obrana ljudskog dostojanstva, braka i obitelji. Zato nije slučajno, i dobro

je da se naš hrvatski ustav zove 'Božićni ustav'. Doista je Božić ustav, temeljni ustav za nas i čitavu ljudsku obitelj.

5. Ljubav Betlehenskog Djeteta premošćuje udaljenost između čovjeka i Boga. Betlehensko Dijete u svojoj vertikali i horizontali povezuje božansko i ljudsko. Po Sinu postadosmo sinovi i kćeri Božji, a međusobno braća i sestre. Novorođeno Dijete nemoćno je, a snažno nas zahvaća. Potiče i zaziva u nama ne samo osjećaje i riječi, već stvarne geste prihvaćenosti, topline, ljubavi. Božić je Božja pedagogija istine u jednostavnosti, koja nježnošću Betlehenskog Djeteta osvjetljava i mijenja naše odnose u obitelji i društvu, naše napetosti, nerazumijevanja, udaljenosti, podjele. Štoviše, nježnost Božića zaustavlja i sama ratna razaranja i otvara srca za trajni mir među zaraćenim sredinama. Papa Franjo često naglašava potrebu i snagu nježnosti u našem životu. Radost i nježnost Božića zahvaća dušu i srce bračnih drugova, rađa ozračje obiteljske i roditeljske topline, potiče međusobnu uvažavanje i zahvalnost. I tamo gdje se redovito ne moli, na Božić obitelj postaje svjesnija da im blagoslov molitve čini objed svečanim, a obiteljsko zajedništvo radosnije.

6. Bogatstvo Božića u svojoj darovanosti obuhvaća cjelovito nas i našu stvarnost. Božić je izvor ljubavi i mira, radosti i ljepote, nade i povjerenja. U našem mentalitetu nesigurnosti i straha, sve se želi osigurati. Postoje tolike police osiguranja za sve, samo ne za jedno: ljubav! Jedina sigurnost ljubavi je povjerenje. Ljubav se prepusta povjerenju. I Bog u Betlehenskom Djetetu svjedoči nam ljubav svojim povjerenjem. Bog ima povjerenja u čovjeka. I naša ljubav prema Bogu, koji za nas čovjekom posta, temelji se na povjerenju.

Danas slavimo najvažniji rođendan ljudskoga roda. Slaveći rođendan dragih osoba ne želimo reći da su nam

važne samo jedan dan, već im s povjerenjem želimo posvjedočiti koliki je blagoslov za nas njihova svakodnevna prisutnost. Danas to želimo iskreno reći Emanuelu, onomu koji je svaki dan Bog-s-Nama, riječima molitve i gestama poklonstva.

7. Poput Majke Marije, njezine majčinske ljubavi i vjerničke zahvalnosti, i duša hrvatskog naroda, s tolikim narodima svijeta, pjeva Božiću rođenom "od Djevice Marije" i raduje se "sa svetom Djevom Marijom". Dragi vjernici i svi ljudi dobre volje, s udivljenjem i zahvalnošću pristupimo Betlehenskom Djetetu; primimo ga u povoje naše nade, pomirenja, ljubavi, pobožnosti; ogrnimo ga povojima molitve raspjevanog Božića, satkane od iskrenih stihova i radosne melodije. Svome Spasitelju, u radosti svoga uma i srca, vjere i života, otvorimo prostore svoje ljudskosti kao i široka društvena polja kulture, gospodarstva, zakonodavstva, znanosti. S obnovljenim čovjekoljubljem, prepoznamo njega danas u svojim bližnjima, s kojima se on poistovjećuje.

Ne znamo što su Božanskom Djetetu rekli budni pastiri one betlehemske noći. Ali mi Ti danas, Bože naš, pred otajstvom Tvoga rođenja gestom dubokoga poštovanja s mistikom Ivanom iskreno priznajemo: "Za tu ljubav, milo Dijete, što da tebi damo mi: Srdašca ti naših evo, o Isuse, primi ih." Tebi milo Dijete, otvaramo i darujemo naše srce da nas Ti izvedeš iz mentaliteta hladnoće, tame, bezosjećajnosti, te nas osnažiš svojom nježnošću, pažnjom, osjetljivošću za naše bližnje – za Tebe u svima njima.

Neka radost i mir Božića, braćo i sestre, budu sa svima nama, u našem srcu i obitelji, domu i domovini našoj! Amen!

Novi hrvatski blaženik

Miroslav Bulešić proglašen blaženikom Katoličke crkve

Hrvatski svećenik i mučenik za vjeru Miroslav Bulešić, proglašen je blaženim 28. rujna na svečanom misnom slavlju u pulskoj Areni, koje je predvodio Papin izaslanik prefekt Kongregacije za kauze svetih kardinal Angelo Amato. Na beatifikaciji se okupilo oko dvadeset tisuća vjernika pristiglih iz svih krajeva Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije, Slovenije, Italije, ali i šire. Nakon što je predstavljen lik i životopis toga hrvatskog mučenika, porečki i pulski biskup Dražen Kutleša zamolio je Papinog izaslanika da proglasi Miroslava Bulešića blaženim, što je kardinal Amato, nakon što je pročitao Apostolsko pismo pape Franje, i učinio.

Nakon čitanja bule na latinskom i na hrvatskom jeziku otkrivena je velika slika novog hrvatskog blaženika. Bulešićev relikvijar – tkaninu natopljenu krvlju – na liturgijski je prostor donio blaženikov brat Josip Bulešić. Relikvijar je predao porečkom i pulskom biskupu u miru Ivanu Milovanu, za čijeg je mandata dovršen postupak za Bulešićevo proglašenje blaženim. Biskup Milovan predao je relikvijar kardinalu Amatu, koji ga je potom blagoslovio te mu iskazao čast, a narod je pjevao svečanu zahvalnu pjesmu "Budi hvaljeno".

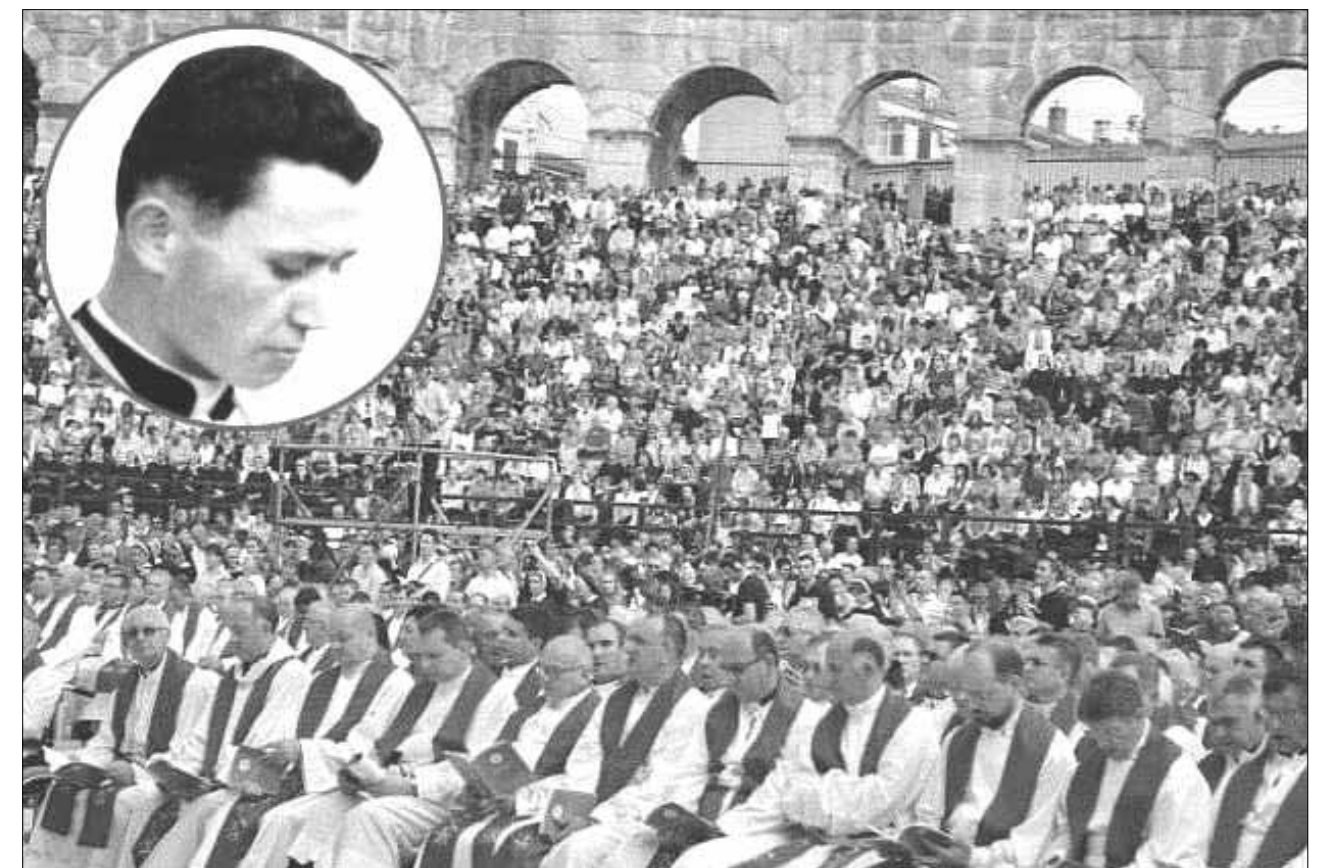
• Svetkovina mira nad ratom i oprosta nad mržnjom

Kardinal Amato je u homiliji koju je sam započeo, a potom na hrvatskom prijevodu nastavio čitati postulator kauze mons. Jure Bogdan, istaknuo da je beatifikacija don Miroslava Bulešića svetkovina mira nad ratom, bratstva nad podjelama, oprosta nad mržnjom, božanske ljubavi nad ljudskom zlobom. "To je pozitivna poruka, evangeoska, duboko božanska, koja pokreće naša srca da čine samo dobro", istaknuo je Papin izaslanik.

Rekavši da je don Miroslav doslovce živio Isusovu zapovijed ljubavi prema bližnjima, posvjedočio je da je blaženi Bulešić istinski junak Crkve u Hrvatskoj koja je četrdesetih godina prošlog stoljeća pretrpjela žestoki progon.

• U barbarskom pokolju pobijena 434 svećenika, 17% hrvatskog klera

"Povjesničari navode da su u vašim biskupijama barbarski ubijena čak 434 svećenika, biskupijska i redovnička, a još dvadeset i četvorica su umrla od mučenja i patnji podnesenih u neljudskim uvjetima zatvora. Bio

je to pravi pokolj. Pobijeno je 17 posto ondašnjeg hrvatskog klera. Osim toga: ubijena su 73 sjemeništara, 22 brata laika iz raznih redovničkih zajednica i 30 časnih sestara. Jedno ime poznato čitavome svijetu jest ono blaženog Alojzija Viktora Stepinca, kardinala svete rimske Crkve”, istaknuo je kardinal Amato, svjedočeći da Crkva ne zaboravlja hrabrost i snagu tih svojih sinova i sjeća ih se s poštovanjem i zahvalnošću. U tom je kontekstu spomenuo i mučeništvo Francesca Bonifacia, proglašenog mučenikom u Trstu, i Alojza Grozdea, proglašenog blaženim u Sloveniji 2010., koji su također ubijeni iz mržnje prema vjeri.

“Svi zločini iz mržnje prema vjeri su odvrtni, ali okolnosti ubojstva našeg don Miroslava Bulešića su posebno odurne”, rekao je kardinal dodavši da se ljudska zloća iskalila nad nemoćnim svećenikom. Podsjetio je da su svećenici i vjernici u Bulešiću prepoznali mučenika vjere te da je ondašnji apostolski nuncij u Beogradu mons. Joseph Patrick Hurley izjavio: “S mučeništvom don Miroslava Crkva nije izgubila, nego dobila.”

• “Moja osveta je oprost”

Kardinal Amato je zatim podsjetio na svećeničko poslanje Miroslava Bulešića i predanost pastoralnome radu u čemu je nailazio na suprotstavljane komunističkih vlasti. Naveo je i Papine riječi u Apostolskome pismu u kojemu o Bulešiću piše: “svećenik i mučenik, marljivi pastir, revni odgojitelj mladih i neustrašivi svjedok evanđelja.”

Govoreći o pripravnosti don Miroslava na mučeništvo, propovjednik je kazao da je blaženik, svjestan da se u tom burnom vremenu nalazi u životnoj opasnosti, često ponavljao: “Gospodine, moj život Ti sasvim darujem za svoje stado. Uz Tvoju milost i ako me Ti učiniš dostojnim, ne bojim se mučeništva, već ga žudim.”

Kao svećenik, kazao je kardinal Amato, Bulešić je bio pozvan biti dobar pastir i dobar samaritanac, koji s lijekom ljubavi tješi, liječi, podiže i povija rane što krvare. Često je ponavljao: “Mržnja uzrokuje krvarenje, a ljubav zacjeljuje rane”, podsjetio je te naveo riječi iz don Mirove duhovne oporuke u kojoj je istaknuo da je činio samo dobro za svoj narod te zapisao riječi: “Moja osveta je oprost.”

• Bulešićev poziv da sačuvamo vjeru kao najveću dragocjenost

U propovijedi je kardinal istaknuo i ljubav novoga blaženika prema siromasima, te odanost poglavaru Katoličke Crkve.

Novi nas blaženik podsjeća da ostanemo vjerni Isusu, njegovom evanđelju života i istine, istaknuo je kardinal Amato te dodao da je don Miroslav bio čovjek vjere “koji je poučavao malene i velike da žive od vjere. Danas nas poziva da vjeru sačuvamo kao najveću dragocjenost i da se ne izgubimo u svijetu prolaznih ideologija.”

“Subraći svećenicima naš blaženik poručuje da je ljubav duša našeg služenja. On vas poziva, dragi svećenici, da poput njega budete svjedoci beskrajne ljubavi Srca Isusova, prihvaćajući svakoga s ljubavlju, poštovanjem i milosrđem”, poručio je Papin izaslanik te na kraju propovijedi ponovio da je “današnja beatifikacija našeg svećenika i mučenika događaj mira, bratstva, prijateljstva i ljubavi”.

• Pulska Arena ponovno u znaku mučeništva i nevinosti

Nakon pričesti biskup Kutleša je zahvalio Bogu za dar prvoga beatificiranog svećenika Hrvata, žrtve komunističkoga režima. Izrekao je i zahvalu papi Benediktu XVI. i papi Franji što su Miroslava Bulešića uzdigli na čast oltara i našem narodu podarili još jednog blaženika. Zahvalio je predvoditelju slavlja, svim nazočnim biskupima, posebno biskupima Antunu Bogetiću i Ivanu Milovanu, svećenicima i vjernicima, kao i mjesnim i državnim vlastima i svima koji su pomagali u pripravi toga misnoga slavlja.

“Hvala što ste ispunili Arenu, simbol mučeništva prve Crkve”, rekao je biskup Kutleša.

U koncelebraciji na svečanoj misi beatifikacije bili su svi hrvatski biskupi, biskupi iz Bosne i Hercegovine, Slovenije, Italije, Srbije i Crne Gore, redovnički poglavari te više od 670 svećenika. U liturgiji u Areni dominirala je crvena boja – simbol mučeništva, a Arena je za tu prigodu bila posebno uređena: dominirao je motiv ljiljana preuzet s mladomisničke stole Miroslava Bulešića kao simbol čistoće i nevinosti.

Euharistijsko slavlje pjevanjem je uvećao združeni zbor od 210 pjevača koji su činili zborovi grada Pule, zbor rodne župe Miroslava Bulešića Svetvinčenta te pjevači iz župa Trviž, Žmilj i Umag. Zborom je ravnao pročelnik dijecezanskog vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu Rudi Koraca, a na orguljama ga pratio Branko Okmaca.

Na kraju mise izvedena je novoskladana himna u čast novoga blaženika “Blaženom Miroslavu Bulešiću”, za koju je tekst napisao Danijel Načinović, a glazbu Branko Okmaca.

28. rujna 2013.

Informativna katolička agencija

IZ ŽIVOTA SPLITSKO-MAKARSKE CRKVE

Mariološko-marijanski simpozij u Sinju

U organizaciji Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskog mariološkog instituta i svetišta Gospe Sinjske, u Sinju je od 19. do 22. rujna održan Mariološko-marijanski simpozij koji se održava u susret jubileju 300. obljetnice obrane Sinja (1715.-2015.) na temu “Prouke o Svetišu Gospe Sinjske i mariološka promišljanja nakon II. vatikanskog sabora”. Otvaranje simpozija započelo je pjevanjem dviju himni “Lijepa naša” i “Gospe Sinjska, Djevo sveta” koje je ispjevao zbor franjevačkih bogoslova. Riječi pozdrava uputili su biskup sisački i predstojnik Hrvatskoga mariološkog instituta mons. dr. Vlado Košić, potpredsjednik HMI-a prof. dr. sc. Ivan Karlič, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joško Kodžoman i gvardijan sinjskog samostana fra Petar Klapež.

Riječi pozdrava biskupa Vlade Košića pročitao je prof. dr. sc. Ivan Karlič: “Sinjsko je svetište i marijanska pobožnost u njemu znak trajanja kako kršćanskog tako i nacionalnog identiteta i ponosa. Osobito braći franjevcima, čuvarima svetišta, ali i Splitsko-makarskoj nadbiskupiji i svima kojima je Gospa Sinjska u srcu, već sad čestitam lijepi jubilej koji nas i ispunja zahvalnošću i ujedno obvezuje”, napisao je mons. Košić i zaželio uspjeh skupu, novo obogaćenje i znanstveno i vjerničko i u međusobnom zajedništvu i ljudskom prijateljstvu. Prof. dr. sc. Ivan Karlič rekao je: “Sinjsko marijansko svetište ima svoju dičnu povijest, ono je nacionalna kulturna i vjerska baština, ponos našeg hrvatskog katolicizma i stoga iznošenje na vidjelo njegove prebogat mariološke baštine obveza je za sve nas, za današnje i za buduće generacije uvijek iznova proučavati, osvjetljavati i iznositi blaga sinjskog svetišta”. Provincijal fra Joško Kodžoman u pozdravnom govoru je istaknuo: “Drago mi je što su Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i članovi Hrvatskog mariološkog instituta, nakon više od četiri desetljeća kontinuiranog rada i brojnih mariološko-marijanskih simpozija, održanih kroz to vrijeme širom naše domovine konačno prepoznali i Sinj kao jedinstveno mjesto žive marijanske pobožnosti i izvorište duhovnog rasta u vjeri na prostorima južne Dalmacije. Ne sumnjam da će, poštovani predavači, vaša istraživanja, proučavanja i saznanja i u prigodi održavanja ovog simpozija još jednom potvrditi značaj, vrijednost i jasnu pozitivnu perspektivu prije sve-

ga religioznog, a onda i sociološkog fenomena koji se zove – Gospa Sinjska”.

Pozdravima se priključio i Sinjski gvardijan fra Petar Klapež: “Nakana je ovog znanstvenog simpozija upozoriti na važnost toga povijesnog događaja, osobito danas kada marijanska svetišta diljem svijeta postaju sve više mjesta duhovnog rasta u ovom globalnom i sve više sekulariziranom društvu. Rezultat ovog simpozija u jednom dijelu bit će taj što će onaj dio naše povijesne baštine, koji se tiče našeg svetišta biti još više znanstveno istražen i posvješćen i svima nama uprisutnjen. Marija po svom tijesnom sudjelovanju u povijesti spasenja, u sebi na neki način sjedinjuje i odražava najveće istine naše vjere. Ona je bila prva i najsavršenija učenica Kristova. Marijina je vjera pralik vjere Crkve. Ona je model autentične vjere koja se uvijek temelji na slušanju i čuvanju riječi u svom srcu čineći je životnom i spasonosnom za sve ljude. U Mariji i s Marijom ostvaruje se harmonija između vjere i života. Nadamo se da će nam to otkriti i potvrditi i ovaj znanstveni simpozij.”

Nakon pozdravnih govora uslijedila su predavanja, a moderator je bio fra Gabrijel Jurišić. Prvo izlaganje održao je prof. dr. sc. Ivan Dugandžić na temu “Biblijski pokret XX. stoljeća i mariologija - egzgeza nekih marioloških tekstova u evanđeljima”. Prof. dr. sc. Adalbert Rebić govorio je na temu “Marija u teologiji oslobođenja (‘Veliča’ – himan oslobođenja)”, a mons. dr. sc. Vlado Košić “Ekumenska pokonciljska mariologija”. Njegovo predavanje pročitao je prof. dr. sc. Ivan Karlič.

Prvog dana, euharistijsko slavlje u crkvi Gospe Sinjske u 19 sati predslavio je fra Ivan Karlič, a u koncelebraciji su sudjelovali provincijal fra Joško Kodžoman, gvardijan fra Petar Klapež i još 13 svećenika. Na slavlju su sudjelovali časne sestre, bogoslovi, sjemeništari i vjernici župe Gospe Sinjske. Pjevanje su predvodili franjevački bogoslovi pod ravnanjem mo. fra Jure Župića i s. Jelene Mijić.

Drugog dana simpozija održano je 15 izlaganja: “Povjesničari i njihova djela o Gospi Sinjskoj” (fra Blaž Toplak); “300 godina organiziranoga školstva u samostanu Gospe Sinjske” (fra Josip Grbavac); “Tri stoljeća hodočašća Gospi Sinjskoj” (dr. sc. Stjepan Čovo); “Osobiti štovatelji i apostoli štovanja Gospe Sinjske” (fra Gabrijel Jurišić); “Fra Marijo Stipić, ne-

umorni širitelj štovanja Gospe Sinjske" (dr. sc. Bruno Pezo); "Lik i uloga Majke Isusove u mjesečniku "Gospa Sinjska" (1922. – 1942.)" (fra Petar Lubina); "Glazbene knjige iz Arhiva Svetišta Čudotvorne Gospe Sinjske - na razmeđu stranih utjecaja i vlastitih posebnosti" (dr. sc. Hana Breko-Kustura); "Marija u misli Benedikta XVI. / Josepha Ratzingera" (dr. sc. Valerija Kovač); "Krunica i njezina povezanost s Domovinskim ratom" (dr. sc. Zvonko Džankić); "Marijanska pučka blagdanska imena u Sinjskoj krajini" (prof. dr. sc. Sanja Vulić); "Suvremeno marijansko pjesništvo Sinjske krajine" (dr. sc. Hrvojka Mihanović-Salopek); "Prericanje marijanskih istina i dogmi u feminističkoj teologiji" (dr. sc. Josip Šimić); "Bogorodica Marija u učenju pape bl. Ivana Pavla II." (prof. dr. sc. Ivan Karlić); "Marija u govorima Hrvatima bl. pape Ivana Pavla II." (Tomislav Filić); "Značaj Marijinih i ženskih vrijednosti u promišljanju o civilizaciji ljubavi Tomislava Janka Šagija Bunića" (i dr. sc. Andrea Filić).

Na završetku predavanja prof. dr. sc. Ivan Karlić zahvalio je svim predavačima, gvardijanu fra Petru Klapežu i svim fratrima jer su i ovaj put pokazali svoju franjevačku gostoljubivost i radost povodom održavanja ovoga nacionalnoga mariološko-marijanskog simpozija. Istakao je posebnost ovoga simpozija jer su na izlaganjima sudjelovali učenici Franjevačke klasične gimnazije s pravom javnosti u Sinju, kao i članovi Frame, a to je na simpozijima rijetkost. euharistijsko slavlje u crkvi Gospe Sinjske predvodio je provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joško Kodžoman. U koncelecijaciji je sudjelovalo desetak svećenika. Na izlaganjima i svetoj misi sudjelovali su i članovi Franjevačke mladeži koji u Sinju održavaju školu animatora. Za vrijeme euharistijskog slavlja pjevali su franjevački bogoslovi pod ravnanjem fra Frane Bosnića.

Trećeg dana simpozija, u subotu 21. rujna, svi su sudionici simpozija posjetili Franjevački samostan na

Visovcu, Roški Slap, Otavice, mauzolej Ivana Meštrovića, Franjevački samostanu u Kninu, gradilište nove crkve, crkvu Sv. Spasa iz IX. st., izvor Cetine i grad Vrliku.

Simpozij je završio u nedjelju 22. rujna 2013. svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski. Uvodeći u euharistijsko slavlje nadbiskup Barišić je pozdravio čuvare Gospina svetišta – sinjske franjevce, prof. dr. Adalberta Rebića, don Lovru Cindorija dugogodišnjeg upravitelja svetišta u Mariji Bistrici, suorganizatora simpozija fra Gabrijela Jurišića, sinjskog gvardijana fra Petara Klapeža, sinjskog župnika fra Antu Bilokapića, ostale svećenike, i sve predavače i sudionike Mariološko-marijanskog simpozija. "Lijepo je naći se u domu Majke Marije jer se ovdje čovjek osjeća siguran i zaštićen. U ovoj pripremi za 300. obljetnicu proslave želimo Majku Mariju upoznati što bolje i slaviti s Marijinom pobožnošću i ljubavlju da bismo bili istinski svjedoci Isusa Krista", rekao je nadbiskup.

Na početku propovijedi mons. Marin Barišić je istaknuo važnost majke u našem ljudskom životu i istakao kako nas majka uči prvi korak, čuje naš šapat i kad drugi ne čuju, majka nam uvijek upućuje riječi ohrabrenja, razumijevanja i utjehe. Čovjek treba biti zahvalan roditeljima, a osobito majci. "Majka Marija je naša duhovna majka koja je tu ulogu prihvatila pod križem. Majka Marija kroz ovih 300 godina imala je sluha za naše riječi koje su u ovom domu izgovorene. Koliko je generacija ovdje reklo svoje strahove i poteškoće, koliko je zahvala ovdje bilo, koliko je dobroga po zagovoru Majke Marije bilo – to zna samo Bog", kazao je nadbiskup i nadodao kako smo se kao narod zahvaljujući Majci Mariji uspjeli oduprijeti ideologijama i ostati sinovi i kćeri Majke. Marija je uvijek o svim događajima razmišljala u svom srcu te stoga i nama upućuje poziv: "Sve što god vam rekne,

učinite!" Nadbiskup je pozvao sve da slušaju savjete Majke Marije kako bismo bili pravi sinovi i kćeri, a ne oni koji će tražiti opravdanja za neposluš. "Ne tražimo protivnike, bilo Turke ili komuniste, nego se upitajmo kakvi smo mi kao sinovi i kćeri. Nitko mi ne smeta moliti krunicu u obitelji, nitko mi ne smeta ići nedjeljom na misu, nitko mi ne smeta biti pošten na svom radnom mjestu. Došlo je vrijeme da rastemo i odrastemo uz Majku Mariju koja neka nas primi, usliši i ohrabri", završio je mons. Barišić.

Na kraju slavlja fra Gabrijel Jurišić zahvalio je nadbiskupu u ime članova Hrvatskoga mariološkog instituta, Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu i u ime samostana i župe Čudotvorne Gospe Sinjske. "U ovoj Godini vjere susreli smo se s brojnim i divnim svjedocima vjere od kojih su neki svojim mučeništvom, drugi svojim apostolskim žarom i svetim životom oduševljavali brojne muškarce i žene za istinski du-

hovni život, za izvorno kršćansko svjedočenje pred vjernicima i nevjernicima, pred prijateljima i neprijateljima, pred suradnicima i progoniteljima. Dovodili su ljude k Bogu i Bogorodici, izgrađivali bolji svijet i civilizaciju ljubavi i to u ona davna vremena, kad taj termin još nije ni bio poznat, ali su zreli kršćani, svećenici i redovnici, iskreno slijedeći Krista raspetoga, požrtvovno nosili svoje životne križeve i stvarali bolji svijet". Istaknuo je i kako je ovaj održani simpozij svakako još jedna vjerska, znanstvena i kulturna manifestacija koja sve nas pripravlja za slavlje velikoga jubileja 300. obljetnice slavne pobjede koju je gradu Sinju i hrvatskom narodu darovala naša Majka i zaštitnica Čudotvorna Gospa Sinjska.

Pjevanje za vrijeme euharistijskog slavlja predvodio je zbor svetišta Gospe Sinjske pod ravnanjem mo. fra Jure Župića, a za orguljama je pratila s. Jelena Mijić. (Frano Doljanin)

Otkriveno spomen obilježje civilima na Kukuzovcu

Povodom 70. obljetnice strijeljanja 67 nevinih civilnih žrtava iz Košuta, Turjaka, Vojnića i Brnaza u II. svjetskom ratu, koje su 24. rujna 1943. godine ubili pripadnici 7. SS divizije Prinz Eugen, na mjestu stradanja Kukuzovcu, u nedjelju 22. rujna otkriveno je i blagoslovljeno spomen obilježje tim nevinim žrtvama. Događaju su prisustvovali župan splitsko-dalmatinski Zlatko Ževrnja, zamjenik njemačkog veleposlanika u Hrvatskoj Valentin Gescher, gradonačelnici Sinja i Trilja, obitelji ubijenih te brojni mještani.

Otkrivanju spomenika prethodila je sveta misa u župnoj crkvi Presvetog Srca Isusova u Košutama koju je predvodio generalni vikar splitsko-makarske nadbiskupije mons. Ivan Čubelić u koncelecijaciji sa župnikom Košuta don Darijom Čorićem i dr. don Jo-

sipom Dukićem. U prigodnoj homiliji mons. Čubelić je kazao da smo se okupili da budemo blizu onima koji još tuguju za ljubljenim osobama, roditeljima, djecom, supruzima, rodbinom i prijateljima. Oni su sada u miru nebeskog zagrljaja, a na nama je da osvjetlimo prošlost kako bismo s više svjetla i mira gradili budućnost. "Siguran sam da su sve žrtve ovog zločina u svome smrtnom času svoj strah i tjeskobu pretočili u žarke molitve i bolne vapaje upućene svome Spasitelju i Majci Mariji. Neka taj spomen koji obilježavamo danas postane znak molitve i nade koja nas sve obnavlja, a nikako povod za poticanje bijesa koji žalosti i razara", kazao je mons. Čubelić.

Nakon misnog slavlja kod centralnog križa na groblju pokraj crkve upaljene su svijeće za sve premnule, posebno branitelje Domovinskog rata. Okupljeni su se potom uputili prema mjestu stradanja uz trasu nekadašnje željeznice na Kukuzovcu gdje su žrtve odvedene i pogubljene. Naime, na putu prema Splitu njemački su vojnici bez ikakvog neposrednog povoda 23. rujna u zaseoku Bučani u selu Vojniću ubili 15 mještana. Idućeg dana su na Kukuzovcu strijeljali 41 mještana Košuta i jednog civila iz Glavica koji se zatekao kod rodbine u tom selu, 7 mještana Turjaka, 17 mještana Brnaza i franjevca Rafu Kalinića. Upravo na tom mjestu podignut je spomenik njima u čast koji je blagoslovljen i kraj kojeg su nositelji političkih, društvenih i crkvenih dužnosti te brojni mještani

položili svoje vijence i zapalili svijeće. Cijeli program pjesmom je pratila klapa sv. Luka iz Otoka.

Nedavno je na poticaj Mjesnog odbora Košute formiran inicijativni odbor za gradnju spomenika, a u kojemu su predstavnici Košuta, Brnaza, Turjaka i Hrvatskog centra za žrtve rata. Idejno rješenje za spomen-obilježje napravila je Jelena Mastelić iz Brnaza. Spomenik je izgrađen od 68 kamenih vaca, a na dvije ploče ugraviran je tekst o mjestu i okolnosti pogibije,

kao i imena svih 67 žrtava. Pokrovitelj obilježavanja 70. obljetnice stradanja civila na Kukuzovcu je predsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko. Program obilježavanja obljetnice započeo je večer prije, 21. rujna, predavanjem mr. sc. Ivana Kozice u OŠ Košute. Mr. Kozica je ujedno i autor knjige "Krvava Cetina" u kojoj je istražio i predstavio masovne zločine nad hrvatskim narodom u cetinskome kraju i Poljicima. (Kristina Bitanga)

Proslavljen blagdan Gospe od Nadarja u Kaštel Sućurcu

Svečanom svetom misom, procesijom svjetla i blagoslovom obitelji župa sv. Jurja mučenika u Kaštel Sućurcu proslavila je 24. rujna u svetištu Gospe na Hladi zavjetni blagdan Gospe od Nadarja Svetu misu predvodio je prof. dr. don Mladen Parlov, profesor na KBF-u u Splitu.

Nakon pozdravne riječi sućuračkog župnika dr. don Emanuela Petrova, don Mladen je izrazio svoju radost što će prvi put slaviti svetu misu u Kaštel Sućurcu, i to upravo na ovaj sućurački zavjetni blagdan u najstarijoj župi u Hrvata u kojoj se vjernici na poseban utječu i slave Blaženu Djevicu Mariju i zahvaljuju Bogu za sve milosti isprošene i udijeljene preko Gospe već dugi niz stoljeća.

- Blažena Djevica Marija je naša radost i moramo se radovati zbog nje, koja je puna milosti, jer je postala uzorom, majkom i učiteljicom svima u svijetu, koji žele hodati putem pravednosti, istine i mira. Moramo se radovati zbog nje koja je unatoč strahu i neznanju imala hrabrosti reći Bogu "neka mi bude po njegovoj volji". Ugledavši se na nju, možemo i mi sami od Boga zamoliti milost da možemo biti oni koji su sposobni čuti Božji glas, odazvati se Božjim pozivima i spremno reći: "Evo me, spreman sam, Gospodine, neka mi bude po Tvojoj riječi i volji."

15 godina Katoličke udruge Lovret

U splitskom samostanu Gospe od Zdravlja 25. rujna prigodnim je programom obilježena 15. obljetnica djelovanja Katoličke udruge Lovret za pomoć starijim i nemoćnim osobama. Ovoj manifestaciji nazočile su starije osobe, članovi Udruge, vanjski suradnici na provedbi programa, donatori, prijatelji i simpatizeri Udruge te predstavnici crkvenih i društvenih organizacija.

U uvodnoj riječi s. Ljiljana Todorić, predsjednica Udruge naglasila je potrebu i važnost programa

- Ona je i Isusova i naša majka, kojoj neprestano moramo zahvaljivati. Ona nas od najdavnijih vremena nadahnjuje, a kroz njenu bol odražavaju se i naše boli, kroz njenu vjeru raste i naša vjera. Njoj uvijek dolazimo i njoj se uvijek utječemo, a ona je oduvijek bila i ostat će naša najvjernija zagovornica. – rekao je don Mladen u svojoj propovijedi.

Nakon svete mise vjernici su krenuli u procesiju sa svijećama oko sućuračkog groblja koje se nalazi u sklopu svetišta Gospe na Hladi. Na samom kraju proslave ovog jedinstvenog sućuračkog blagdana održan je blagoslov obitelji. (Renata Dobrić)

Udruge pod nazivom "Kod kuće je najbolje". Živimo u vremenu kada se broj starijih osoba u odnosu na ukupno stanovništvo stalno povećava. Prema posljednjem popisu stanovništva u RH, 17.7 % je osoba koje imaju 65 i više godina, što čini gotovo jednu petinu ukupnog stanovništva. Neophodno je stoga u društvenoj zajednici trajno planirati i organizirati suvremenu socijalnu, društvenu i ukupnu uslužnu skrb za starije osobe što Katolička udruga Lovret provodi već 15 godina. Godine 1998. sestre franjevke za-

poslene u Domu za starije i nemoćne osobe Lovret zajedno su s volonterima laicima entuzijastima proširile svoju skrb za starije iz Doma Lovret na adrese stanovanja osoba treće životne dobi. Svjesni važnosti boravka starijih osoba u vlastitom domu, Udruga je provela program kojim je mnogim starijim osobama odgođen smještaj u ustanovu ili je trajno prestala potreba za odlaskom iz vlastitog obiteljskog prostora u ustanovu. Udruga pomaže starijim osobama koje su same, ovisne o tuđoj pomoći, nemaju obitelji ili imaju obitelj koja im ne može osigurati adekvatnu skrb u ovim vremenima teške krize u društvu. Na ovom zadatku našli su se brojni članovi Udruge i ljudi dobre volje koji su se na razne načine uključili u provedbu ovog programa što Udruga očekuje i ubuduće, zaključila je s. Ljiljana.

Kroz prigodnu prezentaciju članica Udruge Marlene Petričević i Ivane Karan prikazan je rad Udruge kroz protekle godine. Nakon upisa u registar udruge Splitsko-dalmatinske županije Udruga je registrirana kao civilno građansko društvo te kao privatna vjerna udruga u Crkvi (njezin statut je za vrijeme osnivanja 1991. godine pregledala i odobrila mjerodavna crkvena vlast). Organizirana je pomoć za preko 2000 starijih i nemoćnih osoba. Iz Splita je program proširen i u druga mjesta Splitsko-dalmatinske županije u suradnji s vodstvom tamošnjih lokalnih zajednica i župnih ureda: na otok Šoltu, dio Imotske i Omiške Krajine te na otok Brač.

Među korisnicima usluga Udruge našla se i jedna stara splitska obitelj Matošić koja se uključila u rad Udruge velikom donacijom za izgradnju Doma za starije i nemoćne osobe. Budući da nisu imali potomke, odlučili su sve darovati u dobrotvorne svrhe. Pokrenuli su i Udrugu, i Grad, i Županiju, i brojne donatore tako da se Dom počeo graditi, a za rad je otvoren 2009. godine kada je završena prva faza izgradnje. Otvorena je kuhinja za treću životnu dob koja dje-

luje pod nazivom Centar Matošić. U toj kuhinji od početka rada do 31. kolovoza 2013. pripremljeno je i dostavljeno na adrese stanovanja starijih i nemoćnih osoba 141.697 ručkova. A sve druge usluge, sukladno programu, potrebne starijim osobama ovisnicima o tuđoj pomoći, nemoguće je izbrojiti. Također su tijekom proteklih godina organizirani razni susreti, druženja, duhovne obnove i izleti za ovu dob. Prema programu radi se sa djecom, mladima i odraslima radi osposobljavanja za volonterski rad prilagođen pristupu, emocionalno toplom odnosu prema starijima. Mlade iznad 15 godina uključuje se u aktivno volontiranje pomoći u kući, a one do 15 godina odgaja se za volontiranje kroz različite radionice.

Izlaganje na temu dostojanstva ljudske osobe održao je prof. Gordan Črpić s Katedre socijalnog nauka Crkve na Hrvatskom katoličkom sveučilištu. Predavač je između ostalog govorio o važnosti programa pomaganja bližnjima u potrebi sa sociološkog aspekta te biblijskog i socijalnog nauka Crkve. Istaknuo je i važnost volonterstva koje je daleko raširenije u zapadnim zemljama. Naglasio je i potrebu da starije osobe budu u krugu svoje obitelji, a da bi to mogli, potrebna im je društvena podrška, organizirana pomoć. "Volontersko, karitativno djelovanje najraširenije je kod katolika što predstavlja imperativ da svatko pomaže u svojoj zajednici po načelu supsidijarnosti – pomoć za samopomoć", zaključio je predavač.

O važnosti i potrebi ovog programa u lokalnoj zajednici govorio je načelnik općine Šolta Nikola Cević Karuzić gdje se program Udruge provodi od 2006., a u ime Županije o značenju programa govorio je zamjenik župana Luka Brčić. Duhovni asistent Udruge fra Ante Babić predstavio je prisutnima prigodnu publikaciju "15 godina rada Udruge". Ujedno je zahvalio najprije Bogu za sve dobro kroz proteklo razdoblje i svima koji su se pridružili ovom dobrotvornom radu iz ljubavi za bližnjega u nevolji. Županiji je zahvalio za potporu kroz sve ove godine i za financiranje prigodne publikacije. U glazbenom dijelu programa sudjelovali su mješoviti zbor Nadbiskupijske klasične gimnazije "Don Frane Bulić" iz Splita pod vodstvom s. Lidije Matijević i zbor umirovljenika "Amfora" pod vodstvom profesorice Mire Kazije.

Poruka s ovog susreta, koji je organiziran prigodom Međunarodnog dana starijih osoba, ista je kao i ona pape Franje: "Djeca i stariji grade budućnost naroda. Djeca zato što će nastaviti povijest, a stariji zato što prenose iskustvo i mudrost svog života. Taj odnos, taj dijalog među generacijama je blago koje treba čuvati i jačati". (Josip Šerić)

Svijeće i vijenci na 69. obljetnicu smrti dr. fra Bernardina Sokola, hrvatskog glazbenika i mučenika

Dana 28. rujna obilježena je 69. godišnjica mučeničke smrti velikog hrvatskog glazbenika dr. fra Bernardina Sokola. Tom prigodom su pred njegovom brončanom bistom u Gospojskoj štradi u Kaštel Sućurcu vijence položili i zapalili svijeć pred sjednik Društva za očuvanje kulturne baštine Kaštela "Bijaći" Milivoj Bratinčević, dogradonačelnik Kaštela Zoran Bonacin, predstavnici sućuračkog mjesnog odbora, rodbina, mještani te štovatelji fra Bernardinova lika i djela.

U svom govoru Milivoj Bratinčević je rekao: "Okupili smo se kako bismo odali časno i dužno poštovanje ovom istaknutom stvaratelju crkvene glazbe 20. stoljeća koji je u mnogo čemu bio ispred svojega vremena. Prema pretpostavkama i izjavama starijih mještana općine Orebić, fra Bernardin je 28. rujna 1944. godine odveden iz samostana na otočiću Badija, a nekoliko dana kasnije njegovo je tijelo more donijelo blizu Orebića, gdje su ga mještani tajno zakopali. O tome je prilikom svečanog otkrivanja biste fra Bernardina Sokola (rad akademskog kipara fra Joakima Jakija Gregova) govorio Ivo Mateljak koji je zajedno sa svojim bratom Jurom te s još desetoro djece u jutarnjim satima krajem rujna prije 69 godina uočio tijelo na žalu mjesne obale Trstenica u Orebiću. Stariji mještani su pretpostavili kako se radi o fratra kojega su umorili partizani, a fra Bernardinovo tijelo su po-

ložili na lokaciju na kojoj je tijelo pronađeno (uređeni grudobran za mitraljesko gnijezdo) te su prostor zatrpali pijeskom. O svemu se dugi niz godina nije govorilo", rekao je Bratinčević, dodavši kako Društvo "Bijaći" ne odustaje od važnog cilja: pronalaženja fra Bernardinovih zemnih ostataka kako bi ih mogli dostojno sahraniti.

Naime, posljednje počivalište ovog istaknutog hrvatskog glazbenika, franjevca i mučenika, rođenog Sućuranina još nije poznato, ali su brojna nastojanja da se pronađe kako bi fra Bernardin bio dostojanstveno pokopan. (RD)

Nadbiskup Barišić predvodio euharistijsko slavlje u Šibeniku na blagdan sv. Mihovila, zaštitnika grada i biskupije

Svetkovina svetog Mihovila zaštitnika grada Šibenika i Šibenske biskupije proslavljena je u nedjelju 29. rujna na trgu pred šibenskom katedralom. Svečano misno slavlje i procesiju ulicama grada predvodio je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Marin Barišić. Uz predvoditelja koncelebrirali su predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić, biskupi hvarsko-bračko-viški Slobodan Štambuk, dubrovački Mate Uzinić, gospićkosenski Mile Bogović, kotorski Ilija Janjić, te biskup domaćin Ante Ivas. Koncelebrirao je i provincijal franjevačke provincije presvetog otkupitelja fra Joško Kodžoman.

Proslava je tradicionalno okupila velik broj vjernika iz svih dijelova biskupije. Slavlje je započelo

pozdravnim riječima biskupa domaćina Ante Ivasa. Istaknuo je kako svetog Mihovila slavimo u Godini vjere u kojoj cijela Crkva želi čuti Božji poziv na pravo i obnovljeno obraćenje. "Želimo živu i djelotvornu vjeru prenijeti budućim naraštajima", poručio je biskup Ivas, dodavši da svetkovinu svetog Mihovila slavimo u ozračju događaja proglašenja blaženim Miroslava Bulešića koji je krvlju posvjedočio da je Bog iznad svega, a Božji zakon prvi u svemu i za svakoga. U vremenima u kojem i u našem narodu sve agresivnije djeluju sile zloga, koje Božje zakone i vjeru nastoje prikazati nepotrebnima, pa čak i štetnima za život i budućnost našega naroda, naših obitelji; potrebno nam je zajedništvo u molitvi i vjeri kao i uzajamna

solidarnost da se odupremo i u vjeri ustrajemo, istaknuo je biskup Ante Ivas.

U propovijedi nadbiskup Barišić je podsjetio da se "u slavlju svetoga Mihovila prepoznaje i traži zajedništvo, mir, pravednost, solidarnost, za što nam je uz naše ljudske napore uvijek potrebna i zaštita neba. U Mihaelovu imenu je poruka – Tko je kao Bog", istaknuo je splitsko-makarski nadbiskup, ističući kako to nije pitanje, već radosni usklik osobne ispovijesti i navještaja svima. "Tko je Bog, vidi se u njegovom odnosu prema čovjeku, po njegovim anđelima, a vrhunac Božjeg milosrđa je u Sinu koji iz ljubavi prema nama čovjekom posta. Isus Krist, utjelovljeni Bog, došao nas je potražiti, susresti, spasiti. Za Boga nitko nije toliko daleko da se ne može vratiti; nitko nije toliko izgubljen da se ne može naći; nitko nije toliko mrtav, a da ne može biti oživljen. Za Gospodina nema izgubljenog slučaja", rekao je nadbiskup dodajući da vjera ne osigurava od patnje, bolesti, pa ni smrti, ali daje smisao i nadu da možemo živjeti u nadi Božjih obećanja. "Pozvani smo svjedočiti i prenositi svojoj djeci i unucima najveće blago vjere: Boga, koji iz ljubavi prema nama čovjekom posta. Koliko ovu istinu govori i svjedoči vaša životna priča svojoj djeci, poštovani roditelji, oče i majko? Ima li mjesta i vremena u tvom srcu za Boga, molitvu, euharistijsko slavlje, solidarnost s Njime u potrebnima? Naše zauzimanje za pravdu i istinu, osobno i u javnim ulogama, doista govori tko je za nas Bog. S Mihovilom smo i mi pozvani biti zaštitnici slabih, ugroženih, siromašnih, biti glasnici radosne vijesti Božje istine", rekao je nadbiskup Barišić u propovijedi.

U nastavku se je zapitao koliko vjernici drže do svoje veličine i dostojanstva svoga bližnjega. "Nije li danas čovjek u opasnosti da u tehničko-znanstvenom mentalitetu i u pohlepnoj tržišnoj ekonomiji degradira svoje dostojanstvo, prepušten onoj zavodničkoj biti-kao-Bog? Takav čovjek, zatvoren u svoj racional-

izam, nesposoban je shvatiti vrijednost stvari i smisao života. Pred nama su dva tipa izbora racionalnosti. Zatvorena racionalnost, samo u ovdje i sada, ili otvorena racionalnost, prema konačnom ostvarenju života u Božjoj budućnosti. Upravo onoj zatvorenoj, luciferskoj racionalnosti suprotstavlja se Mi-ka-el", naglasio je nadbiskup Barišić. U nastavku je rekao da se čovjek rađa sa zovom vječnosti. Ne može se ignorirati etičko-moralna dimenzija dobra i zla, istine i laži, pravde i nepravde, solidarnosti i sebičnosti, ljubavi i mržnje. Naša budućnost, budućnost ljudskoga roda, nije samo na liniji vodoravnog saveza, već saveza s našom vertikalom, s onim gore, savezom s Nebom – s onim "Tko je kao Bog". Ideologije na vodoravnoj površini lijevo ili desno zatvaraju nam otvorenost Neba. Ponekada začipaju nebo svojim oblacima. Svi ti pokušaju ostaju bezuspješni. Oblaci se razmiču, ishlape i nestanu. Mogu doći i novi pokušaji začipanja neba, ali poslije otvorenosti u Isusu Kristu, neba zemlji, nebeska vedrina uvijek se nasmiješi ljudskoj naivi. Čini se da nisu baš bezazleni neki današnji pokušaji začipanja neba ideološkim oblacima kada je riječ o braku, obitelji i odgoju, upozorio je nadbiskup Barišić.

Vjernicima je posvijestio da se Boga ne može skrivati od javnosti. "Ne mogu mu dati pristup u privatnost, a udaljiti ga iz javnosti. Ne mogu biti sad jedno, sad drugo. Ne mogu imati dva odgoja, jedan privatni a drugi javni. Jedan doma, drugi u školi. Ni dva braka, jedan javni a drugi prikriveni. Tko se pretvara, nije doma u svojoj društvenoj stvarnosti. Pomalo i neprijetno briše se granica i razlika između istine i laži, dobra i zla, vrline i grijeha. Svaki čovjek ima svoje neotuđivo dostojanstvo koje treba poštivati u njegovoj slobodi, izborima i pravima. To nam mora biti jasno u načelu i u praksi. Ali nametati svoje ideološko uvjerenje i to većini roditelja i građana, protivni se demokratskom sustavu. Ovaj narod dugim snovima i teškom mukom, uz tolike žrtve dobio je svoju domovinu i zaslužio slobodu, očuvao svoj kulturni, nacionalni i religiozni identitet. Na putu slobode održala ga je i podržala snaga i nada Kristova križa i uskrsnuća, saveza s otvorenim nebom, sažetim u izričaju: Tko je kao Bog! – Tko je kao čovjek! Zato nositelji odgovornih uloga u vlasti ovo nikako ne bi smjeli zaboravljati i ignorirati. Samo oni koji žele i vole svoju domovinu i kojima je doista stalo do njenog duhovnog identiteta i cjelovitog rasta i napretka, dostojni su obnašati odgovorne uloge u društvenoj vlasti. Toga bi trebali biti svjesni i biračko tijelo i dotični kandidati. Prije svega, ovo treba biti u svijesti samih nas kršćana u najširem ekumenskom smislu riječi, katolika, pravoslavaca,

protestanata i svih ljudi dobre volje”, rekao je nadbiskup Barišić pozvajući kršćane na otvoreno svjedočenje svoje vjere.

“Ne mogu biti kršćanin ako nisam čovjek, ako moja ljudskost i vjera, vanjština i nutrina, duhovnost i moral, nisu u skladu – ne govore tko je kao Bog, tko je kao čovjek. Nismo ni svjesni da su naše unutarnje smetnje uzrok naše neljudskosti. Umjesto da mi sebe ispitamo, često svu krivnju bacamo na druge i na izvanjske okolnosti. Kritiziramo i optužujemo sve i svakoga ne dovodeći u pitanje sebe i svoje postupke. Osuđujemo kriminal, a sudjelujemo u krađi; kritiziramo nepoštenje, a izigravamo propise; napadamo nepravdu, a slijedimo put snalaženja; protestiramo protiv povlastica, a sami tražimo veze. U svjetlu vjere “Tko je kao Bog” trebalo bi nama daleko više biti na srcu socijalna pravda, poštenje i solidarnost, nego

svim ostalima koji tome pristupaju s drugih vidika”, zaključio je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Marin Barišić na svečanoj misi u Šibeniku.

Na proslavi svetkovine svetog Mihovila uz predstavnike župa Šibenske biskupije u ophodu starim dijelom grada i rivom sudjelovale su i brojne civilne udruge, škole, vrtići, kulturno umjetnička društva te predstavnici vlasti. Srebrni lik sv. Mihovila tradicionalno u ophodu nosili su redarstvenici Policijske uprave Šibensko-kninske županije. Istaknuli su da na taj način žele dati svoj doprinos proslavi Dana grada, ali i svoga Dana. Slavlje i procesiju pjevanjem je uzveličao Mješoviti zbor katedrale svetog Jakova i župe Varoš, pod ravnanjem prof. Jelene Cetinić, te uz orguljašku pratnju Franka Klisovića. Procesiju je animirao generalni vikar Šibenske biskupije mons. Marinko Mlakić. (Šibenska nadbiskupija)

Predstavljena knjiga dr. fra Željka Tolića

U sklopu devetnice sv. Franji Asiškom u nedjelju 29. rujna u Imotskom je nakon večernje svete mise u župnoj crkvi predstavljena knjiga “I bi tako 2003. - 2012.” autora dr. fra Željka Tolića, nekadašnjeg provincijalnog ministra Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja sa sjedištem u Splitu. Prof. Tolić, koji je sada magistar postulanata u Imotskom, u svojoj je opsežnoj i zanimljivoj knjizi opisao sve važnije trenutke pastoralnog i materijalnog djelovanja na mjestu provincijalnog ministra u vremenskom razdoblju od 2003. pa do 2012. godine.

Nakon pozdravnih riječi gvardijana imotskog samostana fra Kristiana Stipanovića koji je ujedno bio moderator predavanja, riječ je uzeo dugogodišnji profesor u imotskoj gimnaziji prof. Ivan Juroš koji je s jezičnog motrišta analizirao knjigu ustvrdivši kako

je po stilu pisanja vidljivo koliku dozu poštovanja autor izražava prema Svevišnjem držeći ga nazočnim u svakom djeliću svojeg bogatog djelovanja na čelu Provincije. Nakon čitanja pojedinih ulomka knjige, osvrćući se na važnije autorove govore i homilije tijekom navedenih godina koje je ugodno krasnoslovila Sanja Bago, prof. temeljitiju analizu dao je i student u Rimu, a nekadašnji župni vikar u Imotskom fra Ivan Režić koji je zdušno analizirao svih sedam poglavlja koja se nalaze u knjizi: od autorovih homilija i govora do materijalnih pothvata i pastoralnog rada.

Na kraju se svima obratio dr. fra Željko Tolić izražavajući posebnu zahvalnost svima onima koji su doprinijeli da njegovo djelovanje navedenih godina prođe uspješno. Posebno je zahvalio svojim najbližim suradnicima: ekonomu Provincije fra Marku Mrši te tajniku fra Anti Udovičiću. Zahvalio je i svim imotskim fratriba kao i vjernicima Imotske krajine kazavši kako je zbog ljubavi prema tom kraju na kraju i izabrao ovu župu za svoje daljnje pastoralno djelovanje.

Knjiga “I bi tako 2003-2012.” svojevrsni je pregled razmišljanja o vjeri i nauci fra Željka Tolića u njegovom devetogodišnjem službovanju na mjestu provincijala. Dr. fra Tolić u knjizi razmišlja i piše kao svećenik, sluga, pastir vjerničkog puka, ali i kao intelektualac koji i savjetima i poimanjem vjere daje putokaz na koji način razmišljati o Bogu, ali i o čovjeku na zemlji. Knjiga se sastoji od sedam poglavlja u kojima fra Željko daje svoja razmišljanja braći sve-

ćenicima i vjerničkom puku te viđenja brojnih događaja iz naše bliske prošlosti pri tome ne zaobilazeći povijesne trenutke sadašnjosti naše mlade domovine. Predstavljanje knjige pratio je veliki broj vjernika mnogih imotskih župa, a klapa “Sveti Jura” Hrvatske ratne mornarice odličnim je pjevanjem upotpunila lijepi ugođaj u crkvi svetoga Franje. Dr. fra Željko Tolić jedan je od najistaknutijih provincijala Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja koja je osnovana

1735. godine i 83. je provincijalni ministar u toj provinciji. Istaknuo se brojnim materijalnim radovima, a u mnoštvu njegovih projekata zasigurno valja istaknuti temeljito obnovljeni samostan i crkvu u Karinu koji su porušeni od srbočetničke okupatorske ruke te gradnju Klerikata na splitskom Trsteniku kao i početak gradnje crkve Gospe Velikog Krsnog Zavjeta u Kninu. (JŠ)

Stavite Riječ Božju u središte svoga života – početak odgojne godine u CBS-u u Splitu

“Nijedan svetac nije vezan za svoj kraj kao sv. Jeronim Dalmatinac. On nas želi na početku svake godine ohrabriti na putu hoda u najveću spoznaju – Božju Riječ”, kazao je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodeći svečano euharistijsko slavlje za odgojitelje i bogoslove Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu na blagdan sv. Jeronima, njihovog nebeskog zaštitnika. U koncelecijaciji su bili dubrovački biskup mons. Mate Uzinić, rektor CBS-a

don Boris Vidović i nekolicina profesora. Nadbiskup Barišić je na početku misnog slavlja srdačno pozdravio mons. Matu, sve profesore te bogoslove i odgojitelje, budući da svetkovina svetog Jeronima za Zavod znači povratak bogoslova i početak odgojne godine. Posebni pozdrav uputio je bogoslovima prve godine koji započinju svoj hod prema svećeništvu.

U homiliji je nadbiskup prepričao životni put sv. Jeronima koji je svoj vrhunac imao u proučavanju riječi Božje. Sam sv. Jeronim je kazao da je propustio mnogo prije nego je upoznao i uzljubio riječ Božju. Njegov prijevod Svetog pisma, Vulgata, postao je službeni tekst latinske Crkve. “Svatko se od nas može prepoznati u sv. Jeronimu. I mi, kao i on, neprestano propitujemo svoje odluke, svoj put, pokušavamo pronaći ono najbolje za nas. Ali postoji još jedan način na koji možemo nalikovati na njega. Budimo oni koji će proučavati i živjeti riječ Božju! Stavite ju, poput Jeronima, u središte svoga života”, kazao je nadbiskup i potaknuo da riječ Božju upoznaju intelektom i djelovanjem u zajednici, ali u prvom redu srcem, jer se njime može najdublje spoznati. (KB)

Započela nova akademska godina na KBF- u u Splitu

Početak nove akademske godine 2013./2014. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu obilježen je svečanim euharistijskim slavljem u utorak 1. listopada u kapeli splitskoga Centralnog bogoslovnog sjemeništa. Misno slavlje predvodio je veliki kancelar Fakulteta splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić u koncelecijaciji s dubrovačkim biskupom Matom Uzinićem, provincijalom Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joškom Kodžomanom, profesorima i odgojiteljima.

Pozdravivši sve sudionike slavlja, mons. Barišić je kazao kako je blagdan sv. Terezije od Djeteta Isusa najprikladniji za početak nove akademske godine jer upravo u njoj studenti mogu prepoznati svoju mladost, ideale i životno ostvarenje. "Danas slavimo Malu Tereziju koja je sa svojih 16 godina ušla u jednu samostansku zajednicu i razočarala se. Uvidjela je da to mjesto nije oaza svetosti. Tada je mogla otići, no ona ostaje i provodi reformu, ali ne u samostanu nego u svome životu te živeći kršćanski, s puno razumijevanja i ljubavi, ona u zajednicu unosi novost i živost." Nadbiskup je studentima poručio da trebaju slijediti njen primjer jer sada ulaze u zajednicu KBF-a te da ne smiju zaboraviti koliko je potrebno prihvatiti svoje mane i pogreške, ali i prihvatiti drugoga jer upravo ljubav prema bližnjemu svjedoči koliko ljubimo Boga. Osvrnuvši se na Evanđelje u kojem Isus učenicima govori da budu kao djeca, nadbiskup je naglasio da su temelji djeteta u njegovim roditeljima. Povjere-

nje i ljubav roditelja djetetu daju sigurnost da može rasti i hrabro se nositi sa izazovima života. "Svatko od nas ima roditelja i temelj u Gospodinu. Povjerenje u njega je ispravan put našeg odrastanja. Ako je Bog u središtu našeg života, onda se možemo u potpunosti ostvariti", kazao je nadbiskup i studentima zaželio da se u ovoj godini ostvare i da postanu znak Kristov u svijetu. "Neka nam sv. Terezija pomogne da zajedno stvorimo zajednicu koja neprestano traga za istinom, a istina je Isus Krist."

Misno je slavlje završilo himnom Duhu Svetomu "O dođi Stvorče", a program je nastavljen u velikoj dvorani Fakulteta. Prigodnu riječ nazočnima kao i dobrodošlicu studentima uputio je nadbiskup Barišić. Potom je sve važne obavijesti o predavanjima i tijeku rada u novoj akademskoj godini studentima iznio prodekan za nastavu doc. dr. sc. Alojzije Čondić. Redovita predavanja započela su 2. listopada 2013. godine. (KB)

Blagdan sv. Franje u Metkoviću

Na blagdan svetoga Franje svečanu svetu misu u crkvi sv. Franje na Kladi u Metkoviću predvodio je fra Mario Jurišić u suslavlju fra Petra Gulića. Fra Mario je svećenik 50 godina i dosad je objavio 50 knjiga. Posljednja njegova knjiga, netom objavljena, nosi naziv "Rim - hrvatski tragovi". Misno slavlje uzveličao je zbor župe sv. Ilije pod ravnanjem s. Vedrane Krstičević.

"Znamo da je ovo materijalizirano doba gdje vladaju lažni bogovi. Teško je naći mir, radost, sreću, zadovoljstvo i bogatstvo duše", istaknuo je u propovijedi fra Mario. "Evanđelje je radosna vijest; moramo biti radosni, pjevati od zore do mraka zato što smo kršćani i pripadamo Kristu. Nezahvalnost je najveći grijeh današnjice. Da imamo sto života, ne bismo se mogli odužiti Kristu. Stoga je i sveti Franjo plakao i pjevao: Ljubav nije ljubljena. Trijumfalizam i karijerizam moraju biti daleko od nas, bilo u crkvi bilo u društvu", naglašava fra Mario riječi pape Franje i po-

ručuje: "Dok ne bude Krist na prijestolju našega srca, ne ćemo biti sretni u životu. Budimo puni evanđelja, pjesme, ponosni na svoju vjeru i svjedočimo je svojim primjerom. Moramo biti mirotvorci poput sv. Franje jer prema Kristovim riječima mirotvorci između ostaloga daju blagoslov čitavom potomstvu, pobjeđuju neprijatelje i sinovi su Božji." (Antonija Menalo)

Proslava sv. Franje Asiškoga u Splitu

Na svetkovinu serafskog oca sv. Franje, 4. listopada 2013., splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predslavio je svečanim misnim slavljem u samostanskoj crkvi Presvetog Otkupitelja u Splitu. U koncelecijaciji su bili provincijal fra Joško Kodžoman, gvardijan samostana o. fra Ante Antića i magistar

bogoslova fra Petar Milanović Trapo, vicedirektor Centralnog bogoslovnog sjemeništa don Mario Buljević, te još devet svećenika. Za vrijeme euharistijskog slavlja pjevali su bogoslovi pod ravnanjem fra Frane Bošnića.

Ujedinjenjem Teologije u Splitu i Franjevačke visoke teološke škole iz Makarske u jedinstveni Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu, bogoslovi i odgojitelji Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja desetu godinu zaredom slave blagdan sv. Franje zajedno s bogoslovima i odgojiteljima splitskog Centralnog bogoslovnog sjemeništa.

Uspoređujući naše vrijeme i vrijeme u kojem je živio sv. Franjo, nadbiskup je u propovijedi naglasio: "Franjo se u svom vremenu morao nositi s mentalitetom koji je nenormalno proglasio normalnim. Ono što je Franjo vidio pravim, potrebitim, onim što izlazi iz odnosa Boga i čovjeka, tadašnji je mentalitet proglasio nenormalnim. I naš je mentalitet spreman

ljudsko i božansko pa i franjevačko proglasiti beskorisnim. Potrebno je 'svući' sa sebe ovaj mentalitet koji nas je 'obukao' u svoje uniforme, kategorije, logiku. Treba imati hrabrosti za pristupiti ovome svijetu i čovjeku s njegovim poteškoćama i u njega unijeti poruku života. To je moguće samo ako život izvire iz nas jer tek tada možemo imati domet do periferije na koju nas poziva i papa Franjo."

Na završetku misnog slavlja gvardijan fra Petar zahvalio je ocu nadbiskupu, provincijalu i svima prisutnima što su uzveličali slavlje. Nakon misnoga slavlja bogoslovi i odgojitelji nastavili su druženje za bratskim stolom. (Jerko Kolovrat)

Znanstveni simpozij "Pastoral zdrastva" i godišnja skupština Hrvatskoga katoličkoga liječničkog društva

U organizaciji Odbora za pastoral zdravstva Hrvatske biskupske konferencije, Hrvatskog katoličkog liječničkog društva - podružnice Split i Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu održan je 4. listopada 2013. znanstveni simpozij "Pastoral zdravstva".

Otvorenju simpozija prisustvovali su pomoćni biskup zagrebački mons. Valentin Pozaić, vojni ordinarij u BiH-u mons. Tomo Vukšić, predsjednik Hrvatskog katoličkog liječničkog društva dr. Franjo Turalija i predsjednik splitske podružnice dr. Ivo Jurić, kao i brojni članovi, prorektorica Sveučilišta u Splitu prof. dr. Branka Ramljak, pastoralni vikar splitsko-makarske nadbiskupije dr. Nediljko Ante Ančić, predavači, bolnički kapelani te brojni drugi koji profesionalno ili volonterski skrbe za bolesnike.

Rad simpozija započeo je u velikoj dvorani KBF-a, kada je u ime organizatora sve okupljene pozdravio prof. dr. sc. don Ante Mateljan koji je kazao kako vjeruje da je najdublji razlog okupljanja ono što stoji u

Lukinom evanđelju: "Sazva dvanaestoricu i dade im moć i vlast nad svim zlodusima i da liječe bolesti. I posla ih propovijedati kraljevstvo Božje i liječiti bolesnike... Oni krenuše: obilazili su po selima, navješćivali evanđelje i liječili posvuda." Nadodao je kako je sve prisutne okupilo poslanje koje nije tek posao nego životno zvanje, biti od pomoći, tjelesno i duhovno. "Ako nas ovaj skup u tom zvanju podrži i osokoli, te ako se ovim barem mrvicu pomakne naprijed naša pastoralna skrb za bolesne, izvršili smo svoju zadaću."

Uvodno izlaganje "Pastoral zdravstva kao izazov Crkvi" održao je predsjednik Odbora za pastoral zdravstva pri HBK-u pomoćni biskup zagrebački prof. dr. sc. Valentin Pozaić. U prvom bloku "Od Kristova poslanja do pravnih normi", koji su moderirali prof. dr. sc. Alojzije Čondić i dr. Franjo Turalija, održana su sljedeća predavanja: "Skrb za bolesnike - Kristovo poslanje" (dr. sc. Domagoj Runje, KBF Split), "Razvoj crkvene skrbi za bolesnike" (dr. sc. Ante Komadina, TKI Mostar), "Pravne pretpostavke pastoralnog zdravstva: Dokumenti" (vojni ordinarij u BiH prof. dr. sc. Tomo Vukšić, KBF Sarajevo) i "Pastoral zdravstva i služenje Crkve: trajni đakonat" (prof. dr. sv. Stipe Nimać, KBF Split).

Moderatori drugog dijela simpozija "Iz življenja perspektive: odnos bolesnik - liječnik - svećenik" bili su dr. Danijela de Micheli Vitturi i prof. dr. sc. Mladen Parlov, a održana su sljedeća predavanja: "Iz perspektive liječnika" (prof. dr. sc. Vlado Jukić/dr. Ivan Čelić, KB Vrapče), "Iz perspektive svećenika" (prof. dr. sc. Mihály Szentmartoni, PU Gregoriana), "Iz perspektive bolesnika" (dr. Josip Kovač, KBC Sestre Milosrdnice), "Temeljna načela komunikacije s bolesnikom" (mr. sc. Zdenka Mrdeša-Rogulj/prof. dr. sc. Jadranka Garmaz, KBF Split) i "Mediji i pastoral bolesnika" (Jure Strujić, lic. theol., KBF Split).

Posljednji blok "Prema boljoj budućnosti" moderirali su prof. dr. sc. Jadranka Garmaz i doc. dr. Ivo Jurić, a održana su sljedeća predavanja "Cjeloviti

pastoral bolesnika i zdravstvenih radnika" (doc. sr. sc. Nikola Vranješ, KBF Zagreb, Teologija u Rijeci), "Pastoral zdravstva i palijativna skrb" (dr. sc. Morana Brkljačić, Poliklinika "Sv. Rok", Zagreb), "Pastoral zdravstva i katoličke udruge HKLD i HKDMST" (dr. Franjo Turalija, HKLD Zagreb i Ana Dorić, HKDMST, KB Split) i "Bolnička kapela - ambulanta duše" (mr. don Tomislav Topčić, KB Split). Simpozij je završio plenarnom raspravom koju je moderirao prof. dr. sc. don Ante Mateljan.

U sklopu simpozija održan je i susret bolničkih kapelana u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini koji su vodili mons. Valentin Pozaić, prof. dr. sc. Ante Mateljan i mr. p. Marko Šmuc, bolnički kapelan u Čakovcu.

Sljedećeg dana (5. listopada) održana je godišnja skupština Hrvatskog katoličkog liječničkog društva. Program je počeo euharistijskim slavljem koje je u katedrali sv. Dujma predvodio splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić. Nadbiskup je tom prigodom rekao da su se okupili kako bi Gospodinu rekli hvala na daru života i na mogućnost da život prate i štite od moralnog zla. "Bog, koji je jedini liječitelj duša, danas bi vas zasigurno zazvao 'dragi kolege i kolegice'. Vi imate poziv, a poziv je uvijek poslanje za drugoga, i ako se ne živi tako, onda se poništava". Nadbiskup je pojasnio kako bolest sputava i ograničava čovjeka u fizičkom i duhovnom smislu, no kako ga to ne čini manje vrijednim, a tako ga nažalost percipira današnje društvo, a i označava termin invalid (lat. invalidus - manje vrijedan). "Isus cjelovito zahvaća i liječi čovjeka, no potrebni ste mu vi kao suradnici. Neka on u vaša srca unese više radosti, snage i ponosa kako bi što uspješnije štitili dostojanstvo ljudskog života", kazao je nadbiskup.

Po završetku mise sudionici su imali organizirano razgledavanje riznice katedrale, kriptu sv. Lucije i krstionice sv. Ivana, nakon čega su se uputili u dvoranu Nadbiskupskog sjemeništa gdje je održan radni dio skupštine. (KB)

predsjednik Županijske skupštine Petroslav Sapunar, predsjednik Gradskog vijeća Solina Renato Prkić, zastupnik u Europskom parlamentu Andrej Plenković, drugi predstavnici kulturnih i društvenih ustanova, župnik Gospe od Otoka don Vinko Sanader, svećenici, časne sestre i brojni vjernici, a program je pjesmom obogatio "Papa band".

Solinska bazilika gradi se na mjestu sadašnjeg parkirališta između Starog groblja i Doma kulture "Zvonimir". Arhitekt Viktor Vrečko, po čijem će se idejnom rješenju bazilika graditi, okupljenima je predstavio i tehničke podatke. Projekt se sastoji od dvije građevine, bazilike i pastoralnog centra. Dimenzije su 45 m dužine i 34 m širine te visine 15 m u prosjeku. Ukupna bruto površina crkve iznosi 1 100 kvadratnih metara sa 650 sjedećih mjesta. Glavni ulaz, od ukupno njih šest, bit će na jugozapadu.

"Ova crkva je bila san brojnih generacija. Taj san se mudrošću i zauzetošću nadbiskupa Barišića najprije 2009. godine pretočio u projekt, a evo danas i u djelo. Za mene je ovo zasigurno jedan od najzahtjevnijih arhitektonskih zadataka, ali i čast i zadovoljstvo, stoga zahvaljujem nadbiskupu Barišću i njegovim suradnicima na ukazanom povjerenju", kazao je arhitekt Vrečko te pojasnio kako se njegov tim pri izradi projekta susreo s tri izazova koja su pokušali objediniti. To su mjesto i značenje solinskog prasnvetišta u hrvatskoj povijesti, liturgijski program i suvremena hrvatska sakralna arhitektura.

Gradonačelnik Boban prisjetio se boravka pape Ivana Pavla II. na Gospinu otoku prije točno 15 godina. "Ovo je sveto tlo i najstarije hrvatsko svetište u kojemu solinski vjernički puk nedjeljom ili svakodnevno realizira svoje duhovne potrebe unatoč nedostatku adekvatnog prostora. Za vrijeme misa gotovo dvije trećine vjernika stoji pred crkvom po suncu, kiši i vjetru, i neka Bog pomogne da radovi završe što prije kako bismo se zajedno mogli okupljati u zatvorenosti." Zahvalio je svima koji su doprinijeli početku izgradnje te poželio uspješan rad svima koji rade na realizaciji projekta.

Koliko je nova crkva potrebna, pojasnio je i župnik Gospe od Otoka don Vinko Sanader. Župa broji oko 12 000 vjernika, a postojeća crkva ima samo 200 kvadratnih metara. Tu svakodnevno na vjeronauk dolazi preko 1000 djece iz osnovne škole i oko 500 srednjoškolaca, no nemaju uvjete za sve što im je za župne kateheze potrebno pa su se često, zahvaljujući Gradu Solinu, koristili drugi prostori. "Dragi župljani i ostali Božji narode, kao župnik i čuvar ovog prasnvetišta s vama se radujem ovom događaju i želim

vas sve pozvati da baš svaki dan zajedno molimo za uspješnu gradnju i dovršenje naše crkve. Vjerujem da Bog koji je s nama započeo ovo dobro djelo da će ga i završiti uz materijalni i duhovni pomoć svih nas pod zagovorom Gospe od Otoka koju s ponosom zovemo Kraljicom Hrvata."

"Ovdje smo rođeni i kršteni, ovdje nam je kolijevka i krstionica, i nema u Hrvatskoj svetijeg mjesta od ovog prasnvetišta. Nova crkva, čija gradnja znači oživljavanje našeg krsnog saveza, svaki dan mora svjedočiti o važnosti ovoga mjesta", naglasio je nadbiskup i pojasnio da je na solinskom tlu kraljica Jelena sagrađila prvu crkvu posvećenu Blaženoj Djevici Mariji, a ovdje je sagrađena i crkva sv. Stjepana, crkva hrvatskih kraljeva. Ovdje su naši korijeni toliko duboki i snažni, no ono još bitnije: ovdje život i danas buja. Solin je po prosjeku godina stanovnika najmlađi grad u Hrvatskoj. I toj mladosti je za budućnost potrebno ovo zdanje naše nacionalne, kulturne i vjerske povijesti, ali i budućnosti. Nadbiskup je napomenuo da je i blaženi Ivan Pavao II. znao koliko je za naš narod važno i sveto tlo na koje je došao na isti ovaj dan, 4. listopada prije 15 godina. "Otprilike u ovo vrijeme Solin je bio prepun raspjevane mladosti koja ga je čekala. Nigdje se nije toliko zadržao kao ovdje, pred vratima crkve, gdje je dugo klečao sabran u molitvi za sve nas. Vjerujem da se danas on, zajedno s našim nadbiskupom Jurićem, raduje ovom događaju". Nadodao je i kako je svjestan da danas nije lako graditi, no raduje ga što će mnoge obitelji preko svojih sinova i očeva koji će raditi na izgradnji Božjeg hrama imati svoj svakodnevni kruh. "Ovdje će svi dolaziti i po onaj drugi kruh – još važniji, Kruh života, koji će se peći na žrtveniku ljubavi, na oltaru, i svjedočiti o otvorenosti neba zemlji i zemlje nebu. Ovdje će se ljudi formirati u svojoj molitvi i duhovnosti, ovdje će rasti u odgovornosti i ljubavi prema Bogu i bližnjemu te graditi vjerničku Kristovu crkvu", zaključio je nadbiskup i izrazio nadu da se svi zajedno uskoro ponovo okupe na još većem slavlju, na posveti nove crkve. (KB)

Blagoslov početka gradnje crkve u Gospinu prasnvetištu u Solinu

"Kad smo se uputili na ovo mjesto gdje će biti nova crkva, zazvonila su zvona Gospe od Otoka u najsvečanijoj formi. I dostojno je da zazvone danas u ovom trenutku kada započinjemo gradnju ovako važnog kulturno-crkvenog spomenika Bogu i čovjeku. Trebala bi zazvoniti i sva zvona u Hrvatskoj kao onog dana kada je don Frane Bulić konačno sastavio nadgrobnu ploču kraljice Jelene ovdje na ovom sve-

tom tlu", kazao je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić 4. listopada na Gospinu otoku u Solinu na svečanosti prigodom blagoslova gradilišta i početka radova nove crkve u Gospinu prasnvetištu.

Svečanosti su nazočili gradonačelnik Solina Blaženko Boban, generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije don Ivan Čubelić, arhitekt Viktor Vrečko, splitsko-dalmatinski župan Zlatko Ževrnja,

Nadbiskup Barišić predvodio misno slavlje 21. Vojno-redarstvenog hodočašća Majci Božjoj Bistričkoj

Tradicionalno 21. po redu Vojno-redarstveno hodočašće u svetištu Majke Božje Bistričke održano je u nedjelju 6. listopada. Na čelu ulazne procesije prema liturgijskom prostoru bio je križ "Ranjeni Isus" iz Farkašića i pralik Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta, zaštitnice Vojne biskupije. Euharistijsko slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić u zajedništvu s vojnim biskupom Jurjem Jezerincem i vojnim biskupom u BiH Tomom Vukšićem te četrdesetak vojnih i policijskih kapelana.

Na slavlju je sudjelovalo više tisuća pripadnika vojnih, policijskih i vatrogasnih postrojbi, povijesne postrojbe, hrvatski branitelji, invalidi, kao i članovi drugih udruga proizašlih iz Domovinskog rata i članovi obitelji poginulih branitelja. U Mariju Bistricu hodočastilo je i pedeset djelatnika Ministarstva obrane BiH-a i pripadnika oružanih snaga BiH-a. Misi su nazočili i izaslanik predsjednika RH general zbora Drago Lovrić, savjetnik i povjerenik za vjerske zajednice dr. Stjepan Bartulica, ministar branitelja Predrag Matić, zamjenica ministra obrane Višnja Tafra, zamjenik ministra unutarnjih poslova Evelin Tonković, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić i izaslanstvo Oružanih snaga iz BiH-a.

U pozdravu je biskup Jezerinac sve pozvao da ovo hodočašće u Godini vjere pridonese učvršćenju vjere, međusobnoj povezanosti, zajedništva, slozi i ljubavi. Uvodeći u homiliju, nadbiskup Barišić je primijetio kako vojska i policija nisu više u svetištima stranci i prijetnja, već hodočasnici, domaći u vjeri. "Kako se danas ne sjetiti onih divnih izraza i izričaja vjere rimskih časnika i vojnika u susretu s Isusom: 'Vjerujem, Gospodine, pomози mojoj nevjeri', 'Gospodine, nisam dostojan da unideš pod krov moj, ali samo reci riječ i ozdravit će sluga moj.' Ove evanđeoske ispovijesti

duboke vjere izgovoriše vaši kolege. To su tako svete riječi koje su zapisane u najsvetijoj knjizi, Evandjelju, toliko otajstveno da ih izgovaramo na svakoj svetoj misi", rekao je nadbiskup Barišić, te nastavio: "Vaš stav je proročki i svjedočki, zato nikakvo čudo da je vaša profesija u susretu s Isusom u njemu prepoznala novost zaštite života, dostojanstva osobe."

Upućujući na prvo čitanje, propovjednik je istaknuo kako smo poput proroka Habakuka i mi u svojoj stvarnosti pozvani pitati i razmišljati, ali isto tako dužnost nam je tražiti i čuti odgovor neba. Međutim, potrebno je još nešto: reagirati, djelovati u svjetlu vjere. No, nismo li postali bjegunci, dezertteri, umirovljenici vjere? Nije li naša vjera odvojena od života ili čak pobjegla iz stvarnosti? Prepoznaju li naša sredina i društvo nas kršćane? Nismo li se povukli, postali nevidljivi, malodušni, bojažljivi, nismo li polja kulture, odgoja, braka i obitelji povlačeći se iz stvarnosti prepustili idejama koje su bez kompasa budućnosti i istine? Kao posljedica te bojažljivosti, nastavio je nadbiskup, opasnost je da više ne ćemo znati ni smjeti reći je li dijete muško ili žensko, jesu li roditelji otac ili majka, ili samo A ili B, broj 1 i 2. Ako se naša stvarnost iščupa iz kršćanskog korijena koji je i ljubav i istina, ne će li to onda biti plutajuća civilizacija koja nema sidro u svjetlu vjere kao ni u naturi i logici zdrava razuma? upitao je nadbiskup, te upozorio da "za kršćanina vjernika ne postoji mirovina života vjere, nažalost neki su poslije prve pričesti i krizme ušli u aktivne uloge već s umirovljenom vjerom". U tom kontekstu naglasio je kako aktivna i zauzeta vjera otvara nove horizonte i otkriva nove mogućnosti, vidi dalje i dublje.

Vjera čini nemoguće mogućim, snaga takve vjere omogućuje nam rast i promjenu stanja, pri tome su ruke vjere sklopljene, nikada nisu skrštene. Vjera uključuje molitvu i djela, duhovnost i etičnost, podudarnost unutarnjeg stanja i vanjskog držanja. Bog nas poziva, traži našu odgovornost i suradnju a ne rezigniranost i nemoć. Ovo vrijeme traži odvažne i časne ljude, svjedoke vjere", poručio je nadbiskup Barišić te pozvao hodočasnike da budu "svjedoci i proroci vjere i povjerenja u svojim obiteljima i našem društvu."

Na kraju mise riječi zahvale uputili su generalni vikar Vojnog ordinarijata o. Jakov Mamić, OCD, i rektor bistričkog svetišta mons. Zlatko Koren. U misnom slavlju sudjelovala je Klapa "Sveti Juraj" (HRM)

uz orguljsku pratnju Ivana Bosnara i orkestar Oružanih snaga RH kojim je ravnao mo. Miroslav Vuković Dugan. Vojno-redarstveno hodočašće završilo je

u poslijepodnevnom satima križnim putem koji je na bistričkoj Kalvariji predvodio vojni ordinarij u Bosni i Hercegovini Tomo Vukšić. (IKA)

Svetkovina Gospe od Ružarija u Segetu

U župi Seget Trogirskog dekanata 6. listopada je svečano proslavljena svetkovina Gospe od Ružarija, zaštitnice župe i općine Seget. Ovoj svečanosti prethodila je trodnevna priprava koju je predvodio župnik don Nikola Galov. Procesiju i misno slavlje na samu svetkovinu predvodio je prof. mr. sc. don Jenko Bulić, ravnatelj Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu uz koncelebraciju župnika don Nikole Galova. Pjevanje tijekom svete mise animirao je župni zbor kojim ravna sestra Blagoslava. Svetoj misi su nazočili brojni vjernici iz župe i dekanata, među kojima su bili predstavnici općinske vlasti.

Procesija i misno slavlje bili su uistinu svečani: na čelu procesije s crvenim šalom oko vrata i križem bio je 87-godišnji barba Stipe, koji je preživjeli sudionik Križnog puta iz 1945.; potom su slijedili učenici prvog razreda u crvenim điletima s košarama latica cvijeća od ruža koje su ukrasile vjeroučiteljice Arijana Tomaš i sestra Blagoslava; potom su išli nositelji zastava i barjaka s crvenim šalom oko vrta, iza njih djeca iz vrtića sa svojim tetama te mladi. Gospin kip ukrašen zlatnim lančićima i prstenjem nosili su mladi ljudi s bijelim šalom oko vrata, a torce i ferele su nosili mladići s crvenim šalovima, iza njih je išao župni zbor sa svijetlo plavim šalovima pjevajući Gospine pjesme. Procesija se odvijala oko kaštela – 'Sela' u dužini oko jedan i pol kilometar.

U propovijedi don Jenko je napomenuo da mu je drago vidjeti toliki broj vjernika svih dobi pod otvo-

renim nebom u dinamici hoda vjere, dinamici raznolikosti, istovremeno jedinstvenosti. Došli su tu na trg ispred crkve kao osobe sa svojim identitetom i svim obilježjima, ali i sa svojom nepoznanicom. "Jedan mislilac reče da je čovjek tema koja samog sebe nadilazi. Postavlja nam se retoričko pitanje, jer bolje poznamo dugoga nego samo sebe: Tko sam ja? Dosta smo se u svojim mislima bavili sami sobom, došlo je vrijeme da se počnemo baviti Bogom, kaže ruski filozof Sinjavski. Danas slaveći ovaj blagdan živimo identitet svoje vjere", rekao je don Jenko ističući kako je ružarij sažetak temeljnih istina naše vjere, te nastavio: "Hodajući otajstvima krunice, otkrivamo sebe, otkrivamo tajnu, misterij Trojedinoga Boga, otkrivamo lice Marijino koja nam je predstavila Božje lice kao ljudsko lice. Krunica nije puko nabranje, ona je molitva. Vjerujemo zato što molimo. U krunici nam se otkriva Bog, jer u otajstvima krunice su otkrivene tajne naših povjerenja u Božja obećanja koja će se ispuniti.

Vjera je dar Božji koju treba izmoliti koja pripada njenom početku. Da bismo mogli rasti u vjeri, trebamo imati poniznosti. Autoritet svakog vjernika treba preći prag poniznosti kako bi vjera rasla. Vjera ne smije imati kôd, ona je "uklopljena" u osobi Isusa Krista, ona je uosobljena u Mariji po kojoj je Riječ postala Tijelom. Riječ Božja ima preobraziti srca i misli naše. To je napravila Marija i postala nam je uzor i ruža jer nam je otkrila otajstvo Riječi Božje. 'Umijeće' je poučavanje jer je puno teže oblikovati čovjeka po karakteristikama vjere i osobnostima, nego materiju. Naći čovjeka koji je istovremeno i velik i ponizan je vrlo teško, ali se može. Teško, jer nam vjera u puno slučajeva služi kao neka odskočna daska u realnom svijetu, a ona nam treba pomagati da rastemo na ljudskoj, kršćanskoj, karakternoj i odgojnoj razini. To možemo prepoznati u Blaženoj Djevici Mariji. Isusa Krista možemo upoznati ako se upustim s njim u avanturu vjere, a avantura vjere znači shvatiti svoju malenost. Shvatiti da tražimo u stavu poniznosti vjeru u zrnu goruščinu koja nam je uvijek malena. Zato što smo malovjerni te nesposobni napraviti komunikaciju između nas osobno i Boga, a onda međusobno između svih nas. Riječ 'ružarij' dolazi od riječi "rozario" – jer

je ona spletena poput latica na ruži i svaka latica je jedna tajna – misterij – jedno otajstvo iz života Krista.

Na ovaj blagdan pokušajmo prepoznati svoju malenost, ali istovremeno svoj potencijal jer smo riznica. Zašto riznica? Jer smo kao tijelo hram Duha Svetoga. Upravo inicijativom Duha Svetoga Riječ se utjelovila. Čovjek bez vjere gubi svoju prepoznatljivost i osobnost. Vjera ima moć preobrazbe i vraćanja u svakodnevni život, ali to nije lako.

Istina je princip vjere i Duh Sveti nas uvodi u puninu istine. Mi se danas u ovom trenutku hrvatskog društva kada Mariju nazivamo Kraljicom Hrvata i Kraljicom Svete Krunice i Ružom Otajstvenom, isti-

nom kunemo, a lažima živimo i stječe se dojam da nepošten čovjek uvjerljivije govori laž, nego poštenu istinu. Istina ako nije izrečena u pravom trenutku, ona će s vremenom postati laž. Radosna riječ koja se nastanila u našim srcima i dušama te našoj slobodi. Najljepše u životu je biti slobodan od svega i svakoga, tj. kada čovjek nije navezan na pinove, šifre, osobne stvari i predmete, tada može prepoznati svoju veličinu i malenost. Može prepoznati sintezu koja nosi krunica u sebi. U tom identitetu Marije, Gospe od Krunice, neka živi ova župa Seget! Gospe od Krunice, moli za nas!” zaključio je don Jenko. (Ivan Marjanica)

Petnaesti Papa fest

Petnaest godina nakon što je blaženi papa Ivan Pavao Drugi s raspjevanom hrvatskom mladeži 4. listopada 1998. na Gospinu otoku u Solinu na hrvatskom jeziku pjevao najpoznatiju hrvatsku Gospinu pjesmu Rajska djevo, kraljice Hrvata, u sportskoj dvorani na Bilankuši u Solinu 6. listopada održan je petnaesti jubilarni Papa fest. Papa fest je i ove godine imao međunarodno obilježje s nastupom VIS-a Frame Kočerin iz Bosne i Hercegovine te čak šestoro debitanta: VIS Cor et anima iz Tugara, Darovi duha iz Splita, Vedran Vegar iz Knina, VIS Emaus iz Trogira, Petar Čilić iz Dugog Rata i VIS Trinity iz Čepina. Osim njih nastupili su vokalne instrumentalni sastavi Krstitelj, Znak mira, Izidor iz Splita, Ivan Merz iz Kaštel Novog, Trinitas iz Otočca, Očima srca iz Malog Lošinja i Papa band iz Solina.

Festival koji nije natjecateljskog karaktera započeo je pjesmom Gledam te, Bijeli Oče koju su izveli članovi iz više sastava. Sve nazočne među kojima su bili dožupan splitsko-dalmatinski Ante Šošić, predsjednik Gradskog vijeća Solina Renato Prkić, saborski zastupnik Ante Sanader, pozdravio je solinski gradonačelnik Blaženko Boban kazavši kako je papa Ivan Pavao Drugi za svog pontifikata posjetio 129 zemalja i 850 gradova, ali nigdje se nije osjetila takva kemija kao između njega i hrvatske mladeži na Gospinu otoku u Solinu. “Upravo ta kemija je urodila mnogim milostima u našem gradu od kojih je jedna i početak gradnje bazilike, kao i činjenica što je Solin postao najmlađi grad u Hrvatskoj. Papi Ivanu Pavlu Drugome se u čast grade spomenici, ali nitko nema Papa fest – živi spomenik Velikom Papi kojemu ćemo od 27. travnja pjevati: sveti Ivane Pavle Drugi”, rekao je gradonačelnik Boban.

U ime glavnog pokrovitelja festivala Nadbiskupskog ordinarijata ovogodišnji Papa fest otvorio je generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Ivan Čubelić. Čestitao je mladima na 15-godišnjoj ustrajnosti slavljenja Boga pjesmom i pozvao ih da se u Godini vjeri otvore Kristu i Evanđelju te radom i molitvom mijenjaju svijet nabolje. “Dragi mladi, svojom pjesmom ne dopustite da Crkva zaspe, budite otvoreni nadi kakvu su nam svjedočili dvojica Papa koja će uskoro postati svetima”, poručio je generalni vikar don Ivan Čubelić.

Potom je mons. Čubelić uručio članovima Organizacijskog odbora – don Bobi Deliću, don Vinku Sanaderu i Sanji Štrk – zahvalnice za uspješnu organizaciju festivala kroz ovih 15 godina. Uslijedio je nastup izvođača koji su se publici predstavili jednom autorskom pjesmom. Članovi Papa banda su po završetku nastupa u ime organizatora Papa festa primili osobna priznanja za 15. obljetnicu otkako su započeli sa svojim djelovanjem.

Riječ zahvale na kraju je svim sudionicima uputio organizator i idejni začetnik Papa festa, župnik Gospe

od Otoka don Vinko Sanader koji je rekao da nas je papa Ivan Pavao Drugi, taj skori svetac, okupio i večeras na ovoj duhovno-kulturnoj večeri u kojoj smo pjesmom slavili i častili Boga i Majku Božju, a također i njega samog. “Vjerujem da smo svi sretni i da se radujemo što smo tog Božjeg čovjeka poznavali i susretali, vjerujem i da mu se molimo – a uvjeren sam da se i papa Ivan Pavao i naš nadbiskup Ante s nama večeras s neba raduju i da nas s neba promatraju”, rekao je don Vinko.

Na kraju programa voditeljima vokalne-instrumentalnih sastava su uručena priznanja i mali kip

velikoga pape Ivana Pavla Drugog kojeg je izradio u solinskoj radionici doma Zvonimir Jure Milić, prof. likovne kulture. Festival je završio himnom Papa festa Hrvatska mladež koju su otpjevali svi izvođači. Voditeljice festivala bile su Magda Vrvilo i Nevena Domazet.

Dan prije Papa festa, u subotu 5. listopada, u crkvi Gospe od Otoka slavljen je sveta misa u čast blaženome Ivanu Pavlu Drugome, a predvodio ju je don Franko Prnjak, župni vikar župe Gospe od Otoka. Tijekom svete mise pjevali su Papa band i VIS Trinity iz Čepina. (Jasminka Perić)

Dubrovački biskup mons. Mate Uzinić u Metkoviću

Dubrovački biskup mons. Mate Uzinić 8. listopada je predvodio koncelebrirano misno slavlje u crkvi sv. Nikole biskupa u Metkoviću povodom proslave suzaštitnice župe Gospe Ružarice.

“Nakon pobjede kršćanske flote nad turskom vojskom u bitki kod Lepanta 7. listopada 1571. g., čemu je pripisana molitva krunice na koju je tadašnje kršćanstvo pozvao sveti papa Pio V., tadašnji blagdan od Pobjede slavi se kao blagdan Gospe Ružarice ili blagdan od Krunice. Zato se čini logičnim da ovaj vaš blagdan koji se liturgijski slavio jučer prebacite na današnji dan kada Republika Hrvatska slavi Dan neovisnosti. Kao i brojnim pobjedama po Marijinu zagovoru s pravom se može pridružiti i pobjeda iz Domovinskog rata”, naglasio je biskup Uzinić.

“Kada promišljamo moleći krunicu, uronimo u otajstvo, postizemo kao i u liturgiji, kao u misi, da ono što razmišljamo i što je Krist učinio, postane dio naše sadašnjosti”, rekao je između ostalog biskup Uzinić pojašnjavajući promišljanja o važnosti molitve krunice blaženog pape Ivana Pavla II., umirovljenog pape Benedikta i sadašnjeg pape Franje. “Isus je jedini posrednik između Boga i ljudi, on je put, a Marija nam kroz molitvu krunice pokazuje put. Kristovi smo učenici, ako želimo to i ostati, trebamo se neprestano truditi da se suobličavamo svom Učitelju, da budemo i kao zajednica i pojedinci živa slika Isusa Krista u svom vremenu. Krunica nam kroz nepresta-

nu kontemplaciju Kristovih otajstava u zajedništvu s BDM omogućuje da uronimo u Kristov život i da se suobličimo Kristu”, istaknuo je biskup Uzinić, potom zaključio “da temelj svake uspješne molitve nije naš način moljenja, nego Božja dobrotu. Isus nas zato potiče ‘ištite i dat će vam se’, ne zato što smo mi dobri, nego što je Bog dobar.”

Na misnom slavlju krštena je mala Tamara, peto dijete obitelji Marijane i Ognjena Markić. Slavlje je uzveličao župni zbor kojim ravna č.s. Marijana Cvitanović. Župa se za slavlje pripravljala devetnicom koja je prvog dana, na blagdan sv. Mihovila, ugostila varaždinskog pjevača duhovne i svjetovne glazbe Antonia Tkaleca koji je pjevao na misnom slavlju, a nakon mise održao i kratki koncert. (AM)

Susret svećenika Kliškoga dekanata

Svećenici Kliškog dekanata u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji susreli su se 9. listopada 2013. na svojoj redovitoj mjesečnoj rekolekciji u Neoriću. Molitveni dio je započeo u župnoj crkvi Svih svetih klanjanjem

pred Presvetim Sakramentom. U nadahnutoj meditaciji dekan don Vlado Strikić je govorio o svećeničkim karizmama i otvorenosti svećenika poticajima koji

dolaze iz povezanosti s Isusom Kristom kroz molitvu i meditaciju o riječi Božjoj.

Radni dio susreta održan je u župnoj dvorani. Dekan je najprije pozdravio sve nazočne kolege župnike koji su se okupili u punom sastavu te uputio dobrodošlicu dr. don Nedjeljku Anti Ančiću i čestitao mu na novoj službi pastoralnog vikara naše nadbiskupije. Don Vlado je kratko uveo u temu susreta: "Kako s krizmanicima?" Zatim je pastoralni vikar predstavio plan i program pastoralnog rada za predstojeća tri mjeseca do kraja godine i podrobnije progovorio o nekim praktičnim prijedlozima kod sakramenta sv. krizme. Poseban naglasak je stavio na četiri bitna elementa uvođenja u vjeru što ih slijedi i Katekizam Katoličke Crkve: vjerovanje, evanđeoski zahtjevi, sakramenti i život Crkve, molitva. Budući da Katekizam ima težak i bremenit jezik teologije, tradicije i Biblije, trebao bi poslužiti za pripremu drugih katekizama, odnosno kateheza. Obrazložio je da bi za plan i program priprema za krizmanike bilo vrijedno upotrebljavati Youcat - Katekizam za mlade, s dodat-

nim izdanjima: Youcat - Molitvenik za mlade i Youcat - Priprava za sakrament potvrde (za krizmanike i za voditelje). Ohrabrio je nazočne svećenike da prihvate nove tehničke mogućnosti i da u svoj rad po mogućnosti uključe župne suradnike ne štedeći mara i upornosti u pripremu krizmanika.

Pastoralni vikar je, povrh skrbi za subraću, osobito zadužen za trajnu intelektualnu, duhovnu i pastoralnu formaciju svećenika. Svećenike je primio i ugostio župnik Neorića don Nikola Golemac. (Vlado Strikić)

Susret nadbiskupa Barišića s članovima molitvenih zajednica "Obnove u Duhu Svetome"

Splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić susreo se 9. listopada u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu s vjernicima Splitsko makarske nadbiskupije okupljenim u molitvene zajednice "Obnove u Duhu Svetome". Tom prigodom članovi zajednica proslavili su dvije godine od početka izgradnje zajedništva kroz koordinaciju, a pod geslom "Kroz kreposti do punine poslanja" započinju čvršće zajedništvo i novi hod u pastoralnom životu Crkve.

Predvođeci euharistijsko slavlje, nadbiskup je želio da nadolazeća pastoralna godina bude godina rasta te da svatko otkrije čvrste temelje naše vjere i da postanemo svjesni svih bogatstava kojim nas Gospo-

din neprestano dariva. U središte svoje homilije nadbiskup je stavio Riječ Božju, koja nas traži i želi nam osvijestiti tko smo zapravo kako bismo mogli živjeti puninu života. "Riječ je tu kad bježimo od života, da nas vrati i da nam pomogne izvršiti ono na što smo pozvani. Isus nas je naučio moliti Očenaš. U toj molitvi Gospodin nam je utkao sve što je potrebno za naš život, i za odnos s braćom i sestrama, kruh, sloboda i praštanje. Tko dublje otkrije molitvu, ne može prestati moliti jer cijeli njegov život postaje molitva", kazao je nadbiskup i nadodao da je molitva radosnija ako dublje uđemo u nju. Molitva obuhvaća dušu, duh, srce i osjećaje i može se usmjeriti samo prema nekome. Razgovarati možemo samo s osobom, s Gospodinom koji je osoba, koji je Ljubav. On želi da uđemo u dijalog s njim, u odnos sinovstva s Gospodinom kojeg imamo, ne po rođenju, već po Isusu Kristu.

Nakon misnog slavlja u dvorani je nastavljen prigodni program praćen pjesmom, svjedočenjem i dramskim prikazom. Voditelj programa bio je koordinator Lordan Ljubenkov. Izrazivši dobrodošlicu svim okupljenim (bilo je nazočno više od 500 članova), pročitao je izvješće o radu koordinacije i planove rada. Pored 16 postojećih zajednica želju za ući u postupak učlanjenja iskazale se neke novonastale za-

jednice u Pločama, Opuzenu, Metkoviću i Kaštelima. Vjernici više župa iz tih gradova žele se susretati na zajedničkim molitvama i angažiranije sudjelovati u radu svojih župa, ali bi za početak svoj duhovni rast u zajedništvu imali u jednoj od župa iz kojih dolaze te bi uskoro trebali početi održavati molitvene susrete i strukturirati se u skladu s Pastoralnim smjernicama koordinacije. Ljubenkov je izvijestio i o seminaru "Nanovo se roditi odozgor" koji je pohađalo 150 kandidata, a održan je tijekom ožujka i travnja 2013. godine u crkvi župe svetog Mihovila na Kamenu u Splitu, dok je završni dan upriličen u crkvi svetog Leopolda Mandića u Rudinama u Kaštelima. Nadalje, koordinator je iznio i neke nove planove za koje se nada da će se ostvariti u narednoj godini. Osim nastavka susreta druge srijede u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa, planira se škola za voditelje koja bi se organizirala u suradnji s dr. don Mladenom Parlovom, a kojom bi osnažili znanjem postojeće vjernike koji su angažirani u organizaciji rada zajednica.

Duhovna obnova za animatore i studente

Duhovna obnova za župne animatore i studente grada Splita održana je na otoku Čiovu 8. i 9. listopada pod motom "Od Sv. Križa do Gospe od Prizidnica", a vodio ju je povjerenik za mlade Splitsko-makarske nadbiskupije don Mihael Prović. Duhovna obnova održana je u dva dijela: prvi dio za sve župne animatore u petak poslije podne i navečer, te drugi dio u subotu kada su im se pridružili i studenti grada. Mladi su bili smješteni u hotelu "Sveti Križ" u Arbaniji na otoku Čiovu. Duhovnu obnovu animirali su mladi iz zbora "Mihovil" s Kamena.

Nakon dolaska u hotel i smještaja po sobama, u crkvi Svetoga Križa uslijedilo je euharistijsko slavlje koje je predvodio don Mihael Prović. U propovijedi je don Mihael zaželio mladima da u tijekom duhovne obnove pronađu onaj mir koji je Krist donio apostolima po Uskrsnuću, i da ga ponesu sa sobom u svoju svakodnevicu. Nakon svete mise i večere gospodin Ivan Pavlinović je mlade upoznao s poviješću župne crkve. U samostanu izgrađenom u 15. stoljeću nalazi se čudotvorno raspelo koje je u to vrijeme izradio jedan pustinjač po nadahnuću Gospodinovu. Taj je križ više puta kroz povijest, na očigled puka, krvario niz oba obraza Kristova, te je poznat kao čudotvoran jer su se mnoga ozdravljenja po njemu dogodila. Crkva je u dva navrata potpuno izgorjela u požaru (u 18. i 20. stoljeću), pri čemu je samo križ ostao neta-

Potom "Obnova Obnove", trodnevni susret članova zajednica, i na kraju Susret Velikog vijeća i suradnja sa zajednicama Banjalučke biskupije u BiH-u od 14. do 17. studenog 2013. u Karmelu sv. Ilije u Zidinama.

Nadbiskup je izrazio radost zbog uspješnog rada i rasta u njihovim zajednicama. Napomenuo je kako nitko od nas ne gradi sam sebe, već smo darovani i sve nam je darovano, zato je potreban odnos zahvalnog priznanja i iskrenosti kao i rasta u duhovnosti. "Danas se traži da naša duhovnost bude znakovita u osobnom, ali i u javnom životu te da svjedočimo sklad vjere i života, molitve i djela, unutarnjeg stanja i vanjskog držanja". Svoju vjeru potrebno je živjeti u zajednici, među braćom i sestrama, stoga je nadbiskup svima poželio da rastu u duhovnosti kako bismo zajedno mogli izgrađivati Božje kraljevstvo na ovom svijetu. U znak zahvalnosti nadbiskupu je uručen prigodni dar. Trosatni program završio je pjesmom i druženjem uz prigodni domjenak. (KB)

knut. Nakon kratkog predavanja o crkvi, održano je klanjanje pred Presvetim, a potom su se mladi, nakon druženja uputili na počinak. Sutradan, u subotu, nakon jutarnje molitve, mladima je predavanje o crkvi Gospe od Prizidnica održao don Jure Vrdoljak, duhovnik sjemeništaraca nadbiskupije. Crkva je izgrađena krajem 15. stoljeća kao "zamak života" u vrijeme provala Turaka na tlo Hrvatske. U njoj se nalazi slika Djevice Marije s Djetetom za koju legenda kaže da je došla na otok morem. Glagoljaši su kroz povijest na tom mjestu "prizidivali" stijene, te je tako nastao naziv svetišta. U crkvi se mogu pronaći makete brodova koje su mornari ostavljali kao zahvalu Gospi što ih je čuvala u plovdbama. Don Jure je mladima rekao kako se na tom mjestu može pronaći dio Edenskog vrta, u kojemu će im Gospa doći kao Majka koja ih

provlači kroz život i dovodi k Sinu. Nakon predavanja mladi su se uputili na hodočašće od 6 km – put Gospi. Po dolasku je nakon odmora u svetištu održana sv. misa. Don Mihael je u propovjedi pozvao mlade da

se susretnu s Gospom i da joj se povjere jer je zagovor Majke najjači zagovor koji mogu imati. Potom su se mladi vratili u hotel gdje su večerali i ostali u kratkom druženju. (Marija Jurić Čivro)

U Splitu snimljen dio video verzije Katekizma Katoličke Crkve

Ove godine obilježava se 20. obljetnica objavljivanja Katekizma Katoličke Crkve. Da bi se taj jubilej obilježio na nov, zanimljiv i koristan način, u pripremi video verzija Katekizma pod naslovom "Razumjeti da bi se vjerovalo". Ideja je, da se kroz suvremeni format predstavi i objasni sadržaj kršćanske vjere sljedeći pojedine dijelove Katekizma. Kako bi se istaknula univerzalnost Crkve, cijeli projekt snima se na svim kontinentima, u brojnim biskupijama, na mjestima koja su toliko znakovita i "progovaraju" o vjeri, tako da će izdanje biti na različitim jezicima. Sudionici su biskupi i svećenici, ali i laici, slavni i svakodnevni ljudi iz područja kulture, znanosti, umjetnosti, sporta, filмова, glazbe, ekonomije i financija koji u svojim profesijama nastoje živjeti kršćansku vjeru. Svatko od njih čita dio teksta Katekizma.

12. i 13. listopada 2013. godine na red je došla Splitsko-makarska nadbiskupija kojoj je pripala čast predstaviti sakrament pomirenja. Kadrovi su snimani u katedrali sv. Dujma, u njenoj kripti i krstionici te oko nje na Peristilu, Vestibulu i u Dioklecijanovim podrumima. Osim toga, snimani su kadrovi u antičkoj Saloni na ostatcima ranokršćanskih bazilika.

Domaćin, splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić koji je snimateljskoj ekipi ispričao povijest grada Splita i biskupije koja ima svoje žarište upravo u katedrali sv. Dujma, prijašnjem mauzoleju progonitelja kršćana, cara Dioklecijana. Uz nadbiskupa glavni "glumci" su bili Blanka Vlašić i njen brat Marin. Snimateljska ekipa nakon Splita posjetila je Šibenik i Zadar.

Video Katekizam režira Gjon Kolndrekaj, a producenti su CrossinMedia Group u suradnji s Libreria Editrice Vaticana. Sastoji se od 2 500 minuta, ultra HD kvalitete videa, a bit će objavljen 2014. godine. (KB)

Proslavljena 100. obljetnica crkve sv. Josipa u Maljkovu

Mons. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup, slavio je svetu misu u crkvi sv. Josipa u Maljkovu (župa Potravlje) povodom proslave 100. obljetnice crkve sv. Josipa 13. listopada 2013.

Nakon procesije oca nadbiskupa i sve prisutne pozdravili su župnik fra Stanko Dotur i župljanka Josipa koja je u ime svih mještana izrekla radost da su uspješli obnoviti crkvu i zamolila nadbiskupa da blagoslovi "sve one koji su kroz prohujala stoljeća čuvali, sačuvali i prenosili bogoljublje s pokoljenja na pokoljenje. Molite i za nas koji i danas ovamo dolazimo tražiti okrepu i nadahnuće za život po Evanđelju. Učvrstite nas u Istini", završila je Josipa pozdravne riječi.

Na početku slavlja nadbiskup Barišić je pozdravio provincijala fra Joška Kodžomana, župnika fra Stanka Dotura, gvardijana fra Petra Klapeža, domaćeg sina fra Pavla Vučkovića, braću svećenike i okupljene

vjernike kao i one koji su duhom prisutni na ovom slavlju, a zatim je izrazio radost u sudjelovanju ovog jubileja i naglasio kako danas "želimo zahvaliti Bogu za ovu milost da možemo slaviti 100 godina crkve koja nam je bila dom od kolijevke, ovaj prostor nas je odgajao, slao u svijet i okupljao nas. Vidi se da ste mnogo ljubavi utkali u ovu svoju crkvu koju su prije

100 godina, Bogu na čast, izgradili vaši očevi i djedovi, kazao je nadbiskup.

"Danas smo ovdje jer smo pazili kuda će Isus proći da mu zahvalimo za sve milosti kroz ovih 100 godina", rekao je mons. Barišić na početku propovijedi i naglasio kako su se "od posvete crkve sv. Josipa u Maljkovu do danas dogodila tri rata". Zahvala je ljudski i kršćanski čin i reći 'hvala' nikada nije kasno. Isus je, čuli smo u evanđelju, ozdravio deset gubavaca. To je bio dar, ali na tom daru mu je zahvalio samo jedan, i to stranac kojemu je Isus rekao 'Vjera te tvoja spasila'. Vjera, koja cjelovito zahvaća čovjeka, daje mu drugačiji pogled i otvara čovjekovo srce Bogu za razliku od onih koji su ozdravili samo fizički, ali nisu spašeni. Crkva u kojoj se danas nalazimo samo je vanjski znak vjere kojom su gradili vaši pradjedovi i prabake. Iz njihove vjere i mi smo danas ovdje da njima zahvalimo jer po sakramentima koji se dijele u ovoj crkvi Gospodin nam je uvijek blizu. Ovo je dan da zahvalimo za život, obitelj, zdravlje i bolest jer nam Gospodin daje snagu da je možemo izdržati. Gospodin ovdje svake nedjelje prolazi i daje nam mogućnost da ga susretnemo. Nadbiskup je završio propovijed molitvom "Gospodine, oživi našu vjeru i učvrsti nas da možemo živjeti vjeru naših pradjedova i da ne postanemo stranci. Neka sv. Josip, koji je štitio Isusa i Mariju, bude zaštitnik i ovog malog mjesta."

Na kraju slavlja prigodnom se riječju nazočnima obratio župnik fra Stanko Dotur zahvalivši svima koji su pridonijeli ljepoti slavlja: ocu nadbiskupu, ocu provincijalu, dožupanu Luki Brčiću, načelniku Općine gosp. Dinku Bošnjaku, predsjedniku vijeća Op-

ćine Anti Proliću, fra Pavlu Vučkoviću, s. Valentini, župnom zboru pod vodstvom Marije Župić te svima koji su pomogli u proslavi 100. obljetnice crkve.

Provincijal fra Joško Kodžoman je prvo pozdravio sudionike slavlja, a zatim zahvalio svim duhovnim pastirima koji su skrbili za vjernike kroz ovih 100 godina. Zahvalio predstavnicima vlasti za potporu i suradnju te naglasio kako "ne slavimo ljepotu građevine nego 100 godina kontinuiranosti i ustrajnosti u kršćanskoj vjeri". Potakao je župljane da učine zavjet da nastave ono što su stari započeli – obnavljati život. Uputio je poziv okupljenima da mole za nova duhovna zvanja jer je zvanje najveći plod jedne župe. Na kraju je čestitao svim sudionicima slavlja u obnovi crkve.

Fra Pavao Vučković je nakraju iznio kratku povijest početka gradnje crkve koja je započeta 1911. godine dopuštenjem biskupa Antuna Đivoje koji ju je blagoslovio 12. listopada 1913. Potom je ukratko prikazao obnovu crkve koja je bila uništena za vrijeme Domovinskog rata.

U pripremi za jubilaru 100. obljetnicu crkva je posljednjih godina doživjela materijalnu obnovu za kojom ne zaostaje ni duhovna obnova vjernika. Tako su od 3. do 8. listopada 2013. fra Stanko Dotur i fra Stipe Nimac predvodili u župi duhovnu obnovu. Teme su bile: 'Evanđelje kao životni program', 'Evanđelje i čovjekovo dostojanstvo' i 'Evanđelje i međuljudski odnosi'. Za ovu prigodu nastala je nova himna župe čije je riječi napisao Ilica Gašpar a uglazbio Bože Župić. (FD)

Blagoslovljen studentski dom u Splitu

Splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić blagoslovio je 14. listopada novu zgradu studentskog doma i studentskog centra u sklopu Sveučilišnog kampusa u Splitu.

"Zaživio je jedan važan sadržaj u našem gradu i dostojno je da ga se obilježi na ovaj način, da Gospodin u ovim prostorijama ne bude stranac nego domaćin", kazao je nadbiskup Barišić.

Blagoslovu su, uz studente, nazočili i ravnateljica Studentskog centra Gordana Raos, rektor Splitskog sveučilišta dr. Ivan Pavić i nekoliko sveučilišnih profesora i dekana, arhitekt Emil Šverko i povjerenik Ureda za pastoral mladih don Mihael Prović, a program je pjesmom popratio VIS "Dominik".

Nadbiskup je studentima ukazao na to da, iako su privremeno otišli iz svojih obiteljskih domova, njihovi roditelji i dalje bdiju nad njima i brinu se, ne možda toliko u dimenziji učenja i polaganja ispita, već da uspiju u životu, da postanu ljudi. Kazao je i

kako će za vrijeme studija razvijati brojne odnose te da se ne smiju zarobiti u individualizam, sebičnost i zatvorenost, nego imati razumijevanja, pažnju i ljubav jedni za druge jer je to temelj zajedništva i zdravog života.” Volio bih da molite svaki dan, ujutro i navečer. Ne zaboravite na odnos s Gospodinom. Neka vaše srce bude dom za njega, neka vam bude prijatelj, onaj koji s vama živi vaš život. Neka ovaj blagoslov svakoga od nas učini živim i pokretnim blagoslovom u ovim prostorijama, na fakultetima, u našim obiteljima, Splitu i domovini.”

Okupljenima se obratio i don Mihael Prović koji je izrazio nadu da će po blagoslovu sići sila Duha Svetoga i da će dom postati produžetak topline i ljubavi koju su imali u svojim obiteljima. “Neka vam ovaj dom omogući da kroz svoj rad i studiranje formirate sebe kao dobre osobe i profesionalce u onim pozivima za koja se školujete”, kazao je povjerenik za mlade i studentima najavio niz događanja koji će im biti korisni za duhovni napredak.

Ravnateljica SC-a i domaćin svečanosti Gordana Raos istaknula je kako studenti već danima svojim smijehom i žamorom pune sve prostorije doma, no

još se uvijek osjeća praznina koju će ispuniti blagoslov. “Želim da naš dom bude dio božanske prisutnosti. Potrudili smo se puno oko fizičke i zemaljske zaštite naših studenata, zaposlili smo zaštitare i stavili nadzorne kamere. Međutim nedostajala je nebeska zaštita koji smo večerašnjim blagoslovom zvali. Sigurna sam da će naši studenti od večeras moći ljepše i mirnije spavati.”

Inače, nova zgrada studentskog doma i studentskog centra nakon četiri godine gradnje otvorena je u svibnju. Kompleks od preko 20 tisuća četvornih metara sadrži više od 600 novih kreveta te pet apartmana i šest soba za invalide. Kako iz godine u godinu raste broj studenata Splitskog sveučilišta, raste i potreba za većim prostornim kapacitetom, ali i opširnijom ponudom sadržaja za studente. Nova zgrada velikim dijelom rješava oba problema. Broj raspoloživih smještajnih jedinica je udvostručen, a novi prostori omogućili su i kvalitetniju realizaciju niza popratnih sadržaja poput trgovine, banke, ljekarne, papirnicu, nekoliko dvorana, među kojima je i dvorana za duhovne aktivnosti “Blaženi Ivan Merz” te uredi Studentskog centra. (KB)

Započeli susreti za mlade treće srijede u mjesecu

U dvorani Nadbiskupijskog sjemeništa u Splitu održana je 16. listopada prva tribina za mlade koju animiraju, osmišljavaju i vode mladi iz Hrvatskog nadzemlja. Tema tribine bila je “Isplati li se učiti?”, a gost predavač prof. dr. sc. Matko Marušić, profesor pri Medicinskom fakultetu u Splitu.

Doktor Marušić je u svom predavanju mladima stavio naglasak na sve ono što učenjem dobivamo osim kvalifikacije za rad u struci. Na samom početku rekao je kako na pitanje iz naslova tribine uvijek odgovara potvrdno, jer je učenje način da se postigne život dostojan čovjeka. Učenje čovjekov duh stavlja u “puni pogon”, te je on u mogućnosti iskoristiti ono što mu je Bog darovao, no za to nije dovoljno samo studirati, nego se posve posvetiti prikupljanju znanja. Mlade je upozorio i na fenomen prepisivanja, te ih uputio da i na studiju žive pošteno i moralno, takoreći viteški i časno. Izrazio je i potrebu za većom ambicijom kod mladih jer su učenje i znanje ključni za budućnost svakog pojedinca, kao i budućnost Republike Hrvatske. Mladima je isto tako rekao kako je marljivost dio njihove inteligencije, te ih savjetovao na angažman u publiciranju o Hrvatskoj kako bi pridonijeli razvoju cijele nacije, jer su oni jedina nada hrvatskog naroda.

Naglasio je uz to da su obitelj i karijera istinske vrijednosti u čovjekovom životu i kako ne treba hlapiti za novcem, već se učiti skromnosti, kako bi bili uistinu bogati. Rekao je također da se nikada ne smije povoditi za onim “Svi to rade.”, jer smo sposobniji nego što to pokazujemo, a često i vidimo. Kroz predavanje je protkao i razne priče i anegdote iz svoga života.

Susret je upotpunio bogati program Hrvatskog nadzemlja skečom na pozornici i s dva kratka filma. Susret je pjesmom animirao VIS “Darovi Duha” iz župe sv. Dominika. Na kraju susreta mladima se obratio don Mihael Prović, povjerenik za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije, te ih uputio da razmisle o darovima koje im je Bog dao i da slušaju njegov glas u sebi kako bi se suočili sa svojim “planinama” i osvojili ih. Nakon susreta mladi su se ostali družiti uz zakusku u atriju sjemeništa. (MJČ)

Poruka nadbiskupa Barišića za Misijsku nedjelju

Ove godine Misijska se nedjelja slavi 20. listopada na 29. nedjelju kroz crkvenu godinu. U poruci koju je tom prigodom splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić uputio svim župnicima, svećenicima, redovničkim zajednicama i pastoralnim suradnicima u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, piše: “Isus Krist poslije svojega uskrsnuća, kao što je i sam poslan od Oca, šalje svoje učenike da snagom Duha Svetoga idu

po svem svijetu i naviještaju radosnu vijest spasenja. Tako Crkva Božja nije samo nastala iz misijskog djelovanja apostola i učenika, nego je misijsko poslanje trajna zadaća i bitni element njezina bića. I nakon dvije tisuće godina od početaka kršćanstva nisu svi čuli za evanđelje ili su čuli u iskrivljenom obliku”. Nadbiskup je istaknuo i kako u mnogim zemljama širom svijeta u evangelizaciji djeluju brojni dijecezanski svećenici, redovnici i redovnice te laici među kojima ima i hrvatskih misionara i misionarki. Stoga poziva da se vjernici svih župa osobito sjete svih navjestitelja evanđelja u misijskim krajevima gdje se Crkva tek zasađuje, kao i njihovih duhovnih i materijalnih potreba.

Nadbiskup je uz pismo priložio i dva filma Mira Aščića kojima je Splitsko-makarska nadbiskupija ko-producent: film “Poluafrikanac” o tanzanijskoj misiji don Ante Batrela i film “Prijatelji Masajia” o misionarima don Draženu Klapežu i don Nikoli Sariću. Sva tri misionara svećenici su Splitsko-makarske nadbiskupije. (KB)

Don Damir Stojić vodio duhovnu obnovu za mlade u Splitu

Od 18. do 20. listopada u Studentskom domu “Kampus” u Splitu održana je duhovna obnova za mlade pod geslom: “Učitelju, koje mi je dobro činiti da baštinim život vječni?” Duhovnu obnovu organizirao je Ured za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije, a vodio ju je don Damir Stojić, studentski kapelan iz Zagreba. Na duhovnoj obnovi održano je pet kateheza za mlade, popraćenih svakodnevnim Svetom Misom, uz druge duhovne sadržaje.

Nakon početnih pozdrava koje su mladima uputili prorektorica Sveučilišta u Splitu Branka Ramljak i povjerenik Ureda za pastoral mladih don Mihael Prović, don Damir je započeo prvu katehezu. Kateheze je koncipirao na temelju 5 najučestalijih poruka kojima su se žrtve 11. rujna opraštale od svojih voljenih. Tako je prva tema bio Bog. Don Damir je mladima rekao kako kršćanstvo nije samo izvršavanje zapovijedi, već je puno više, jer je naš Bog živ. Stoga je mlade pozvao da daju dio svoga dana Bogu koji je s njima i da ustrajno mole i slave svetu misu. Nakon uvodnog predavanja uslijedila je sveta euharistija, a u večernjim satima održan je koncert duhovne glazbe. Prvi je nastupio VIS “Krstitelj” s Trstenika s pjesmama: “Hvala Ti za

ljubav”, “Bože, Tebi se utječem” i “Isus premješta planine”. Nakon njih nastupio je VIS “Spreantes” iz župe sv. Frane na obali, otpjevavši pjesme: “Moj me Otac daruje”, “Franjo” i “Dolina žutog cvijeta”. Treći su nastupili mladi iz zbora Mihovil s pjesmama: “Open the eyes of my heart”, “Forever” i “Shout to the Lord”. Potom je na pozornicu izišao VIS “Izidor” s pjesmama: “Evo me”, “On dolazi da spasi vas” i “Uzvišen ti si”. Zadnji su nastupili mladi iz “Božje Pobjede”, benda don Damira Stojića, koji su popratili sva tri dana pje-

smom, a na koncertu su otpjevali pjesme: "Nek pada" i "Jerihonske zidine". Na samom kraju izvedene su pjesme "Velik si" i "Mi želimo uzdić Isusa" koje su otpjevali svi sastavi zajedno.

U subotu, drugi dan obnove, don Damir je održao 3 kateheze. Prva kateheza je nosila naziv: "Oproštenje". Ono je jedno od najvažnijih stvari u čovjekovu životu i zbog toga ga Isus uvrštava u molitvu Očenaša, te nas poziva na praštanje koje iscjeljuje sve odnose. Zbog toga je don Damir i naglasio milost koju primamo u ispovijedi jer kada Bogu dajete svoje priznanje i kajanje, on može djelovati. Stoga je mladima uputio poziv na praštanje i često ispovijedanje. Nakon stanke održana je kateheza o majci, u kojoj je najviše propovijedano o Majci Mariji. Don Damir je pričao o važnosti Marije koja nam je svima uzor u vjeri, te je mladima rekao kako ni ona nije razumjela Božji plan, ali je spremno pristala na njegovu volju. Naglasio je njezinu važnost, jer je ona naša "veza" na nebu, jer čak ni Isus ne može odbiti svoju Majku. Nakon pauze za ručak održana je kateheza o kreposti nade. Postoji stalna čežnja u čovjeku koja teži za većim, boljim, ali to će tek biti ostvareno u nebu. Don Damir je u svom govoru o nebu naglasio kako se svi najveći užici na zemlji ne mogu mjeriti s onim koji će nas prožimati

Nadbiskup Barišić krstio dva dječaka

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvodio je euharistijsko slavlje u nedjelju 20. listopada u župi sv. Mihovila arkanđela na Kamenu u Splitu, tijekom kojeg je krstio dva dječaka: Josipa Gabrijela, četvrto dijete u obitelji Biuk, i Luku Leopolda, peto dijete u obitelji Jurčević. Župnik o. Branko Zebić pozdravio je roditelje, kumove, prijatelje i sve nazočne vjernike te zahvalio nadbiskupu na njegovoj prisutnosti. Istaknuo je kako ovakva slavlja u njihovoj župi nisu rijetkost što je dokaz da je župa radosna i živa, i ono najbitnije, da ima budućnost.

u nebu kada budemo Krista gledali oči u oči. Ljepotu toga je povezo sa svetom euharistijom i bračnim činom koji su predokus rajskog sjedinjenja s Bogom, te je pozvao mlade da ne gube nadu jer će u Nebu sve naše čežnje biti ispunjene. Nakon svete mise uslijedila je ispovijed, kao i klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom, nakon čega su mladi ostali u slavlju do kasnih večernjih sati.

Posljednji dan, u nedjelju, održana je i završna kateheza u kojoj se govorilo o ljubavi. Don Damir je naglasio kako ljubav nije samo osjećaj, već je odluka da volimo nekoga bezuvjetno, baš kao što je Krist volio. Ljubav je uvijek agape, ljubav koja se daje, kako što se dala na križu. Ljubav je davati se slobodno, trajno i plodno – takva treba biti bračna ljubav. Bračna je ljubav slika Presvetog Trojstva, naglasio je don Damir, stoga je pozvao sve mlade da već danas budu vjerni svome bračnom suprugu i žive čistoću. Na samom kraju uslijedila je sveta misa koju je predvodio generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. dr. Ivan Čubelić, a na kraju svete mise don Mihael Prović je zahvalio svima koji su pomogli ostvarenju duhovne obnove, te je izrazio nadu kako će se i ubuduće održavati ovakvi programi za mlade. (MJČ)

U svojoj homiliji nadbiskup se osvrnuo na Evanđelje koje govori o molitvi, vrlo važnom segmentu vjere. Kazao je kako su naše molitve uglavnom sebične i teže ispunjenju vlastitih potreba, stoga se često možemo pitati: Zašto Gospodin moje molitve odbija? "On čeka da sazorimo, da uvidimo svoj život malo dublje i da se potrudimo izgraditi odnos s njim koji će se temeljiti i rasti u ljubavi, povjerenju i dijalogu", pojasnio je nadbiskup i nadodao kako "Bog ostaje vjeran svojim obećanjima, ali ne ispunjava sve naše zahtjeve, već samo ono što je korisno za nas, i dobro da je tako." Spomenuo je i trenutno stanje u Hrvatskoj u kojoj se sve više govori da je potrebno uvoziti radnu snagu jer nam nedostaje ljudi. "Nedostaje nam života. Više nas umire nego se rađa. Nema života jer nema povjerenja u život i nema vjere, a to dvoje jako je povezano. Potrebno je stvarati ozračje povjerenja u život, biti otvoreni životu i podržati ga na svim razinama, u svakoj obitelji, ali i u cijelom društvu", zaključio je nadbiskup i zazvao Božji blagoslov na dječake koje je krstio, ali i na svu djecu koja su budućnost naše domovine i Crkve.

Na kraju misnog slavlja nadbiskup je čestitao roditeljima te im zahvalio što su otvoreni životu, a u čestitku je uključio i bake i djedove koji su ponekad prvi misionari vjere svojim unucima. Obiteljima je udije-

lio dar kojim Splitsko-makarska nadbiskupija izražava podršku obiteljima s četvero i više djece, knjigu, pismo i novčani poticaj. (KB)

Lidl i Hrvatski Caritas ponovno pokrenuli veliku humanitarnu akciju

Trgovački lanac Lidl Hrvatska i Hrvatski Caritas i ove su godine pokrenuli veliku humanitarnu akciju "Pomagati je lako!" Akcija pomaže najugroženijim obiteljima i pojedincima u našim sredinama, inače korisnicima Caritasa. Lidl i Hrvatski Caritas ovoga su puta upravo iz Splita Hrvatskoj poslali poziv na zajedništvo s najsiriomšnjima, a akciju su svojim dolskom podržali predstavnici Grada Splita, Grada Trogira i Grada Kaštela, ravnatelj Centara za socijalnu skrb brojnih dalmatinskih gradova, naše popularne pjevačice i pjevači te mnogi drugi uzvanici.

Akcija "Pomagati je lako!" u organizaciji tvrtke Lidl Hrvatska i Hrvatskog Caritasa usmjerena je upravo najugroženijim članovima hrvatskog društva – siromašnim obiteljima i pojedincima u našim sredinama. Predsjednik Uprave Lidl Hrvatska Boris Lukšić i ravnatelj Hrvatskog Caritasa mons. Fabijan Svalina

pozvali su 22. listopada u Splitu sve građane da kupnjom prehrambenih i higijenskih proizvoda pomognu onima kojima je to zaista najpotrebnije. Građani u Lidlu kupljene proizvode koje žele darovati mogu odložiti u za to predviđeni prostor u trgovini, a Caritas će ih raspodijeliti svojim korisnicima. Akcija je to koja uključuje sve Lidlove trgovine u Hrvatskoj (84) i sve nad/biskupijske Caritase (17), a Lidl će po završetku ovogodišnje akcije korisnicima Caritasove pomoći dodatno donirati 100 000 kuna u proizvodima.

Obilježavanju početka akcije "Pomagati je lako!" prisustvovali su i zamjenica splitskoga gradonačelnika Aida Batarelo, zamjenik gradonačelnika Kaštela Zoran Bonacin, zamjenik gradonačelnika Trogira Radovan Slade-Šilović, ravnatelj Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije Slavko Jerončić te ravnatelj i ravnateljice Centara za socijalnu skrb dalmatinskih gradova: Imotskog, Kaštela, Metkovića, Omiša, Ploča, Solina, Splita i Trogira. Pridružili su im se i poznate splitske pjevačice i pjevači Oliver Dragojević, Doris Dragović, Joško Čagalj Jole i klapa "Pasika". Svi oni su, kao Caritasovi volonteri, poticali građane na sudjelovanje u akciji dijeleći im prigodne bedževe i objašnjavajući o kakvoj se akciji radi.

Humanitarna akcija "Pomagati je lako!" trajala je od 22. listopada do 12. prosinca, gotovo 8 tjedana. Akcija se provodi treću godinu zaredom, a ovo je druga godina njena provođenja na nacionalnoj razini. (IKA)

50. obljetnica ponovnog otvaranja splitskog Nadbiskupskog sjemeništa

Ujesen 1963. godine, nakon potpune zabrane djelovanja koja je trajala sedam godina, a koju su nakon montiranoga procesa sudskom presudom donijele komunističke vlasti, ponovno je otvoreno splitsko sjemenište. Nakon pedeset godina, 23. listopada 2013. godine, svečano je obilježen taj važan događaj za Splitsko-makarsku nadbiskupiju. Na proslavu ovog jubileja odazvalo se 33 polaznika prvih i drugih razreda gimnazije šk. g. 1963./1964. među kojima je 12 svećenika i sam nadbiskup splitsko-makarski mons. Marin Barišić koji je predvodio euharistijsko slavlje.

“Okupili smo se kako bismo zahvalili dragom Bogu za taj dan koji je važan, ne samo za našu nadbiskupiju, nego i za svakoga od nas koji smo tada bili sjemeništarci. Presretni smo bili što smo napokon mogli učiti i rasti zajedno. Neki su se vratili iz drugih sjemeništa u Zadru, Zagrebu, Dubrovniku i Pazinu, a neki su tek odlučili ući u to zajedništvo. No, znam da smo se svi osjećali kao da smo u svom domu, malenom i tijesnom, ali prepunom topline i ljubavi”, kazao je nadbiskup prisjećajući se tih mladenačkih dana. Istaknuo je i kako je ponosan što su svi ostali na zajedničkom, dobrom putu, bilo da su postali svećenici ili su svoje zvanje pronašli u drugim društvenim i životnim službama. Zajedno su se prisjetili i svih kolega i profesora koji se nisu mogli odazvati proslavi, a posebno onih koji se preminuli. Nakon mise uslijedilo je prigodno druženje.

Nadbiskupsko sjemenište u Splitu osnovao je splitski nadbiskup Stjepan Cosmi 25. ožujka 1700. godine. Od tada su se u sjemenišnim školama otvorenoga tipa odgajali i školovali mnogi đaci i studenti iz Splita i cijele Dalmacije: u potpunoj gimnaziji (do 1817.), filozofskim studijama (do 1849.) i bogoslovnim studijama (do 1821.).

XIX. međunarodni teološki simpozij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu

XIX. međunarodni teološki simpozij na temu “Recepcija Drugog vatikanskog sabora s posebnim osvrtom na Crkvu u Hrvata” održan je od 24. do 26. listopada na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu koji je i organizator Simpozija. Kroz tri dana izlaganja je imalo preko 25 domaćih i inozemnih predavača.

Na otvorenju u ime Povjerenstva za organizaciju znanstveno-teoloških simpozija okupljenima se obratila izv. prof. dr. sc. Jadranka Garmaz koja je istaknula kako se Crkva na Drugom vatikanskom saboru opredijelila za zajedništvo i za suradnju te da su, vođeni tom idejom, Simpozij organizirali u suradnji s Katedrskim uredom Splitsko-makarske nadbiskupije i Agencijom za odgoj i obrazovanje. “Iz plenarnih predavanja kao i iz radionica očekujemo nove poticaje i nove ideje za implementaciju koncilskih smjernica, kako u teološkom diskursu tako i u učenju i poučavanju vjere”, kazala je dr. Garmaz te svima zaželjela dobrodošlicu i plodan rad.

Pozdravnu riječ uputio je i veliki kancelar KBF-a u Splitu mons. dr. sc. Marin Barišić koji je ukazao

Zavod je već 1706. g. dobio vrijednu biblioteku koja je ujedno bila prva splitska javna biblioteka, jer je bila dostupna ne samo sjemenišnim profesorima i đacima nego i svim školovanim Splitsanima. Biskupska klasična gimnazija uspješno je djelovala do 1942. g. kad je pod pritiskom talijanskih vlasti i ratnih neprijava morala obustaviti djelovanje, no splitski biskup Klement Kvirin Bonefačić se pobrinuo da već 1945. g. opet zaživi unatoč teškom poraču komunističkog režima. Cijelu sjemenišnu zgradu zauzimala je tada vojna bolnica koja se silom proširivala i na dijelove susjedne zgrade Centralnoga bogoslovskega sjemeništa. U tim skučenim prostorima djelovala je gimnazija s osam razreda, bez ikakvih prava, a višestruko nadzirana od državnih vlasti i tajnih službi, sve do 1952. g., kad je odlukom vlasti ostala bez nižih razreda. Godine 1956. komunističke su vlasti sudskom presudom donesenom nakon montiranoga procesa potpuno zabranile djelovanje gimnazije i sjemeništa. Nakon sedam godina, u vrijeme sve veće krize komunističke Jugoslavije i potom popuštanja pritiska prema Crkvi, sjemenište je 1963. g. opet otvoreno. (KB)

na problem odvajanja duha Sabora od njegova slova, vjere od eklezijalnosti. Izrazio je svoje uvjerenje da je 50 godina nakon otvaranja Sabora postignut po tom pitanju rast u hermeneutici, premda se “nažalost i danas događa da se rastavlja slovo i duh Koncila i da se reducira Crkva. Krist je njeno središte i temelj, no postoji opasnost da se Objava pretvori u ‘isusologiju’, Isus da, ali Crkva ne! Isus da, Krist ne! Isus da, ali Sin Božji ne!”, upozorio je nadbiskup. Također je istaknuo da se ne može govoriti o Saboru, a da se ne spomene Josepha Ratzingera, saborskog teologa i kasnijeg papu Benedikta XVI., koji u svojim radovima nudi gotovo jedinstven i zaokružen pogled na teme kojima se bavio Sabor. Na kraju je zaželio da dani provedeni na Simpoziju svima vrata optimizam i nadu koju je Koncil u onom vremenu imao, a u sebi ga nosi za svako vrijeme.

Dekan KBF-a prof. dr. sc. Ante Mateljan prigodom otvaranja Simpozija istaknuo je činjenicu da je Drugi vatikanski koncil po nadahnuću Duha ponovno osvijetlio temelje i pokazao kako dalje graditi Crkvu da bude u suglasju s Gospodinovim nacrtom. “Je li se i

koliko u ovih 50 godina doista gradilo i izgradilo ili se razgradilo i ostavilo kiši, bujici i vjetrovima da potkapaju i ruše u općoj i našoj domovinskoj i mjesnoj Crkvi?” Nadodao je i kako se Gospodin pobrinuo da unatoč svim protivštinama, njegova građevina Crkva, Božji dom, to čudesno zajedništvo ljudi s Bogom i međusobno, živi i raste. “Neka svima ovaj simpozij bude na izgradnju, Bogu na slavu, a nama na radost i spasenje”, zaključio je dr. Mateljan.

Nakon pozdravnih govora uslijedilo je predavljanje zbornika radova s prošlogodišnjega Međunarodnoga teološkog simpozija “Antropološka i religiozna dimenzija žrtve” koji je nedavno izašao iz tiska. Zbornik sadrži osam radova kao i intervju s dvojicom sudionika na prošlogodišnjem Simpoziju Jozefom Niewiadomskim i Mathiasom Scharerom, a predstavili su ga izv. prof. dr. sc. Ante Vučković i prof. dr. sc. Marinko Vidović.

Prvo predavanje na temu “Crkva u današnjem svijetu. Pastoralna konstitucija Gaudium et spes i njezina poslijesaborska recepcija” održao je prof. dr. sc. Edmund Arens (Luzern). Istaknuo je kako je upravo ova Konstitucija za vrijeme Sabora bila jedan od najspornijih tekstova, a i danas se oko nje još “lome koplja”. Svakako, prema Arensu, radi se o najvažnijem saborskom tekstu koji je “konstitutivan za Crkvu u ovome svijetu”. U svome predavanju protumačio je najprije značenje riječi aggiornamento koja je ključna za razumijevanje Sabora. Slijedeći riječi pape Ivana XXIII. na otvorenju Sabora, prof. Arens objasnio je da aggiornamento znači “u suvremenim sukobima, pri-tiješnjnostima i naporima oko budućnosti čitati i tumačiti mjesto i značenje vjere i Crkve u suvremenom

svijetu”. Opisujući saborsko viđenje Crkve, Arens je istaknuo da je Crkva “svima otvorena, dijaloška zajednica” koja se “usmjeruje prema punini vjere u nadnarodnoj, međukulturnoj i međureligijskoj komunikaciji (...) usred prepolovljenoga svijeta, koji je razdijeljen u siromašne i bogate”. Unutar takvoga svijeta, Crkva “poduzima ‘prekoderanje’ vjerske predaje”, naglasio je prof. Arens. U nastavku predavanja opisao je neke važnije recepcijske smjerove Pastoralne konstitucije među teolozima i u crkvenom Učiteljstvu. U zaključku je iznio teze za “saborsku javnu Crkvu” koja bi se prema njegovom viđenju trebala isticati “kako svojim proročkim izazovima tako i svojim moralnim opcijama i intervencijama (...) u vitalizaciji društva”, dok bi unutar sebe trebala razvijati “pravedne, demokratske, egalitarne strukture, koji omogućuju i jamče sudjelovanje svih vjernika u odlukama i zadacima Crkve”. Prvi dan Simpozija završio je raspravom koju je moderirao izv. prof. dr. sc. Mladen Parlov.

Drugoga dana program je trebao započeti prof. dr. sc. Salvador Pié-Ninot (Rim, Barcelona), no zbog spriječenosti dolaska, njegovo predavanje “Učiteljski značaj II. vatikanskog sabora” izložio je dr. sc. Edvard Punda, profesor fundamentalne teologije na KBF-u u Splitu. Autor je svoj rad počeo riječima pape Ivana XXIII. prilikom otvaranja Sabora koji je utvrdio da je potrebno da se “ovaj jasan i nepromjenjivi nauk, koji se mora vjerno poštivati, bude produbljen i predstavljen na način koji zadovoljava potrebe našeg vremena”. Kroz predavanje iznesen je svojevrsan vodič za raspoznavanje katoličkog nauka Drugog vatikanskog sabora: “Crkva (LG) vođena riječju Božjom (DV) slavi Kristova otajstva (SC) za spas svijeta

(GS).” Ovaj naslov završnog izvješća Sinode iz 1985. o II. vatikanskom saboru služi kao vodič za predstavljanje osnovnih elemenata. “Katolički nauk” – četiriju koncilskih konstitucija čiji je jasan argument Crkva može se sažeti na sljedeći način: izbor za Crkvu zajedništva (LG), primat Božje Riječi u Crkvi (DV), središnjost liturgije i euharistije (SC), iskreni dijalog sa suvremenim svijetom (GS), što je u nastavku rada detaljno izloženo. Autor je smatrao potrebnim razlučiti i ključno ekleziološko pitanje Drugog vatikanskog sabora o hijerarhijskom zajedništvu. U zaključku je iznešeno da Drugi vatikanski koncil predstavlja “katolički nauk” Crkve, ali ne u argumentativnom obliku, već u formi svjedočanstva.

Potom je o temi “Gaudium et spes: Pastoralnost na kušnji” govorio prof. dr. sc. Gilfredo Marengo (Rim). Upozorio je da se od konstitucije Gaudium et spes očekuje da bude nerazložno suvremena za našu sadašnjost koja se razlikuje od svijeta prije pedeset godina. To može dovesti, kazao je dr. Marengo, do najmanje dviju značajnih zabuda. Prva je da se ova koncilaska konstitucija proučava isključivo kao objekt povijesnog istraživanja. Druga zabuda želi tekst istraživati tako da ga smješta u njegovo vrijeme te se u njemu traži potvrda za nesavladivi nedostatak “aktualnosti”, u smjeru zamišljanja što je konstitucija Gaudium et spes mogla/morala reći, a što u stvari nije rekla. Stoga je potrebno njeno ponovno čitanje. Naglasio je da je, u stvaranju svoje pastoralne konstitucije Drugi vatikanski izabrao da zauzme stav dijaloga i vrednovanja ljudskih suvremenih događaja, u uvjerenju da je takav izbor bio nužan za preporod života i poslanja Crkve. Osobito treba istaknuti ulogu koju su teolozi odigrali za vrijeme Sabora, pogotovo periti, koji su svojim intervencijama pratili rad saborskih otaca. Cjelokupan događaj Sabora može se nazvati djelom Duha Svetoga te stoga Sabor ima izrazitu karizmatiku dimenziju. U zaključku, prof. Marengo istaknuo je da se Gaudium et spes mora smatrati primjerom traženja i komunikacije metode crkvenog života.

Nakon rasprave koju je moderirao dr. sc. Domagoj Runje i kratke stanke, program je nastavljen predavanjem prof. dr. sc. Ante Crnčevića (Zagreb) na temu “Sacrosanctum concilium i liturgijska ekleziologija: liturgija između dostatnosti i potrebe trajne obnove”. Na samom početku izlaganja dr. Crnčević je naglasio važnost konstitucije Sacrosanctum concilium jer u svome prvom broju sadrži preambulu cjelokupnog Sabora. Ukazao je na nužnost da treba razlikovati recepciju i odjek na Sabor. Recepcija je dublja, ona se odnosi na unutarnje usvajanje sadržaja, dok odjek

ostaje na površinu i ne zalazi u bit. U tom smislu liturgijska obnova mogla je pružiti varljivu sliku recepcije, dok se u stvari ostajalo na razini pojavnosti. Prema Crnčeviću, temeljni pojam Konstitucije o liturgiji jest instauratio (za razliku od tridentinske liturgijske obnove koja je karakterizirana pojmom restauratio). U korijenu toga izraza nalazi se grčka riječ stauros (stup) koja upućuje na Krista u kojemu je uglavljeno sve stvorenje, kako to kaže Poslanice Efežanima. Iz ovoga kristocentričnoga pojma proizlaze druga načela konstitucije Sacrosanctum concilium. U zaključku, ne želeći ponavljati razne prosudbe o Sacrosanctum concilium, istaknuo je da recepcija Konstitucije ovisi o vlastitom poimanju Crkve i o mjestu koja ona želi dati liturgiji.

Jutarnji dio završio je raspravom nakon koje je uslijedila podnevna stanica, a Simpozij je, u poslijepodnevnom satima, nastavljen izlaganjem doc. dr. sc. Darka Tomaševića (Sarajevo) “Recepcija Svetoga pisma u nekim katehetskim priručnicima u usporedbi s jednim američkim iskustvom”. Na samom početku ponovio je kako je Biblija središte vjerničkog života jer se radi o Božjoj riječi u riječi ljudskoj. Božji govor je uvijek suvremeni nov te je njegovo prenošenje drugima izazov. Biblija kroz povijest nije nažalost uvijek bila u središtu poučavanja, no danas se uočava da Biblija nanovno postaje izvor kateheze. Napomenuo je i kako govor o Bogu mora biti prilagođen dobi primatelja, ali i poticati na djelovanje stoga ne smije biti samo “biblijski” nego i “moralni”, jednako je bitno svjedočanstvo i život navjestitelja. Dr. Tomašević je iznio usporedbu četiri udžbenika za četvrti razred osnovne škole, koja su izdana prije i poslije Drugog vatikanskog koncila, među kojima je i katehetski udžbenik iz SAD-a. Na samom kraju, izneseni su poticaji i smjernice za daljnji rad kateheta.

U drugom dijelu simpozija “Recepcija Sabora u Crkvi u Hrvata”, ove godine uvedena je jedna novina - rad u skupinama za sve sudionike. U skupini *Lumen gentium* obrađene su teme: Sinodalnost Crkve i laici (prof. dr. sc. Nediljko A. Ančić), Ostvarenje Crkve kao zajednice u katehetskoj praksi (mr. sc. Josip Periš), Vjera u procjepu između osobnog i crkvenog (dr. sc. Edvard Punda), Opći poziv na svetost u Crkvi (LG 5) (izv. prof. dr. sc. Mladen Parlov), Ekumenizam, vjerska sloboda i sloboda u odgoju (izv. prof. dr. sc. Dušan Moro), Je li Crkva znak? O sakramentalnom razumijevanju Crkve u *Lumen gentium* (izv. prof. dr. sc. Anđelko Domazet). U skupini Sacrosanctum concilium: Liturgijsko slavlje: između mistike i zabora otajstva. Osvrti na današnju liturgijsku praksu

(izv. prof. dr. sc. Ante Crnčević), Djelatno i plodno sudjelovanje u liturgiji (SC, 11–12) (mr. sc. Domagoj Volarević), Red mise treba biti prerađen / *Ordo Missae ita recognoscatur* (SC, 47–58) (prof. dr. sc. Ante Mateljan).

Trećeg dana, posljednje predavanje održala je izv. prof. dr. sc. Valentina Mandarić (Zagreb), na temu “Odgoj u zrcalu saborske baštine”. Kroz svoje izlaganje dr. Mandarić je stavila naglasak na pet bitnih područja. Prvo je razmotrila što je s odgojem i obrazovanjem u vrtlogu promjena u suvremenom društvu, potom je govorila o antropologiji kao temelju svakog odgoja, zatim koje su odgojne perspektive temeljnog dokumenta po pitanju odgoja *Gravissimum educationis*. U završnom dijelu analizirano je kako bi škola mogla biti mjesto dijaloga znanstvene kulture i religioznog mišljenja, a predavanje je završeno predavanjem odgojno - obrazovnih metoda u zrcalu saborske baštine. U zaključku je izneseno da sve vrednote koje se promiču čitajući dokumente i strategije Vijeća Europe, zapravo imaju kršćanski korijen.

Raspravu nakon predavanja moderirao je doc. dr. sc. Alojzije Čondić, a potom je uslijedio rad u skupinama. U skupini “Dei Verbum” obrađene su teme: Dinamička i osobna koncepcija objave - recepciji otvoreni izričaji (prof. dr. sc. Marinko Vidović), Nova hermeneutika i Dei Verbum br. 12 (prof. dr. sc. Ma-

rijan Vugdelija), Odnos Staroga i Novoga zavjeta u službi recepcije (DV, 4–5) (mr. sc. Miljenko Odrlić), i Dei Verbum u KKC-u: Pisamski citati u službi recepcije (dr. sc. Domagoj Runje), a u skupini “Gaudium et spes”: Društveni pastoral. Novost u crkvenom radu (doc. dr. sc. Alojzije Čondić), Mjesto i uloga vjerskog odgoja prema Gaudium et spes (mr. sc. Mihael Prović), Gaudium et spes - Moral braka i obitelji (doc. dr. sc. Šimun Bilokapić), Znakovi vremena. Dinamična vizija svijeta (prof. dr. sc. Nikola Bižaca) te Kairos u vjeronauku i katezezi (izv. prof. dr. sc. Jadranka Garmaš).

Pred sam kraj Simpozija predstavljena su izvješća o radu u skupinama, a prof. dr. sc. Nikola Bižaca moderirao je završnu raspravu. Simpozij je zaključio dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu, prof. dr. sc. Ante Mateljan koji je zahvalio svima koji su sudjelovali u organizaciji i provedbi Simpozija. Istaknuo je da recepcija Drugoga vatikanskog sabora zapravo znači prepoznavanje autentičnosti evanđeoskog navještaja, zajedništva, značaja otajstava i konačno poziva na život po Kristu. “Iako Simpozij nosi naslov ‘Recepcija Drugoga vatikanskog sabora’, ovdje se više radilo o recepciji osobe Isusa Krista, kako je Crkva vjeruje, svjedoči, živi, navješta i prenosi kroz vrijeme”, zaključio je dr. Mateljan i svima poželio da ono što su primili ponesu za sebe i podijele s drugima. (KB)

Zaziv Duha Svetoga za početak nove akademske godine

Katedrala sv. Dujma u Splitu bila je pretijesna za sve studente, profesore i djelatnike Sveučilišta u Splitu koji su u srijedu 23. listopada došli po Božji blagoslov i zajedno zazvati Duha Svetoga za uspješan početak nove akademske godine 2013./2014. Euharistijsko slavlje, u koncelebraciji s još sedam svećenika, predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, a pjevanjem ga je uzveličao zbor Umjetničke akademije u Splitu “Schola cantorum”.

U uvodnom pozdravu nadbiskup je izrazio radost što je nova akademska godina Sveučilišta u Splitu već započela s dva značajna događaja na polju duhovnosti: blagoslovom novog studentskog doma i duhovnom obnovom za mlade. Osvrćući se na evanđelje, naglasio je kako Bog svakog od nas svojim milosnim zahvatom izvodi iz kruga opterećenosti i zarobljenosti jer nas ljubi i želi da budemo slobodni, a ljubav i sloboda ovise jedno o drugome. “No mi se često tome opiremo i želimo biti gospodari života, a to nismo. Isus nas u evanđelju naziva upraviteljima. To znači da smo njegovi suradnici, da su ovaj svijet i naši odnosi

povjereni nama samima i možemo svakodnevno birati kako ćemo živjeti. I blago nama što je tako, što smo toliko uvaženi, ali još više blago nama što imamo tako dobrog Boga”, kazao je nadbiskup i mladima poručio da su oni budućnost, ali i sadašnjost te kako se nada da će svojim radom i svjedočenjem obogatiti naše društvo dimenzijom ljudskosti i vjere.

Pred sam kraj misnog slavlja okupljenim studentima se obratio predstojnik Ureda za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije don Mihael Prović. Don Mihael se zahvalio na velikom odazivu te izrazio

nadu da će studenti, uz Božju pomoć, imati uspješnu i plodonosnu godinu. Svoju riječ uputila je i ravnateljica Studentskog centra u Splitu Gordana Raos koja je zahvalila nadbiskupu što prati i podupire Sveučilište i zaželjela da i daljnja suradnja bude uspješna. Rektor Splitskog sveučilišta prof. dr. sc. Ivan Pavić, istaknuvši kako je ovo 40. akademska godina od osnutka Sveučilišta u Splitu, ustvrdio je da “nažalost, studenti danas žive u strahu i riziku te je neizvjesno kakva će im biti budućnost, no bez obzira na to, pozvani ste kao akademski građani u ovoj krizi društvenih vrijednosti biti nositelji promjena”.

Svečani blagoslov duhovnog centra “Oaza sv. Marije Krucifikse” na Kamenu u Splitu

Obnovljeni i prošireni duhovni centar “Oaza sv. Marije Krucifikse” sestara Službenica milosrđa na Kamenu u Splitu blagoslovio je u srijedu 30. listopada splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić. Na blagoslovu su se okupili brojni svećenici, redovnici i redovnice, župljani i ostali uzvanici.

Sve okupljene u ime Družbe sestara Službenica Milosrđa u Splitu pozdravila je poglavarica s. Mariangela Galić koja je posebnu zahvalu i pozdrav uputila vrhovnoj poglavarici majci Gabrielli Tettamanzi, generalnoj ekonomi s. Mariji i tajnici Družbe s. Enriki te svim sestrama Hrvatske provincije svetog Ćirila i Metoda. “Vaša nazočnost znak je našeg jedinstva i povezanosti sa zajedničkim izvorom – utemeljiteljicom sv. Marijom Krucifiksom. Možemo slobodno reći da se duh sv. Marije nastanio u ovoj kući. Ime koje kuća nosi, kapela koja je posvećena njoj u čast, kameni kip u dvorištu, kao i apostolat koji se u ovoj kući odvija, sve odiše njenom karizmom”, kazala je s. Galić te kratko predstavila povijest samostana.

Prije 32 godine, 7. veljače 1981. g., na mjestu današnjeg centra postavljen je i blagoslovljen kamen

Misno slavlje završilo je himnom Duhu Svetomu “O dođi, Stvorče”, nakon kojeg je nadbiskup studentima poručio: “Svojom vjerom i velikim odazivom na duhovnu obnovu i večerašnju misu poslali ste jednu snažnu poruku ovima koji su iz vas, srednjoškolcima, tim mladićima i djevojkama koji se traže, koji su na raskrižjima. Ali i ovima ispred vas, vašim roditeljima, profesorima, cijelom gradu i Hrvatskoj. Ova mala, ali zajednička gesta mnogo znači. Želim vam da kroz ovu godinu budete mudra i vjerna prisutnost. Neka vam je sretno i blagoslovljeno!” (KB)

temeljac za novi samostan. “Temelj ove kuće i samostana su snažni jer je tada u njih položena staklenka s križem i medaljom s likom Ivana Pavla II. te popis svih sestara Provincije. Znakovi su to koji govore da se ova kuća željela graditi na čvrstoj stijeni, Isusu Kristu”. Dvije godine kasnije, 4. prosinca 1983. g., nadbiskup dr. Frane Franić blagoslovio je novi samostan i posvetio oltar i kapelu. Od tada su u ovaj prostor na duhovne vježbe i obnove, susrete i seminare dolazili brojni vjernici čije je živote preobrazila Ljubav. Stoga se s godinama rodila potreba za proširenjem i obnovom pa je župnik o. Branko Zebić 5. travnja 2012. g. blagoslovio gradilište.

“Izražavam zahvalnost našoj Generalnog upravi koja je ovo materijalno ulaganje prepoznala kao znak vremena. Upravo u ovoj Godini vjere i godini kada mi kao Družba slavimo 200. obljetnicu rođenja svoje utemeljiteljice sv. Marije Krucifikse, prodajom kuće u Italiji Uprava je omogućila izgradnju ovog duhovnog centra, ovu oazu mira i molitve za susret tolikim tražiteljima Boga”, istaknula je s. Galić te je zahvalila svim institucijama i pojedincima koji su sudjelovali u realizaciji projekta.

Nadbiskup Barišić izrazio je radost što su radovi uspješno privedeni kraju te što se okupio velik broj prijatelja koji prepoznaju i podržavaju rad sestara Ančela i s njima dijele radost povodom blagoslova. “Kao što je prilikom blagoslova rekao moj prethodnik dr. Frane Franić ‘Ovo će biti dom molitve i kontemplacije’, ja bih kao njegov nasljednik to isto ponovio i rekao: neka bude tako s Božjim blagoslovom koji ćemo sada zamoliti”. Nadbiskup je ukazao i na to da ovaj centar pripada svim nama. “Gradile su ga sestre i Ljubav, a ono što pripada Ljubavi koja je ovdje temelj, onda to pripada svima”.

Župni zbor pod vodstvom maestra Marina i Josipa pjesmom je uzveličao obred blagoslova i euharistijsko slavlje koje je predvodio nadbiskup. On se u homiliji osvrnuo na Isusove riječi “Tko ljubi mene i čuva moju riječ, kod njega ćemo se nastaniti i naći svoj dom” te ukazao da je svatko od nas njegov dom i njegova kuća. “I ovdje na Kamenu smo gradili jedan dom, jednu kuću na čast i slavu Gospodinu i na dobro braće i sestara. I zato bih rado povezoao ove Božje riječi i ovaj današnji događaj. Kada se promatra ovaj centar, vidi se povezanost i sklad. Upravo to je ono što Duh Božji

želi postići u svakom čovjeku - u kući Božjoj”, kazao je nadbiskup te nadodao kako nam Duh pomaže u našoj nemoći jer smo često udaljeni jedni od drugih i iznutra ranjeni ili urušeni, a on snagom Božje ljubavi sve obnavlja i povezuje i želi nas suobličiti s originalom - Isusom Kristom. “On je model po kojem trebamo ravnati naša srca i graditi odnose i zajedništvo. Ovaj dom sa svojom toplinom, mirom i ljubavi kojim odiše neka mnogima bude od pomoći u izgradnji nutarnjeg, duhovnog doma”, zaključio je nadbiskup. Nakon euharistijskog slavlja upriličeno je prigodno druženje. (KB)

Predstavljena knjiga fra Miroslava Modrića “Sveta Zemlja - Isusova domovina. Studijski vodič”

Predstavljanje knjige “Sveta Zemlja - Isusova domovina. Studijski vodič” autora fra Miroslava Modrića održano je u srijedu 30. listopada 2013. u prepunoj velikoj dvorani franjevačkog samostana u Splitu na Trsteniku. Knjigu su predstavili prof. dr. sc. fra Ante Vučković, dr. sc. fra Domagoj Runje te prof. dr. sc. Josip Vrandečić. Program je vodio prof. dr. sc. fra Šimun Bilokapić, a u glazbenom dijelu sudjelovali su franjevački bogoslovi. Knjiga je tiskana u izdanju nakladničke kuće Verbum i u suradnji s Franjevačkom provincijom Presvetog Otkupitelja - Split.

Na početku predstavljanja u ime Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja riječi pozdrava uputio je provincijal fra Joško Kodžoman koji je pozdravio sve nazočne u ime Franjevačke provincije, čiji je član fra Miroslav Modrić. “Ovo prošireno, nadopunjeno i znatno obogaćeno drugo izdanje njegove knjige plod je njegovog dugogodišnjeg predanog rada. U ovu je knjigu, s jedne strane, uloženo mnogo vremena i ljubavi prema svetim mjestima koja čuvaju uspomene na najveće i za nas kršćane najsvetije trenutke ljudske povijesti. S druge pak strane, prelistavajući knjigu,

uočljiva je i autorova fasciniranost tekstovima Svetog pisma koji se neprestano referiraju na zemljopisni prostor u kojem su najvećim dijelom i nastali. Provincijal je naglasio kako je dodatni motiv u nastajanju ove knjige bila i misao da se hrvatskoj čitalačkoj publici, na poseban način vjerničkom i hodočasničkom puku, ponudi dovoljno opsežan, informativan i stručan materijal koji govori na prođuhovljen način o relevantnim mjestima i imenima svetopisamske povijesti. “Imajući u vidu mali ili nedostatan broj djela koja nam upravo na hrvatskom jeziku rasvjetljuju tamu kojom je prekrivena daleka biblijska prošlost, možemo za ovo djelo reći da predstavlja značajan doprinos u teološkom i kulturnom sazrijevanju naše nacije. Zbog fra Mira i njegove knjige uistinu smo ponosni na naš franjevački doprinos u jačanju naših veza sa Svetom Zemljom”, zaključio je provincijal.

U ime izdavačke kuće Verbum nazočnima se obratio Miro Radalj koji je istaknuo iznimnu ulogu fra Miroslava Modrića kao voditelja koji je ostavio neizbrisiv dojam na hodočasnike i njegovu ljubav prema Svetoj Zemlji kao i uloženi veliki trud u stvaranje ove knjige. Prof. dr. sc. Josip Vrandečić predstavio je knjigu pod vidom povijesti. On je istaknuo kako knjiga obuhvaća brončano doba i Abrahama u Kanaanu, vrijeme sudaca i kraljeva, babilonsko, perzijsko i helenističko razdoblje, zatim vrijeme rimske vlasti, Krista, bizantinsko kršćansko vrijeme. Posebno je istaknuo ulogu sv. Nikole Tavelića i nazočnost franjevacu u Svetoj Zemlji.

“Autor desetljećima vodi grupe hodočasnika po zemlji o kojoj piše. Iz iskustva zna da se tek u živom dodiru sa zemljom i ljudima, sa sadašnjošću i prošlošću rađa zanimanje za dubljom spoznajom i probuđuje pitanja o Isusu po kome se za kršćanskog

hodočasnika i naziva ova mediteranska zemlja", napisao je u recenziji knjige fra Ante Vučković koji je na predstavljanju govorio iz perspektive hodočasnika. Na početku je naglasio kako iznimno snažan utjecaj na hodočašće ima voditelj. Taj utjecaj može biti pozitivan i negativan. Voditelj može hodočašće pokvariti, pokazati zemlju u krivom svjetlu, ali s druge strane voditelj može otvarati oči, probuđivati interes i voditi ga. Zadatak je voditelja da ima oči za zemlju i srce za hodočasnika. "Naime, hodočasnici na hodočašću otkrivaju velike nedostatke: ne poznaju povijest, ne zna čitati znakove vremena, ne zna čitati arheološke iskopine, ne zna jezik, ne zna dobro ni tekstove. Konačno otkrije da ne poznaje dovoljno ni samoga sebe. Tu je uloga voditelja da otvara oči za ono što se činilo poznatim, ali je nepoznato. Knjiga fra Miroslava Modrića je pomoć na putu, pomoć u snalaženju jer je hodočašće iskustveni dio života, a knjiga je naknadno stjecanje znanja o doživljenome. Ova knjiga je veliki doprinos hrvatskoj hodočasničkoj kulturi kao i kulturi putovanja", kazao je fra Ante Vučković.

Fra Domagoj Runje predstavio je knjigu fra Mira Modrića pod biblijskim vidom. Naglasio je da ova knjiga bez sumnje među svim drugim knjigama koje treba pročitati radi Svetoga pisma po svom sadržaju i obliku spada u one čija je veza sa Svetim pismom

vidljiva na prvi pogled. Tu je od praktične važnosti pogotovo prilog pod naslovom "Neki navodi Svetoga pisma uz pojedina mjesta" gdje se uz svako navedenom mjesto po abecednom redu navode neka biblijska mjesta gdje se dotično mjesto navodi. Tako čitatelj brzo i lako može mjesto koje posjećuje, bilo fizički bilo u čitateljskoj mašti, povezati s osobama i događajima koji su se dogodili na dotičnom mjestu. Fra Domagoj je istaknuo kako ne zna koliko je autor bio svjestan, no znakovita je činjenica da knjigu zaokružuju dvije zasigurno najznačajnije novozavjetne osobe koje potvrđuju ovu koncepciju knjige: prvi je Isus, a drugi Pavao.

Fra Miroslav Modrić je na kraju predstavljanja zahvalio Bogu, Franjevačkoj provinciji Presvetog Otкупitelja, izdavačkoj kući Verbum, Nadbiskupiji splitsko-makarskoj, samostanu u Splitu na Trsteniku, predstavljateljima i voditelju programa, tehničkom uredniku i svima koji su na bilo koji način sudjelovali u tiskanju knjige. Posebnu riječ zahvale izrekao je hodočascima koji su na hodočašćima mnogo naučili od njega, ali, priznao je fra Miro, i on je od njih. Na kraju je zahvalio i agenciji *Ichtis travel* koja redovito organizira hodočašća u Svetu Zemlju pod vodstvom Nataše Bulić. Agencija *Ichits travel* na završetku programa organizirala je nagradnu igru te dodijelila besplatno hodočašće u Svetu Zemlju za jednu osobu. (KB)

Splitsko-makarska nadbiskupija i građevinska tvrtka "Lavčević" potpisali Ugovor o građenju

Splitsko-makarska nadbiskupija i građevinska tvrtka "Lavčević" potpisali su u četvrtak 31. listopada 2013. godine ugovor o izvedbi betonskih i armirano-betonskih radova na izgradnji crkve i pastoralnog centra u svetištu Gospe od Otoka u Solinu. U ime tvrtke "Lavčević" ugovor je potpisao dipl. oec. Petar Antić, a u ime Splitsko-makarske nadbiskupije generalni vikar mons. dr. Ivan Čubelić, uz nazočnost splitsko-makarskog nadbiskupa mons. Marina Barišića. Završetak ovog dijela radova predviđen je za godinu dana. (KB)

Prvi susret katoličkih zajednica trogirskog dekanata

Na inicijativu gospodina Tomislava Perića, člana župnog pastoralnog vijeća župe Gospe od Anđela, održan je 31. listopada u istoimenoj crkvi prvi susret katoličkih molitvenih zajednica trogirskog dekanata u nazočnosti fra Nediljka Jerkana, župnika sv. Jakova apostola i župnika domaćina don Stipana Bodrožića.

Najprije se nazočnima obratio domaćin don Stipan Bodrožić te napomenuo da je lijepo vidjeti jedinstvo raznolikost molitvenih zajednica kojima je zajednički cilj zbližiti se što više s Isusom Kristom, našim Otкупiteljem. Zajednice treba gledati kao nešto što nas obogaćuje i spaja prema istom cilju – Isusu Kristu.

Susretu se odazvalo devet molitvenih zajednica: Bratstvo franjevačkog svjetovnog reda OFS iz župe sv. Jakova u Trogiru; zajednica Gospe od Prizidnice iz Slatina, zajednica Krvi Kristove iz Arbanije, neo-

katekumenska zajednica iz Trogira, zajednica Krvi Kristove iz Okruga, biblijska zajednica iz Okruga, zajednica "Emaus" - zajednica mladih Gospe od Anđela, zajednica Fokolarini iz Gospe od Anđela i molitvena zajednica iz Gospe od Anđela. Zajednice su se predstavile svojim programom. Iza svakog predstavljanja župni zbor župe Gospe od Anđela otpjevao je jednu pjesmu. Potom je održana sveta misa koju je predvodio fra Nediljko Jerkan uz koncelebraciju don Stipana Bodrožića. Nakon toga je upriličeno klanjanje pred Presvetim. Ozračje je bilo veoma pozitivno, stoga je preporučeno da se ovaj susret osim za bdijenje uoči Svih svetih održi i u nekoj drugoj župi uoči svetkovine Duhova. (IM)

Svi sveti na splitskom groblju Lovrinac

"Braćo i sestre, i mi danas na mjestu rastanka sa svojim milima, na groblju, iz udaljenosti zemaljskoga hoda, ali na istom putu, povezani u vjeri i nadi s nebeskom Crkvom, zahvalnom pjesmom slavimo Boga, Spasitelja svojega. Na svetkovinu Svih svetih u vjeri, nadi i ljubavi na osobit način prepoznavamo i priznajemo da je i naš zemaljski život već sada i ovdje zahvaćen istom Očevom ljubavlju", kazao je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodeći euharistijsko slavlje na svetkovinu Svih svetih na splitskom groblju Lovrinac.

U središte svoje homilije nadbiskup je stavio ljubav te naglasio kako je svatko od nas, jer je grješnik, potreban prije svega Božje ljubavi da bi živio svoju vjeru i nadu u djelotvornoj ljubavi. "Često nam teže padaju suze i rane, boli i tuga, ona u našem domu, nego oproštaj od dragih pokojnika na grobu. Daka-ko, grob je neizbježan, ali uvrede i poniženja na svoj način opasno nas usmrćuju. Samo ljubav oživljava i ne dopušta umrijeti prije naravne smrti. Ovakvo nam svjedočanstvo daruje ljubav u braku, obitelji, u druš-

tvu, u bogatstvu i ljepoti svojih izričaja, u raznolikosti svoga svjedočenja". Istaknuo je kao nam svetkovina Svih svetih svjedoči ostvarenost života u Bogu jer Bog je ljubav i zato za nas nije Nebo problem. Taj problem i nemogućnost da sami sebe spasimo riješio je Isus Krist u ljubavi svoga križa i uskrsnuća. Zemlja nam je problem, naš život i odnosi na zemaljskom putu. Ali i ovdje u problemima i poteškoćama zemaljskog života nismo bez Krista. On, naš Spasitelj, obilježio je naš put i odnose ljubavlju i smislom, vjerom i nadom života. "Obično se smrt vidi kao teška granica. Smrt jest, ali i nije granica. Granica jest jer se preko nje ništa od prolaznog bogatstva ne može prenijeti. Ali s druge strane, za ljubav njezina mnogovrsna obiteljska i društvena očitovanja smrt nije granica. Ljubav ostaje pobjednicom svih granica i ograničenja. Ovu istinu potvrđuje nam osobno iskustvo, a i naši dragi pokojnici sa svima svetima i danas nam poručuju: samo ljubav je početno i konačno bogatstvo koje i nebeski Otac prepoznaje i vrjednuje. Ljubav je vječna, jer Bog je ljubav koja prati i ostvaruje naš zemaljski život – božanski dar po roditeljskoj ljubavi", kazao je nadbiskup.

Na samom kraju nadbiskup je zaključio da Svi sveti upućuju važnu i sudbonosnu poruku, da provjerimo svoj životni put, svoje odnose i vrjednute i da otkrijemo i zaživimo ljubav kao svoje bogatstvo jer samo ljubav premošćuje tamu groba i prelazi preko granice smrti čineći je tankom granicom prijelaza u puninu života. Nakon misnoga slavlja brojni vjernici, ministranti, redovnice, bogoslovi, pjevači pod palicom mo. don Šime Marovića i oko četrdeset svećenika, išli su za križem u procesiji do središnjega križa gdje je nadbiskup izmolio blagoslovnu molitvu za sve vjerne mrtve. (KB)

Nadbiskup Barišić krstio djevojčicu i dječaka

U prepunoj župnoj crkvi u pravedištu Gospe od Otoka u Solinu u nedjeljnome prijedopodnevnom misnom slavlju koje je 3. studenoga u suslavlju sa solinskim župnikom i upraviteljem svetišta don Vinkom Sanaderom predvodio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić kršteno je dvoje djece: malena Mihaela, peta kći u obitelji Mratović, i mali David, prvo dijete Mate i Katice Filipović.

Nakon što je pozdravio roditelje, kumove, obitelji krštenika i sve okupljene vjernike, nadbiskup je istaknuo da je svako krštenje važan događaj za Crkvu. Osvrnuvši se na evanđelje, nadbiskup je u središte svoje homilije stavio susret Gospodina i nadcarinika Zakeja u Jerihonu koji je Zakeju promijenio život.

Misa za poginule i preminule branitelje na splitskom Sućidru

Posljednji dan sedmine za pokojne u župi sv. Andrije na Sućidru u Splitu, u kojoj su vjernici svojim sudjelovanjem i svojom nakanom prikazivali euharistijski slavlje za nekoga od svojih pokojnih, završen je euharistijskim slavljem za poginule i umrle branitelje župe, u petak 8. studenog 2013. godine. Na inicijativu župnika don Ivana Čotića u suradnji s predsjednikom Vijeća Gradskog kotara Sućidar Damirom Ćosićem Rodom i predsjednikom Odbora za branitelje Gradskog kotara Sućidar Miljenkom Modrićem Mikijem, euharistijskim slavljem, kako reče don Ivan u propovijedi, željela se iskazati zahvalnost našim braniteljima koji su "stali pred kip domovine uzavrelom krvlju" da konačno obrane i donesu toliko željkovanu slobodu našoj Hrvatskoj.

Na početku euharistijskog slavlja djeca su ušla u crkvu sa zapaljenom svijećom u ruci, a nakon njih mladi s uokvirenim fotografijama poginulih i umrlih

"Zakej se popeo na stablo jer je imao potrebu i želju vidjeti Isusa. No još je veća želja u Isusu. On želi susresti Zakeja", kazao je nadbiskup i nadodao kako Isus ne želi da budemo po visokim granama oko njega, već nas želi približiti k sebi, želi s nama razgovarati i boraviti u našoj kući. Nadbiskup je govorio i o važnosti obitelji i rađanja djece koja su bogatstvo za cijelo društvo, koje taj dar novog života, nažalost ne cijeni niti podupire. "Dragi roditelji, mala Mihaela i mali David nisu samo vaši. Vi najviše ulažete u njihov odgoj, njihovo zdravlje i svakodnevnicu, ulažete puno ljubavi i brige. No odgajate ih za cijelo društvo i zajednicu da ondje gdje stasaju budu blagoslov za sve, zahvaljujući vama", kazao je nadbiskup i zaželio da u sve domove, srca i živote uđe Gospodin i svima da snage da u rastu u prisutnosti njegove ljubavi.

Župnik don Vinko Sanader zahvalio je nadbiskupu na njegovoj prisutnosti. Na kraju misnog slavlja nadbiskup je čestitao obiteljima te im zahvalio što su otvoreni životu, a posebnu čestitku uputio je bakama i djedovima koji imaju važnu ulogu u životu djeteta. Obitelji Mratović udijelio je knjigu, pismo i novčani poticaj, dar kojim Splitsko-makarska nadbiskupija izražava podršku obiteljima s četvero i više djece. Miho i Ljubica Mratović, osim male Mihaele imaju još četiri kćeri: Lukreciju, Katarinu, Barbaru i Margaritu. (KB)

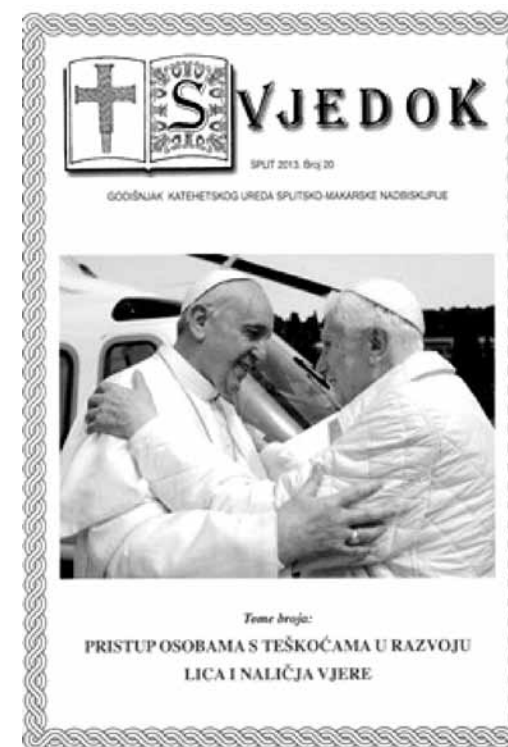
branitelja župe. Čitavo euharistijsko slavlje su prostavili ispred oltara na nogama sa svijećama i fotografijama branitelja. Sv. misu zadušnicu je pjevanjem i sviranjem uvećao VIS Izidor. Don Ivan se u propovijedi osvrnuo i na Isusove riječi: "Nema veće ljubav od ove nego da netko svoj život položi za svoje prija-

telje" te je upozorio da je svaki branitelj bio spreman darovati svoj život za domovinu i upozorio na hrvatski problem zaborava i nezahvalnosti za dar slobode koji smo primili riječima: "Kada vam netko daruje bombon, reći ćete: hvala. Da vam dadne čokoladu, to hvala je još veće. Normalno, prema vrijednosti dara. Ako vam daruje npr. tablet ili televizor, hvala je neusporedivo veća. I nema toga tko se ne bi na bilo koji od ova tri dara zahvalio. A za darovani život, prolivenu krv naše "hvala" nestaje, zaboravlja se." Na kraju same propovijedi citirao je izvješće Siniše Glavaševića o stanju u Vukovaru izgovoreno na Radio Vukovaru 12. studenog 1991. posebno se osvrnuvši na završetak Glavaševićeva izvješća o braniteljima: "Ali mi sve dobro znamo gdje su. Ako nam život omogućiti da naša

ljubav ovlada nama, kao što je njihova ljubav nosila njih, jednom, na kraju puta, možda možemo očekivati da i mi umremo sretni."

Pri završetku euharistijskog slavlja otpjevavši "Bože čuvaj Hrvatsku", a prije čitanja imena poginulih i preminulih branitelja, župljanka Matea Tomičić izrecitala je "Bojnikov epitaf" Ante Nadomira Tadića Šutre. Prozivka je bila posebno emocionalno doživljena i proživljena od članova obitelji koji su pristupali oltaru te primali svijeću i crvenu ružu iz ruku mladih u znak sjećanja na naše branitelje. Ovakav način sjećanja na naše heroje samo je naš mali čin zahvalnosti i potvrda one Pavlove: "Ljubav nikad ne prestaje" i ja bih dodala ona nikada neće, niti smije prestati. (Maja Mula)

Dvadeseti broj Svjedoka

stranica. Posloženi prema prepoznatljivoj strukturi objavljeni materijali imaju svoju znanstvenu, dokumentarnu i praktičnu vrijednost. Tako se Svjedok iz godine u godinu nameće kao snažno komunikacijsko sredstvo prema unutra, među samim splitskim vjeroučiteljima pa i šire, ali i prema vani, u našim zbircama i knjižnicama. On je javna iskaznica djelovanja i života Katehetskog ureda i vjeroučitelja Splitsko-makarske nadbiskupije.

Nakon uvodnika uobičajeno slijedi poruka koju nadbiskup upućuje svima onima koji se bave odgojem i obrazovanjem prigodom početka nove školske i vjeronaučne godine. U ovogodišnjoj poruci nadbiskup stavlja osobiti naglasak na važnost i neosporni autoritet roditeljskog odgoja u obitelji, dok škola i Crkva kroz svoje odgojno-obrazovne programe moraju biti roditeljima pomoć i potpora.

Nakon toga slijede standardne rubrike Svjedoka po kojima je ovaj godišnjak dobio svoju prepoznatljivu strukturu i ustaljenu koncepciju.

U rubrici "Stručno usavršavanje" objavljena su cjelovita predavanja i stručni prilozi sa dva nadbiskupijska stručna skupa za vjeroučitelje koja su održana u studenome prošle godine i u ožujku ove godine. U prvom dijelu objavljeno je šest priloga o pedagoško-didaktičkom pristupu učenicima s teškoćama u razvoju u nastavi vjeronauka. Riječ je o različitim teškoćama s kojima se susreću vjeroučitelji u svom nastavnom radu: intelektualne teškoće, poremećaji čitanja i pisanja, autizam, oštećenje vida i oštećenje sluha. Drugi stručni skup, sukladno Godini vjere u kojoj se nalazimo, bio je posvećen temi vjere. U Svjedoku su objav-

Iz tiska je izišao dvadeseti broj Svjedoka, godišnjaka Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije. Dvije su glavne teme koje obilježavaju ovaj novi broj: "Pristup osobama s teškoćama u razvoju u nastavi vjeronauka" i "Lica i naličja vjere danas".

U ovom jubilarom 20. broju uredništvo u uvodniku govori o povijesnom poslanju Crkve u čemu vjeronauk i vjeroučitelji zauzimaju nezaobilazno mjesto. Ponosno se osvrće na prijedeni put u kojem je Svjedok od biltenskih početaka prerastao u zapaženi godišnjak s mnoštvom korisnih materijala na gotovo 150

ljena sva tri predavanja uvaženih profesora s našega KBF-a u Splitu.

U rubrici "Statistika" objavljeni su statistički podatci o pohađanju vjeronauka na području Splitsko-makarske nadbiskupije u osnovnim i srednjim školama, te u Centrima za osobe s posebnim potrebama. U ovoj tekućoj 2013./2014. školskoj godini nastavu vjeronauka u osnovnim školama pohađa 96,40 %, a u srednjim školama 95,78 % učenika. U istoj rubrici donesen je i popis vjeroučitelja pripravnika za ovu školsku godinu te popis vjeroučitelja koji su kroz proteklu školsku godinu položili stručni ispit. Potom slijedi pregledan raspored vjeroučitelja u osnovnim i srednjim školama te u centrima za osobe s posebnim potrebama. Radi se o podacima koji imaju vrlo vrijednu dokumentarnu i arhivsku vrijednost.

U rubrici "Kateheze" osobita je pozornost posvećena objavi oglednih vjeronaučnih modela za osnovnu i srednju školu. U ovom broju objavljeno je šest vjeronaučnih modela: četiri za osnovnu i dva za srednju školu. Vrijedno je spomenuti da su obrađene četiri izborne teme za osmi razred, kojih nema u vjeronaučnom udžbeniku, a vezane su za središnje kršćanske blagdane u liturgijskoj godini. Zsigurno će ovi ogledni vjeronaučni modeli biti od velike koristi

svim vjeroučiteljima. Slijede potom i posebni prilozi o vjeronauku i vjerskom odgoju u centrima za osobe s teškoćama u razvoju, ovaj put razumljivo s manje priloga, jer cijeli prvi dio obiluje tim materijalima.

U rubrici "Događaji" nalaze se širi osvrti na neka važnija događanja u organizaciji Katehetskog ureda, a u rubrici "Razmišljanja" niz je edukativnih i kritičkih priloga koje su pripremili sami vjeroučitelj o suvremenim temama, te njihova osobna iskustva i promišljanja koja odišu poetskim, meditativnim i nadasve iskustvenim izričajem.

U zadnjoj rubrici nalazi se kronika rada Katehetskog ureda kroz prošlu školsku godinu te kalendar rada za tekuću godinu. Svi su tekstovi popraćeni i obogaćeni brojnim fotografijama i ilustracijama.

Svjedok se na ovaj način doista pokazuje kao vrijedno i korisno sredstvo u promicanju vjeronauka u školi. Dijeli se besplatno svim vjeroučiteljima, školama i župnim uredima na području Splitsko-makarske nadbiskupije te svim Katehetskim uredima i visokom crkvenim učilištima u Republici Hrvatskoj. A svim zainteresiranim čitateljima, a osobito vjeroučiteljima iz drugih nad/biskupija, nudimo u skoro vrijeme mogućnost preuzimanja cjelovitog primjerka u PDF formatu na našim mrežnim stranicama. (Josip Periš)

Blaženi Ivan Merz - uzor mladih

U ponedjeljak 11. studenog u učionici hostela "Spinut" održana je prva "Čakula s duhovnikom" ove akademske godine na temu "Blaženi Ivan Merz - uzor mladih", a odabrana je povodom izgradnje nove studentske kapele koja nosi ime ovoga hrvatskog blaženika. Predavanje je održao mr. sc. don Jenko Bulić, ravnatelj nadbiskupijskog sjemeništa u Splitu i asistent KBF-a pri katedri religiozne pedagogije i katehetike. Na početku je studentima uputio pozdrav don Mihael Prović, povjerenik za pastoral mladih i duhovnik Studentskog centra, rekavši kako mu je želja da mladi bolje upoznaju ovoga blaženika. Pozdrav je mladima uputila i ravnateljica Studentskog centra Gordana Raos, te je izrazila radost novim duhovnim sadržajima u splitskom Studentskom centru. Susret su animirali mladi iz VIS-a "Znak Mira" iz župe Obračanja sv. Pavla apostola na Pujankama.

Don Jenko je u svom predavanju mlade upoznao sa životom bl. Ivana Merza, koji je za vrijeme svoga života, a i danas jako blizak mladima. Ivan je rastao u obitelji bez kršćanske podloge, u liberalnoj sredini što je danas mladima jako poznato, ali se kroz srednju

školu zaljubio u Krista i katoličanstvo, te tako i postao blaženik. Voditelj njegova duhovnog rasta bio je profesor laik, te je don Jenko naglasio mladima kako je i to poticaj da kao laici budu jedni za druge u duhovnom rastu. Don Jenko je potom donio isječke iz Merzova dnevnika pri čemu su mladi uvidjeli da je prolazio kroz iste "bure i oluje" kao i oni, te je upravo zbog toga blaženi Ivan velik poticaj i voditelj mladima

na "putu k Suncu". Ivan je tijekom studija, a i ostatak svog života, bio društveno angažiran u raznim hrvatskim katoličkim društvima koja su okupljala mlade iz raznih sredina kako bi vršili apostolat u svojoj domovini. Bio je i angažiran u medijima gdje se trudio iznijeti svoje ideje: euharistiju, ljubav prema Crkvi, provedbu papinih smjernica o Katoličkoj akciji i sl. Don Jenko je tada poručio mladima da se ni oni danas unatoč odbijanjima ne pokolebaju u svjedočenju i naviještanju Kraljevstva. Ivan je bio blizak mladima i zbog toga što se u radu s njima posebno posvećivao

moralnim pitanjima, pitanjima aktualnima i danas: ljubav, brak i čistoća, te su mladi postali glavno područje njegova apostolata. Don Jenko je pozvao mlade da se protiv učenih neprijatelja, poput Ivana, bore dubokim sredstvima. Ivan je umro 1928. godine, a proglašen je blaženim 22. lipnja 2003., kada je papa Ivan Pavao II. poručio mladima da slijede Merzov primjer jer ovi krajevi ovise o njima. Na kraju predavanja pušten je i kratki video uradak o Merzu, nakon čega su mladi ostali u druženju i razgovoru o ovom hrvatskom blaženiku. (MJČ)

Hodočašće Splitsko-makarske nadbiskupije u Svetu Zemlju

Povodom završetka Godine vjere Splitsko-makarska nadbiskupija organizirala je hodočašće u Svetu Zemlju pod geslom "Stopama Gospodnjim u Godini vjere". Sudjelovalo je oko 400 vjernika u dvije skupine od 5. do 11. studenoga odnosno od 11. do 17. studenoga. Obje je skupine pratio nadbiskup Marin Barišić, a uz njega su kao vodiči bili fra Miroslav Modrić, fra Ivan Maletić, fra Domagoj Runje, generalni vikar mons. Ivan Čubelić te Nataša Bulić iz Agencije Ichtis.

Hodočasnici, od kojih su mnogi po prvi put u Svetu Zemlju, posjetili su glavna mjesta vezana uz Isusov život, od Nazareta i Genezaretskoga jezera do Jeruzalema i Betlehema. Sa Svetim pismom u ruci te uz stručna tumačenja i duhovne poticaje vodiča, razmatrali su spasenjske događaje koji su se na pojedinom mjestu zbili. Nadbiskup Marin Barišić predvodio je svakoga dana euharistijsko slavlje, a homiliju bi držao jedan od nazočnih svećenika.

Među vrijednim događajima i zanimljivim susretima tijekom hodočašća treba izdvojiti primanje kod latinskoga patrijarha mons. Fouada Twala, jeruzalemskoga biskupa. On im je u kratkom nagovoru na neposredan i živ način opisao tešku situaciju kršćana

u Svetoj Zemlji. Među ostalim je rekao: "Mi, Crkva u Jeruzalemu i druge istočne Crkve, jesmo Crkva Golgote - zbog vojne okupacije, zbog iseljenja brojnih kršćana i zbog podjela među nama kršćanima. Ali mi smo i Crkva uskrsnuća, Crkva Pedesetnice, Crkva radosti, oproštenja... Želim vam da ovu radost koju ćete ponijeti s ovoga hodočašća, ponesete u svoju lijepu domovinu Hrvatsku! Sjetite se u svojim molitvama nas kršćana u Svetoj Zemlji!" Nadbiskup Marin Barišić zahvalio je patrijarhu na gostoprimstvu te mu darovao monografiju o Splitu i jubilejski srebrnik s likom svetoga Dujma. Na završetku susreta hodočasnici su zapjevali "Zdravo Djevo" i okružili patrijarha kako bi se s njim pozdravili i iskazali mu svoje poštovanje.

Najosobniji trenutak hodočašća, koji je mnoge duboko dirnuo, bila je Getsemanska ura u crkvi Kristove agonije. Unutar ove crkve ispred oltara nalazi se stijena koju najranija kršćanska predaja prepoznaje kao mjesto Isusove molitve prije njegove muke. Evanđelje o Isusovoj molitvi u Getsemanskom vrtu i kratka meditacija poslužile su kao uvod u euharistijsko klanjanje u tišini. Za vrijeme klanjanja hodočasnici su u velikome broju iskoristili mogućnost za sakrament pomirenja. Getsemanska je ura završila pjevanjem prijekora "Puče moj" i "Ispovijajte se", pri čemu je svaki hodočasnik mogao pojedinačno pristupiti stijeni Kristove agonije i dodirnuti ili poljubiti je.

Spomenimo još da je na početku Godine vjere velik broj vjernika Splitsko-makarske nadbiskupije sudjelovao na Nacionalom zahvalnom hodočašću u Rim, te je zbog velikoga zanimanja organizirano i drugo hodočašće u Rim tijekom uskrsnoga tjedna. (FFV)

Donacija bolničkih kreveta Caritasu Splitsko-makarske nadbiskupije

Tvrtka Bauerfeind d.o.o. predala je 14. studenoga 2013. godine Caritasu Nadbiskupije Split dvadeset bolničkih kreveta s madracima koje je Caritas naručio iz sredstava donacije. Na primopredaji su uz ravnatelja Caritasu Splitsko-makarske nadbiskupije Slavka Jerončića i savjetnika predsjednika Uprave Bauerfeinda Davora Vukmirića, sudjelovali i predstavnici Splitsko-dalmatinske županije i Grada Splita.

Davor Vukmirić je kazao kako se tvrtka Bauerfeind d.o.o. uvijek rado odaziva na humanitarne akcije,

posebno one splitskog Caritasu te kako na njihovu pomoć mogu računati i ubuduće. Helena Bandalović pozdravila je sve okupljene u ime župana splitsko-dalmatinskog Zlatka Ževrnje te je u svom kratkom obraćanju istaknula dobru suradnju Caritasu i Splitsko-dalmatinske županije za koju vjeruje da će se nastaviti i u budućnosti te da će njihovi pojedinačni, a i zajednički projekti, posebno na polju palijativne skrbi naići na odaziv od viših institucija i da će Split uskoro dobiti svoj prvi hospicij. Slavko Jerončić zahvalio je svim donatorima, koji su htjeli ostati anonimni, a zbog kojih je kupnja novih kreveta bila moguća. Napomenuo je da je Caritasov program "Mali kućni hospicij" poseban po tome što uvjet nije siromaštvo nego zdravstveno stanje čovjeka.

Nakon ove isporuke Caritas će raspolagati s ukupno 24 kreveta u sklopu programa "Mali kućni hospicij", čime je program znatno obogaćen, pa će mnoge obitelji koje su bile na listi čekanja konačno dobiti adekvatne ležajeve za bolesne članove obitelji koji se nalaze u terminalnoj životnoj fazi. (KB)

Duhovne vježbe splitskih bogoslova

Bogoslovi splitske bogoslovije zajedno su sa svojim odgojiteljima imali godišnje duhovne vježbe od 12. do 17. studenoga u marijanskom svetištu Vepric. Voditelj duhovnih vježbi bio je svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije dr.sc. don Ivica Raguž, profesor na KBF-u u Đakovu.

Voditelj je duhovne vježbe koncipirao kao tumačenje molitve Očenaša pri čemu je kroz osam razmatranja, u kojima je tumačio pojedine zazive, nadahnut prvenstveno Svetim pismom i crkvenim ocima, otkrivao dubine bogatstva Gospodnje molitve.

Kao svojevrсни naslov, uzeo je riječi iz tumačenja Gospodnje molitve svetoga Grgura Nisanskog, "Vršcima prstiju na zemlji", pokazujući kako nas Očenaš uči da duhovne vježbe, kao uostalom i čitava egzistencija svećenika, nisu bijeg od svijeta i problema suvremenog čovjeka. No, naša zemaljska egzistencija treba u svemu što činimo, u svim angažiranostima, biti usmjerena na nebesku. Kršćanin je onaj koji zna da je na ovoj zemlji hodočasnik, koji se ne privezuje čvrsto uz nju, već svoju volju potpuno podvrgava Božjoj. Njegovo blago jest sam Bog kojega je objavio

Isus Krist. Po Kristu se Bog potpuno izrekao čovjeku, i po njemu čovjek ulazi u odnos s Ocem i dopušta da ga on vodi po ovom svijetu. Kako je voditelj istaknuo, svećenici su na poseban način pozvani svijetu otkrivati tu stvarnost, živjeti i pozivajući na življenje "anđeoske egzistencije". Anđeli pripadaju u cijelosti Božjoj sferi, njihova je opstojnost u cijelosti himnička i doksološka, oni hvale i slave Boga. Upravo pod tim vidom oni su nama kršćanima uzori. Naš konkretni, svakodnevni život treba biti i postati himnički i doksološki, trajna hvala i proslava Gospodina.

U potpunoj šutnji u kojoj su održavane duhovne vježbe, u posebnom molitvenom ozračju svetišta i prekrasnoj prirodi, bogoslovi su u molitvi i razmišljanju bili pozvani produbljivati ove voditeljeve misli. Neprolazno duhovno i teološko bogatstvo Crkve koje je don Ivica svakodnevno iznosio kao nadahnuće i usmjerenje, bilo je odlučan poticaj bogoslovima u otkrivanju konkretnog ostvarenja vlastitog poziva, uvijek hodajući "vršcima prstiju na zemlji", trajno usmjereni na ono bitno - na Isusa Krista, jedini izvor i cilj autentične egzistencije svećenika. (Ivan Jurin)

Svetkovina sv. Ivana Trogirskog

Crkvu, zajedno s papom Franjom poziva na obnovu, kao što je on to činio u svom vremenu, u zajedništvu s papom Grgurom VII. i njegovim nasljednicima. Papi Grguru VII. i papi Franji stalo je do toga da se iz Crkve ukloni sve ono što kompromitira i ometa širenje radosne poruke evanđelja. Papa Grgur VII. je takvu Crkvu prepoznao u snažnoj i moćnoj Crkvi dok je papa Franjo na tragu one obnove Crkve koja je počela prije pedeset godina s blaženim papom Ivanom XXIII. i Drugim vatikanskim koncilom. Takvu Crkvu prepoznaje u Crkvi oslobođenoj svake moći, Crkvi slabih i poniznih, biti blizu čovjeka našeg vremena, navješćujući mu spasenje koje se dogodilo u Isusu Kristu.

Prije završetka svete mise župnik don Pavao Piplica zahvalio je predvoditelju misnog slavlja na poticajnim riječima te napomenuo da vjernici Trogira daju podršku biskupima u njihovim nastojanjima za pravednije društvo. Kao znak zahvalnosti i boravak u Trogiru biskupu Uziniću uručio je poklon župe i svih građana Trogira: trogirski evanđelistar i umjetnički križ izrezan u drvu masline. Zahvalio je braći svećenicima na koncelebraciji kao i svojim suradnicima kao i onima koji su pripomogli da se svečanost održi veličanstveno. Gradonačelniku Trogira Anti Stipčiću uručio je svijeću "Menora" koju je kupio za vrijeme nedavnog boravka u Izraelu. To je svijećnjak sa sedam svijeća koje simboliziraju zajedništvo. Prenesen u naše okvire taj svijećnjak predstavlja zajedništvo hrvatskog naroda te slogu crkvene i svjetovne vlasti u Trogiru za opći boljitak i mir bez obzira na politička opredjeljenja. Iznenađen poklonom, gradonačelnik je napomenuo da nam je jedinstvo potrebno posebno u ovom vremenu te da će ovaj svijećnjak u njegovu uredu kao simbol jedinstva i zajedništva u gradu Trogiru. (IM)

U trogirskoj katedrali sv. Lovre, koja je u puku više poznata kao katedrala sv. Ivana Trogirskog, 14. studenoga je proslavljena svetkovina sv. Ivana Trogirskog, zaštitnika grada. Ovom činu prethodila je trodnevna duhovna priprava koju su prevodili dr. don Marinko Vidović, dr. don Ante Mateljan i don Dražen Balić. Procesiju i misno slavlje predvodio je dubrovački biskup mons. Mate Uzinić uz koncelebraciju župnika i dekana don Pavla Piplice, provincijala HDP fra Ante Gavrića te svećenika dekanata i svećenika iz drugih župa.

U svojoj homiliji biskup Mate Uzinić je napomenuo da slaveći svece zaštitnike, u opasnosti smo da na njih gledamo samo kao na one koji zaslužuju naše divljenje, ali ne i naše nasljedovanje. "Ono što ih čini svecima je usklađenost njihovog života sa životom Isusa Krista i zahtjevima evanđelja. Zato kroz svece možemo otkriti sveca u nama. Što nam danas poručuje sv. Ivan Trogirski? On uz svoj zagovor u svakodnevnom potrebama u ovome vremenu, svoju mjesnu

Početak MMNL-a i blagoslov kipa blaženog Ivana Merza

Nova sezona Ministrantske malonogometne lige "Ivan Merz" Splitsko-makarske nadbiskupije započela je 16. studenoga u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu. Prvi dio održao se u velikoj kapeli sjemeništa, nakon čega je uslijedilo nogometno natjecanje na igralištu Sjemeništa. Ove godine na radost svih

ministranata liga je započela lijepim iznenađenjem. Posredstvom o. Božidar Nagya, gospodin Jozo Jurić iz Zagreba (podrijetlom iz Bosne) darovao je ministrantima i Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu veliki kip bl. Ivana Merza, uzora i apostola mladih.

Novi kip blaženog Ivana blagoslovio je novi ravnatelj sjemeništa mr. don Jenko Bulić. Don Jenko je ministrante, svećenike i njihove animatore potaknuo na nasljedovanje Isusa Krista po primjeru blaženog Ivana u laičkoj ili svećeničkoj službi. Blaženog Ivana su resile herojske krjeposti, kako u osobnom tako i u društvenom životu i djelovanju, kazao je don Jenko. Don Jure Vrdoljak, duhovnik u Nadbiskupskom sjemeništu, uputio je svima riječ pozdrava, dobrodošlice spomenuvši da je ovo 11. godina lige i da smo sada uz moćnu zaštitu bl. Ivana još jači i snažniji. Cilj je jedan: služiti Bogu i bližnjima. Svima nazočnima obratio se voditelj lige Duje Gale zahvalivši dosadašnjem voditelju Marinu Perišu. Duje Gale je spomenuo redoslijed natjecanja potaknuvši ministrante na osnovno pravilo igre, a to je lijepo i kršćansko ponašanje na terenu.

U Ministrantskoj malonogometnoj ligi "Ivan Merz" natječu se ministranti iz 15 župa Splita i okolice. Sezona ima dva dijela: jesenski i proljetni. Ukupno je 5 susreta u 7 kola. (Jure Vrdoljak)

Splitski sjemeništarci pohodili župu na Brdima u Splitu

Sjemeništarci i odgojitelji Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu pohodili su u nedjelju 17. studenog župu Materinstva Blažene Djevice Marije na Brdima u Splitu na poziv župnika don Darka Matijeveća. Svete mise s propovijedima predvodili su ravnatelj sjemeništa don Jenko Bulić i prefekt don Tomislav

Bašić potaknuvši vjernike na molitvu i razmišljanja o duhovnim zvanjima. Posebno je naglašena potreba stvaranja duhovnog i poticajnog ozračja u obiteljima i među mladima za duhovno zvanje počevši već od osnovne škole jer sjemenišna formacija može pomoći u rastu i razvoju početne klice i naznake zvanja na putu prema konkretnoj životnoj odluci, ali i temeljnom sazrijevanju u ljudskim i kršćanskim krepostima.

Sjemeništarci su svojim pjevanjem i sviranjem u sjemenišnom vokalno-instrumentalnom sastavu tamburicama animirali euharistijsko slavlje. Na kraju misnih slavlja svi su se osobno predstavili župnoj zajednici dok su neki i svjedočili o osobnom iskustvu, razlozima i smislu svog duhovnog poziva, te su predstavili život i rad u sjemeništu.

Istu nedjelju je i grupa sjemeništaraca s duhovnikom don Jurom Vrdoljakom pohodila župu Vid u

dolini Neretve. Sjemeništarci su već ranije pohodili župu Slivno Ravno, također u neretvanskom kraju kao i župu sv. Solinskih mučenika u Ninčevićima u Solinu. Plan je u narednom vremenu pohoditi i druge župe, kao i župe u susjednim biskupijama Splitske metropolije koje su već uputile poziv odgojiteljima u sjemeništu. Svrha susreta sjemeništarca s vjernicima u župnim zajednicama je animacija i promocija

duhovnih zvanja, potreba zajedničke suradnje svih u pastoralu, potreba molitve za svećenički i redovnički pomladak kao i senzibilitet samih obitelji koje su prva sjemeništa. Uočava se također i sve veća potreba animacije i kod samih svećenika da podrže i ispravno usmjere dječake koji razmišljaju o duhovnom pozivu, bilo kroz ministrantske zajednice kao i druge župne skupine djece i mladih. (Jenko Bulić)

Završen biskupijski postupak o čudu po zagovoru Petra Barbarića

Završio je biskupijski postupak o istraživanju navodnoga čuda po zagovoru Petra Barbarića. Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić primio je 18. studenoga u Nadbiskupskom ordinarijatu u Splitu vicepostulatora kauze p. Božidara Nagya, DI te mu predao svu dokumentaciju.

Postupak o istraživanju navodnoga čuda započeo je 2007. godine. Ispitano je dvadesetak svjedoka. Također je prikupljena medicinska dokumentacija. Zatražena su i dobivena stručna vještačenja koja su obavila petorica liječnika. Sva se dokumentacija dostavlja Kongregaciji za kauze svetih na daljnje proučavanje. (Franjo Frankopan Velić)

Susret svećenika Omiškog dekanata

U srijedu 20. studenoga održan je mjesečni susret svećenika Omiškog dekanata. Domaćin je ovaj put bio don Ljubo Bodrožić, župnik i dekan u Omišu. Molitveni dio na koji se okupilo devet svećenika (dvojica su se ispričala) započeo je klanjanjem pred izloženim Presvetim Oltarskim Sakramentom. Meditaciju je animirao pastoralni vikar dr. Nediljko Ante Ančić dok je dekan na kraju izmolio molitvu za sve preminule svećenike iz toga dekanata. Po završetku klanjanja okupljenim su se svećenicima obratili predstavnici udruge "U ime obitelji" i pozvali ih na suradnju u pripremi za predstojeći referendum da se u Ustav RH unese odredba po kojoj je brak zajednica žene i muškarca.

Radni dio susreta nastavljen je u župnoj kući. Pastoralni vikar je na početku kratko informirao o po-

slanim materijalima iz Ordinarijata koji će pomoći župnicima da idućih dana animiraju svoje vjernike kako bi u što većem broju u nedjelju 1. prosinca izišli na referendum te glasovali "za" i tako stali u obranu temeljnih kršćanskih vrijednosti braka i obitelji. U nastavku je zatim prokomentirao pastoralne upute i odredbe o neposrednoj pripremi krizmanika za primanje sakramenta sv. potvrde. U svezi s tim župnici su iznijeli neka svoja zapažanja i određene primjedbe iz pastoralne prakse. Potom je predavač kratko predstavio tekst i upitnik što ga je tajništvo Biskupske sinode u Rimu preko HBK-a i njegovih članova uputilo župnicima u povodu Izvanredne sinode biskupa o temi "Pastoralni izazovi obitelji u kontekstu evangelizacije". Sinoda očekuje svjedočanstva, izvješća i zapažanja te sugestije iz vjerničke baze kako bi mogla što bolje dobiti uvid u sadašnje stanje i konkretne izazove u obiteljskom pastoralu. Čulo se mišljenje da je u upitniku previše pitanja te kako je na njih teško precizno odgovoriti.

Susret je završen zajedničkim ručkom što ga je domaćin u župnoj kući priredio za sudionike dekanatskog susreta. (Nediljko Ante Ančić)

Koja riječ te oblikuje? – susret Hrvatskog nadzemlja

U dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu održan je 20. studenoga redoviti susret za mlade. Tema susreta bila je: “Koja riječ te oblikuje?”, a gost predavač prof. dr. sc. Ante Vučković, profesor pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu i duhovnik splitskog SKAC-a.

Fra Ante Vučković je svoje predavanje započeo čestim mišljenjem kako riječi nemaju snagu i utjecaj na druge, no ubrzo je objasnio zašto nije tako. Već samim time što je Bog Stvoritelj koji stvara riječju, čovjek je biće riječi i one za njega imaju veliku važnost. Fra Ante se zatim zadržao na dvjema skupinama riječi koje su veoma česte kod ljudi: bogohula i psovka. Bogohula se smatra otpadom od vjere jer vrijeđa ono najsvetije, te mnoge religije za nju donose teške kazne, a razlika je jedino u kršćanstvu kod kojega je Bog jedini sudac nad čovjekom. Psovka je usko povezana s bogohulom jer se najčešće psuju Bog i spolnost koji su sami po sebi izričaji moći koje se iz psovačeve nemoći obezvrjeđuje. Najčešće do toga dolazi iz ne-

mogućnosti rješavanja problema ili iskazivanja emocija. Problem olakog shvaćanja riječi je velik upravo zbog toga što riječi uvelike oblikuju čovjeka (nadimci, vrijeđanja, pogrдна imena, autosugestije, etiketiranje...), i što je naš svijet rezultat naših misli i uvjerenja. Budući da smo kao ljudi različiti, različite riječi na nas različito i utječu jer one ne moraju za svakoga imati isto značenje, te s njima treba biti oprezan. I u Svetom pismu Isus na više mjesta upozorava na naše slušanje i izgovaranje riječi. Jedan od najrepresntativnijih primjera je kada Isus govori kako će nas na posljednjem sudu naše riječi ili opravdati ili osuditi (usp. Mt 12, 33-37). Isto tako vojnici u Bibliji za njega govore: “Nikada nitko nije ovako govorio”, i njihovi okovi padaju. Krist i njegova riječ su jedno, i tek kada i oni nauče biti jedno sa svojom riječju, rekao je fra Ante mladima, i njihova riječ će oslobađati druge. Fra Ante ih je još potaknuo da grade svoje mišljenje, da ga oblikuju, a ne samo preuzimaju iz medija, te ih je obodrio da nađu izlaz iz psovke u svome srcu jer i Krist govori da sve što kažemo postaje djelo, postaje tijelo.

Susret je upotpunio bogati program Hrvatskog nadzemlja (skeč na pozornici, te dva kratka filma) te pjesmom mješoviti band udruge splitskog SKAC-a. Na kraju susreta mladima se obratio don Mihael Prović, povjerenik za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije, zahvalivši svima koji su na bilo koji način pridonijeli ostvarenju ovoga susreta. Nakon susreta mladi su se ostali družiti uz zakusku u atriju sjemeništa. (MJČ)

Proslava Gospe od Zdravlja u Splitu

Gospu od Zdravlja, svoju nebesku zaštitnicu, istoimena splitska župa svečano je proslavila 21. studenoga 2013. Središnje jutarnje misno slavlje u crkvi Gospe od Zdravlja na Dobrome u Splitu predvodio je mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski, u koncelecijaciji s gvardijanom fra Jakovom Begonjom, župnikom fra Antom Udovičićem, dekanom don Tomislavom Čubelićem, sinjskim gvardijanom fra Petrom Klapežom te brojnim župnicima okolnih župa.

Na početku misnoga slavlja župnik i vikar Provincije fra Ante Udovičić bratski i radosna srca pozdravio je nadbiskupa, svećenike i vjernike u svoje osobno ime kao i u ime cijele samostanske obitelji na Dobro-

mu, a zatim je izrazio želju da se sve molitve sliju u jednu molitvu, da se naša srca sliju u jedan otkucaj kako bismo bili jedno Tijelo kojem je glava naš Gospodin Isus Krist.

Mons. Marin Barišić je pozdravio gvardijana, župnika i franjevce koji su posebno u ovoj crkvi na raspolaganju za sakrament pomirenja, svećenike grada Splita i vjernike koji su se okupili na slavlje Gospe od Zdravlja, kao i sve slušatelje Radio Marije. “Svi ovdje otkrivamo svoja srca i duše, radosti i žalosti, rane naše Crkve i našega naroda. Dolazimo radosni Majci Mariji koja nas rado prima i vodi svome Sinu. Neka nas i danas vodi na gozbu svoga Sina da bismo bili

prepoznatljivi kao braća i sestre”, rekao je nadbiskup uvodeći u slavlje.

Pozvati nekoga u goste je poziv na slavlje, slavlje zajedništva, rekao je na početku propovijedi mons. Barišić, i nadodao kako se na tom slavlju redovito nazdravlja vinom, a ne vodom. Na temelju svetopisamskog teksta nadbiskup je istaknuo što za nas danas znači biti bez vina. U materijalnom smislu 'nemati vina' znači biti bez posla, bez primanja, opterećen kreditom, biti ugrožen u mnogočemu. S duhovne strane, 'nemati vina', znači biti bez ljubavi, bez zajedništva, bez prijateljstva. Na Marijine riječi “vina nemaju” Isus je odgovorio “još nije došao moj čas”. “Kada Isus dolazi?” upitao je nadbiskup, i rekao kako Isus daje odgovor u Getsemanskom vrtu: “Došao je moj čas!”, a to je čas ljubavi i predanja. Potom je izrekao riječi koje mladenci izgovaraju na vjenčanju i istakao da sakrament ženidbe uprisutnjuje Isusa. U tome nastaje problem jer je u braku potrebno pretvarati vodu u vino, tj. uvredu u opraštanje, šutnju u govor, zatvorenost u otvorenost. To je čas prave ljubavi i predanja, rekao je nadbiskup, a zatim naglasio da “ljubav bez žrtve je lažna teorija, a žrtva bez ljubavi je tragedija”. Neki nisu umirali da bi živjeli, nego su tako živjeli da bi umrli. Svadba nije privatna stvar. Na svadbu se pozivaju svi i ona se tiče svih, ona je socijalni događaj, kao što su i rođenje djeteta, krštenje, smrt ... svaki događaj je dio nas. Marija je rekla 'vina nemaju', a ima li braka? “Što je referendum?” upitao je mons. Barišić, i rekao da je to poziv na svadbu, poziv na uvažavanje braka. Referendumsko pitanje je “poziv na svadbu 1. prosinca kada trebamo reći što je brak. Ja bih vas pozvao ovdje kad bih vam govorio što ćete kao vjernici zaokružiti. Svim kršćanima, ne samo katolicima, to je jasno.” Potom je nadbiskup rekao kako je žalosno slušati kada se napada kršćanski stav jer je svatko slobodan i ima pravo izreći svoje mišljenje. Predstavnici vlasti, predsjednici i ministri koji su izabrani u ime građana, ne mogu jedno mišljenje napadati, a drugo braniti jer su u službi svih građana. “Braćo i sestre, naš odgovor na referendumsko pitanje”, naglasio je nadbiskup, “je za, a ne protiv. Budimo dostojanstveni,

ne vrijeđajmo druge i ne činimo podjele”. Dolazak na referendum znači uzeti čašu i nazdraviti svim ovogodišnjim i budućim mladencima kao i svim bračnim drugovima koliko god u braku zajedno živjeli. “Majko Marijo, daj da svi budemo na svadbi u Kani koja je temelj posvećen tvojom nazočnošću i nazočnošću tvoga Sina”, završio je nadbiskup.

Na kraju misnoga slavlja riječ pozdrava i zahvale nadbiskupu, predstavnicima vlasti i drugih institucija, svima koji su pridonijeli ljepoti slavlja i brojnom hodočasničkom puku uputio je gvardijan samostana fra Jakov Begonja. Tijekom svete mise pjevao je mješoviti župni zbor pod ravnanjem mo. fra Stipice Grigata a uz orguljsku pratnju s. Zorislave Radić.

Prije blagoslova mons. Barišić je još jednom rekao kako je brak životna zajednica muškarca i žene i kako brak nije dovoljno zaštititi ustavom i zakonima nego i životom, ne samo riječima nego i djelima. Pozvao je roditelje da iz svoga iskustva nastave govoriti mladima o zajedništvu u braku koji se ne odnosi na 'dva' ili 'dvije' nego na dvoje – na muškarca i ženu. Zamolio je Blaženu Djevicu Mariju da blagoslovi osobito bračno zajedništvo i obitelji.

Tijekom cijeloga dana brojni su hodočasnici posjećivali omiljenu crkvu da bi izmolili od Gospe zdravlje duše i tijela za sebe i svoje najbliže, upalili svijeću, pomirili se s Bogom u sakramentu pomirenja te se osnažili u euharistiji Tijelom Kristovim. Za svetkovinu župa se pripravlja devetnicom bogatom duhovnim i kulturnim sadržajem. Večernje misno slavlje u 19 sati predvodio je provincijal fra Joško Kodžoman. (FD)

Svetkovina Gospe od Zdravlja u Podstrani

Župljani župe Gospe od Zdravlja u Podstrani u četvrtak 21. studenog svečano su proslavili svetkovinu svoje nebeske zaštitnice. Središnje euharistijsko slavlje predvodio je don Hrvoje Dragun u koncelecijaciji s župnikom don Petrom Dukićem te još petoricom

svećenika. Misnom slavlju je prethodila procesija s Gospinim kipom koju su nosili vatrogasci, a u kojoj su sudjelovali krizmanici obučeni u narodne nošnje, pjevači i ostali vjernički puk.

U središte svoje homilije don Hrvoje Dragun je stavio lik Blažene Djevice Marije koja je za cijeloga svoga života sebe vidjela samo kao službenicu Božju. Ta njena jednostavnost, skromnost i poniznost srca učinila ju je velikom. "Njeno srce je htjelo biti Božje do kraja. Ona nije shvaćala volju Božju, ali ju je prihvatila jer je imala čvrstu vjeru koja nadilazi razum i potpuno se predaje njemu", kazao je don Hrvoje te se osvrnuo na evanđelje o prvom Isusovom čudu. "Mariji nisu sluge, a ni mladenci rekli da ponestaje vina. Ona je to vidjela sama. Marija je prva prepoznala teškoću. I što čini? Obraća se svome Sinu jer mu vjeruje, a potom i sluge potiče na vjeru. Tako nastaju čuda - vjerom."

Na samom kraju misnog slavlja župnik je svim vjernicima čestitao svetkovinu Gospe od Zdravlja, njihove zaštitnice "koja nas je sve pod križem primila u svoje okrilje. Danas želi povezati sve nas i blagosloviti sve naše odnose i povezati ih sa svojim Sinom koji je lijek i ozdravljenje, te spasitelj naših duša". Župnik

je izmolio blagoslov za sve obitelji i zaželio da budu mjesto razgovora i prihvaćanja. Euharistijsko slavlje je svojim pjevanjem uzveličao župni zbor. Župa Gospe od Zdravlja se za svetkovinu pripremala trodnevnicom koju je predvodio don Ante Mateljan. (KB)

Sv. Klement u Makarskoj

Ovogodišnja proslava svetkovine sv. Klementa mučenika, zaštitnika grada Makarske i nekadašnje Makarske biskupije koja se 21. studenog u gradu pod Biokovom obilježava još od početka 18. st., tradicionalno je započela trodnevnicom u katedralnoj crkvi sv. Marka. Prvog dana trodnevnicе svetu misu predvodio je fra Ante Čovo, gvardijan franjevačkog samostana iz Makarske, a svojim pjevanjem je uzveličao muški zbor makarske franjevačke crkve. Dan kasnije na večernjoj misi propovijedao je fra Petar Rastočić, župnik župe Igrane i Drašnice, dok je trećeg dana trodnevnicе misu predvodio prof. dr. Nedjeljko Ante Ančić, pastoralni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije.

Prema stoljetnoj tradiciji posljednjeg dana trodnevnicе otvorena je i raka sa svečevim moćima, a ključeve svečeva groba katedralnom župniku predali su članovi Župnog pastoralnog vijeća te predstavnici gradske vlasti na čelu s dogradonačelnikom Miroslavom Družijanićem. Zazivi svecu zaštitniku i himna u njegovu čast koji su pratili ceremoniju izlaganja svečevih moći još jednom su podsjetili na povijesni trenutak dolaska relikvija u grad pod Biokovom, te izricanje višestoljetnih zavjeta nepoznatom rimskom mučeniku, kojeg su Makarani davne 1725. izabrali za svog sveca zaštitnika. Na sam dan svetkovine svečani pontifikal i panegirik u makarskoj katedrali predvodio je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić, a samoj koncelebraciji prethodila je procesija sa svečevim moćima po Kačićevu trgu, u kojoj je uz oca nadbiskupa i deset svećenika Makarskog dekanata tradicionalno sudjelovao i veliki broj vjernika. U svojoj propovijedi mons. Barišić istaknuo je značenje svetog Klementa kao jednog od prvog milijuna mučenika iz 1. stoljeća, a kojega grad Makarska slavi kao svog zaštitnika. Je li on bio svećenik, đakon ili oženjen, nije poznato, no uzmimo da je bio oženjen. Bio je martir što znači mučenik i svjedok. Mi smo danas pozvani biti svjedoci. Kako Isus vrednuje brak i obitelj? Nedostaje li danas bračnim drugovima više vrjednota kao što su razumijevanje i solidarnost nego materijalnih dobara? Isusov odgovor Mariji na svadbi

u Kani bio je "još nije došao moj čas". Njegov čas je u Getsemanskom vrtu. Kod nas vjernika se traži ovaj čas darivanja. Bez umiranja sebi da bismo prihvatili drugoga brak umire u egoizmu. Ima života koji vode u smrt, ali ima smrti koje vode u život. Brojni brakovi su se održali jer su supružnici svoju bol, probleme pretvorili u oprost i darivanje, a šutnju pretvorili u razgovor, u darovano vrijeme jedno drugome, u zajedništvo. Nadbiskup je naglasio da se posebno mladim zaručnicima mora govoriti ova životna mudrost: "umirati da biste živjeli", a bračne drugove je pozvao da budu svjedoci i da im sv. Klement bude svjedok ako ga gledamo kao muža. Pitamo se danas što je to brak, jesmo li se izgubili, koji su nam kriteriji, vrjednote? Što je ovaj referendum koji je vrlo važan?

Ispovijest vjere i obećanja kandidata za đakonat

Za vrijeme svečanog euharistijskog slavlja u katedrali Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu 21. studenoga svoja su obećanja i ispovijest vjere, kako zahtijevaju kanonski propisi, položila četvorica kandidata za đakonat Splitsko-makarske nadbiskupije.

Kandidati Ivo Bezina (Prugovo), Ante Bitunjac (Ruda), Ivan Đonlić (Stobreč) i Nikola Mikačić (Kaštel Gomilica) polaganjem ruke na sveto Evanđelje potvrdili su da dobro shvaćaju smisao i značenje zakona celibata te obećali da će ga do kraja života vjerno obdržavati. Također su obećali poslušnost zakonitoj crkvenoj vlasti u svemu što naredi u skladu sa Zakonom kanonskoga prava i drugim crkvenim zakonima i propisima. Misno slavlje predvodio je generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Ivan Čubelić koji je na samom početku kazao kako je ovo slavlje zahvala jer je Gospodin ove godine, kao i svake do sada, pohodio Splitsko-makarsku nadbiskupiju i providio ju darom duhovnih zvanja. "Ne smijemo taj dar shvaćati kao običaj, već na njemu neprestano iskreno i ponizno zahvaljivati i moliti za svete svećenike, ispunjene zanosom, zaljubljene u Krista i potpuno predane službi za spasenje duša."

Mons. Čubelić je u središte svoje homilije stavio vjeru i naglasio kako ona ne smije ostati samo teoretsko znanje kršćanskog nauka nego treba postati snaga u svakom vjerniku koja mijenja i obuzima srce i sve osjećaje, razum i volju, tijelo i dušu i sve odnose s ljudima i s Bogom. "Svakom Isusovu čudu uvijek je prethodila vjera onoga koji je došao moliti, a ondje gdje nije bilo vjere, izostalo je i njegovo čudesno djelovanje". Mons. Čubelić je đakonima razjasnio pet

Ne smije se nikoga vrijeđati, ali postoje neki kriteriji, temeljne vrijednosti. Hoćemo li graditi na pijesku ili stijeni? Demokracije u Hrvatskoj nema jer nitko ne želi javno izreći mišljenje i zato je potreban mali čovjek da bude glas šutljivih. Mediji su također na sve moguće načine pokušali zabraniti referendum. Mi nismo na strani onih protiv jer je Isus došao za čovjeka, za život, za naše spasenje, zaključio je nadbiskup Barišić.

Prema tradicionalnom liturgijskom pravilniku svečana koncelebracija u katedrali sv. Marka završila je izlaganjem moći sv. Klementa, te pjevanjem himne u čast makarskog sveca zaštitnika. (Martina Novosel Paunović)

darova đakonata: inkardinaciju, celibat, služenje, navještanje evanđelja i molitvu časoslova. Kazao je kako uvijek ima ljudi, čak i među najbližima, koji ne razumiju da mladi čovjek može ostaviti blagodat svijeta i čitavi život posveti Bogu. "Takvi ljudi su postali čuđenje u svijetu jer mnogi ne razumiju da se samo iz vjere i u vjeri može postati đakon i potom svećenik", kazao je mons. Čubelić i đakonima poručio da svaki dan slušaju Boga s radošću i strepnjom koju u srcu nose večeras i zaželio da na vjeri i u vjeri grade svoje poslanje jer će jedino tako moći ostvariti ono na što ih je Bog pozvao. Na samom kraju misnog slavlja mons. Čubelić je u ime splitsko-makarskog nadbiskupa Marina Brašića kandidatima poklonio komplet Božanskoga časoslova. (KB)

Đakonsko ređenje u Splitu

Na svekovinu Krista Kralja, 24. studenog 2013., predvođeni euharistijsko slavlje u prepunoj katedrali sv. Dujma u Splitu, splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić zaredio je za đakone četvoricu bogoslova na naslov Splitsko-makarske nadbiskupije: Ivu Bezinu (Prugovo), Antu Bitunjca (Ruda), Ivana Đonlića (Stobreč) i Nikolu Mikačića (Kaštel Gomilica). "Svetkovina Krista Kralja svečano se slavi u katoličkim crkvama i katedralama širom svijeta, a posebno u ovoj našoj splitskoj katedrali koja je bila dom cara koji je htio biti kao Bog i sve staviti pod svoju vlast. Mi danas slavimo pravog, jedinog, vječnog i dobrog kralja - Isusa Krista. Danas završava liturgijska godina, ali i Godina vjere u kojoj se nadam da smo sazorili i pokušali rasti u vjeri. No za našu Splitsko-makarsku nadbiskupiju ovaj dan je još svečaniji i bogatiji jer ćemo podijeliti sakrament svetog reda đakonata našim kandidatima čije je 'Evo me!' plod vjere naše mjesne Crkve", kazao je nadbiskup na samom početku slavlja te pozdravio braću svećenike, odgojitelje i profesore, župnike rodničkih župa ređenika i župa gdje su vršili đakonski praktikum, bogoslove, sjemeništare i časne sestre, a posebno roditelje, obitelji i prijatelje ređenika, kao i sav vjernički puk.

U slavlju je sudjelovalo dvadesetak svećenika na čelu s nadbiskupom Barišićem, generalnim vikarom Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Ivanom Čubelićem i rektorom Centralnog bogoslovnog sjemeništa u Splitu mr. sc. don Borisom Vidovićem koji je pred nadbiskupom zajamčio da su kandidati prema sudu Crkve prikladni za đakonsku službu. Nadbiskup se u prigodnoj homiliji osvrnuo na Evanđelje i kazao kako svatko od nas raspetom Kristu može postaviti pitanje 'Jesi li ti Kralj?', a on bi u svojem odgovoru i danas ostao dosljedan 'Jesam', jer on je ljubav, izvor milosti i praštanja. "Nema većeg i hrabrijeg čina od darivanja života za drugoga. Teško je to razumjeti, ali to je i istina i naš čvrsti temelj, a sve drugo prolazi. I danas k njemu hodočaste mnogi koji žele biti znak Krista Kralja i njegove raspete ljubavi. Evo ovdje pred nama su četiri hodočasnika", naglasio je nadbiskup. Spomenuvši euharistijsko slavlje u Rimu koje predvodi papa Franjo, a za vrijeme kojeg će vjernicima po prvi put biti izložene relikvije sv. Petra, nadbiskup je ređenikima kazao kako ih danas preko sv. Petra i apostolskih nasljednika za svoje đakone redi sam Krist. "Naša vjera ima svoj povijesni kontinuitet i želimo da ona danas bude konkretna, utjelovljena, stvarna i da budemo otvoreni za milosni dar vjere. Ukoliko imamo vjere, Krist s nama

želi i može mijenjati stvarnost i dati nam ohrabrenje da ni jedna životna situacija nije beznadna". U zaključku homilije nadbiskup je kandidatima poručio da se ne trebaju bojati jer neće biti sami. Uz njih je Krist i braća svećenici, obitelj i prijatelji ali i svi vjernici i cijela Crkva. "Vi ste Gospodinov dar nama. Znak njegova Kraljevstva. Očekuju vas mnogi izgubljeni i razočarani, oni koji su izgubili vjernost i ustrajnost. Budite blagoslov za našu Crkvu i narod."

Nakon homilije nadbiskup je polaganjem ruku i posvetnom molitvom kandidatima podijelio sakrament svetoga reda đakonata. Potom su novozaređeni đakoni obukli službenu liturgijsku odjeću: štolu, koja je znak dostojanstva i vlasti, i dalmatiku, simbol spasenja, radosti i pravednosti. Na kraju obreda đakoni su primili evanđelistar iz nadbiskupovih ruku te s njim izmijenili cjelov mira, a potom su pristupili služenju kod oltara. Na samom kraju misnog slavlja okupljenima se obratio i katedralni župnik don Tomislav Čubelić koji je novozaređenim đakonima čestitao ovaj veliki dan. "U Godini vjere promišljali ste, zaključili i stali pred živoga Boga. Kroz Godinu vjere Krist vas je uveo u istinu. Sam je kazao 'Ja sam put, istina i život'. Ostanite na tragu Kristove istine i pokušajte ju zaštititi svojim životom. Ostalo je sve Kristovo." Misno slavlje, koje je završilo himnom "Tebe Boga hvalimo" i nadbiskupskim blagoslovom, svojim je pjevanjem uvećao mješoviti prvostolni zbor sv. Dujma pod ravnanjem mo. don Šime Marovića. (KB)

Dodijeljene stipendije Caritasa Nadbiskupije Split

Caritas Splitsko-makarske nadbiskupije srednjoškolicima i studentima redovito dijeli stipendije u iznosu od 500 kuna. Glavni kriteriji dodjele su socijalni status obitelji i redovito upisana godina studija, ali i suradnja sa župnikom te broj članova obitelji. Ove godine pravo na stipendije ostvarilo je 47 studenata i učenika, a stipendistima ih je svečano uručio splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić u ponedjeljak 25. studenoga u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata u Splitu.

Ravnatelj Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije prof. Slavko Jerončić je istaknuo kako se svake godine broj stipendista povećava za dvadeset, a konačni cilj je 100 stipendija godišnje. Zahvalio je nadbiskupu na svesrdnoj podršci ovom, ali i svim Caritasovim programima. Prigodom dodjele stipendija nadbiskupa je u ime svih studenata pozdravila studentica pete godine Medicinskog fakulteta u Splitu, stipendistica

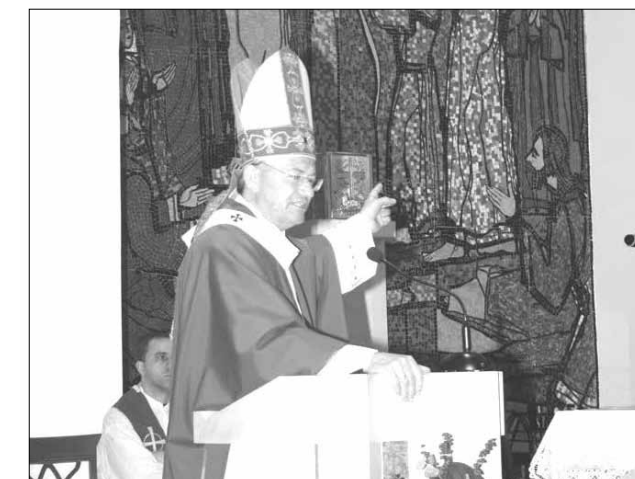
Petra Pavić koja je naglasila kako stipendisti znaju da se njegova briga za mlade ljude ne zadržava na samoj materijalnoj vrijednosti stipendija te da im više od toga znači njegova očinska briga pogotovo u vremenima kada se kršćanske vrijednote, koje i sami žive, snažno napadaju. "Ponekad su udari tako snažni da pomislimo zavapiti 'Gospodine izgubismo!', a onda opet kad čujemo glas Crkve koja nam progovara snagom euharistijskog Krista, strah nestaje pa se osjećamo sigurno poput djeteta u naručju majke." Ma kraju govora stipendistica je istaknula kako je nadbiskup dodjelom stipendija izrazio povjerenje u njih te da će ga oni, marljivim studiranjem, nastojati opravdati.

Nakon što su se stipendisti osobno predstavili, nadbiskup Barišić izrazio je radost zbog susreta te pojasnio kako je latinska riječ stipendium označavala plaću rimskim vojnicima te kako postoji sličnosti, jer je ova potpora studentima pomoć pri svakodnevnoj borbi učenja i osvajanja znanja za opće dobro. "Svi imamo sposobnosti i talente koje želimo iskoristiti na najbolji način, no često nemamo uvjeta pa je pred nama borba. Ta borba nas povezuje s bližnjima i čini solidarnijima i odgovornijima. Ova simbolična pripomoć govori i o odgovornosti šire zajednice, Crkve i društva, za vas. Ova gesta nosi u sebi snagu jer ta jedna kap dobrote u čovjeku budi optimizam da nisu sami, da pripadaju nekome, ali i stvara raspoloženje za učenje i rad te na pomoć drugima", zaključio je nadbiskup i zazvao Božji blagoslov na mlade stipendiste. Druženje se potom nastavilo u prijateljskom razgovoru uz sok i kolače. (KB)

Proslava sv. Andrije na splitskom Sućidru

Župa sv. Andrije apostola na splitskome Sućidru svečano je proslavila svoga nebeskog zaštitnika. Za blagdan župa se pripremala trodnevnicom i prigodnim duhovno-informativnim programom. Prvog dana trodnevnice, u srijedu 27. studenoga, euharistijsko je slavlje predvodio don Vinko Beus, župni vikar sa splitskih Škrapa, a slavlje je pjevanjem uvećala djevojačka skupina "Andrijane".

Nakon euharistijskoga slavlja uslijedilo je predavanje na aktualnu temu: "Zašto referendum o braku? Kako živjeti dobar brak?", koje je održao voditelj udruge "Vigilare" i predstojnik Ureda za pastoral obitelji Zagrebačke nadbiskupije dr. Vice John Batarelo.

U četvrtak, drugoga dana trodnevnice, euharistijsko je slavlje predslavio župni vikar sa splitskoga Mertojaka don Mihael Jelavić, uz pjevanje domaćega Mješovitog župnog zbora. Poslije mise o pitanju "Bolest kao privilegija?" govorio je novinar Ivica Ursić, svjedočeći iz osobnoga iskustva kako mu je bolest otvorila vrata vjere. Na treći dan trodnevnice, u petak 29. studenoga, euharistijsko je slavlje predvodio župni vikar sa splitskih Mejaša don Mate Munitić, a pjevao je VIS Izidor. Vjerničko je okupljanje nastavljeno euharistijskim klanjanjem s nakanom uspješnoga ishoda nedjeljnoga referenduma o braku.

Na sam blagdan sv. Andrije, u subotu 30. studenoga, svečano euharistijsko slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić u konceleciji sa župnikom don Ivanom Čotićem i svećenicima iz susjednih župa te uz sudjelovanje velikoga broja vjernika. Polazeći od nedavnoga nadbiskupijskog hodočašća u Svetu Zemlju, na kojemu su sudjelovali i vjernici sa Sućidra, nadbiskup Barišić prisjetio se mjesta oko Genezaretskoga jezera i evanđeoskih zgoda u kojima se spominje sv. Andrija. Osobito se zaustavio na izvješću o Isusovom čudnom umnažanju pet kruhova i dviju riba, koje je i prikazano na mozaiku u župnoj crkvi. "Ovdje se zapravo ne radi o čudu umnažanja hrane – to je Sotona

tražio od Isusa, da kamenje pretvori u kruh, ali Isus je to odbio jer bi onda svatko ostao zatvoren u sebe čuvajući svoje", napomenuo je nadbiskup te nastavio: "Ovdje se radi o čudu dijeljenja! Matematički, kada dijelimo, umanjujemo stvar, ali to nije Isusova logika. On dijeli da bi umnožio. Ljubav, kada dijeli, umnaža. Dijeljenje svoga s drugima je ono što nas, u današnje vrijeme materijalizma i konzumizma, čini vjernicima i kršćanima". Osvrnuvši se na predstojeći nedjeljni referendum o braku, istaknuo je kako mu je drago što je referendumsko pitanje postavljeno tako da kršćanski odgovor bude 'za', a ne 'protiv', jer ovo 'za' je za obitelj, za roditelje i djecu, za egzistenciju. Naglasio je da kršćanstvo nikada nije protiv čovjeka, nego za čovjeka, a protiv grijeha, te objasnio da Crkva u tome slijedi Isusov primjer koji je spasio onu grješnicu od kamenovanja te joj je na kraju rekao: 'I ja te ne osuđujem. Idi, i od sada ne griješi više!' Također je upozorio da je referendum o braku tek jedan početni korak u zaštiti braka i obitelji. Prava zaštita i promicanje obiteljskih i bračnih vrijednota događa se u našoj svakodnevici kada svojim životom svjedočimo da brak valja cijeliti, zaključio je nadbiskup Barišić.

Euharistijsko je slavlje svojim pjevanjem pratio mješoviti zbor župe sv. Andrije pod ravnanjem Nives Bijuković. (MM)

Predstavnici žudija kod nadbiskupa Barišića

Predstavnici koordinacije Vodičkog festivala žudija susreli su se sa splitsko-makarskim nadbiskupom mons. Marinom Barišićem u srijedu 27. studenog 2013. u Nadbiskupskom ordinarijatu u Splitu. Voditelj žudija Marko Juričev-Martinčev, redatelj Šime Strikoman, glavni koordinator Luka Lipić i koordinator za Neretvu Marko Marušić nadbiskupu su tijekom

razgovora predstavili dosadašnja postignuća i buduće ciljeve festivala, s posebnim naglaskom na nadolazeći koji će se održati na Uskrsni ponedjeljak, 21. travnja 2014. godine u župi Gospe od Ružarije u Vrlici.

Nadbiskup je izrazio radost što ovakav vid druženja traje već 14 godina i zahvalio je organizatorima što rade na promidžbi hrvatske kulturne i pasionske baštine te što ne odustaju od povezivanja kulturne tradicije i vjere. Predstavnici žudija su naglasili kako je cilj festivala da čuva i njeguje uskršnje običaje čuvara Kristova groba čime se doprinosi i turističkoj promidžbi Dalmacije, Hrvatske pa i šire, a ističu i činjenicu prezentiranja tradicionalne odore kao i specifične načine službe po pojedinim župama.

Festival žudija je skup čuvara Kristova groba koji u dane Velikog tjedna čuvaju po svojim župama Kristov grob uprizorujući događaje Isusova uskrsnuća. Odjeveni u odore rimskih vojnika 12 stražara s trinaestim vođom tzv. "Judom" izlaze na Veliki četvrtak pred grob i izmjenjuju se na straži sve do polnoćke na Veliku subotu kada prilikom uskrsnuća padnu od

straha. Ovaj običaj u Hrvatskoj je najrašireniji u Dalmaciji i Dalmatinskoj zagori, a korijene vuče još iz 19. stoljeća, odnosno iz 1857. godine, kad je u župi sv. Ilije u Metkoviću po prvi puta krenuo običaj čuvanja Kristova groba.

Idejni začetnik festivala žudija, koji je pokrenut u Vodicama 2001. godine, akademski je fotograf Šime Strikoman koji je poznat po svojim milenijskim fotografijama. Kako se svake naredne godine broj su-

S ljubavlju braći u Tanzaniji – humanitarna izložba

Humanitarna izložba "S ljubavlju braći u Tanzaniji" otvorena je 29. studenoga 2013. u prostorijama dominikanskog samostana u Splitu. Program je počeo u crkvi sv. Dominika u Splitu s početkom u 18 sati molitvom misijske krunice. U 18:30 slavljena je sveta misa, koju je predvodio don Dario Ćorić, župnik župe Košute i nadbiskupski povjerenik za misije, u konceleciji s paterom Petrom Galićem dominikancem. Don Dario je u propovijedi istaknuo značenje misija, misionarskog djelovanja i potrebu pozornosti za braću u nevolji. Pjevanje su animirali Prijatelji Malog Isusa. Zatim su djeca iz župe Gospe od Otoka iz Solina pod vodstvom s. Roke izvela prigodni kratki igrokaz misijskog sadržaja. Iz crkve su svi prisutni pošli u dvoranu gdje je postavljena humanitarna izložba. Don Dario je blagoslovnim molitvom zazvao Božji blagoslov na sestre i Prijatelje Malog Isusa, na predmete koje su s ljubavlju izrađivali i donijeli, blagoslov na one koji će ove rukotvorine po prigodnoj cijeni kupiti i svojim prilogom obradovati siromašnu braću i sestre u Tanzaniji po rukama naših hrvatskih misionara.

Sestre Služavke Malog Isusa splitske provincije i njihovi vanjski suradnici Prijatelji Malog Isusa organizirali su humanitarnu izložbu, a prihode izložbe poslat će našim misionarima u Tanzaniji, svećenicima splitsko-makarske nadbiskupije don Anti Batareli, don Nikoli Sariću i don Draženu Klapežu, za potrebe njihovih siromašnih vjernika. Provincijska pročelnica Prijatelja Malog Isusa s. Dolores Brkić

dionika povećavao prvotni naziv "Susret žudija Dalmacije" prelazi u smotru, a od 2008. u festival. Prvih šest smotri održano je u Vodicama, a potom su organizatori 2006. godine odlučili da se festival svake godine održava u drugoj župi. Festival se trenutno nalazi u petogodišnjem ciklusu održavanja u župama Splitsko-makarske nadbiskupije. Godine 2013. bio je u Rogotinu, a slijede oni u Vrlici, Vidonju-Mlinište, Imotskom te Kominu. (KB)

izrađivali su rukotvorine od raznih materijala i u različitim tehnikama, i to kao svoj dar ljubavi donijeli za humanitarnu izložbu. Na izložbenim stolovima našli su se adventski vijenci, božićni ukrasi, božićne čestitke, nabožni predmeti, kolači, mali proizvodi domaćinske radinosti. Tako je na završetku Godine vjere, uoči početka adventa, spleten vijenac ljubavi prema bližnjima u potrebi koji povezuje Hrvatsku i Tanzaniju. Zapaljena je prva adventska svijeća koja obasjava put da se i ovog Božića Isus rodi u našim srcima i srcima njegove male braće širom svijeta. (Maneta Mijoč)

Dan Sveučilišta u Splitu

Sveučilište u Splitu obilježilo je Dan Sveučilišta i 39. obljetnicu utemeljenja u petak 29. studenog 2013. godine. Tom prigodom u velikom amfiteatru Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje održana je svečanost na kojoj su podijeljene rektorove nagrade najboljim studentima, ali po prvi puta i profesorima

sveučilišta. Među brojnim uzvanicima iz političkog i znanstvenog života na otvorenju je gostovao i splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić koji je na početku prigodnog govora pozdravio cijenjeni skup i svima čestitao Dan Sveučilišta.

Nadbiskup je kazao kako nas ovaj dan sve okuplja i povezuje sve sastavnice, razine i dimenzije društva i to s pravom jer se upravo na ovom polju sanja, gradi i traži put prema 'obećanoj zemlji'. "Doista, Hrvatska to može biti i to vidimo u svojoj mladosti i u svojim stručnjacima koji budućnost gledaju kroz dioptriju znanja, stručnosti, mudrosti i duhovnosti. Taj put

nije monoton nego polifon, i samo tako se može graditi i djelovati za budućnost", naglasio je nadbiskup te nadodao da svi stavovi, bez obzira koliko različiti bili moraju biti ljudski. Na samom kraju svog govora nadbiskup se poslužio riječima Alberta Einsteina: "Znanost bez vjere je hroma, a vjera bez znanosti je slijepa", i još jednom istaknuo da se sve može zaboraviti, ali ljudskost ne. "Kroz stručnost i ljudskost možemo naći put koji nas vodi u 'obećanu zemlju'. Želim da ovo naše sveučilište raste, cvjeta i živi", zaključio je nadbiskup.

Istom manifestacijom otvorena je i dvodnevna Smotra Sveučilišta na kojoj fakulteti predstavljaju svoje studentske programe i postignute rezultate. Svoj kutak ima i Katolički bogoslovni fakultet na kojem studenti predstavljaju program Preddiplomskog teološko-katehetskog i Diplomskih teološko-katehetskog i filozofsko-teološkog studija. Jedan od njih, Danko Kovačević dobitnik je i ovogodišnje rektorove nagrade za izvrstan uspjeh. (KB)

Adventska rekolekcija za svećenike Splitsko-makarske nadbiskupije u Vepricu

U prvu srijedu došašća, 4. prosinca 2013., održana je zajednička duhovna obnova za sve svećenike Splitsko-makarske nadbiskupije. Susret je započeo pokorničkim bogoslužjem što ga je u kapeli Duhovnog centra "Vepric" predvodio o. Branko Zebić, OCD. On je najprije podsjetio na glavne misli iz čitanja časoslova toga dana. Zatim je na temelju pisma o. Ante Antića svom duhovnom vođi karmelićaninu, iznio nekoliko temeljnih pitanja o važnosti duhovnog vodstva i stavio nam ih kao polazište za konkretni ispit savjesti. Uslijedili su trenutci šutnje, razmišljanja i propitivanja vlastite nutrine za iskreni susret s Kristom u sakramentu pomirenja. Svećenici koji će ovih dana pozivati svoje vjernike da očiste svoje srce i pristupe ispovijedi, i sami su potrebni duhovne pripreme i Božjeg opraštanja za blagdan Božića.

Euharistijsko slavlje predvodio je nadbiskup mons. Marin Barišić. Nadbiskup je u svojoj propovijedi pošao od teksta evanđelja toga dana gdje Isus ozdravlja one koji u svojim nevoljama i bolestima k njemu dolaze: hrome, kljaste, slijepi i nijeme. U tome je nadbiskup prepoznao četiri vrste naših ljudskih grješnosti i ograničenosti te pozvao da sa svojim osobnim grijesima i slabostima stanemo pred Boga da nas On ozdravi. Liturgijsko pjevanje je predvodio i animirao mo. don Šime Marović. Za taj susret je pripremio pri-

godni listić s izabranim misnim napjevima. Nakon molitvenog uslijedilo je kratko druženje i osvježenje u blagovaonici.

Radni dio o pastoralnim aspektima enciklike Lumen fidei (Svjetlo vjere) odvijao se u dvorani Duhovnog centra. U dva kratka izlaganja predstavljena je prva enciklika pape Franje koju je objavio na blagdan apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla ove godine. Dr. Nediljko A. Ančić je u predavanju pod naslovom "U vjeri se otvaramo ljubavi koja nas preobražava" protumačio glavne poruke i težišta razmišljanja iz prava dva poglavlja te naznačio neke mogućnosti kako se u pastoralu mogu primijeniti teme iz toga teksta učiteljstva. U powerpoint prezentaciji naznačio je posebnosti, važnost i glavne značajke enciklike. Posebno se osvrnuo na tri njezine glavne misli. U uvodu (br. 1-7) ali i u cijelom tekstu naglasak je na Isusu Kristu, velikom svjetlu Božjem koji jedini može obasjati cijeli ljudski život i sveukupnu našu stvarnost. U središtu prvoga poglavlja (br. 8-22) Papa razmatra odnos vjere, slobode i ljubavi dok je drugo poglavlje posvećeno tumačenju međusobne tijesne povezanosti istine i ljubavi u činu vjere (br. 23-36). Ljudsko srce je "ono mjesto gdje se otvaramo istini i ljubavi i puštamo da nas one dotaknu i preobraze u dubini našega bića. Vjera preobražava čitavu osobu u mjeri u kojoj se ona

otvori ljubavi" (br. 26). Izlaganje dr. Franje Pšeničnjaka, DI nosilo je naslov "Svjetlo za život u zajednici Crkve" i obuhvatilo druga dva poglavlja enciklike. U Papinu tekstu riječ je o svjedocima vjere i osvjedočenju vjere. Za taj dio središnje su riječi svetoga Pavla: "Svjedočim vam ono što sam i sam primio" (usp. 1 Kor 15,3). Svjedoci pak vjere (Isus, apostoli, Crkva) više puta se nazivaju svjetlom. Prenos vjere odvija se u vremenu, s jednog naraštaja na drugi, što se izriče pojmom "lanac svjedočanstva". Svako svjedočanstvo stvara zajednicu i prenosi svjetlo Kristovo. To se osobito zbiva u sakramentima. Vjera koja se prihvaća i produbljuje u obitelji postaje svjetlo koje može rasvijetliti sve društvene odnose. U kratkoj raspravi rečeno je da se tekst enciklike lagano čita, da je zapravo trajno aktualan te da pitanje vjere, bez koje se ne može ugoditi Bogu, promišlja u kontekstu današnjih duhovno-pastoralnih, ali i dogmatskih pitanja, pa bi ga bilo dobro uvijek iznova čitati.

U završnom su dijelu okupljeni župnici dobili važne informacije iz života mjesne Crkve i čuli su neke važnije najave te primili preporuke. Najprije se nazočnima obratio voditelj Caritasa nadbiskupije Slavko Jerončić. Zahvalio je svećenicima na dosadašnjoj suradnji i pozvao ih da animiraju svoje vjernike za treću nedjelju došašća u kojoj će se prikupljati prinosi za najpotrebnije među nama. Župnici su poslije mogli preuzeti kuverte za prikupljanje priloga za Nedjelju caritasa u svojim župnim zajednicama. Generalni vikar dr. Ivan Čubelić, koji je inače animirao radni dio sastanka, u svojem se kratkom obraćanju osvrnuo na dva nadbiskupijska hodočašća tijekom 2013. godine (u Rim i u Svetu Zemlju), te najavio da će se iduće godine organizirati hodočašće bračnih parova.

Pozvao je župnike da se pripreme za nadbiskupovu vizitaciju sljedeće korizme. Prije toga će dotične župe obići generalni i pastoralni vikar i obaviti predviđene predradnje. Zamolio je župnike da prijave krštenje četvrtoga djeteta u obitelji za koje nadbiskupija daje svoj dar. Također je spomenuo svećenicima da redovito idu na sistematske preglede bilo kod onih ustanova s kojima je nadbiskupija sklopila ugovor ili u neke druge ordinacije koje su im bliže. U svojoj završnoj riječi nadbiskup mons. Marin Barišić se osvrnuo na protekli referendum o obitelji, izrazio zadovoljstvo da je pozitivnim ishodom obitelj kao temeljna kršćanska i društvena vrjednota dodatno zaštićena i zahvalio svima koji su se oko toga zauzeli. Spomenuo je i najnoviju encikliku pape Franje Evangelii gaudium (Radost evanđelja) u svjetlu koje treba evangelizacijski djelovati. Naglasio je potrebu da župnici uključe vjernike laike još više u aktivni crkveni život i djelovanje u svojim župnim zajednicama posebice na polju karitativnog rada. Spomenuo je i blagoslov obitelji koji se obavlja nakon Božića te preporučio svećenicima da se pritom drže uputa koje su objavljene u Vjerniku nadbiskupije (2011.). Na kraju je svima čestitao sveto vrijeme došašća te poželio dobru pripremu za blagdan Božića.

Na skupu su svećenici mogli nabaviti encikliku Lumen fidei, Direktorij Splitsko-makarske nadbiskupije za 2014. godinu i knjigu mons. Fabijana Veraje Putovima providnosti. Zainteresirani su se mogli predbilježiti za zanimljivo djelo fra Miroslava Modrića Sveta Zemlja – Isusova domovina. Duhovna obnova je završila zajedničkim objedom i druženjem u Duhovnom centru. Na ovogodišnjoj adventskoj rekolekciji je sudjelovalo oko stotinu i petnaest svećenika.

Neki su se ispričali što im zbog neodgovornih pastoralnih obveza (sprovod, proslave, predavanja) nije bilo moguće doći. Od umirovljenih svećenika u Svećenič-

kom domu za koje je bio osiguran prijevoz na reko-lekciji su sudjelovala njih dvojica. (Nediljko A. Ančić)

Susret nadbiskupa s promatračima i koordinatorima “U ime obitelji” i misa zahvalnica

U Nadbiskupskom sjemeništu održan je 4. prosinca susret nadbiskupa s promatračima i koordinatorima Splitsko-dalmatinske županije iz građanske inicijative “U ime obitelji” i misa zahvalnica za referendum.

Nakon uvodnog pozdrava Tomislava Poljaka, koordinatorske inicijative, nazočnima se obratio nadbiskup s riječima oduševljenja, pohvale, ali i zabrinutosti. “Možemo biti radosni, a što i jesmo, jer je ovim referendumom ovo društvo postalo bogatije, ovaj referendum označava jedno buđenje demokracije, demokracije u okruženju gdje postoji ogroman strah upravo od nje, u društvu gdje vladaju “demofobi”, ljudi prestrašeni demokracijom. (...) Nije lako biti etiketiran, žigosan, stavljan stalno u različite kategorije samo zato što razmišljaš drugačije, što želiš zaštititi ono što je sveto i što se tako grubo želi uništiti. Baš zbog svega toga, takve stvarnosti kojoj smo svi mi bili svjedoci u ovih proteklih nekoliko mjeseci, potrebno je da budemo svjesni i odgovorni građani koji neće biti indiferentni spram događanja u našem društvu nego ćemo doprinijeti da ovo naše društvo bude zdravije i bolje i da se njegove vrijednosti štite. Žalosno je što se ovo “za” stavilo u politički kontekst, jer je ovo duboko antropološko pita-

nje, ovo je pitanje pogleda na samog čovjeka, na brak, na budućnost. Ovo “za” nije stav samo jedne zajednice, bilo vjerske ili neke druge, nego različitih skupina i zajednica kojima je zajedničko ono najvažnije, a to je život, obitelj, a obitelj je temelj svakog društva.

Silna je bila količina bijesa, gorčine, napadanja koje smo mogli osjetiti od onih koji ne misle jednako kao mi, od onih koji bi trebali biti neutralni, a to nisu bili, od onih kojima je dozvoljeno imati svoj stav, ali koji su isto tako svima dužni osigurati jednaki prostor, a to nisu učinili. Taj bijes, ta gorčina i napadi odraz su nemoći i straha, a ujedno i dobar pokazatelj kuda ide demokracija u Hrvatskoj. Unatoč svemu nadamo se i vjerujemo da će odgovorni shvatiti svoju ulogu u društvu u čije ime upravljaju njime i postaviti se odgovorno za bolje sutra. Nadbiskup Barišić zahvalio je svima koji su besplatno radili za obranu života i čovjeka, koji su odvojili svoje vrijeme ostavivši doma svoju djecu, muževe, žene, da bi se izborili za zaštitu upravo njih, svoje obitelji, i svih obitelji koje će tek nastati. Kazao je kako je ovo bila bitka Davida i Golijata, i kako je organizator svega ovoga mali čovjek – David, ali David koji pobjeđuje.

“Bez vas ovoga ne bi bilo, i možemo svi zajedno biti ponosni i radosni. Ovo “za” nije “protiv” nikoga nikada, čak je i za one koji su protiv, i sigurno će doći vrijeme kada će to svi prepoznati.” Uslijedila je sv. misa zahvalnica u kapeli sjemeništa.

Među okupljenima na susretu prisustvovali su i prof. dr. Matko Marušić, profesor na Medicinskom fakultetu i prof. dr. Ivica Grković, pročelnik Katedre za anatomiju Medicinskog fakulteta koji su cijelo vrijeme podržavali inicijativu i sudjelovali na mnogim javnim tribinama i u raznim emisijama kako bi govorili o ovoj temi. (Lucija Vidas)

Adventska duhovna obnova za mlade

U srijedu 4. prosinca u crkvi sv. Frane na obali održana je adventska duhovna obnova za mlade grada Splita, u organizaciji Ureda za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije. Duhovnu obnovu

predvodio je fra Žarko Relota, uz pomoć fra Roka Bedalova i don Tomislava Čubelića. Događaj su animirali mladi iz VIS-a “Sperantes”.

Na samom početku obnove fra Žarko je mladima rekao kako je život putovanje, te kako nije nevažno kako to putovanje provode. Na tom putu izmjenjuju se dobre i loše faze, one teške i lakše, ali u svemu tome je bit naći smisao, a to se događa tek u saznanju našega konačnog cilja. Taj put, posebno u ovo vrijeme, treba poravnati, treba ići u susret Gospodinu, koji se istovremeno kreće k nama. Fra Žarko je rekao kako vjeruje da su svi okupljeni dobri mladi, ali da još u njima ima krivudavih staza koje treba promijeniti. Ne treba se toga bojati jer Boga naši grijesi ne zabrinjavaju, on ih želi eliminirati kako bi se susreo s nama. On ne traži mnogo, samo malu promjenu srca – da u njemu, ovog adventa, ima dovoljno ljubavi za susret. Fra Žarko je naglasio kako nitko ne može staviti prepreku u naša srca, osim nas samih, te se stoga treba odvojiti od onih koji krivo formiraju mišljenja i srca mnogih mladih, a pokretač toga odvajanja je Radosna vijest. Izrazio je još i iskrenu želju da ova duhovna obnova bude za sve okupljene odgovor: “Hoću, pripremit ću put Gospodinu u dubini svoga srca.”

Nakon nagovora fra Žarka Relote pokorničko bogoslužje je predvodio don Tomislav Čubelić koji je mladima rekao kako je priča o grijehu za svakoga osobna, i kako je ispovijed susret vjere u kojem Bog čovjeku otpušta trenutno i potpuno. Još je naglasio

kako grijeh obećava laž, a jednom kad je učinjen ostavlja čovjeka samo s gorčinom. Tada je čovjeku najpotrebnija ispovijed jer u njoj jedino Krist može s čovjeka skinuti teret grijeha. Don Tomislav je potom mlade proveo kroz ispit savjesti, nakon čega je uslijedio sakrament ispovijedi, a potom sveta misa koju je predvodio fra Žarko u konceleciji s don Mihaelom Provićem, povjerenikom Ureda za pastoral mladih. Don Mihael se na kraju zahvalio desetorici svećenika koji su se stavili na raspolaganje mladima u sakramentu ispovijedi. Nakon euharistije uslijedilo je klanjanje Presvetom Sakramentu, koje je predvodio fra Roko Bedalov. (MJČ)

Misa zadušnica povodom 70. obljetnice savezničkog bombardiranja Kaštel Sućurca

U anglo-američkom bombardiranju Kaštel Sućurca 5. prosinca 1943. u 15:05 sati poginulo je 97 mještana, od kojih je 65 poginulo u crkvi za vrijeme misnoga slavlja zajedno sa svećenikom don Antom Rubignoni-jem. Kaštel Sućurac je u to vrijeme bio mjesto s oko 2200 stanovnika, a osim brojnih žrtava, pod smrtonosnim teretom savezničkih bombardera B 25 potpuno je razoreno i 38 kuća, dok ih je 50-ak oštećeno. Župna

crkva je u naletu bombardera direktnim pogotkom srušena sa zemljom, mnogi nevini Sućurani su stradali, a brojne obitelji su ostale bez svojih najmilijih.

Na sam dan 70. obljetnice savezničkog bombardiranja, 5. prosinca 2013. godine, u župi sv. Jurja u Kaštel Sućurcu splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić predvodio je u konceleciji sa župnikom don Emanuelom Petrovom te još četvoricom svećenika, misu zadušnicu za te nevine žrtve. “Kad se dogodi kakva prirodna katastrofa, duboko se to upisuje u pamćenje te se unosi u arhive i prenosi na sljedeće generacije, no daleko više se upisuje u srce suvremenika i brojnih generacija ako je u pozadini žrtava čovjek. Ovdje večeras se nažalost sjećamo ovog drugog slučaja – tragedije, gdje je čovjekovo djelovanje krivo za smrt nevinih”, kazao je nadbiskup Barišić i nadodao kako ovaj slučaj nije iznimka, već se nažalost i danas diljem svijeta događaju nevine žrtve.

U svojoj homiliji nadbiskup je istaknuo kako se ova tragedija dogodila u vrijeme adventa, vrijeme

iščekivanja i nade, dok su ribari i težaci bili zaokupljeni teškoćama života i opterećeni svime što se događalo na fronti. "Vjerujem da su u tom adventu molili za završetak rata, za mir i povratak svojih najmilijih." Osvrnuo se i na riječi proroka Izaije koji je govorio o propasti Babilona, grada koji je bio veleban, a za kojeg Izaija kaže da će nestati dok će se nanovo izdignuti Jeruzalem koji su Babilonci uništili. "Prorok kaže da trajnost ima samo ono što se gradi na stijeni, na Gospodinu, a sve drugo može samo izgledati jako i trajno ali se urušava jer je izgrađeno na pijesku. Ova tragedija se dogodila u vrijeme kad su se podigle tri ideologije, tri Babilona: nacizam, fašizam i komunizam, i svatko od njih je gradio na nekom svom temelju, na rasi, klasi ili naciji. No sve se urušilo jer je građeno na pijesku. Nažalost, ta tri Babilona su se isprepletala na našim prostorima i sva tri ostavila su velike ruševine", kazao je nadbiskup i naglasio da se trebamo zapitati: Kako mi danas i na kojim temeljima gradimo svoj osobni život, obitelj i društvo, koliko je pijeska u našim pothvatima te što s ovim adventom želimo postići? "Čvrsti temelj, jučer, danas i zauvijek je Isus Krist koji je došao radi nas i našega spasenja. Na njemu graditi znači imati budućnost i nadu. On je bio temelj onih koji u crkvi molili i tako izgubili živote. Njima želimo da ih milosrdna Ljubav koja je

bila njihov temelj, ostvari u punini uskrsllog života, a nama želimo da naše želje i putovi budu prepoznati od Gospodina", zaključio je nadbiskup.

Nakon euharistijskog slavlja vjernici su se s upaljenim svijećama uputili do zvonika stare župne crkve koji je ostao kao svjedok tog tragičnog događaja, a na kojem se nalazi spomen-ploča s imenima svih poginulih. Nadbiskup je izmolio odrješenje, a predstavnici gradskih vlasti, kao i obitelji poginulih te vjernički puk položili su kraj zvonika vijence i svijeće.

70. obljetnica savezničkog bombardiranja Kaštel Sućurca popraćena je prigodnim programom u organizaciji župe sv. Jurja mučenika (Kaštel Sućurac), Grada Kaštela, Društva Bijači i Muzeja Grada Kaštela. Tako je u utorak 3. prosinca održan znanstveni skup na temu "70. obljetnica savezničkog bombardiranja Kaštel Sućurcu", na kojem su gosti predavači bili prof. dr. sc. Branimir Lukšić, doc. dr. sc. Katja Marasović, Ivanka Kamenjarin, viša kustosica i dr. sc. Tihomir Rajčić. Iste večeri u Muzeju grada Kaštela otvorena je izložba fotografije "Savezničko bombardiranje Kaštel Sućurca 5. prosinca 1943." U srijedu 4. prosinca u župnoj crkvi sv. Jurja mučenika u Kaštel Sućurcu održana je spomen-večer i predstavljanje monodrame "Sućuraška Golgota". (KB)

Sveti Nikola svečano proslavljen u Splitu

Na blagdan svetog Nikole liturgijsko slavlje u staroj crkvi svetog Nikole na Marjanu animirali su splitski sjemeništarci sa svojim odgojiteljima. Proslava je započela molitvom krunice, potom je uslijedio ophod oko crkvice, te euharistijsko slavlje koje je predvodio ravnatelj Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu mr. Jenko Bulić u konceleciji s prefektom don Tomislavom Bašićem i duhovnikom don Jurom Vrdoljakom.

Propovijedao je sjemeništarac, maturant Lovre Juraga, kandidat Šibenske biskupije. Propovjednik je ukratko predstavio životni put sv. Nikole, te se posebno osvrnuo na minulu Godinu vjere. Za vjeru se

potrebno truditi jer ona može rasti, a može i nestati, naglasio je. Sveti Nikola je imao otvorene oči srca i duha koje su mu pomogle uočiti sve dobro i loše na putu rasta u vjeri, ali i da kao plemenit čovjek i dobar pastir prepozna siromahe i potrebne oko sebe. Vjera nas otvara potrebama svojih bližnjih. Taj je put težak i pun odricanja, a ponekad se čini i uzaludan jer nitko od ljudi našu žrtvu ne prepoznaje. Tada se trebamo sjetiti da nagrada i blagoslov našeg nebeskog Oca zasigurno neće izostati, bilo ovdje na Zemlji, bilo u njegovom kraljevstvu. Put križa je put svetosti kojim je koraćao i sveti Nikola, kojemu je na kraju i uputio molitvu da bude uzor i zagovornik svim pastirima crkve, našim obiteljima, mladima, putnicima, pomorcima i čitavoj domovini Hrvatskoj. Na kraju euharistijskog slavlja predvoditelj je izmolio odrješenje za sve pokojne te su blagoslovljene i podijeljene slastice svoj prisutnoj djeci i hodočasnici. Sjemenišnim zborom i tamburaškim sastavom ravnala je č. s. Lidija Matijević, profesorica Glazbene kulture u Nadbiskupskoj gimnaziji u Splitu. (JB)

Nadbiskup Barišić sa župljanima Bajagića proslavio sv. Nikolu

Sveti Nikola biskup, zaštitnik putnika, mornara i ribara te nebeski zaštitnik župe Bajagić-Obrovac čije ime nosi i župna crkva, svečano je proslavljen u nedjelju 8. prosinca 2013. godine. Euharistijsko slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić u konceleciji sa sinjskim gvardijanom fra Petrom Klapežom, župnikom fra Ivanom Doturom te još trojicom svećenika. Misi je prethodila procesija s kipom sv. Nikole u kojoj su sudjelovali brojni župljani, ali i vjernici okolnih mjesta, među kojima su bili i osobe iz javnog i političkog života Splitsko-dalmatinske županije i susjednih općina. Na samom početku misnog slavlja cvijeće dobrodošlice i prigodne riječi nadbiskupu uputila je župljanka Maja Petričević, nakon čega je nadbiskup pozdravio sve okupljene i izrazio radost što s njima može slaviti bitnog svjedoka vjere sv. Nikolu.

Nadbiskup je kao okosnicu svoje homilije stavio simbol stabla koje predstavlja život i koje je prisutno u nedjeljnim čitanjima. "Izaija, kojeg se može nazvati evanđelistom Starog zavjeta jer u svojoj proročkoj viziji opisuje Mesiju, progovara o nadi te upotrebljava jednostavne i svakodnevne slike da bi nas uveo u tajnu života. On kaže da iz panja može iskljati mladica i time daje poruku da nije sve propalo, da Bog vodi računa o nama te da je snagom Duha moguć iskorak". Stablo je prisutno i kao važna tema u Evanđelju kada Ivan Krstitelj, pozivajući na obraćenje u Judejskoj pustinji, uspoređuje ljudski život sa stablom i govori kako trebamo donositi plodove jer će se beskorisno stablo osušiti. Nadbiskup je napomenuo da su priče upućene izraelskom narodu ali da mogu biti slika našeg života.

"Možemo li mi biti mladica i mijenjati sebe te u došašću osjetiti potrebu za obraćenjem ili je ono potrebno nekom drugom, a ne meni? Drugi trebaju postati bolji, ja sam sasvim u redu. Je li obraćenje uopće moguće? Izaija govori o idealnoj situaciji gdje će vuk i janje zajedno pasti. Ova slika zapravo želi osvijetliti naše ljudske odnose. Premda će uvijek biti agresije vukova, važno je znati da je Bog na strani ugroženog janjeta, ali i da se mi trebamo staviti na tu stranu i doprinositi boljim odnosima", kazao je nadbiskup i vjernicima dao ohrabrenje da ne traže velike i brze globalne promjene već da je prvo potreba da svatko promijeni sebe, a potom korak po korak situacije u vlastitoj blizini gdje ima narušenih odnosa. Tu smo pozvani unositi mir.

"Prva riječ Ivana Krstitelja upućena svojoj sredini je 'Obratite se!' To govori i nama danas. Obraćenje je potrebno da bi iz panja nikla mladica. Ivan progovara u pustinji, i čini mi se da i danas, kao i nekada, put obraćenja vodi kroz pustinju. Svi živimo ubrzano i pod stresom te u toj buci ne čujemo sami sebe i ne znamo odvojiti bitno od nebitnog. Pustinja to svakoga nauči i zato je potrebno povući se u tišinu i pročistiti sebe i svoje odnose da bismo mogli pronaći put kojim Gospodin dolazi k nama, kako bismo se mogli susresti", istaknuo je nadbiskup i upozorio da su naši putevi pripreme za Božić okićeni trgovima i ulicama, trgovački centri i buka, a vrijeme je da se iskreno susretnemo sa sobom, bližnjima i Bogom. "Ja bih želio, kao i sv. Nikola, da jedni drugima za Božić poklonite mir, pomirenje, ohrabrenje i nadu. Nema vrjednijih darova i ispravnijeg puta za susret s Gospodinom", zaključio je nadbiskup.

Okupljenima se na samom kraju obratio župnik fra Ivan Dotur. "Hvala vam, oče nadbiskupe, što ste našli snage i vremena da u ovo hladno prosinačko vrijeme posjetite našu župu. Neka vas Gospodin podrži u svim vašim nastojanjima." Župnik je svoju zahvalu uputio i svećenicima, ali i svojim župljanima te svim vjernicima koji su uzveličali slavlje. Da bi proslava bila svečanija pobrinuo se župni zbor pod palicom s. Vjere Gulić, ali i klapa "Sveti Juraj" Hrvatske ratne mornarice koji su, nakon misnog slavlja, sve okupljene počastili kratkim koncertom. (KB)

Čakula s duhovnikom - Obitelj, temelj duhovnog života

U ponedjeljak 9. prosinca u studentskom domu na Spinutu održana je čakula s duhovnikom na temu.

"Obitelj – temelj duhovnog života". Predavanje je održala dr. med. Danijela de Micheli Vitturi, specijalist

obiteljske medicine. Događaj je animirao VIS "Izdor" iz župe svetog Andrije sa Sućidra.

Na početku susreta okupljene i gošću je pozdravio povjerenik Ureda za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije don Mihael Prović. Kao što je obitelj zajednica muškarca i žene, tako je i Crkva jedna velika Božja obitelj, naglasila je dr. Danijela. Muškarac i žena su u njihovom genomu 99,9% jednaki, ali su unatoč tome potpuno različiti, i vrlo je važno da se te razlike poštuju i prihvaćaju. Isto tako je u vjeri: ona je jedna, skoro potpuno jednaka, ali ipak kod svake osobe i različita. No temelj naših odnosa je nikada ne tražiti nekoga identičnog sebi. U pripravi za brak je vrlo važno odricanje i samokontrola, ali je najvažnije u svemu zajednički tražiti Kraljevstvo Božje, poručila je doktorica mladima. Na roditeljima stoji odgovornost prenošenja vjere. Zato je vrlo važno da roditelji zajedno sa djecom svakodnevno mole, i da već od malih nogu djecu vode na svetu misu, jer upravo

obiteljska molitva rađa ljubav u obitelji. No, potrebno je da i mladi znaju svojim roditeljima dati hvalu za svaki njihov trud: za dobro zahvaliti, a zlo oprostiti, poručila je dr. Vitturi. U predavanju je pročitala i jednu svoju pjesmu, te se na kraju pomolila za nerođenu djecu. Nakon predavanja, mladi su ostali u druženju i razgovoru. (DG)

Svetkovina Bezgrješnog začeća Blažene Djevice Marije

"Danas slavimo svetkovinu Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije, zaštitnicu našeg Centralnog bogoslovnog sjemeništa. Ovaj veliki dan predstavlja važan događaj za naše spasenje jer svi smo obilježeni dimenzijom grijeha i tu istinu o sebi nije lako prihvatiti. Zato želimo ovu tajnu u adventu zajedno slaviti jer od Marije počinje bolji život", kazao je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić predvodeći svečano euharistijsko slavlje za svetkovinu Bezgrešnog Začeća Blažene Djevice Marije u ponedjeljak 9. prosinca 2013. godine u kapeli Centralnog bogoslovnog sjemeništa u Splitu. U suslavlju je sudjelovalo 24 svećenika među kojima su bili dubrovački biskup mons. Mate Uzinić i rektor CBS-a u Splitu mr. don Boris Vidović, odgojitelji bogoslova i profesori.

Svima njima nadbiskup Barišić je na početku misnog slavlja čestitao njihovu nebesku zaštitnicu, a potom je svoje pozdrave uputio i đakonima, franjevačkim bogoslovima, isusovačkim novacima, sjemeništarcima, studentima Katoličkog bogoslovnog fakulteta i svim podupirateljima CBS-a.

Prigodnu homiliju održao je đakon Ivo Bezina koji je o Majci Mariji govorio iz dva kuta, 'odozgor' jer "je u prvome času svojeg začeća bila je posebnom milošću i povlasticom svemoćnog Boga unaprijed sačuvana neokaljanom od svake ljage iskonskoga grijeha" (DS 2083), ali i 'odozdol' jer je kršćanski puk od samih početaka uzor za svoj svakodnevni vjernički život pronalazio promatrajući Marijine ljudske vrjednote: skrovitost, samozatajnost, poniznost, blagost, obazrivost, vjera, predanje i ustrajnost. "Ovo prividno proturječje u načinu na koji prilazimo Mariji moguće je nadići. Nadišla ga je sama Marija. Evanđelje koje danas slušamo otkriva Mariju kao Božje stvorenje koje u sebi savršeno pomiruje sve ono što dolazi odozgor i odozdol. Pomirenje se ostvaruje duboko u njezinoj nutrini. Marija nam tako pokazuje da se istinski odnos s Bogom ne događa niti samo odozgor, niti samo odozdol, nego iznutra", naglasio je đakon. Osvrćući se na čitanja kazao je kako u oči upada razlika Adamova i Marijina stanja pred Bogom. Adam je odvojen od Gospodina jer je ispao iz milosti Božje, a Marija je 'našla milost u Boga', i zato je 'Gospodin s njom'.

Ona je našla ono za čim je cijelo čovječanstvo tragalo još od Adama. Uspjela je naći milost u Boga, ali samo zato jer je Bog nju prvi pronašao, pogledao, izabrao i zaogrnuo. Tako i u anđelovom 'Ne boj se Marijo!' već odzvanja 'ne boj se!' upućeno cijelom ljudskom rodu. Razlog anđelovog dolaska objava je Božjeg milosrđa, objava koja je već i početak ostvarenja.

U nastavku homilije đakon je ukazao na činjenicu da Marija nije samo pasivni primalac Božjih djela već aktivni izvršitelj i suradnik: ona će začeti, roditi i nadjenuti ime utjelovljenom Bogu. Marija sebe shvaća kao Božju suradnicu u ovome svijetu upravo zato jer se do kraja prihvaća kao Božje stvorenje. Ona u sebi odražava istinu o čovjeku kao slici Božjoj koji je od samoga početka bio pozvan kao Božji suradnik u djelu stvaranja i proslave života." Odgovorom 'Evo službenice Gospodnje' Marija priznaje i prihvaća svoje stvarno stanje službenice koje dolazi odozdol, od istine da je samo stvorenje; a odgovorom 'neka mi bude po riječi tvojoj' prihvaća biti stavljena u jedno novo stanje po milosti koja dolazi odozgor. I ovdje pronalazimo dvije temeljne istine koje dijelimo s Marijom: prvo, Marija je stvorenje kao i mi, i dijelila je s nama ovaj isti svijet

Duhovna obnova studenata laika KBF-a u Splitu

Duhovna obnova studenata laika splitskog KBF-a održana je 10. prosinca u fakultetskoj kapeli. Voditelj je bio don Mihovil Kurkut, župnik župe Pomoćnice Kršćana na splitskom Kmanu. Na početku je studente pozdravio don Jenko Bulić, duhovnik studenata laika i asistent pri Katedri religiozne pedagogije i katehetike. Izrazio je radost zbog tog adventskog susreta koji je središnji događaj u duhovnom, vjerskom i kršćanskom hodu KBF-a i njegovom identitetu i poslanju pripreme puta Kristu Gospodinu u srcima studenata i svih onih kojima će oni biti poslani u misiji Crkve. I sam fakultetska zajednica tako postaje i raste kao adventski znak nade i zornica novog jutra iščekujući Mlado Sunce s visine. Potom je uslijedilo razmatranje u kojem je voditelj podcrtao glavne značajke vremena došašća, njegovu ljepotu, dubinu, ali i njegovu kratkoću s obzirom na vremensko trajanje koje se još više sužava ubrzanim ritmom života i marginalizacijom istinskih vrijednosti i poruka koje donosi advent. Poruka i vrhunac došašća je Utjelovljena Božja Riječ, Isus Krist koji umjesto da je u središtu svakog vremena i prostora, postaje zaboravljen najčešćom izlikom i kod samih mladih: "Nemam vremena!" Već je upaljena druga svijeća na adventskom vijencu, a neki naši planovi i želje za Božić ostali su na samom početku. Noć poodmače, dan se približi.

obilježen grijehom; i drugo, Marijin životni put nerazumljiv je i neodvojiv od Božjeg ulaska u svijet u Isusu Kristu. Svaki je kršćanin po krštenju stavljen u jedno novo stanje, stvoren je nanovo, odozgor", poručio je đakon i zaključio da je Marija kao izvršitelj Božjeg plana milosrđa, u zajedništvu sa svojim Sinom ujedno i Božji milosni dar čovječanstvu, a posebno kršćanima. Bog nam je daje kako bismo od nje imali konkretnu pomoć, kao što su je imali Elizabeta, učenici u Kani Galilejskoj, cijela prva Crkva i mi danas.

Na kraju slavlja koje je pjevanjem obogatio zbor pod ravnanjem maestra don Šime Marovića, okupljenima se obratio rektor mr. don Boris Vidović koji je na prisutnosti zahvalio biskupima, svećenicima i svim dionicima slavlja te Bogu i Majci Mariji koja ih vjerno prati u njihovom pozivu. Nakon zajedničkoga blagovanja održana je tradicionalna utakmica između bogoslova i sjemeništara, a u popodnevnom satima u velikoj bogoslovskoj dvorani upriličena je svečana akademija za bogoslove, sjemeništare i goste. U prvom dijelu bogoslovski klapa izvela je nekoliko pjesama, nakon čega je uslijedio scenski prikaz "Križ ili strah" koji su izveli bogoslovi. (KB)

Zašto nam sve te stvarnosti izmiču, upitao se voditelj. Najbolji primjer je današnja Božja riječ. Krist je spreman ostaviti devedeset devet ovaca zbog jedne. I to je suprotno ljudskoj logici razmišljanja u kojoj nedostaje ne samo uma, nego i srca. Ljudski kriterij je bolje da umre jedan nego svi. Bog ni svoga sina ne poštedje, nego ga posla da spasi izgubljeno bez obzira na broj i statistiku. U tome je i snaga došašća kao pokorničkog vremena, ali i trenutka utjehe mnogim izgubljenim i tužnim srcima: "Tješite, tješite moj narod, vičite da se ropstvo okonča, da mu je krivnja okajana", kako nam danas poručuje prorok Izaija.

Nakon razmatranja uslijedilo je pokorničko bogoslužje i mogućnost za pojedinačnu sv. ispovijed, potom euharistijsko slavlje u kojem se don Mihovil poticajnim riječima obratio studentima rekavši da je euharistijski Krist živi znak nade i trajno došašće u našu osobnu i zajedničku povijest koju smo i mi svećenici i vjernici laici pozvani svaki dan obogaćivati adventskom radošću Utjelovljene Riječi koja nam studiranjem postaje shvatljivija, a življenjem bliža i bliska! I tada je to doista radosna vijest u moru pesi-

mizma i malodušja koje nam svakodnevno agresivno nude i guše svježinu životnog došašća.

Na kraju je uslijedilo euharistijsko klanjanje kada su studenti i tišini srca Gospodinu izrekli i saželi sve vapaje ovog duhovnog susreta. Pjevanjem i sviranjem obnovu je obogatio VIS "Znak mira" iz župe svetoga Pavla na splitskim Pujankama. Molitve, animaciju liturgije i tehničke pripreme ostvarili su sami studenti laici u suradnji sa svojim duhovnikom. Susret je završio radosnim druženjem u fakultetskom baru. (IKA)

Predstavljanje zbornika radova

"Hrvatski mučenici i žrtve iz vremena komunističke diktature"

U dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu 12. prosinca 2013. godine predstavljen je zbornik radova "Hrvatski mučenici i žrtve iz vremena komunističke vladavine" u izdanju Glasa koncila. Zbornik su predstavili gospičko-senjski biskup msgr. dr. sc. Mile Bogović, povjerenik Splitsko-makarske nadbiskupije za Hrvatski martirologij dr. sc. Josip Dukić te prof. povijesti mr. sc. Ivan Kozlica. Predstavljanju je nazočio i splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić.

Na početku predstavljanja mons. Marin Barišić je pozdravio sve nazočne te pročitao dio biblijskog teksta proroka Izaije 'Izbacit će zemlja svu krv što je na njoj prolivena i neće više kriti onih koji su na njoj poklani.' (Iz 26, 21). "Potrebno je pojasniti da nije zemlja žrtvovala ni skrivala ove žrtve, već je čovjek sa svojom zloćom krivac za ove zločine. On ih je skrivao, prepravljao i instrumentalizirao te ih time nanovo čini žrtvama. Zemlja ih čuva i traži da ih se ne zaboravi", kazao je nadbiskup Barišić i nadodao da smo svi djelomično krivi jer ignoriramo i prešućujemo žrtve, no krajnje je vrijeme da im se oda priznanje. "Često protestiram jer nije polje Crkve da popisuje žrtve hrvatskog naroda. To mora biti zadaća društva i institucija. Nažalost, one su se povukle i zašutjele pa je uloga morala prihvatiti Crkva".

Dr. Dukić je u kratkim crtama predstavio sadržaj zbornika i kazao kako nakon ratova pobjednici pišu povijest te je njihova istina često iskrivljena, nedostatna i nepotpuna te kako je u istraživanjima potrebna promjena paradigme – žrtve pišu povijest. Istaknuo je kako komisija Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije BiH-a za hrvatski martirologij nema namjeru popisivati i tražiti zločince, već omogućiti žrtvama priznanje koje im pripada. Mr. Kozlica ukratko je izložio problematiku koja postoji pri istraživanju ratnih i poratnih zločina te s kojim se konkretnim problemima on susreo pri pisanju knjige "Krvava Cetina" u kojoj iznosi dio strašnih događanja u Cetinskoj krajini i Poljicima za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Naglasio je kako će Drugi svjetski rat biti gotov tek kada sve žrtve budu popisane, bez obzira na kojoj su strani bile. Mons. Bogović je kazao kako je njihov cilj da se iz zaborava izvuku one žrtve koje nisu bile popisane te da svaka biskupija i svaka župa ima utvrđen popis katolika koji su žrtve komunizma. Utvrđivanje ukupnog popisa svih žrtava bio bi zadatak države, no kako je to otežano Crkva preuzela je pravljenje popisa, u prvom redu katolika, kako bi se otkrili oni koji su bili pravi mučenici čija su imena također zaboravljena. Potaknuo je okupljene da se prema svojim mogućnostima i spoznajama priključe tim istraživanjima kako se ne bi dogodilo da se nekog zaboravi, nego da se svi popišu, da im se vrati dostojanstvo i poštuje žrtva onih koju su podnijeli.

U zborniku su na više od 700 stranica sabrani radovi s prvoga međunarodnog znanstvenog skupa o toj temi, koji je održan u Zagrebu 25. i 26. travnja 2012., a uredili su ga mons. dr. Mile Bogović, dr. Josip Dukić, dr. Jure Krišto, Mate Rupić i mr. Miljenko Stojić. (KB)

Zornica u svetištu Gospe od Pojišana

Tijekom došašća po župama se slave mise zornice u kojima rado sudjeluje velik broj vjernika duhovno se pripremajući za proslavu svetkovine Rođenja Gospodinova – Božića. Splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodio je 14. prosinca 2013. godine, misu zornicu u svetištu Gospe od Pojišana u Splitu. "Zornicama iskazujemo zahvalnost i ljubav prema Bogu koji dolazi. Neka nas i ova zornica približi Isusu u učini nas spremnijima za njegov dolazak", kazao je nadbiskup na početku euharistijskog slavlja.

U kratkoj homiliji nadbiskup je skrenuo pozornost na proroke koje spominju čitanja tog dana, a koji

nas spremaju za dolazak Mesije: Ilija i Ivan Krstitelj. "Ilija je pojam starozavjetnog proroka. On je gorio za Boga i htio je voditi svoj narod prema Gospodinu. Nije to bilo lako, a ponekad ni uspješno, no trpio je za Boga. Za Ivana možemo reći da je najveći u nizu proroka jer je pripravljaio put Kristu. Njegova riječ je bila snažna i zahvatila je mnoga srca. To je bilo njegovo poslanje. I na kraju, prorok nad prorocima – Isus Krist, koji je cijeli gorio i bio predan ljudima. Ta predanost je 'koštala' svu trojicu jer uvijek onaj koji u svijetu svjedoči i živi ljubav prema Bogu, to mora 'platiti', kazao je nadbiskup i upozorio da smo svi proroci današnjice. "Tko su proroci danas? Naši roditelji, odgojitelji i prijatelji koji imaju važnu ulogu u našem životnom odrastanju i hodu prema Gospodinu. Svi smo na to pozvani i bez obzira bili uspješni u tome ili ne, moramo se truditi da ostanemo vjerni evanđelju, da ne ostanemo samo na riječima, već da svjedočimo primjerom i molimo za one koji u nam, na našem životnom putu povjereni", poručio je nadbiskup i želio da svaki vjernik u svojoj sredini bude adventski prorok i Kristov svjedok, bez obzira na cijenu. Nakon mise nadbiskup se zadržao u razgovoru s vjernicima u župnoj dvorani uz kavu i kolače. (KB)

Spomendan blaženih Drinskih mučenica

U povodu prvoga spomendana blaženih Drinskih mučenica splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodio je u nedjelju 15. prosinca 2013. godine svečano euharistijsko slavlje u župi Svetoga Križa u Velom varošu u Splitu u konceleciji sa župnikom don Ivanom Sučićem i još dva svećenika. Na slavlju su se okupile sestre Kćeri Božje Ljubavi i sestre Služavke Maloga Isusa te vjernički puk, a misu je pjevanjem uzveličao mješoviti župni zbor.

Nadbiskup Barišić je u svojoj propovijedi govorio o veličini žrtve ubijenih sestara. Prepričao je kako je prije 72 godine, 15. prosinca 1941., pet sestara Kćeri Božje Ljubavi, koje su u samostanu Marijin dom na Palama kod Sarajeva danonoćno pomagale svim potrebitima, gladnima i siromašnima te tako životom i radom svjedočile kršćansku ljubav, odvedene u smrt. Rat je počeo, a četnici s mišlju da je strano sve što je katoličko i hrvatsko, a nisu sve bile Hrvatice, napadaju, pljačkaju i odvođe sestre te ih po hladnoći i snijegu, bez prikladne odjeće i obuće, uz ponižavanje odvođe u 65 kilometara udaljenu vojarnu. Cilj im je bio nad njima izvršiti nasilje i oduzeti im dostojanstvo osobe ali i ugroziti svetost njihovog zavjeta djevičanstva. Da bi sačuvale sve što im je sveto, one bježe od takvog nasrtaja i bacaju se kroz prozor, nakon čega su ih neprijatelji usmrtili s više uboda nožem i bacili u rijeku. "Što je te sestre ohrabrilo da poput prvih kršćanskih mučenika polože žrtvu svoga života? Vjerujem da je odgovor ljubav prema Bogu. Njih ništa

nije moglo odvojiti od ljubavi Božje. One su mogle učiniti drugačije i vjerojatno bi ih svatko poštivao, ali taj njihov čin ne bi značio ono što danas znači. Njihov zavjet napisan krvlju govori danas Crkvi u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, ali i kršćanima u cijeloj Crkvi da

je moguće u teškim vremenima, u vremenima nesigurnosti ostati uz Isusa Krista. Mi danas ne moramo polagati živote, ali je potrebno ono svakodnevno predanje, kazao je nadbiskup i ponovio kako nam Drinske mučenice svima trebaju biti uzor. (KB)

Malo ljubavi štíćenicima Doma za starije osobe

Na Nedjelju Caritasa, 15. prosinca 2013., u župi sv. Jakova apostola na Čiovu članovi franjevačkog svjetovnog reda uz duhovnog asistenta fra Šimuna Škibolu, predstojnika samostana sv. Ante na Dridu i župnika fra Nediljka Jerkana posjetili su štíćenike Doma starih u Trogiru te im uručili prigodne božićne poklone. U zabavnom dijelu programa sudjelovao je mladi župni zbor sv. Josipa koji je pod vodstvom maestrice Ivane Milin izveo božićne pjesme.

U ime domaćina Alenka Tramuntana (radni terapeut) pozdravila je sve nazočne te im zahvalila na krasnim poklonima i božićnim pjesmama, čime su im uveselili nedjelju ljubavi u ovo predbožićno vrijeme.

Fra Šimun Škibola, kao duhovni asistent bratsva sv. Franje OFS, napomenuo je da su došli štíćenicima doma i osoblju kako bi svi malo osjetili toplinu i ljubav. Budući je ovo franjevačka župa, obnašatelji crkvene vlasti u njoj nastoje provoditi ono što je njihov sv. otac Franjo govorio, svjedočio i naglašavao. On se nije bojao spustiti na razinu čovjeka i poljubiti gubavca. Govorimo o ljubavi kojoj je sam Isus Krist prišao i došao.

Svi skupa dali su jedno ozračje Franjine ljubavi. Tu su bili da pjevaju, svjedoče i govore ono što im govori poznata Franjina pjesma - molitva: gdje je mržnja donosimo ljubav, gdje je tama donosimo svjetlo, gdje je sumnja donosimo vjeru... Osoblju i štíćenicima koji su potrebni ljubavi, pažnje i strpljenja ovim susretom to darujemo koliko je bilo u njihovoj moći. Žele k njima i dalje dolaziti, kontaktirati te da zbilja osjete Božji pohod, utjelovljenje i radost. (Ivan Marjanica)

Adventski koncert za mlade Splitsko-makarske nadbiskupije

Adventski koncert duhovne glazbe održan je u nedjelju 15. prosinca u velikoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa Splitsko-makarske nadbiskupije. Koncert je organizirao Ured za pastoral mladih, a nastupilo je osam bendova splitske nadbiskupije.

Prvi je nastupio zbor "Mihovil" s pjesmama "Zlatnih krila" i "Tiha noć", a za njima su uslijedili mladi iz zbora "Sv. Obitelj" s pjesmama: "Poslan bi anđel Gabriel" i "Adeste fideles". VIS "Dominik" otpjevao je pjesme "Nebesa odozgo rosite" i "Svim na zemlji", a pjesme "Obećana djevica" i "Pastorale" otpjevale su djevojke iz VIS-a "Znak Mira". Peti je nastupio VIS "Izidor" s pjesmama "Zdravo Marijo" i "Narodi nam se", a odmah poslije njih VIS "Abba" s pjesmama "O Sveta noć" i "Veseli se sionska Kćeri". Potom su nastupili mladi iz VIS-a "Gospa od Zdravlja" otpjevavši pjesme "On dolazi da spasi vas" i "Oj, pastiri". Posljed-

nji su nastupili VIS "Sperantes" s pjesmama "Padaj s neba" i "U sve vrime godišta".

Nakon koncerta generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Ivan Čubelić čestitao je svima okupljenima Božić, uputivši im da Boga traže svojom dušom, jer upravo on čini Božić. Svima je poželio da ih mir i radost prate kroz cijelu novu godinu. Potom

je svima zahvalio povjerenik Ureda za pastoral mladih don Mihael Prović.

Koncert su sa svoja tri skeča animirali mladi iz Hrvatskog nadzemlja, a posebni gost koncerta bila

je grupa "Dalmatino" koja je otpjevala "Božić bijeli", "Dvi sestre blizanke" i "Opet bura okriće". Nakon susreta bilo je priređeno druženje u atriju sjemeništa. (MJČ)

Vratimo Krista Božiću – zornica na Spinutu

Splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodio je misu zornicu u utorak 17. prosinca 2013. godine u župi Gospe od Pohođenja na Spinutu u Splitu. U suslavlju su bili župnik don Jure Strujić i nadbiskupov tajnik don Franjo Frankopan Velić. Na samom početku euharistijskog slavlja nadbiskup je naglasio kako je svaka zornica žrtva koja nam pomaže da budni i pripralni dočekamo Gospodina.

Osvrćući se u homiliji na čitanje u kojem se navodi rodoslovlje Isusa Krista, nadbiskup je govorio kako bi se navedeni niz mogao produžiti sve do nas danas jer je svaka generacija, svaki čovjek je vrlo važan i svi danas pokušavamo izraditi svoje stablo i vidjeti svoje korijene, no na kraju dolazimo do spoznaje da je izvor našeg života u Bogu. "Svi mi volimo neke osobe i želimo biti s njima i za njih. Želimo biti u njima, u njihovom životu, iako to ne uspijevamo u potpunosti jer uvijek postoji neka distanca, ali Bogu to uspijeva jer je on je ljubav i zato njegov Sin postaje čovjekom", kazao je nadbiskup. Potom se osvrnuo na devetnicu Božiću koja se obilježava u brojnim župama. "Vi majke znate zašto devetnica. Devet je mjeseci Marija nosila čedo u utrobi i pripremala se za njegovo rođenje. Tako i mi na svoj način želimo ovom devetnicom simbo-

lično pripremiti za Gospodinov dolazak jer smo svi obilježeni ovim rođenjem i ono se tiče svih ljudi". Nadodao je i kako ta tajna duboko zadire u naše biće i zato Božić ne može i ne smije biti Božić stvari jer time ponižavamo sami sebe i Boga. "Stvari su potrebne, ali Božić mora biti Božić srca, naših odnosa, zahvalnosti, ljubavi i sazrijevanja u duhovnom srodstvu s Bogom. Zato svima želim da ovaj Božić bude blagoslovljen, ljudski i kršćanski. Vratimo Krista Božiću". Nakon mise nadbiskup se zadržao u razgovoru s vjernicima u župnoj dvorani uz kavu i kolače. (KB)

Božićna poruka nadbiskupa Barišića predstavljena medijima

Splitsko-makarski nadbiskup dr. Marin Barišić susreo se 19. prosinca s novinarima te je predstavio svoju božićnu poruku u Nadbiskupskom ordinarijatu

u Splitu. U svojoj poruci nadbiskup je stavio naglasak na krizu, i materijalnu i moralnu, ali i na radosnu poruku koju Isusovo rođenje donosi svijetu. "Braćo i sestre, naš Betlehem prekriva tama duhovne i moralne krize, koja je uzrok tolikim drugim krizama što nas pogađaju kao pojedince, obitelj i društvo. Kriza ljudskosti urušava nas ne samo gospodarski, nego duhovno i vrijednosno do te mjere da su nam poremećeni temeljni pogledi na čovjeka i odnose u društvu. Umjesto da povijamo i liječimo, mi otvaramo stare rane i zadajemo nove. Navikavamo se i ne primjećujemo da je naš egoizam i protiv drugih i protiv nas samih. Sebičnost doista zavarava, obmanjuje, stvara podjele i ranjava. Protivi se prirodi i logici, Bogu i bližnjemu. Ne rađamo se sami od sebe, niti možemo živjeti bez drugih. Tehnički i tržišno daljine se sma-

njuju, a bližnji nam postaje sve periferniji i udaljeniji. Protok informacija raste, komunikacijske mreže se šire, a gubi se iskreni razgovor i ljudski susret. Egoizam se opravdava slobodom i autonomijom, i traži ozakonjenje svojih želja. Sebičnost u svim svojim oblicima priječi naš povijesni rast i izgradnju humanog društva. Bez drugoga nema ni nas. Bližnji je bitan za moj život i moju sreću, koja se rađa samo iz odgovornosti i zauzetosti za druge”.

Nadalje, nadbiskup Barišić ističe Božju prisutnost u životu svakog pojedinca. “Boga koji nam posta blizak i naš bližnji, ne susrećemo stvarno u virtualnosti pjesme, čestitanja, emocija, nego u stvarnosti našega života. Prepoznamo ga u zaštiti svakog života, ne samo začelih i djece, nego i svih odraslih, osobito onih koji žive u neljudskim okolnostima. Susrećemo ga u svima njima koji su zahvaćeni materijalnim siromaštvom, obezvrijeđeni otpuštanjem i gubitkom radnoga mjesta, mladima koji uzaludno traže posao, u tolikim obiteljima bez potrebnog stambenog prostora i s malim primanjima, u svima prevarenim i poniženim, razočaranim i emotivno ranjenima. Sam Bog je prisutan i dijeli roditeljsku brigu zbog neuspjeha u odgoju svoje djece. Suosjeća sa svima onima koji se teško nose sa svojim moralnim slabostima, kao i s

tolikim bolesnima i osamljenima. To je današnji Betlehem u kojem se rađa Emanuel, Bog-s-Nama.”

Nadbiskup je istaknuo da je Betlehemska Dije te naša velika radost, trajna prisutnost, ohrabrenje i izvor nade, jer nas pohađa u siromaštvu štale dijeleći s nama periferiju društva i naše rane. “U njegovu rođenju svoju radost prepoznaju svi ljudi, a osobito oni koji ljudski gledano nemaju razloga za veselje. Božić, tako radostan i toliko bogat, ne ovisi o bogatom ili siromašnom obiteljskom stolu. U svima ugroženima Emanuel, Bog-s-Nama, potrebit je povoja života, ljudskih odnosa, solidarnosti, pomoći, pažnje, ljubavi. U svjetlu Božića, i siromaštvo i sve oblike ugroženosti čovjeka, ne vidimo samo kao socijalnu i društvenu kategoriju, nego kao božansku i ljudsku istinu”. S porukom da kršćanski Božić daruje radost i bogatstvo i vraća Krista Božiću, te da je Božić bogat ne po kupovnoj moći stvari, već po Bogu koji iz ljubavi prema nama čovjekom posta, nadbiskup je svima zaželio sretan Božić i blagoslovljenu novu 2014. godinu.

Nakon predstavljanja poruke nadbiskup je s novinarima ostao u kratkom razgovoru te im darovao knjigu “Papa Franjo o životu i vjeri”, hrvatsko izdanje prve autorizirane knjige intervjua s papom Franjom poznatih novinara Sergia Rubina i Francesce Ambrogetti. (KB)

Božićno čestitanje kod nadbiskupa Marina Barišića

Prigodom božićnih i novogodišnjih blagdana u petak 20. prosinca u Nadbiskupskom ordinarijatu u Splitu upriličeno je božićno primanje kod splitsko-makarskoga nadbiskupa Marina Barišića i uzajamna čestitka svećenika, županijskih i gradskih vlasti, predstavnika crkvenih i društvenih ustanova te javnih kulturnih djelatnika.

U ime svećenstva i vjernika Splitsko-makarske nadbiskupije čestitku je nadbiskupu izrazio generalni

vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Ivan Čubelić. “Svake godine u Božiću nam dolazi ista poruka. Poziv je to na duhovnu radost i na životnu dobrotu. A opet, poruka je uvijek nova, drugačija, jer se mijenjamo i nismo isti kao što smo bili prošle godine. U trajnoj je mijeni svijet oko nas. Sve više je osoba bez posla, sve više je mladih bez budućnosti, a na društvenim obzorima sve je više težih pitanja. Kako je moguće slaviti Božić usred tolike bijede koja nas okružuje? Možemo li se nadati mirnijem i pravednijem svijetu”, zapitao se generalni vikar te nastavio: “Božiću, našem Bogu i temelju životnog smisla, raskošnim svjetlom i blagdanskim ozračjem izričem dobrodošlicu u naše gradove i obitelji, a on hoće samo naše srce da nam daruje mir u duši, u obiteljima i međusobnim odnosima. On blagoslivlja sve naše napore za opće dobro. On nagrađuje naše služenje u ljubavi za bližnje kojima smo darovani na životnom putu. Kad bismo mogli ovoga Božića okriti jelku u toplini svog srca, ne materijalnim darovima nego imenima osoba koje trebaju našu pomoć”, poželio je generalni vikar. Čestitajući Božić i novu 2014. godinu, mons. Čubelić je

istaknuo da je ovaj susret pored međusobnog ohrabrenja i podrške, ujedno i potpora nadbiskupu za njegovu odgovornu službu na putu zajedništva i na polju trajne duhovne obnove pojedinaca, obitelji i društva.

Božićno druženje svojoj čestitkom obogatio je i splitski gradonačelnik Ivo Baldasar koji se prisjetio svoga djetinjstva u kojem su dani oko Božića bili posebni i najljepši. Izrazio je žaljenje jer su danas ljudi sve više opterećeni svakodnevnim problemima i teškim financijskim stanjem, pa se stariji sve teže opušaju u ovo predbožićno vrijeme. “No djeca ipak ostaju ista i nadam se da će nas svih podsjetiti na vlastito djetinjstvo i da ćemo se, pored vlastitih problema i briga, sjetiti i onih koji su potrebitiji od nas”. U čestitarskom duhu nastavio je i čelni čovjek Splitsko-dalmatinske županije, župan Zlatko Ževrnja koji je kazao kako je za kršćane, ali i za sve ljude dobre volje, Božić vrijeme koje donosi radost i mir u naša srce i cijelu zajednicu. Okupljenima je poručio kako je kraj godine vrijeme da se osvrnemo i sagledamo sve dobro što se činilo, a s još više pažnje ono što se propustilo. Posebno se osvrnuo na važan događaj u hrvatskom društvu – zaštitu braka kao životne zajednice žene i muškarca.

Na kraju je svoju čestitku uputio nadbiskup Marin Barišić. Pozdravivši sve nazočne naglasio je da je svaki Božić novi početak koji svima daje optimizam. “Svatko od nas želi pošteno i valjano služiti svome narodu. Čovjek čovjeku. Božić je upravo to. Bog, koji iz ljubavi prema nama postaje čovjekom, postaje kriterij i mjera naše ljudskosti”. Spomenuvši da se prvi hrvatski ustav zvao Božićni, nadbiskup je kazao da je bolje reći da je Božić ustav jer je Božić najveća zaštita

dostojanstva svakog čovjeka. U nastavku je istaknuo kako ljudi vole sigurnost, no ipak postoji jedna bitna dimenzija koju nitko ne može osigurati – ljubav. “Ljubav ima samo jedno osiguranje, a to je povjerenje. Božić to osiguranje nudi u Betlehemskom Djetetu. Naš odgovor na ovu ljubav jedino može biti povjerenje. Na koji način ćemo ove godine doživjeti Božić? Kroz egoizam ili kroz zauzetost za druge? Moramo znati da bez drugoga nema sreće. Svi ćemo se darivati međusobno, i to priliči Božiću, i sam Božić je dar Boga čovjeku, no zapamtimo da smo mi sami i naše ohrabrenje, naše “oprosti” i “hvala”, najbolji dar bližnjima.” Nadbiskup je na kraju kazao kako “Božić ima svoju poruku, a to je mir. Božić ima svoje srce, a to je ljubav. Božić ima svoju dušu, a to je nada. Božić ima svoju ljepotu, a to je radost. Božić ima svoj ključ, a to je vjera. Ima svoju bit, a to je istina, te sigurnost, a to je povjerenje. Ja bih želio da svatko od nas na osoban i iskren način u svojoj obitelji doživi ovo bogatstvo, ne samo jedan dan nego čitavu godinu na onim mjestima gdje smo pozvani biti svjedoci Božića.”

Po završetku čestitanja nadbiskup je sve pozvao na druženje uz zakusku te je svim nazočnima darovao prigodan dar knjigu “Papa Franjo o životu i vjeri”, hrvatsko izdanje prve autorizirane knjige intervjua s papom Franjom poznatih novinara Sergia Rubina i Francesce Ambrogetti. Božićno čestitanje kojemu je između ostalih nazočio i provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joško Kodžoman, svojim je pjevanjem uzveličala muška klapa “Praska” na čelu s voditeljem Blaženkom Juračićem. (KB)

Humanitarna akcija “Dobro srce studenata Splita”

Uspješno je završila četvrta po redu humanitarna akcija “Dobro srce studenata Splita” u organizaciji Studentskog centra Split, Sveučilišta u Splitu te Ureda za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije. Tako će za nadolazeće blagdane Caritas Splitsko-makarske nadbiskupije potrebitim obiteljima podijeliti čak 400 paketa s prehrambenim namirnicama, odje-

ćom i obućom, higijenskim potrepštinama. Ovu akciju, u kojoj su splitski studenti pokazali visoku humanost i svijet da treba pomoći onima manje sretnima, podržali su dr. sc. Željko Jovanović, ministar znanosti, obrazovanja i sporta, i Ivo Baldasar, gradonačelnik Splita. Oni su zajedno s prof. dr. sc. Ivanom Pavićem, rektorom Sveučilišta i Gordanom Raos, ravnateljicom Studentskog centra, u petak 20. prosinca prisustvovali svečanom završetku ove akcije i predaji paketa Slavku Jerončiću, ravnatelju Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije u Studentskom domu Kampus.

Slavko Jerončić je prigodom predaje paketa pomoći uručio zahvalnice za organizaciju ove akcije rektoru Paviću, ravnateljici Raos i Marijanu Bašiću, koordinatore akcije. (DG)

Četvrta nedjelja došašća u Makarskoj

U povodu nadolazećih blagdana nadbiskup Marin Barišić tradicionalno na četvrtu nedjelju došašća pohodi južni dio Splitsko-makarske nadbiskupije. Ove godine u nedjelju 22. prosinca nadbiskup je u dvjema makarskim crkvama predvodio svečano euharistijsko slavlje, prvo u crkvi Kraljice Mira, a potom u katedrali sv. Marka. Vjernike obiju župa nadbiskup je podsjetio kako je advent pri kraju i do Božića je ostalo samo nekoliko dana. "Ovo adventsko vrijeme potiče nas na intenzivniju pripremu za Božić i uvijek nam je malo vremena da bismo se dostojno pripremili, ne bi nam bila dovoljna ni cijela vječnost. Iskoristimo ovo malo vremena što nam je ostalo i dočekajmo Isusa spremni."

Blagoslovljena i otvorena župna knjižnica "Ivan Merz" na Visokoj

U prigodi 10. obljetnice proglašenja blaženim Ivana Merza u župi Srca Isusova na Visokoj u Splitu nakon večernje mise u nedjelju 22. prosinca blagoslovljena je i otvorena župna knjižnica "Ivan Merz". Knjižnicu je blagoslovio o. Božidar Nagy, postulator Merčeve kauze, koji je župljanima Visoke predstavio lik i djelo blaženog Ivana Merza. Merz je razmišlja-

U svojoj homiliji nadbiskup je govorio o ljepoti Božića. Kazao je kako pred Božić ožive naše ulice, trgovci, domovi i crkve, i kako je dostojno da je tako, no nažalost ponekad zanemarimo duhovnu pripremu i pravu ljepotu i bit Božića. "U zadnje vrijeme se može čuti da će Božić ove godine biti siromašniji. Koju to mjeru uzimamo za Božić? Obilje na obiteljskim stolovima i veličinu poklona? Zar je to mjera Božića? Božić je uvijek bogat! Naša tradicija, hrana i darovi su samo okvir, i to je dobro i lijepo, ali nije dovoljno. Bog nije došao da oživi trgovinu nego da oživi čovjeka. Vjerujem da ste svi već osjetili koliko je ljepše i blaženije davati nego primati. Zato želim da jedni drugima ovaj Božić poklonimo najljepši dar – sami sebe. Ovo davanje možemo zaobići, ali bismo se tako osiromašili." U nastavku se nadbiskup osvrnuo i na egoizam koji je sve češća odlika ljudi. "Sebičnost je zapravo velika laž u životu svakog čovjeka. Laž je jer ja sam sebe nisam rodio. Ja sam rođen od drugih i oni su oduvijek prisutni u mojem životu. Kako ih onda mogu odbaciti ili zanemariti? Ja ne mogu biti sretan ako drugi pati jer bez drugoga ne mogu", naglasio je nadbiskup i dodao da ovog Božića u sebe i u svoju okolinu moramo ugraditi solidarnost i otvorenost, ali i radost zbog najvećeg dara Boga ljudima – Isusa Krista.

njem, studijem, a osobito kroz ratna stradanja, patnje i trpljenja stigao do potpunog obraćenja i spoznaje istinitosti katoličke vjere. Cijeli svoj život Merz je posvetio Isusu Kristu načinivši kao laik zavjet vječne čistoće. U literaturi se može naći tvrdnja kako je Merz svojim djelovanjem postao zapravo "suvremenim svecem europskog formata koji daleko nadilazi granice domovine", rekao je postulator i izrazio nadu kako će ta knjižnica biti svim korisnicima svjetlost života – put prema Suncu, kako bismo se i sami ugledali u toga vrsnoga katoličkog pedagoga i odgojitelja mladeži i što više oduševljavali mlade za Krista i Crkvu.

Na kraju misnog slavlja župnik don Božo Plazibat zahvalio je propovjedniku o. Božidaru i župnom kapelanu don Hrvoju Dragunu te svima koji su pomogli u ostvarenju župne knjižnice, istaknuvši pritom da će svi moći besplatno posuđivati razne knjige, časopise duhovnog sadržaja, a posebno onu literaturu koja se odnosi na blaženika Ivana Merza.

Potom je u crkvi održan i božićni koncert pod nazivom "Kako je lijepo slaviti Božić zajedno". Nastupili su župni zborovi Srca Isusova s Visoke: dječji, mladi, odrasli, potom dječja klapa Maestral, ženska klapa

Murtela, muška klapa Serpentina, mješovita klapa Čakula, muška klapa Žrnovnica i ženska vokalna skupina Rusula. (IKA)

Adventska duhovna obnova za redovnice grada Splita i okolice

Tradicionalnu adventsku duhovnu obnovu za redovnice grada Splita i okolice održao je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić u nedjelju 23. prosinca u crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu. Na obnovi je sudjelovalo oko 150 redovnica iz 15 zajednica u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji te njihov nadbiskupski delegat fra Petar Lubina.

On je na početku pozdravio nadbiskupa i sestre i kazao kako su se ponovno okupili na zajedničku pripremu jer se približio dan kada je Sin Božji postao jedan od nas da bismo se i mi mogli zvati djecom Božjom i baštinicima Neba. "Živimo u čudnom vremenu. Naša domovina je ušla u uniju zemalja s kojima dijeli zajedničke vjerske, kulturne i civilizacijske korijene. Ponadali smo se da će nam biti lakše, no naši predvodnici, umjesto da se zauzmu da svi imamo posla i kruha, ulažu sve snage da promjene svjetonazor hrvatskog društva. Uništavaju njegove moralne i kulturne vrijednosti i tradiciju, prirodan brak muža i žene, i ulogu roditelja". Lubina se osvrnuo i na poruke koje su vjernicima uputili Petrovi nasljednici. Kazao je kako je blaženi Ivan Pavao II. uveo Crkvu u novo tisućljeće i dao nam smjernice kako postati svjetlo svijeta i sol zemlje. Njegov nasljednik Benedikt XVI. trudio se svojim propovijedima Crkvu učiniti prihvatljivom i otvorenom suvremenom svijetu. Svojom evanđeoskom jednostavnošću papa Franjo pokazuje nam primjer radosnog navjestitelja evanđelja i nas poziva da u svijetu u tom prednjačimo. "Da bismo to mogli, evanđelje moramo najprije sami zaživjeti i u njemu se pronaći", zaključio je povjerenik za redovnice.

Nadbiskup je najprije pozdravio sve provincijalke, sestre i kandidatice svih redovničkih zajednica, a potom je s njima podijelio svoja razmišljanja o Božiću. "Polako starimo, skupljamo godine. S tim godinama trebali bismo postajati sretniji i dublje uranjati u otajstvo spasenja koje nam je darovano. Koliko smo u tome uspješni? Čitav naš život je jedan advent, jedan hod ususret Gospodinu. Na početku kad su četiri nedjelje pred nama, Božić nam se čini tako daleko, nestrpljivi smo. No kad dođe ovo vrijeme pred Božić, uvijek nam nedostaje barem dan-dva da se bolje pripremimo, da budemo dostojni njegova dolaska", kazao je nadbiskup i dodao kako imamo liturgijsku i građansku godinu te kako se važni događaji svake godine nanovo obilježavaju. Za primjer je uzeo rođendane. Kada netko slavi rođendan, svi bližnji koji se s njim raduju ne žele mu poručiti da on za njih postoji samo taj dan, već da ga se taj dan spominju na poseban način, ali da je prisutan u srcima i mislima svaki dan. "Ako to vrijedi za čovjeka, još bi više trebalo vrijediti za Boga. Ne smijemo Boga slaviti samo jedan dan već svaki dan, neprestano. Nažalost, mi pored te punine Božje prisutnosti znamo ostati gladni", istaknuo je nadbiskup.

U nastavku je razmatrao sedam darova Božića: mir, ljubav, radost, nadu, vjeru, povjerenje i istinu. "Ja bih želio da zapamtimo da je bit Božića u svijesti da smo obdareni od Boga, da nam je darovao samog sebe. To nam daje mogućnost da se i mi nanovo rodimo, ne kao malo bolji, nego kao potpuno novi." Na samom kraju nadbiskup je redovnicama poručio da u danima koji su pred nama prožive radost Božića i da tu radost šire svjedoče i šire među ljude koji su im povjereni. "Ako hoćemo obnavljati Crkvu, vi ste u prvim redovima. Redovništvo je srce Crkve, a Crkva se obnavlja iznutra. Neka ovaj Božić bude obnova svakoga od nas da bismo još više mogli biti na slavu Božju i na korist braći i sestrama", zaključio je nadbiskup.

Sestre Služavke Malog Isusa su, u ime svih redovničkih zajednica, nadbiskupu uputile riječi zahvale i prigodan poklon, zaželejvši mu blagoslovljen Božić i novu 2014. godinu. (KB)

Polnoćka u splitskoj prvostolnici

“Slavimo najslavniji i najznačajniji rođendan ljudskoga roda. Bog iz ljubavi s neba siđe k nama. U Betlehemsom Djetetu i sam postade onim koga ljudi – čovjekom! Ovo nemoćno, malo Dijete u svojoj ljubavi i služenju ostaje trajno prisutno. Izvor je i temelj rađanja novoga čovjeka i ljudskih odnosa u društvu”, kazao je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodeći misu polnoćku u splitskoj prvostolnici sv. Dujma. U koncelecijaciji je bilo nekoliko svećenika predvođenih mons. Dragom Šimundžom, katedralnim župnikom don Tomislavom Čubelićem i don Ivanom Urličem.

U homiliji nadbiskup je, osvrćući se na skrovitu jednostavnost izvještaja u Evanđelju: “Djevica Marija porodi Sina svoga, povi ga i položi u jaslje jer za njih nije bilo mjesta u svratištu” (Lk 2, 7), postavio je pitanje ima li za Isusa mjesta danas. “Držimo li i dalje Betlehemsom Dijete na udaljenosti periferije? Podupirući vladavinu sebičnosti, urušavamo se ne samo gospodarski, nego duhovno i vrijednosno do te mjere da su nam poremećeni temeljni pogledi na čovjeka i društvo. Ne primjećujemo da je naš egoizam i protiv drugih i protiv nas samih. Sebičnost doista zavarava, obmanjuje i stvara podjele. Protivi se prirodi i logici, Bogu i bližnjemu. Ne rađamo se sami od sebe, niti možemo živjeti bez drugih. Protok informacija raste, komunikacijske mreže se šire, a gubi se iskreni razgovor i ljudski susret. Sebičnost u svim svojim oblicima priječi povijesni rast i izgradnju humanoga društva”, upozorio je nadbiskup i naglasio kako je bližnji bitan

za naše živote i našu sreću, koja se rađa iz odgovornosti i zauzetosti za druge.

U nastavku je kazao kako je lako slaviti Božić kad smo zdravi, dobro nam ide, imamo radno mjesto, pristojna primanja, nemamo većih problema u braku i obitelji, i kad doživimo radost rođenja u obitelji, ali kako će poći u Betlehem i radovati se Božiću toliki među nama koji su bolesni, osamljeni, bez radnog mjesta i primanja, izigrani, prevareni, oni koji su doživjeli brodolom svoga braka, oni čiju je obitelj smrt pohodila i ostavila veliku prazninu u domu i bol u srcu? “Uza sve to, unatoč životnim križevima i ranama, u iskrenom susretu pogleda s Betlehemsom Djetetom, naša radost bit će još veća i dublja. Doista, njegovo rođenje radost je za sve ljude, a osobito za one koji ljudski gledano nemaju razloga radovati se. U tami noći na periferiji u jaslama, prihvaćajući nas, sve naše radosti i žalosti, novorođeni Spasitelj dolazi k nama u našu zatvorenu i krutu stvarnost. Božja ljubav u nemoćnom Djetetu prilazi tiho i nježno u našu tvrdoću, zagrijava našu hladnoću, osvjetljava našu tamu, smiruje naš nemir, daruje smisao našoj izgubljenosti, iskazuje ljubav i pruža zaštitu života i ljudskog dostojanstva.” Na samom kraju nadbiskup je istaknuo kako i svjetlo svakog od nas osvjetljava put drugima do Betlehema i kako smo svi potrebni solidarnosti, pažnje, pomoći i ljubavi. “U duhu kršćanskog Božića poziva nas papa Franjo da odvažnije pođemo ususret čovjeku na sve široj i prostranijoj društvenoj periferiji, te potaknuti Božjim čovjekoljubljem i milosrđem, zauzetom ljudskošću i vjerom svjedočimo svoje bogoljublje i čovjekoljublje.”

Čestitajući Božić i betlehemsom svjetlom obasjanu i blagoslovljenu novu 2014. godinu, nadbiskup je pozvao vjernike da se s udivljenjem i zahvalnošću otvorimo i prihvatimo Betlehemsom Dijete, da ga primimo u svoje povoje nade, pomirenja, ljubavi, pobožnosti, utoplimo povojima molitve raspjevanog Božića i Spasitelja primimo u svoje srce i obiteljske odnose. Svečanost je svojim pjevanjem uzveličao katedralni zbor pod ravnanjem mo. Šime Marovića, a misu su izravno prenosili Hrvatski radio Split i TV Jadran. (KB)

Svečana božićna misa

Na dan Gospodinovog rođenja - Božić, 25. prosinca, splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodio je svečano euharistijsko slavlje u katedrali sv. Dujma.

U propovijedi je vjernike podsjetio da smo stvoreni na sliku Božju te kako nam istinu o Bogu i čovjeku donosi upravo Betlehemsom Dijete. “Mi se često predajemo lažnim autorima, kaotičnoj slučajnosti i ne-

svjesnim prirodnim silama ili, što je još gore, svojom autonomijom i samodostatnošću sami sebe proglašavamo autorima svoga postojanja. Slika smo Božja. Bog, Bog ljubavi, Otac Isusa Krista je u pozadini naše slike. U Sinu, našoj originalnoj slici, otkriva nam kriterij, mjeru, uzor i ostvarenje naše ljudskosti.” Nadbiskup je napomenuo kako u Betlehemsom Djetetu ne vidimo samo našu povijest i podrijetlo, nego i ostvarenje naše budućnosti. Ako izgubimo povezanost s Izvorom našega podrijetla, opasnost je da ostanemo bez budućnosti.

Osvrnuo se i na trenutnu situaciju u našem društvu. “Braćo i sestre, je li i koliko je naša sadašnjost, gospodarstvo, politika, kultura, znanost, zakonodavstvo, odgoj, na putu te budućnosti? Bojim se da naš Betlehem prekriva tama duhovne i moralne krize, koja je uzrok tolikim drugim krizama što nas pogađa ju kao pojedince, obitelj i društvo. U zaboravu i ignoriranju našega Autora, kriza ljudskosti urušava nas ne samo gospodarski, nego duhovno i vrijednosno, do te mjere da su nam poremećeni temeljni pogledi na čovjeka i odnose u društvu. Gubimo se udaljeni od Boga i jedni od drugih. Bogočovjek, Betlehemsom Dijete svjedoči nam da je naš bližnji put k Bogu. Umjesto da se na tome putu budućnosti potičemo i hrabrimo, povijamo i liječimo rane, mi otvaramo stare i zadajemo nove. Navikavamo se i ne primjećujemo da je naša pohlepna sebičnost i protiv drugih i nas samih”, kazao

je nadbiskup i nadodao kako ljubav Betlehemsom Djeteta premošćuje udaljenost između čovjeka i Boga i kako Betlehemsom Dijete u svojoj vertikali i horizontali povezuje božansko i ljudsko. “Po Sinu postado-smo sinovi i kćeri Božji, a međusobno braća i sestre. Novorođeno Dijete nemoćno je, a snažno nas zahvaća. Potiče i zaziva u nama ne samo osjećaje i riječi, već stvarne geste prihvaćenosti, topline, ljubavi. Božić je Božja pedagogija istine u jednostavnosti, koja nježnošću Betlehemsom Djeteta osvjetljava i mijenja naše odnose u obitelji i društvu, naše napetosti, nerazumijevanja, udaljenosti, podjele. Štoviše, nježnost Božića zaustavlja i sama ratna razaranja i otvara srca za trajni mir među zaraćenim sredinama.” Tu nježnost, kao i radost i mir Božića nadbiskup je zaželio svim vjernicima, svakoj obitelji i cijeloj Domovini. (KB)

Božić u splitskom zatvoru

Splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić već tradicionalno slavi Božić sa zatvorenicima splitskog zatvora Bilice. U kapelici sv. Josipa Radnika predvodio je euharistijsko slavlje u koncelecijaciji s don Anđelkom Dukićem, župnikom župe Sv. Spasa na Mejašima i župnim vikarom don Matom Muni-

tićem. “Dolazimo svake godine na Božić jer vi danas ne možete biti sa svojim obiteljima, a Božić traži zajedništvo. Vi ste članovi jedne velike obitelji – Crkve, i zato smo tu s vama. Svjetlo je došlo na svijet da obasja sve tame, i dolazi u ovu ustanovu da obasja sve vas, da vam Božić bude topao i lijep i u ovoj nenormalnoj životnoj situaciji. No za Isusa je sve normalno jer se ovdje nalazi čovjek, a u njegovim očima ništa ne može oduzeti ljudsko dostojanstvo”, kazao je nadbiskup Barišić na početku slavlja.

U propovijedi se prisjetio još svježih uspomena s nadbiskupijskog hodočašća u Svetu Zemlju, posebno posjeta Betlehemu. Ispričao im je kako je ulaz u Baziliku rođenja Isusova pregrađen da bi se turskim konjanicima spriječio ulaz u baziliku koji je od tada jako malen i nizak. “To i nama danas šalje poruku: Čovječe, ne možeš uspravan doći do njega. Moraš se pokloniti, sagnuti, slomiti u sebi oholost, egoizam i svaki grijeh. To je potrebno jer iz ovog pritvora se lako

izađe, ali nemojte dozvoliti sebi da doživotno ostanete u zatvoru grijeha.” Nadbiskup je istaknuo kako je svaki čovjek grešan, i gdje god da je Isus došao, dočekala bi ga ista tama. “Svi mislimo da su pastiri bili poštteni i vrijedni ljudi. Neki vjerojatno jesu, no u to doba pastiri su bili najamnici i radili su svašta da više zarade. Neki su krali iz tuđeg stada pa preprodavali. Oni su tada bili najniža klasa, nisu imali pravo glasa na sudovima. I došao je među njih. A i koga bi boljega

Sveti Stjepan proslavljen na Sustipanu u Splitu

Na blagdan sv. Stjepana prvomučenika, 26. prosinca, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvodio je svečano euharistijsko slavlje u crkvi na starom splitskom groblju Sustipan na Mejama. U koncelecijaciji su bili fra Žarko Relota, župnik splitskih Meja i konventualci iz samostana sv. Frane na Obali fra Roko Bedalov i fra Žarko Mula. Da bi proslavili nebeski rođendan svoga zaštitnika, na misnom slavlju okupio se velik broj župljana Meja, ali i drugi Splićani.

“Postoje kvizovi u kojima natjecatelji dobiju niz odgovora te moraju izbaciti uljeza. Mnogi bi rekli da je sv. Stjepan uljez u ovim Božićnim danima. Sve je veselo, darovi, izobilje i pjesma i onda odjednom mučeništvo i smrt sv. Stjepana. No da li je on stvarno uljez? Ne! Njegovo mjesto jest u ovom nizu,” započeo je nadbiskup svoju homiliju nastojeći vjernicima približiti veličinu žrtve sv. Stjepana. Kazao je kako je Gospodin došao k nama, svjetlost u tamu, no da se to svjetlo htjelo ugasiti i svi koji su ga htjeli slijediti i paliti svijeću svog života na njegovom svjetlu, znali su da riskiraju mnogo. Tu je za primjer postavio sv. Stjepana napomenuvši da bi mu, u današnjem mentalitetu našeg društva, rekli da pretjeruje, da malo popusti i pristane na kompromis te da je bitno da nije u sukobu ni s kim te da ostane živ. Nadbiskup je ukazao i da sv. Stjepan nije bio konfliktan. Čak naprotiv, bio je izabran za đakona - poslužitelja u zajednici, stoga je morao biti miroljubiv, karitativan i pravedan, a to nam pokazuje i na samom kraju života kada moli za svoje progonitelje.

U nastavku je nadbiskup mučeništvo sv. Stjepana povezao sa životima vjernika danas. “Svi imamo ra-

našao?” pojasnio je nadbiskup i naglasio kako je svima potrebno svjetlo Betlehenskog Isusa koje u svima budi želju da budemo bolji.

Na samom završetku euharistijskoga slavlja nadbiskup je podijelio prigodne poklone i svima čestitao Božić i sretnu i blagoslovljenu novu godinu, zaželjevši im da svjetlo Isusa Krista bude prisutno u njihovom životu svaki dan. (KB)

zličita mišljenja i dobro je da ih razmjenjujemo. Nažalost, i danas se kao i u vrijeme sv. Stjepana događa da kad drugi ima uvjerljivije i bolje argumente, onda prestajemo razgovarati i upotrijebimo silu, fizičku ili još gore, emotivno ponižavanje i vrijeđanje. To sva-

kodnevno vidimo na svim društvenim razinama, od naših obitelji pa dalje. Iako znamo da tako ne valja, opet posežemo za tim. Zašto?” upitao je nadbiskup i naglasio da bi nam sv. Stjepan dao odgovor da ne prelazimo s argumenata na osobe.

Čestitavši Božić i zaštitnika sv. Stjepana, nadbiskup je zaželio da nam prvomučenik bude nadahnuće da svoju vjeru prihvatimo ozbiljnije, da nam ona u životu ne bude ukras nego temelj te da u svojim životnim suprostavljenostima ostanemo ljudi. Slavlje je svojim pjevanjem obogatio mješoviti zbor župe sv. Stjepana pod borovima pod ravnanjem Mirte Dugeć. Nakon misnoga slavlja upriličen je prigodni domjenak. (KB)

Nadbiskup Barišić posjetio klauzurne redovnice

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić posjetio je tijekom božićne osmine samostanske zajednice klauzurnih redovnica u Trogiru i Splitu. Ovim već tradicionalnim pohodom, nadbiskup želi zahvaliti se-

strama za njihove molitve i žrtve koje prikazuju Bogu za vjernike i svećenike Splitsko-makarske nadbiskupije, za Crkvu i za čitav svijet.

U Trogiru je u petak 27. prosinca u pratnji župnika don Pavla Piplice pohodio časne sestre benediktinke. U srdačnom i otvorenom razgovoru prisjetili su se važnijih događaja iz ove godine koja je na izmaku,

izmijenivši osobne dojmove i mišljenja. Također su razgovarali o pripremama za proslavu 950. obljetnice dolaska sestara benediktinki u Trogir. Naime, godine 1064., zauzimanjem sv. Ivana Trogirskoga, osnovan je današnji samostan, te od tada benediktinke neprekidno djeluju u Trogiru.

U subotu 28. prosinca posjetio je splitske klarise u Samostanu sv. Klare. U ugodnom razgovoru, sestre i nadbiskup izmijenili su dojmove o proteklom božićnim slavljinama, osobito o nekim duhovnim momentima koji su vrijedni zapažanja. Nadbiskup Barišić pripovijedao je također o nedavnom nadbiskupijskom hodočašću u Svetu Zemlju, iznijevši neke zanimljive crtice iz Betlehema i drugih svetih mjesta. (FFV)

Kolaudacija orgulja na Trsteniku

Na blagdan sv. Ivana apostola, 27. prosinca, u splitskoj župi sv. Ivana Krstitelja na Trsteniku, održana je kolaudacija orgulja. Svečano koncelebrirano euharistijsko slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić. Na početku slavlja nadbiskup je protumačio važnu ulogu koju orgulje imaju u liturgiji Crkve, te istaknuo kako nas orgulje potiču i usmjeruju na skladnost našega života: “Ljepota orgulja i njihova zvuka proizlazi iz usklađenosti klavijature i nota, iz rasporeda pojedinih dijelova, iz suzvučja sa zborom. Kako bi došla do izražaja harmonija, morao je umjetnik biti na djelu. Tako i Krist, naš umjetnik, želi uskladiti naše misli, riječi i djela da bismo bili u pravome skladu i suzvučju.”

U homiliji je ukazao na primjer sv. Ivana apostola. Evanđelje naziva njega i brata mu Jakova “Sinovima Groma”, upućujući tako na njihovu impulzivnu i nestrpljivu narav. “Koliko se puta možemo prepoznati u Sinovima Groma, kada stvari ne idu po našoj volji! Ali prateći Isusa i učeći od Njega, Ivan i Jakov se

mijenjaju. Isus ih na svoj način odgaja i oni s vremenom poprimaju Kristovu blagost i ljubav”, objasnio je mons. Barišić te pozvao vjernike da se i oni daju oblikovati od Krista Gospodina kojega ovih božićnih dana slavimo kao novorođeno Dijete u betlehenskoj štali. “Ivan naglašava važnost vjere u životu. Svoje evanđelje piše da vjerujemo, i vjerujući da imamo život vječni”, istaknuo je Nadbiskup te upozorio na opasnost takozvane “velike vjere”, to jest “vjere velikog okićenog bora, bogatog stola, pjesme, čestitanja, tradicionalnog sudjelovanja na obredima, vjere koja ostaje na izvanjskom, koja je površna i ne dotiče um i srce našega života i naših odnosa. Božić, malo Betlehensko Dijete, uči nas ‘maloj vjeri’, živom, dinamičnom gorušičinom zrnu, vjeri koja prihvaća i oslanja se na božićne paradokse: veliko u malom, moguće u nemogućem, prvo u zadnjem, bogato u siromašnom. Ivan, Zebedejev sin, blizak nam je po svom početnom mentalitetu Sina Groma i intervencije za prva mjesta s Isusove lijeve i s desne strane. No, Ivan, preporođen novorođenim Spasiteljem, svjedočki je obilježio svoj život njegovom ljubavlju, te i nama ostaje trajni poziv, primjer i zagovornik na putu iste ljubavi Betlehenskog Djeteta”, zaključio je nadbiskup Barišić.

Na kraju misnoga slavlja župnik don Ivan Simunić zahvalio je nadbiskupu na njegovoj prisutnosti kao i svima koji su doprinijeli ovome slavlju, osobito darivatelju orgulja, koji želi ostati anonimn, te Josipu Mihaljeviću, direktoru Orguljarske radione Mihaljević. Tijekom svete mise pjevali su župni mješoviti zbor i zbor mladih, a na orguljama je svirala s. Mirta Škopljanac Mačina. (FFV)

Blagdan Svete obitelji u župi splitskih trećoredaca

“Brak i obitelj postoje od samog početka i ni veliki potop nije ju uništio. Zato i nije čudno da je tu svetinju u ovim teškim vremenima narod htio zaštititi i njenu važnost istaknuti u Ustavu. Koliko je obitelj sveta svjedoči i to da se sam Bog utjelovio u obitelji i prihvatio sve što obitelj sa sobom nosi, i u najgorim varijantama. U Ustavu brak jest zaštićen, ali papir ne spašava nego je potrebno obiteljske vrijednosti graditi iznutra i to svjedočiti”, kazao je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvodeći svečano koncelebrirano euharistijsko slavlje 29. prosinca na blagdan Svete obitelji u istoimenoj župi na splitskom Sukoisanu kojom upravljaju franjevci trećoredci iz samostana sv. Josipa.

Na početku slavlja sve okupljene vjernike i oca nadbiskupa pozdravio je župnik fra Ivica Martinović koji je istaknuo kako bez biskupa i bez euharistije nema Crkve. Nadbiskup je, pozdravivši sve obitelji i sve njene sastavnice očeve, majke, djecu, bake i djedove, kao i veću obitelj - župnu zajednicu, kazao da smo se okupili moliti Svetu obitelj, osobito srce obitelji Betlehemske Dijete, da možemo biti znak, slika i primjer življenja obiteljskog života.

Nadbiskup je u homiliji govorio o važnosti očuvanja obiteljskih vrijednosti, o problemima s kojima se obitelji susreću danas, kao i o ulozi djece. “Muž i žena nisu obitelj, obitelj postaju po svojoj djeci i to je srce njihove obitelji. Djeca ih dublje povezuju i s njima otac i majka postaju 'mi' nasuprot 'ti i ja'. Ukoliko nema tog 'mi', nema ni pravog odgoja. Ne odgaja se pojedinačno. Da otac odgaja sa svojim 'ja' i majka sa svojim, sve bi se raspalo”. Naglasio je kako problema uvijek ima i uvijek

će biti te kako toga nisu bili pošteđeni ni Marija i Josip koji su proživjeli sav strah i neizvjesnost progonstva u Egipat. Osvrćući se na Evanđelje, nadbiskup je kazao da, kada su Marija i Josip trebali bježati u Egipat, napisano je: 'Ustani i uzmi dijete..', a isto piše i pri njihovom povratku. “Naglasak je na djetetu. Dijete je put u toj izgubljenosti, svjetlo u tami s kojim se može izdržati sve. No to dijete je Herod htio ubiti. E, da je samo Herod, Herod je bio i prošao. Danas je puno različitih Heroda koji žele dijete odbaciti i ubiti. Svako rođeno dijete je Božja poruka nama da Bog ima povjerenja u čovjeka. To je poruka odozgor, no ima i poruka odozdol. Ako prihvatimo novi život Bogu poručujemo da vjerujemo u život. No danas se možemo zapitati ima li poruke s naše strane. Koliko vjerujemo u život? Je li današnja politika stavila u središte život, dijete? Stavlja li gospodarstvo u središte obitelj ili nešto drugo? Ne prezire li današnja kultura obitelj i novi život?” upitao je nadbiskup i napomenuo da sva ta pitanja zadiru u svaku obitelj i ugrožavaju ovu svetinju. Upozorio je da ako se nastavi s ovim pristupom prema svetinji, dogodit će se da ćemo za nadolazeću generaciju gospodarstvo spustiti na razinu štale, ubivši temeljne vrjednote kulturološki ćemo se srozati na razinu farme, a politički će 'veliki brat' imat kontrolu nad svim. “Uzmimo malog brata - Boga koji postaje čovjekom i stavimo ga u središte, da obasja naše tame i naš put. Oče, majko i djeco, radite na svojim odnosima, slušajte jedni druge i usklađujte se. I ne zaboravimo, da bismo sačuvali svoju obitelj, potrebna je radost, snaga, molitva, euharistija i sakramenti”, zaključio je nadbiskup i na samom kraju upozorio: “Ako ćemo već našoj djeci i unucima ostaviti velike dugove i kamate na kredite, ostavimo im bar normalnost braka i obitelji, da se ne izgube nego da s Bogom grade život i zajedništvo te da neprestano zahvaljuju na daru života.

Svečanost su pjevanjem obogatili župni mješoviti zbor pod ravnanjem Silvine Marčić te župni dječji zbor koji vode s. Kristijana Čapeta i s. Dominika Vrdoljak. (KB)

Ugljane: Prikaz živih jaslca u Zajednici Cenacolo

Zajednica Cenacolo u Ugljanima kod Trilja priredila je na blagdan Svete obitelji, u nedjelju 29. prosinca, prikaz živih jaslca. Među posjetiteljima bio je i splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, koji je

nedavno u Splitu primio predstavnike Zajednice te je njima i na ovaj način htio iskazati potporu i ohrabriti ih u njihovu zalaganju za mlade koji su upali u zamku ovisnosti.

Pred prigodnom kulisom “Betlehema” momci iz Zajednice Cenacolo predložili su kroz pjesmu i ples pojedine evanđeoske prizore od navještenja preko rođenja Gospodinova do poklona pastira i mudraca. Prikaz su pozorno pratila mnogobrojna djeca, koja su stigla sa svojim roditeljima među kojima osobito treba istaknuti nekadašnje članove Zajednice. Također su nazočili don Ivan Filipović, koji je i sam prošao iskustvo Zajednice, ugljanski župnik fra Nediljko Tabak i drugi svećenici iz susjednih župa te dobrotvori i rođaci članova Zajednice.

Nakon priredbe nadbiskup Barišić zadržao se u druženju i razgovoru s momcima iz Zajednice i njihovim gostima. Inače, Zajednica Cenacolo svake godine u nekoliko termina prikazuje žive jaslce. (FFV)

Te Deum u splitskoj katedrali

Te Deum - tradicionalnu misu zahvalnicu na Staru godinu u utorak 31. prosinca u splitskoj prvostolnici sv. Dujma predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić. Na početku misnog slavlja kazao je kako se posljednji sati u godini uvijek žele posebno vrjednovati, te kako nema ljepšeg načina za to od molitve s braćom i sestrama pred Gospodinom koji je vječnost i gospodar sveg vremena. “Zato smo večeras pred njim, da mu zahvalimo za vrijeme koje je nam je darovano.”

Nadbiskup se prisjetio događaja u protekloj godini koji su važni za domovinu i grad Split, a posebno onih koji su važni za vjernike i za Crkvu. Tako je spomenuo odreknuće Benedikta XVI., izbor novoga rimskog biskupa pape Franje te Godinu vjere. U Hrvatskoj najznačajnim smatra proglašenje blaženim mladog svećenika i mučenika Miroslava Bulešića, a u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji istaknuo je hodočašća u Rim i Svetu Zemlju, posvetu crkve na Brdima i polaganje kamena temeljaca za novu crkvu u Solinu, potom nove đakone i svećenike te brojne druge novosti po župama.

“Svi ovi događaji govore nam da ipak postoji optimizam i nada u nama. Na kraju svake godine radimo

njenu bilancu, analizu vremena koje je iza nas. No ne osvrćemo se na ono što je bilo loše, kao da to želimo zaboraviti iako je naša stvarnost sabrana i od dobra i od zla. Ako hoćemo ispravnu i potpunu bilancu, ne smijemo izostaviti analizu sebe jer i mi sudjelujemo i u dobru i u zlu, ovom svijetu doprinosimo pozitivnim i vjerničkim življenjem, ali i svojim lošim odlukama i propustima”, kazao je nadbiskup i naglasio kako je teško prihvatiti svoje greške i svi želimo biti bolji no nije nam to lako. Zato je došao on i ušao u našu stvarnost radi nas i našeg spasenja te prihvatio naše dobro i naše zlo. “Bog je prisutan u našoj stvarnosti i s nama je može mijenjati. Zato se moramo zapitati ide li ova naša bilanca do svoga izvora i dodiruje li konačni smisao”.

U nastavku homilije nadbiskup je ukazao na Pavlovu poslanicu Efežanima u kojoj vjernike poziva da se probude i ne žive više nerazborito nego mudro te da iskupljuju vremena. “Vremena su sama po sebi neutralna, a mi ih možemo učiniti dobrima i lošima. Što znači živjeti mudro u ovoj gospodarskoj krizi, s ovolikim brojem nezaposlenih? Treba se naviknuti i prihvatiti tu činjenicu da se mora živjeti s manje sredstava i stvari. Ali potrebno je više vidjeti bližnjega i steći više solidarnosti i ljudskosti. To je bogatstvo u ovoj krizi. Manje stvari, a više čovjeka! Vjerujem da se tako iskupljuje vrijeme. Imamo li snage i hrabrosti ovako živjeti?”, upitao je nadbiskup i poručio da je to moguće jer je on s nama. Zaključio je da ćemo opet pogriješiti, i mi i drugi, te da zato uz zahvalu, molimo i za milost i pomoć od Gospodina.

Na kraju misnog slavlja svećenici i vjernički puk pjevali su zahvalnu molitvu Te Deum, predvođeni mješovitim prvostolnim zborom pod ravnanjem mo. Šime Marovića. (KB)

KRONIKA OCA NADBISKUPA

(18. rujna – 31. prosinca 2013.)

RUJAN

18. – 20. rujna

- * Zagreb – Vrhovec, kao predsjednik Vijeća HBK-a za sjemeništa i duhovna zvanja sudjelovao na susretu animatora za duhovna zvanja

22. rujna

- * Sinj, predvodio euharistijsko slavlje na završetku Mariološko-marijanskog simpozija

25. rujna

- * Split – Gospa od Zdravlja, predsjedao euharistijskim slavljem za srednjoškolce grada Splita

27. rujna

- * Rijeka, Stalno vijeće HBK-a

28. rujna

- * Pula, beatifikacija sluga Božjega don Miroslava Bulešića

28. – 29. rujna

- * Šibenik, na blagdan sv. Mihovila predvodio procesiju i svečano euharistijsko slavlje u koncelebraciji s biskupima metropolije

30. rujna

- * CBS, predsjedao svečanim euharistijskim slavljem prigodom blagdana sv. Jeronima i početka nove odgojne godine

LISTOPAD

1. listopada

- * KBF, predsjedao euharistijskim slavljem na početku nove akademske godine

1. – 2. listopada

- * Hvar, sudjelovao u proslavi sv. Stjepana I., pape i mučenika

2. – 3. listopada

- * Hvar, predsjedao redovitom sjednicom biskupa Splitske metropolije

4. listopada

- * Split – Klerikat, prigodom blagdana sv. Franje Asiškoga i susreta franjevačkih i dijecezanskih bogoslova predsjedao euharistijskim slavljem
- * Solin, blagoslovio gradilište nove crkve na Gospinu otoku

5. listopada

- * Katedrala, predvodio misno slavlje za sudionike simpozija HKLD-a

6. listopada

- * Marija Bistrica, predsjedao svečanim euharistijskim slavljem u sklopu XXI. Vojno-redarstvenoga hodočašća

8. listopada

- * Imotski, predvodio misu zadušnicu za pok. fra Dinka Bekavca

9. listopada

- * Trilj, predvodio misu zadušnicu za pok. don Ivana Dragušicu
- * Sjemenište, sudjelovao na susretu zajednica "Obnova u Duhu Svetom"

12. listopada

- * Split, zajedno s Blankom i Marinom Vlašićem sudjelovao u snimanju audiovizualnoga projekta Katekizma Katoličke Crkve pod vodstvom redatelja Gjona Kolndrekaja

13. listopada

- * Maljkovo, predsjedao euharistijskim slavljem uz proslavu stote obljetnice blagoslova župne crkve

14. listopada

- * KBF, primopredaja službe dekana KBF-a
- * Split, blagoslovio novi Studentski dom "Kampus"

16. – 18. listopada

- * Zagreb, redovito jesensko zasjedanje HBK-a

20. listopada

- * Split – Kamen, krštenje petoga djeteta u obitelji Petra i Anite Jurčević

23. listopada

- * Sjemenište, predvodio euharistijsko slavlje povodom 50. obljetnice ponovnog otvaranja Sjemeništa te sudjelovao na susretu bivših sjemeništara I. i II. razreda šk. god. 1963./1964.
- * Katedrala, predvodio euharistijsko slavlje na početku akademske godine za sveučilišnu zajednicu

24. – 25. listopada

- * KBF, sudjelovao na XIX. međunarodnom teološkom simpoziju

27. listopada

- * Vepric, predvodio euharistijsko slavlje na završetku duhovnih vježbi za sjemeništare

30. listopada

- * Split – Kamen, blagoslovio novi samostan sestara Službenica milosrđa (anćela) te prevodio euharistijsko slavlje

STUDENI**1. studenoga**

- * Split – Lovrinac, na svetkovinu Svih svetih predsjedao svečanim euharistijskim slavljem

2. studenoga

- * Vidonje, na Spomen svih vjernih mrtvih predvodio euharistijsko slavlje
- * Sitno Donje, predvodio misu zadušnicu za pok. don Franu Mihanovića

3. studenoga

- * Solin – Gospa od Otoka, krštenje pete kćeri u obitelji Mihe i Ljubice Mratović

5. – 17. studenoga

- * Nadbiskupijsko hodočašće u Svetu Zemlju

19. studenoga

- * Ordinarijat, primio kandidate za sveti red đakonata

21. studenoga

- * Split – Gospa od Zdravlja, predsjedao svečanim euharistijskim slavljem
- * Makarska – Sv. Marko, predsjedao svečanim euharistijskim slavljem na blagdan sv. Klementa, zaštitnika Grada

23. studenoga

- * Mlinište, predsjedao euharistijskim slavljem za pokojne roditelje

24. studenoga, svetkovina Krista Kralja

- * Katedrala, podijelio sveti red đakonata četvorici bogoslova na naslov Splitsko-makarske nadbiskupije

25. studenoga

- * Ordinarijat, dodijelio Caritasove studentske stipendije

27. studenoga

- * Ordinarijat, primio koordinatora Festivala žudija

29. studenoga

- * Split – FESB, sudjelovao na proslavi Dana Sveučilišta

30. studenoga

- * Split – Sućidar, predvodio svečano euharistijsko slavlje na blagdan sv. Andrije, zaštitnika župe

1. prosinca

- * Split, glasovao na referendumu o ustavnoj definiciji braka kao zajednici žene i muškarca

3. prosinca

- * Split – Sv. Filip Neri, slavio svetu misu i susreo se s vjernicima

4. prosinca

- * Vepric, sudjelovao u adventskoj duhovnoj obnovi svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije
- * Sjemenište – susreo se s dragovoljcima građanske inicijative “U ime obitelji” te predvodio euharistijsko slavlje

5. prosinca

- * Kaštel Sućurac, predvodio svečano euharistijsko slavlje za stradale u bombardiranju 1943. godine

8. prosinca

- * Bajagić, predvodio euharistijsko slavlje na Drugu nedjelju došašća u sklopu proslave sv. Nikole, zaštitnika župe

9. prosinca

- * CBS, predsjedao svečanim euharistijskim slavljem na svetkovinu Bezgrješnoga začeća Blažene Djevice Marije, zaštitnice Centralnoga bogoslovnog sjemeništa, te nazočio popodnevnoj svečanoj akademiji

11. prosinca

- * Zagreb, Stalno vijeće HBK-a

12. prosinca

- * Sjemenište, slavio svetu misu zornicu
- * Sjemenište, nazočio predstavljanju zbornika “Hrvatski mučenici i žrtve iz vremena komunističke vladavine”

14. prosinca

- * Split – Pojišan, slavio svetu misu zornicu

15. prosinca

- * Split – Varoš, predvodio euharistijsko slavlje na treću nedjelju došašća u sklopu spomena na blažene Drinske mučenice te se susreo sa sestrama družbe Kćeri Božje ljubavi

17. prosinca

- * Split – Špinut, slavio svetu misu zornicu
- * Ordinarijat, primio predstavnike Zajednice Cenacolo iz Ugljana

18. prosinca

- * Ordinarijat, predstavljanje Božićne poruke i susret s medijskim djelatnicima

20. prosinca

- * Ordinarijat, božićno primanje i čestitanje za vjernike te političke, kulturne i društvene djelatnike Grada i Županije

22. prosinca

- * Makarska, predvodio svečana euharistijska slavlja u župi Kraljice mira te u konkatedrali sv. Marka
- * Split – Gospa od Zdravlja, predvodio duhovnu obnovu za časne sestre grada Splita

23. prosinca

- * Ordinarijat, sveta misa i susret s djelatnicima Ordinarijata

24. prosinca, Badnji dan

- * Svećenički dom – posjetio umirovljene i bolesne svećenike

25. prosinca, Rođenje Gospodinovo

- * Katedrala, predvodio svečanu svetu misu polnoćku s pjevanom službom čitanja
- * Katedrala, predvodio svečanu danju misu
- * Split – Zatvor, predvodio euharistijsko slavlje za osobe lišene slobode

26. prosinca, Sv. Stjepan Prvomučnik

- * Split – samostan Kćeri Božje ljubavi, predvodio euharistijsko slavlje i susreo se sa samostanskom zajednicom
- * Split – Sustipan, predvodio svečano euharistijsko slavlje

27. prosinca

- * Trogir – samostan benediktinki, posjetio samostansku zajednicu
- * Split – Trstenik, predvodio svečano euharistijsko slavlje s kolaudacijom orgulja

28. prosinca

- * Split – samostan klarisa, posjetio samostansku zajednicu

29. prosinca, Blagdan Svete obitelji

- * Split – Sukoišan, predvodio svečano euharistijsko slavlje
- * Ugljane, posjetio Zajednicu Cenacolo i nazočio prikazu živih jaslca

31. prosinca

- * Katedrala, predvodio svečano euharistijsko slavlje kao zahvalnicu za proteklu građansku godinu

NAŠI POKOJNICI

DON IVAN DRUGUŠICA

(1944. – 2013.)

IN MEMORIAM

Na kraju ovog misnog slavlja za našega pok. don Ivana koji je završio svoje zemaljsko putovanje želio bih ukratko podsjetiti samo na neke važne postaje u njegovu svećeničkom životu i radu.

Don Ivan Drugušica sin oca Ilije i majke Lucije r. Sablić rođen je 31. siječnja ratne godine 1944. Odrastao je i odgojen u dobroj katoličkoj obitelji s brojnom djecom. Osnovnu školu završio je u svom rodnom mjestu Trilju. A onda je osjetio redovnički poziv te stupio u Franjevačko sjemenište u Sinju gdje je pohađao i gimnaziju. Filozofsko-teološki studij i bližu pripremu za svećeništvo završava u Franjevačkoj teologiji u Makarskoj. Na blagdan sv. Petra 1971. u Sinju je zaređen za svećenika na naslov Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja.

Provincija ga zajedno sa subratom fra Mirkom Grgatom šalje u misije. Odlazi u afričku zemlju Zair, koja se danas zove Demokratska republika Kongo, gdje djeluje od 1971. - do 1976. godine. Tamošnja klima i način prehrane štetio je njegovu zdravlju što se osobito odražavalo na poremećaje u želucu. Nakon toga se vraća u Hrvatsku i prelazi u dijecezanske svećenike Splitsko-makarske nadbiskupije (1979.). Neko vrijeme obnaša službu župnog pomoćnika u Blatu na Cetini (od 8. XI. 1978.), te župnog pomoćnika župe Trilj (21. 1. 1980. - 17. VIII. 1980.). Od 1980. do 1991. vrši župničku službu u Zagvozdu tijekom koje obnavlja crkvu i podiže zvonike radeći istodobno i na izgradnji duhovne Crkve u srcima vjernika.

Kad se zdravstveno oporavio u don Ivanu se ponovno probudio misijski zov. Zajedno s don Mirkom Grgatom odlazi kao misionar u Ruandu, ali se zbog izbijanja ratnih sukoba u toj afričkoj zemlji nakon dvije godine (19. VIII. 1991. - 4. V. 1993.) morao silom prilika vratiti u Domovinu.

Ovdje ga tadašnji nadbiskup Ante Jurić imenuje župnikom Dicma Donjeg (1993. - 2000.) i dekanom Kliškog dekanata. Don Ivan nije zaboravljao misije pa je tih godina poticao i koordinirao misijska nastojanja kao član Nadbiskupijskog misijskog vijeća. Kad je nakon Domovinskog rata našoj Nadbiskupiji ponovno vraćena posve propala i dotrajala zgrada Biskupskog sjemeništa u Splitu, don Ivan je bio imenovan da vodi radove na njezinoj obnovi.

Godine 2000. preuzima župničku službu u novoosnovanoj župi Radun - Kaštel Stari gdje je trebalo nastaviti započetu gradnju nove župne crkve i radove na župnoj kući. Kad je to upravo dovršio prije sedam godina (2006.), počeli su se javljati ozbiljni znakovi Alzheimerove bolesti te je morao poći na bolovanje.

Teška neizlječiva bolest i sveopća demencija u posljednje je vrijeme jako uznapredovala. To najbolje znaju oni koji su mu bili pri ruci i njegovali ga poput brata don Jakova i časnih sestara u Svećeničkom domu. Preminuo je 8. listopada 2013. u 69. godini života i 42. godini svoga svećeništva.

Danas dijelimo s njegovom rodbinom bol zbog odlaska našega don Ivana, ali isto tako u vjeri dijelimo i nadu u uskrsnuće. Don Ivan je kao svećenik nesebično založio svoj život u izgradnji Crkve Božje i u službenju braći ljudima. Neka ga sada Gospodin Isus Krist, koji je uskrsnuće i život, primi k sebi u radost života vječnoga. Amen. (N. A. Ančić)

Sprovod don Ivana Dragušice

Svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije don Ivan Dragušica, ispraćen je na posljednji počinak u srijedu 9. listopada u svojoj rodnoj župi sv. Mihovila u Trilju.

Sprovodnu misu je predvodio splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić uz suslavlje provincijala Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joška Kodžomana i brata preminulog svećenika, don Jakova Dragušicu, a uz sudjelovanje oko pedeset svećenika, tridesetak bogoslova, brojnih redovnika i redovnica, mještana rodnog Trilja, susjednih sela i župa Zagvozda, Dicma i Raduna u kojima je služio kao upravitelj.

Nakon pozdravnih riječi, upućenih ocu provincijalu, župniku Trilja don Stipi Ljubasu, brojnim svećenicima, redovnicima i redovnicama, bratu don Jakovu i ostaloj rodbini i prijateljima nadbiskup Barišić je svima izrazio ljudsku i kršćansku sućut te nadodao kako je uvjeren da su mnogi u Africi mislima u zajedništvu sa svima koji su se okupili na posljednjem ispraćaju don Ivana, te kako mole i zahvaljuju Bogu za njega. "Isus je rekao, 'pođite i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio'. Svoj poziv don Ivan je prepoznao upravo u ovim riječima", kazao je nadbiskup u svojoj homiliji istaknuvši kako je poziv dobio u svom narodu i domovini, a kako svaki poziv uključuje i poslanje bez granica do svakog čovjeka, don Ivana je doveo sve do misijske

djelatnosti za braću i sestre u Africi. "Imao je samo ljubav Kristovu i nju je htio svjedočiti i donijeti svima. Po snazi Uskrslog Gospodina koji reče 'Gdje sam ja tu će biti i moj sluga', htio im je donijeti bogatstvo, ne samo materijalno, već bogatstvo ljubavi Božje kao i najveće dostojanstvo, ono sinova i kćeri Božjih". U nastavku je nadbiskup kazao kako je don Ivana odlikovala humanost, jednostavnost, skromnost i ljubav prema braći i sestrama i prema Crkvi. Bio je graditelj crkvi zajedno s ljudima, no njegov život obilježila je gradnja živih zajednica te je nastavio je biti misionar čak i kada se vratio u naše krajeve. "Gospodine, želio je služiti tebi i braći ljudima, prepoznao ga kao svoga slugu i neka čuje one tvoje riječi 'Slugo dobri i vjerni, uđi u radost svoga Gospodara'", zaključio je nadbiskup homiliju.

Na samom kraju mise, pastoralni vikar splitsko-makarske nadbiskupije dr. Nediljko Ante Ančić ukratko prikazao don Ivanov život i rad. Okupljenima se obratio i brat, don Jakov Dragušica koji je zahvalio svima koji su bili uz pokojnika i uz njegovu obitelj, posebno časnim sestrama u Svećeničkom domu koje su ga njegovale, kao i nadbiskupu i svim svećenicima koji su don Ivana otpratili na posljednji ispraćaj.

Nakon obreda u crkvi sv. Mihovila koje se pjesmom uzveličao mješoviti župni zbor iz Trilja, tijelo don Ivana Dragušice sahranjeno je u obiteljsku grobnicu u starom groblju u Trilju. (KB)

DON FRANE MIHANOVIĆ (1922. – 2013.)

IN MEMORIAM

Naš brat svećenik don Frane Mihanović, preselio se iz ovoga zemaljskog života u nebesku domovinu. Dok se za nj molimo Gospodinu živih i mrtvih da ga primi sebi i proslavi, želio bih kratko podsjetiti na neke važne postaje u njegovu svećeničkom životu i radu.

Frane Mihanović sin pok. Stjepana i pok. Šime r. Reljić, rođenjen je 1. listopada 1922. u Sitnu Donjem. Odrastao je u katoličkoj obitelji sa sedmero braće i tri sestre. Osnovnu četverogodišnju školu pohađao je u Sitnu Donjem (1929./33.).

Dječak Frane osjeća Božji poziv da postane svećenik. Javlja se u sjemenište i pohađa Biskupsku klasičnu gimnaziju u Splitu (1933./41.). Filozofsko-teološki studij završava na Teologiji u Đakovu (1941./45.) i u Splitu (1945./46.). Splitski biskup Kvirin Klement Bonefačić zaređio ga je za svećenika 6. travnja 1946. u crkvi Gospe od Pošana. Svoju mladu misu slavio 28. travnja 1946. na crkvenoslavenskom jeziku u rodnoj župi Sitnu Donjem.

Don Frane je svećeničku službu započeo u župi Dubrava i Sitno Gornje. Te je župe neko vrijeme posluživao kao ekskursor iz Sitna Donjeg dok je pohađao diplomski studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Zagrebu gdje je diplomirao 1949. Vojnu obvezu služio je u Knjaževcu i Valjevu u Srbiji (1949./50.).

Vrativši se iz vojske postaje upravitelj župe Svinišće (1951./55.) gdje je uz redoviti pastoralni rad rekonstruirao prezbiterij župske crkve i dovršio obnovu župske kuće koju su Talijani zapalili u II. svjetskom ratu. U župi Srijane - Dolac Gornji don Frane je proveo tri godine (1955./58.): obnavlja crkvu i gradi novu župnu kuću na mjestu stare koju su u ratu zapalili četnici.

Iz Srijana don Frane je premješten u župu Gata (1958.-1989.) u kojoj ostaje 31 godinu sve do svojega umirovljenja. U Gatima je razvio vrlo plodnu djelatnost kao župnik, graditelj i kulturni djelatnik. Savjesno i pedantno obavlja svoje svećeničke zadaće u slavljenju sakramenta odgoju vjernika i vjeronaučnoj pouci. Obnavlja crkvu sv. Ciprijana te oblikuje crkveni prostor prema smjernicama II. vatikanskog sabora. Pritom je otkrio temelje stare crkve iz rimskog doba (VI. st.). Gradi novu župnu kuću, vjeronaučnu dvoranu, obnavlja nekoliko kapela u Gatima i Čišlama. Deset godina vršio je službu poljičkog dekana. Kao gatski župnik i poljički dekan obnovio je zajedno s poljičkim župnicima svepoljičku proslavu sv. Jure na Gracu tu već zamrlu manifestaciju vjere i domoljublja. Godine 1975. pokrenuo je godišnjak Poljica i uredio prvih osam brojeva te nastavio i poslije kao pomoćnik glavnog urednika različitim priložima surađivati u njemu. Don Frane je s vrijednim suradnicima osnovao Povijesni muzej Poljica (1974.), izdao zemljovid Poljica, podigao spomenik glagoljašu.

Vrlo je zapažen i plodan osobito njegov povijesno spisateljski rad na očuvanju i proučavanju kulturne baštine. Objavio je čitav niz članaka i priloga o poljičkoj povijesti u godišnjaku Poljica te različitih osvrtu i zapisa u Glasu Koncila, novinama Slobodnoj Dalmaciji i drugdje. Napravio je prikaz četničkog pokolja žitelja Gata i Čišla (1. X. 1942.), napisao je i objavio knjižicu "Kratak prikaz povijesti drevne Poljičke Republike" koja je tiskana i na nekoliko stranih jezika. Stručno je pisao i o liturgijskim temama te crkvenom graditeljstvu. Svoje priloge te vrste objavljivao u teološkom časopisu Služba Božja. Don Frane je bio član Svećeničkog vijeća Splitsko-makarske nadbiskupije i Nadbiskupskog vijeća za liturgiju, umjetnost i glazbu (LUG). Za njegove crkvene zasluge Sveta stolica mu je na prijedlog nadbiskupa Franića podijelila naslov Monsignora, a za kulturne zasluge Društvo Poljičana u Priku (1985.) uručilo mu je Povelju zaslužnog člana.

Nakon završetka župničke službe u Gatima don Frane se prije 24. godine povukao u mirovinu koju je provodio u Svećeničkom domu u Splitu. Bolovao je od Parkinsonove bolesti i preminuo 31. listopada 2013. u 92. godini života i 67. godini svećeništva. Gospodine, ti si svećenika don Franu pozvao da naviješta Evanđelje, slavi otajstva spasenja i predvodi tvoje vjernike. Primi ga sada k sebi u zajedništvo sa tvojim svetima i daruj mu puninu života u nebu. Amen. (N. A. Ančić)

Pogreb don Frane Mihanovića

Na Spomendan svih vjernih mrtvih Splitsko-makarska nadbiskupija oprostila se od svoga svećenika don Frane Mihanovića, popa glagoljaša i neumornog njegovatelja kulturne i povijesne baštine Poljica. Misu zadušnicu u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Sitnu Donjem slavio je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić u konceleciji s dubrovačkim biskupom mons. Matom Uzinićem, s franjevačkim provincijalom fra Joškom Kodžomanom i s četrdesetak svećenika, zajedno s brojnim vjernicima pristiglih iz čitavog Poljičkog dekanata.

Evanđelje toga dana donosi odlomak iz Isusovog oproštajnog govora, u kojem Isus tješi svoje učenike da se ne uznemiruju što odlazi jer da im On ide pripremiti mjesto u domu Očevu. Nadbiskup Barišić istaknuo je u homiliji kako se i mi možemo prepoznati u ulozi učenika koji su pred otajstvom smrti pomalo zabrinuti i preplašeni, pa zajedno s Tomom postavljamo pitanje: 'Gospodine, ne znamo kamo odlaziš. Kako onda možemo put znati?'. Isus odgovara de je On Put, Istina i Život te tako priznaje opravdanost Tominog pitanja usmjerujući ga pak prema jednoj drugoj dimenziji, gdje prestaju zemaljski vodiči, rekao je nadbiskup Barišić te nastavio: "Isus je Put koji ostvaruje ljudski život. On je apsolutna Istina, objava istine o Bogu i čovjeku. U Isusu se događa susret vječnoga i

zemaljskoga. U Njemu naš život dobiva puninu. Pokojni don Frane, poput Tome, uputio se za Isusom i darovao mu što ima. U opasnim i nenormalnim vremenima – zaređen je 1946. godine – don Frane ostao je vjeran Kristu. Htio ga je svjedočiti u svojim rodnim Poljicima". Zatim je Nadbiskup istaknuo nekoliko postaja don Franićevog svećeničkog djelovanja, pokazavši kako je on, slijedeći primjer popa glagoljaša, poljičkom puku bio "navjestitelj i prosvjetitelj".

No, pokojni don Frane nije se samo trudio prenosi poljičku povijesnu i kulturnu baštinu na današnje naraštaje, nego je prije svega nastojao da mi danas svojim životom i djelovanjem doprinesemo toj baštini i nastavimo je, upozorio je mons. Barišić te zaključio: "Gospodine, često se gubimo u vrtlogu vremena. Daj nam spoznati da ima Put-ostvarenje, da si Ti taj Put, radostan i sudbonosan. Daj nam da to već sada živimo i naviještamo!"

Na kraju misnoga slavlja pastoralni vikar don Nediljko Ante Ančić iznio je glavne postaje don Franićevog vjerničkog i svećeničkog života, a oproštajne su riječi uputili poljički dekan don Vlade Đuderija te mjesni župnik don Ivan Kovačević.

Don Frane je pokopan u obiteljskoj grobnici plemena poljičke obitelji Mihanovići. (FFV)

OBAVIJESTI IZ ORDINARIJATA

- Za Misijsku nedjelju župnicima smo poslali prigodne materijale, među ostalima i kutijice za djecu. Do kraja 2013. Ordinarijatu naše nadbiskupije skupljene milodare dostavilo je 160 župnika. Srdačno zahvaljujemo.
- Primili ste upitnik s popratnim tekstom za Sinodu 2014. Svoje odgovore poslali su sljedeći župnici (16): *dr. don Emanuel Petrov (župa sv. Jurja mučenika, Kaštel Sućurac), fra Ante Udovičić (župa Gospe do Zdravlja, Split), don Nenad Čondić (župa sv. Roka, Jesenice), don Ivan Matković (župa Vranjic), fra Frano Laco (župa Zmijavci), don Ivan Čotić (župa sv. Andrije apostola, Split); don Tomislav Čubelić (župa Uznesenja Blažene Djevice Marije, Split), don Ivan Barišić (župa Muć Donji), don Petar Mikić (župa Ploče), don Luka Jozić (župa Žrnovnica), don Srećko Franić (župa Cista Provo), don Petar Perleta (župa Komin), don Božo Renjić (župa Kaštel Gomilica), don Ante Čotić (župa Ravne njive, Split), don Šimun Doljanin, župa Neslanovac – Split), don Pavao Piplica (župa sv. Lovre, Trogir).* Zahvaljujemo na trudu i ljubaznosti.
- Svim je svećenicima dostavljen *Direktorij Splitsko-makarske nadbiskupije*. Ako imate primjedbi ili prijedloga, molimo vas, dostavite nam ih kako bismo ih eventualno mogli uvažiti u izradi Direktorija za sljedeću godinu.
- Održana je naša zajednička adventska rekolekcija u Vepricu na kojoj je sudjelovalo oko stotinu i petnaest svećenika.
- Priređuje se novi adresar metropolije s ažuriranim i proširenim podacima. Hvala svima koji su nam dostavili promjene adresa, telefonskih brojeva, e-adresa ili mrežnih stranica.
- Pozivaju se svi svećenici da obavljaju sistematske preglede i vode brigu oko vlastitog duhovnog i tjelesnog zdravlja.
- Svjetska molitvena osmina za jedinstvo kršćana održava se od 18. do 25. siječnja 2014. godine. Ovogodišnje geslo glasi: "Zar je Krist razdijeljen?" (1 Kor 1, 1-17). Župnicima se šalje prigodna knjižica.
- Teološko-pastoralni tjedan u Zagrebu održava se od 28. do 30. siječnja 2014. godine. Ovogodišnja tema tjedna glasi: "Siromašna Crkva – Crkva siromaha" (www.kbf.unizg.hr). Nastojte prema svojim mogućnostima sudjelovati u ponuđenim predavanjima i raspravama.
- Kako je najavljeno na prošloj rekolekciji u Vepricu, nadbiskup će tijekom proljeća 2014. godine obavljati predviđene pastoralne vizitacije. Neka vas pohod pastira naše mjesne Crkve ne zateče nepripravnima.
- Tijekom 2014. godine planira se hodočašće bračnih parova u Rim. Dobit ćete uskoro više informacija. Obavijestite i potičite zainteresirane iz svojih župnih zajednica da se prijave.
- U povodu Susreta hrvatske katoličke mladeži u Dubrovniku od 26. do 27. travnja 2014. svim župnicima je dostavljen Priručnik za animatore mladih. Nastojte prema svojim pastoralnim mogućnostima pripremati određeni broj mladih za taj susret i organizirati odlazak u Dubrovnik (www.mladi-dbk.com).

- Svim župnicima i voditeljima crkvenih ustanova dostavljen je upitnik za statistiku za proteklu 2013. godinu. Molimo vas, ispunite ga i pošaljite ga u predviđenom roku.
- Javite nam se sa svojim prijedlozima, sugestijama, primjedbama!

don Nediljko Ante Ančić, pastoralni vikar
tel. (021) 407-506, fax. 407-532, e-mail: past.ured@smn.hr

VJESNIK SPLITSKO-MAKARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat Splitsko-makarske nadbiskupije, *Poljana kneza Trpimira 7*

Odgovorni urednik: nadbiskup Marin Barišić

Glavni urednik: Nediljko Ante Ančić, *pastoralni vikar*, tel.: 407-506, *past.ured@smn.hr*

Uredničko vijeće: Nediljko Ante Ančić, Kristina Bitanga, Ivan Ćubelić, Franjo-Frankopan Velić

Lektura: Vedran Torić

Priprema: Ratomir Vukorepa

Tisak: Dalmacija papir, Split

Ovaj je broj zaključen 31. prosinca 2013.